

Brusel 27. listopadu 2025
(OR. en)

15277/25

SOC 769
EMPL 507
EDUC 434
ECOFIN 1504

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	25. listopadu 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 958 final
Předmět:	NÁVRH ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 958 final.

Příloha: COM(2025) 958 final

Ve Štrasburku dne 25.11.2025
COM(2025) 958 final

NÁVRH ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI

Obsah

HLAVNÍ SDĚLENÍ.....	3
KAPITOLA 1. TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ TRENDY V EU.....	27
KAPITOLA 2. ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ REFORMY – VÝSLEDKY A OPATŘENÍ ČLENSKÝCH STÁTŮ.....	31
2.1 Hlavní směr 5: Podpora poptávky po pracovní síle.....	31
2.1.1 Klíčové ukazatele.....	31
2.1.2 Opatření přijatá členskými státy.....	47
2.2 Hlavní směr 6 – Zlepšení nabídky práce a přístupu k zaměstnání, celoživotního získávání dovedností a kompetencí.....	49
2.2.1 Klíčové ukazatele.....	49
2.2.2 Opatření přijatá členskými státy.....	81
2.3 Hlavní směr 7: Zlepšení fungování trhů práce a účinnosti sociálního dialogu.....	88
2.3.1 Klíčové ukazatele.....	88
2.3.2 Opatření přijatá členskými státy.....	110
2.4 Hlavní směr 8: Prosazování rovných příležitostí pro všechny, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě.....	114
2.4.1 Klíčové ukazatele.....	115
2.4.2 Opatření přijatá členskými státy.....	140
KAPITOLA 3. PRVNÍ FÁZE ANALÝZY RÁMCE SOCIÁLNÍ KONVERGENCE.....	147
3.1 Hlavní horizontální zjištění.....	147
3.2 První fáze analýzy pro jednotlivé země.....	156
Belgie.....	156
Bulharsko.....	158
Česko.....	160
Dánsko.....	161
Německo.....	163
Estonsko.....	165
Írsko.....	167
Řecko.....	169
Španělsko.....	171
Francie.....	173
Chorvatsko.....	175
Itálie.....	177
Kypr.....	179

Lotyšsko.....	180
Litva.....	182
Lucembursko	184
Maďarsko.....	186
Malta.....	188
Nizozemsko	190
Rakousko	191
Polsko	192
Portugalsko	193
Rumunsko.....	195
Slovinsko	197
Slovensko.....	198
Finsko	200
Švédsko.....	202

HLAVNÍ SDĚLENÍ

Společná zpráva o zaměstnanosti Evropské komise a Rady v souladu s článkem 148 Smlouvy o fungování EU monitoruje situaci v oblasti zaměstnanosti a sociální situaci v Unii a provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti¹. Zpráva podává rovněž přehled o nedávných politických opatřeních členských států v oblasti trhu práce a v sociální oblasti a určuje související klíčové prioritní oblasti pro politická opatření. I nadále se výrazně zaměřuje na provádění evropského pilíře sociálních práv.

V kapitole 1 zprávy je uveden stručný přehled hlavních trendů v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti. Kapitola 2 analyzuje výzvy a politické reakce v členských státech pro každý ze čtyř hlavních směrů politik zaměstnanosti. Kapitola představuje rovněž pokrok dosažený při plnění hlavních a vnitrostátních cílů EU pro rok 2030. Kapitola 3 obsahuje horizontální zjištění a analýzu pro každý členský stát založenou na zásadách Rámce sociální konvergence (SCF)². Reaguje na nařízení (EU) 2024/1263, na jehož základě zahrnuje dohled Komise v souvislosti s evropským semestrem rámec pro identifikaci rizik pro sociální konvergenci³.

Řešení problémů uvedených v této zprávě podporuje vzestupnou sociální konvergenci. Podporuje také dosažení cílů udržitelného rozvoje a provádění strategií Unie rovnosti⁴. Na základě návrhu Komise a po výměně názorů v poradních výborech Rady přijme konečnou zprávu Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO).

Společná zpráva o zaměstnanosti sleduje pokrok při plnění hlavních a vnitrostátních cílů EU pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby (viz rámečky cíle v kapitole 2)⁵:

- **EU je v současnosti na dobré cestě ke splnění svého hlavního cíle v oblasti míry zaměstnanosti do roku 2030.** A to navzdory mírnému (i když zrychlujícímu) růstu HDP a poklesu podílu zaměstnanosti na růstu z vysokých úrovní v roce 2024⁶. Míra zaměstnanosti v EU dosáhla v roce 2024 výše 75,8 %, což je o 0,5 procentního bodu více než v roce 2023 a jen 2,2 procentního bodu oproti cíli 78 % do roku 2030. Většina členských států dosáhla v roce 2024 dalšího pokroku při plnění svých vnitrostátních cílů v oblasti zaměstnanosti, přičemž sedm členských států již svých cílů dosáhlo nebo je překročilo.

¹ Poslední aktualizaci hlavních směrů politik zaměstnanosti přijala Rada Evropské unie dne 27. října 2025, [Úř. věst. L 2025/2254](#), 7.11.2025.

² V návaznosti na jednání v Radě pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2023 o Rámci sociální konvergence a na [klíčová sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu](#) na základě [práce společné pracovní skupiny Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu](#) od října 2022 do května 2023.

³ Viz čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu. V 8. bodě odůvodnění téhož nařízení se dále uvádí, že „*Jako součást integrované analýzy vývoje zaměstnanosti a vývoje v sociální oblasti prováděné v souvislosti s evropským semestrem Komise na základě srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a zásad Rámce sociální konvergence posuzuje rizika pro vzestupnou sociální konvergenci v členských státech a sleduje pokrok při provádění zásad evropského pilíře sociálních práv*“.

⁴ Strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, akční plán proti rasismu na období 2020–2025, strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030, strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030, strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030.

⁵ Hlavní cíle EU pro rok 2030 uvítali vedoucí představitelé EU na sociálním summitu v Portu v květnu 2021 a na zasedání Evropské rady v červnu 2021.

⁶ Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025](#).

- **K dosažení cíle EU v oblasti dovedností je třeba vyvinout další značné úsilí.** Podíl dospělých, kteří se každoročně účastní vzdělávání, zaznamenal v EU jen omezený pokrok (na základě šetření o vzdělávání dospělých). Tento podíl se zvýšil z 37,4 % v roce 2016 na 39,5 % v roce 2022, zůstává však o více než 20 procentních bodů pod hlavním cílem EU pro rok 2030, který činí 60 %. Údaje ze šetření pracovních sil ukazují na celkový nárůst účasti na vzdělávání dospělých v letech 2022 až 2024. Většina členských států zaostávala při prosazování svých vnitrostátních cílů. To je klíčové pro naplnění ambice, aby Evropa zůstala konkurenceschopná, inovativní a inkluzivní, a to i s ohledem na demografický vývoj. Další politická opatření jsou naléhavá zejména s ohledem na posílení strategické nezávislosti Unie.
- **I přes výrazný pokrok je třeba vyvinout větší úsilí, aby byl splněn cíl týkající se snižování chudoby.** Počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl v EU v roce 2024 přibližně o 2,9 milionu nižší než v roce 2019. To je vzhledem ke krizi COVID-19, vysokým nákladům na energie a inflaci mimořádný úspěch. K tomu může dále přispět výrazné zvýšení indexu reálného hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele v roce 2024 na úrovni EU. Tento výsledek je však stále daleko od hlavního cíle EU dosáhnout v této oblasti snížení nejméně o 15 milionů do roku 2030. Zatímco dva členské státy dosáhly v roce 2024 svých vnitrostátních cílů a dalších čtrnáct učinilo od roku 2019 určitý pokrok, v jedenácti členských státech byl počet ohrožených osob v roce 2024 vyšší než v roce 2019⁷. V této souvislosti by bylo třeba ve zbývajících deseti letech úsilí výrazně zrychlit. To je nezbytné vzhledem k ambici vymýtit v Unii chudobu do roku 2050⁸.

Evropské politiky významně podporují inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, odolnost, jakož i hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Komise za tímto účelem uskutečňuje řadu specializovaných iniciativ, včetně Plánu pro kvalitní pracovní místa, unie dovedností, plánu dostupného bydlení a Strategie pro boj proti chudobě. V rámci Kompasu konkurenceschopnosti Komise navrhla podporu dovedností a kvalitních pracovních míst jako jeden z pěti horizontálních faktorů, které jsou nezbytné pro podporu konkurenceschopnosti ve všech odvětvích. V současném víceletém finančním rámci je hlavním nástrojem evropského financování v sociální oblasti Evropský sociální fond plus, který doplňují další nástroje, jako je Erasmus+. V oblasti infrastruktury je doplněn financováním z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERFR), Nástroje pro propojení Evropy (CEF) a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST). Rovněž Nástroj pro oživení a odolnost (RRF) podporuje sociální soudržnost prostřednictvím podpory reforem a investic, čímž se zvyšuje konkurenceschopnost a odolnost členských států⁹. Všechny tyto finanční nástroje EU přispívají k evropskému pilíři sociálních práv.

⁷ Dvěma členskými státy, které dosáhly svých vnitrostátních cílů, jsou SE a IE. Mezi čtrnáct členských států, které od roku 2019 učinily určitý pokrok, patří: PT, EL, BG, PL, IT, RO, HU, HR, CZ, NL, BE, CY, EE a LV. K jedenácti členským státům, v nichž byl počet ohrožených osob v roce 2024 vyšší než v roce 2019, patří: FR, DE, ES, SK, FI, AT, DK, LT, SI, LU a MT.

⁸ Viz projev předsedkyně Evropské komise von der Leyenové o stavu Unie v roce 2025 ze dne 10. září 2025.

⁹ Evropský sociální fond plus má rozpočet (2020–2027) ve výši přibližně 142 miliard EUR včetně spolufinancování z vnitrostátních zdrojů. Zahrnuje obecně investice v oblastech politiky, na něž se vztahují hlavní směry politik zaměřených na zaměstnanost. Další podpora, zaměřená na infrastrukturu, pochází z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Fondu pro spravedlivou transformaci. Celkově bylo členským státům na sociální výdaje v rámci Nástroje pro oživení a odolnost vyčleněno přibližně 163,7 miliardy EUR, což představuje přibližně 25 %

První fáze analýzy Rámce sociální konvergence ukazuje toto:

- i. **Pokračující trend vzestupné konvergence u výkonnosti trhu práce v členských státech v roce 2024.** Přesto je třeba dále zlepšovat výsledky v oblasti zaměstnanosti některých nedostatečně zastoupených skupin, u nichž není v jednotlivých zemích patrný jasný trend vzestupné konvergence (například u mladých lidí a osob se zdravotním postižením).
- ii. **Mírné zlepšení na úrovni EU, pokud jde o dovednosti, ačkoli v této oblasti přetrvávají pro vzestupnou konvergenci rizika.** Poměrně vysoký počet kritických situací je zaznamenán například v souvislosti s předčasným ukončováním školní docházky, účastí dospělých na vzdělávání a úrovni digitálních dovedností.
- iii. **Mírné zlepšení míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, příjmové nerovnosti a reálného hrubého disponibilního příjmu domácností na obyvatele na úrovni EU, avšak bez známek vzestupné konvergence mezi členskými státy v této oblasti.**

Horizontální analýza vzestupné sociální konvergence pro jednotlivé země, která vede k těmto hlavním zjištěním, vychází ze zásad Rámce sociální konvergence (SCF). Výzvy členských států v oblasti trhu práce, dovedností a sociální oblasti jsou analyzovány s cílem identifikovat potenciální rizika pro vzestupnou sociální konvergenci. Analýza se opírá o analytické nástroje dohodnuté s členskými státy (srovnávací přehled sociálních ukazatelů a dohodnutá semaforová metodika společné zprávy o zaměstnanosti).

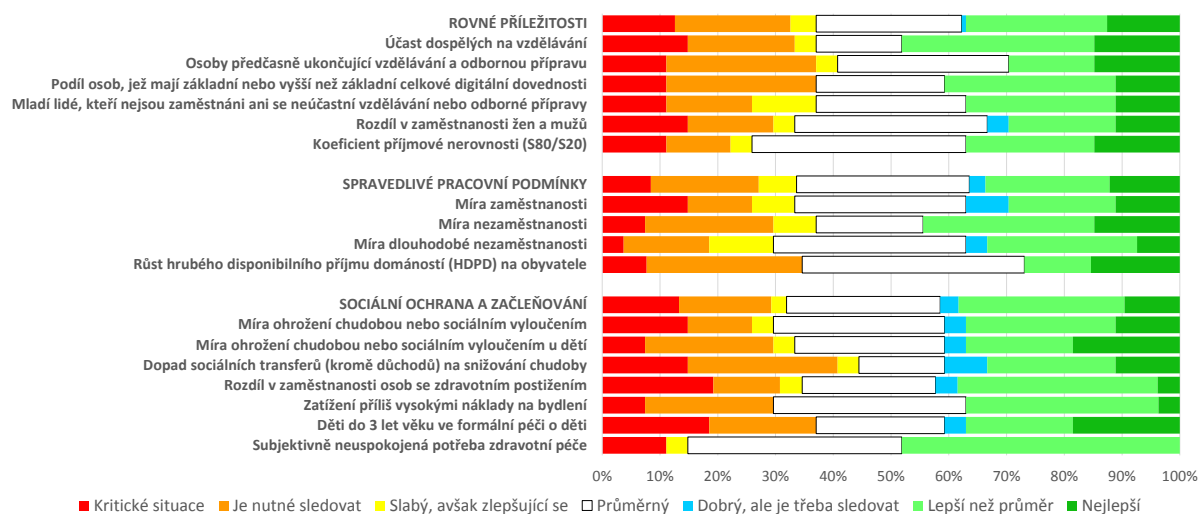
Devět členských států bude podrobeno druhé fázi analýzy Rámce sociální konvergence. Patří mezi ně Bulharsko, Řecko, Španělsko, Itálie, Litva, Lucembursko a Rumunsko, které byly ve druhé fázi i v loňském roce. Kromě toho se letos do této skupiny poprvé dostane Lotyšsko a Finsko¹⁰. Chorvatsko, Estonsko a Maďarsko, které byly ve druhé fázi analýzy loni, v ní letos nefigurují¹¹. Útvary Komise provedou podrobnější druhou fázi analýzy (s využitím širšího souboru kvantitativních a kvalitativních údajů) týkající se zemí, u nichž byla zjištěna potenciální rizika pro vzestupnou sociální konvergenci.

celkových odhadovaných výdajů (ke dni 13. listopadu 2025). Kategorie sociálních výdajů jsou definovány a uplatňovány na základě metodiky přijaté Komisí po konzultaci s Evropským parlamentem a členskými státy v nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2105.

¹⁰ V Lotyšsku je to způsobeno nárůstem podílu mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), a také nárůstem míry nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti. Souvisí to také s nízkým a klesajícím dopadem sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby a prudkým zhoršením účasti dětí mladších tří let ve formální péči o děti. V případě Finska souvisí zjištění pro druhou fázi analýzy především s relativním zhoršením míry nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti.

¹¹ Na Estonsko, Maďarsko a Chorvatsko, které byly v loňském roce rovněž ve druhé fázi analýzy, se letos tato analýza nevztahuje. Estonsko není zahrnuto do druhé fáze analýzy vzhledem ke zlepšením zaznamenaným v oblasti příjmové nerovnosti, disponibilního příjmu domácností, míry osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, dopadu sociálních transferů na snižování chudoby a neuspokojených potřeb zdravotní péče. Maďarsko rovněž není zahrnuto do druhé fáze analýzy, neboť nejnovější údaje ukazují zlepšení u počtu osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu, počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (celkově a u dětí), rozdílu v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a míry dlouhodobé nezaměstnanosti. V případě Chorvatska dochází v roce 2024 k přerušení časové řady u všech sociálních ukazatelů založených na statistice EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC), což neumožňuje smysluplně interpretovat změny. Strukturální přerušení je příčinou situace, kterou „je nutné sledovat“, pokud jde o míru ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, a to celkově i u dětí.

Zaměstnanost, dovednosti a sociální výzvy v členských státech EU podle hlavních ukazatelů ve srovnávacím přehledu sociálních ukazatelů

Poznámka: V některých ukazatelích chybí údaje za některé země – viz poznámka k tabulce 3.1.1 v oddíle 3.1. Délka různě barevných segmentů v každém vodorovném pruhu je úměrná podílu členských států na odpovídající kategorizaci. Vysvětlení legendy je uvedeno v příloze 6.

Navzdory rostoucí hospodářské a geopolitické nejistotě zůstal trh práce v EU v roce 2024 a na počátku roku 2025 odolný s mírným, ale stále silným růstem zaměstnanosti. V roce 2024 se celková zaměstnanost v EU zvýšila o 1,7 milionu osob na 219,4 milionu. Míra zaměstnanosti (u věkové skupiny 20–64 let) v roce 2024 dosáhla 75,8 % a ve 2. čtvrtletí roku 2025 dále vzrostla na rekordních 76,2 %. Ačkoli se roční tempo růstu zpomalilo, kladný růst odráží odolnost trhu práce uprostřed nejistot. Míra nezaměstnanosti v EU (ve věkové skupině 15–74 let) zároveň v roce 2024 klesla na rekordně nízkou úroveň ve výši 5,9 %.

Růst zaměstnanosti zaznamenaný v roce 2024 byl způsoben především vyšší účastí na trhu práce a v mnohem menší míře nižší nezaměstnaností. Tvorba pracovních míst se soustředila v odvětví služeb a ve veřejném sektoru. Samostatná výdělečná činnost (jako podíl na celkové zaměstnanosti) v EU trvale klesá, s rozdíly v jednotlivých odvětvích a zemích. Celkově byla v členských státech EU zaznamenána postupná vzestupná konvergence míry zaměstnanosti. Zároveň mezi jednotlivými zeměmi i uvnitř nich přetrvávaly značné regionální rozdíly. Mnohé z regionů s relativně nízkou mírou zaměstnanosti jsou venkovské, řídké osídlené nebo okrajové oblasti.

Odolný trh práce navzdory hospodářské a geopolitické nejistotě

76,2 %

míra zaměstnanosti
(20–64 let) ve
2. čtvrtletí roku 2025
(meziročně +0,5 p.b.)

80,8 %

**míra ekonomické
aktivity** (20–64 let)
ve 2. čtvrtletí
roku 2025 (meziročně
+0,5 p.b.)

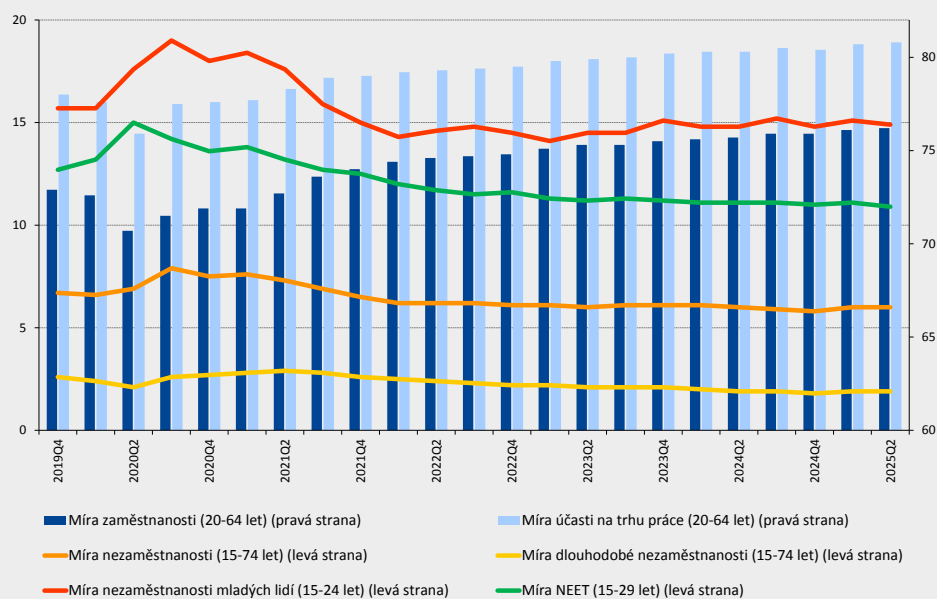
6,0 %

**míra
nezaměstnanosti**
(15–74 let) ve
2. čtvrtletí roku 2025
(meziročně beze
změny)

14,9 %

**míra
nezaměstnanosti
mladých lidí** (15–
24 let) ve 2. čtvrtletí
roku 2025 (meziročně
+0,1 p.b.)

Klíčové ukazatele trhu práce v EU-27 (% , čtvrtletně)

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_q](#)], [[une_rt_q](#)], [[une_ltu_q](#)] a [[lfsi_neet_q](#)]. Údaje očištěné od sezónních vlivů, avšak nikoli od kalendářních vlivů.

Pomalý růst produktivity práce představuje pro konkurenceschopnost EU a pro sociální soudržnost problém, na což upozorňuje i Draghiho zpráva¹². To platí tím spíše v souvislosti s nepříznivým demografickým vývojem, který má dopad na růstový potenciál Unie, schopnost vytvářet pracovní místa a životní úroveň občanů EU. V posledních dvou a půl desetiletích se růst produktivity neustále zpomaloval¹³. V roce 2024 se produktivita práce na hodinu zvýšila o pouhých 0,2 % po poklesu o 0,8 % v předchozím roce. Prognózy předpovídají v letech 2025, 2026 a 2027 zlepšení, které by ve většině členských států mohlo vyrovnat ztráty od roku 2023¹⁴. Aby EU posílila svou konkurenceschopnost a strategickou autonomii, musí zvýšit svou inovační kapacitu, mimo jiné posílením svého lidského kapitálu v souladu s vyvíjejícími se potřebami. Na to náležitě upozorňuje Kompas konkurenceschopnosti vypracovaný Komisí¹⁵, iniciativa unie dovedností¹⁶, , jakož i Akční plán pro kontinent umělé inteligence¹⁷ a Strategie pro využívání umělé inteligence¹⁸. K zvýšení produktivity práce mohou přispět rovněž vyšší soukromé investice podporované prohloubenou unií kapitálových trhů.

¹² Draghiho zpráva: Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu, 9. září 2024.

¹³ V letech 2000–2007 činil v průměru 1,7 % ročně, v letech 2010–2019 klesl na 1,2 % a v období 2021–2024 činil jen 0,1 %.

¹⁴ Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁵ Sdělení Evropské komise, Kompas konkurenceschopnosti pro EU, COM(2025) 30 final, 29.1.2025.

¹⁶ Sdělení Evropské komise, Unie dovedností, COM(2025) 90 final, 5.3.2025.

¹⁷ Sdělení Evropské komise, Akční plán pro kontinent umělé inteligence, COM(2025) 165 final, 9.4.2025.

¹⁸ Sdělení Evropské komise, Strategie využívání umělé inteligence, COM(2025) 723 final, 8.10.2025.

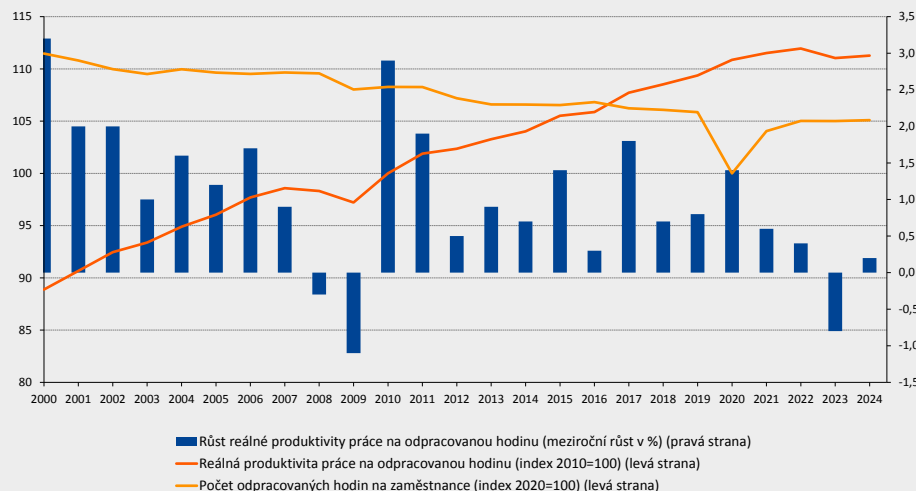
Nízký růst produktivity práce představuje výzvu pro konkurenceschopnost EU

Klíčové ukazatele trhu práce v EU-27

Růst produktivity práce:

- 1,5 % ročně v letech 2000–2007
- 1,2 % v letech 2010–2019
- 0,1 % v letech 2021–2024

V roce 2024 počet odpracovaných hodin na zaměstnance 4,4 % pod úroveň roku 2004

Zdroj: Eurostat [\[nama_10_lp_ulc\]](#)

I přes pokles oproti vrcholu v roce 2022 zůstává nedostatek pracovních sil a dovedností vysoký. Jeho řešení má zásadní význam pro posílení konkurenceschopnosti, programu EU pro větší strategickou autonomii i pro udržitelný růst. Míra volných pracovních míst v EU klesla z 3,1 % ve 2. čtvrtletí roku 2022 na 2,1 % ve 2. čtvrtletí roku 2025 a zůstala nad průměrem ve výši 1,7 % z období před pandemií (2013–2019). Na základě této míry se nedostatek projevuje zejména v oblasti administrativních a podpůrných služeb; profesní, vědecké a technické činnosti; dopravě; ubytování a stravování; stavebnictví a informační a komunikační činnosti. Nedávná analýza určila 24 profesí relevantních pro ekologickou transformaci s nedostatkem pracovních sil ve více členských státech¹⁹.

V důsledku strukturálních faktorů bude v některých odvětvích nedostatek patrně přetrvávat. K těmto faktorům patří demografické změny a poptávka dovedností v souvislosti s ekologickou a digitální transformací, jakož i špatné pracovní podmínky v některých odvětvích. Odvětvová mobilita zůstává omezená, ročně změny odvětví pouze 1,8–3,9 % pracovníků, což je míra, která se od roku 2016 v podstatě nezměnila²⁰. Řešení těchto nedostatků je nezbytné pro podporu růstu, produktivity a souběžné transformace. V roce 2024 předložila Komise akční plán pro řešení nedostatku pracovních sil a dovedností v Unii, který byl připraven v úzké spolupráci se sociálními partnery²¹. V tomto akčním plánu je zdůrazněn význam aktivizace nedostatečně zastoupených skupin, většího prohlubování dovedností a změny kvalifikace, lepšího využívání poznatků o dovednostech, lepších pracovních podmínkách a také větší mobility pracovníků pro řešení nedostatku pracovních sil. V rámci unie dovedností předkládá Komise nové doporučení pro doporučení Rady o lidském kapitálu.

¹⁹ Povolání je klasifikováno jako „profese s rozsáhlým nedostatkem“, pokud alespoň pět členských států hlásí nedostatek pracovních sil. Jedná se o klíčový ukazatel výkonnosti v rámci Dohody o čistém průmyslu.

²⁰ Fulvimari A. et al., *Odhad nákladů na transformaci trhu práce a potřeb sociálních investic v rámci ekologické transformace – nový přístup*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025 (připravuje se).

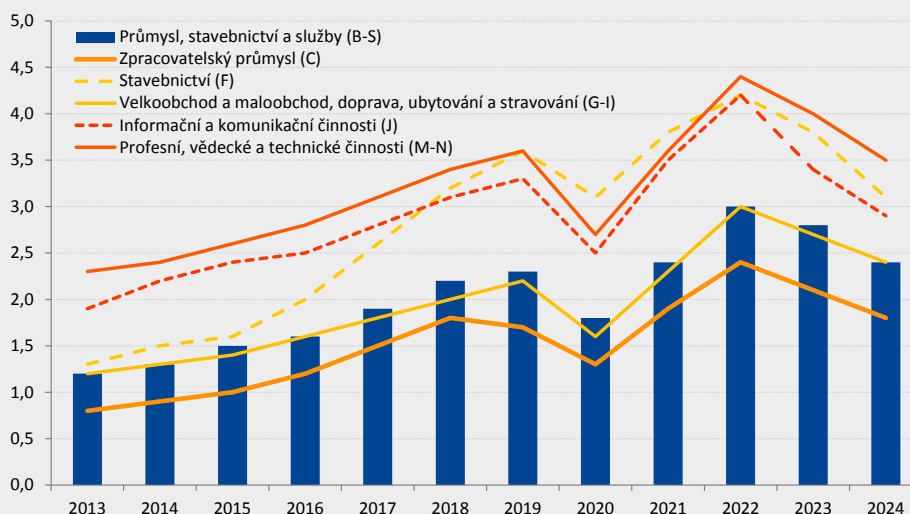
²¹ Sdělení Evropské komise, *Nedostatek pracovních sil a dovedností v EU: akční plán, COM(2024) 131 final, 20.3.2024.*

I přes pokles oproti vrcholu v roce 2022 zůstává nedostatek pracovních sil v Unii vysoký

Míry volných pracovních míst v EU podle hospodářské činnosti (v %, roční údaje)

Míra volných pracovních míst na úrovni 2,9 % nebo vyšší v oblasti administrativních a podpůrných služeb; profesní, vědecké a technické činnosti; ubytování a stravování; stavebnictví; informačních a komunikačních činností v roce 2024

O 5 % vyšší nedostatek pracovních sil v roce 2024 oproti roku 2019

Poznámka: Činnosti dle NACE 2, B–S (průmysl, stavebnictví a služby (kromě činností domácností jako zaměstnavatelů a exteriorních organizací a subjektů)), C (zpracovatelský průmysl), F (stavebnictví), G–I (velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování a stravování), J (informační a komunikační činnosti), M–N (profesní, vědecké a technické činnosti).

Zdroj: Eurostat [[jvs_a_rate_r2](#)]

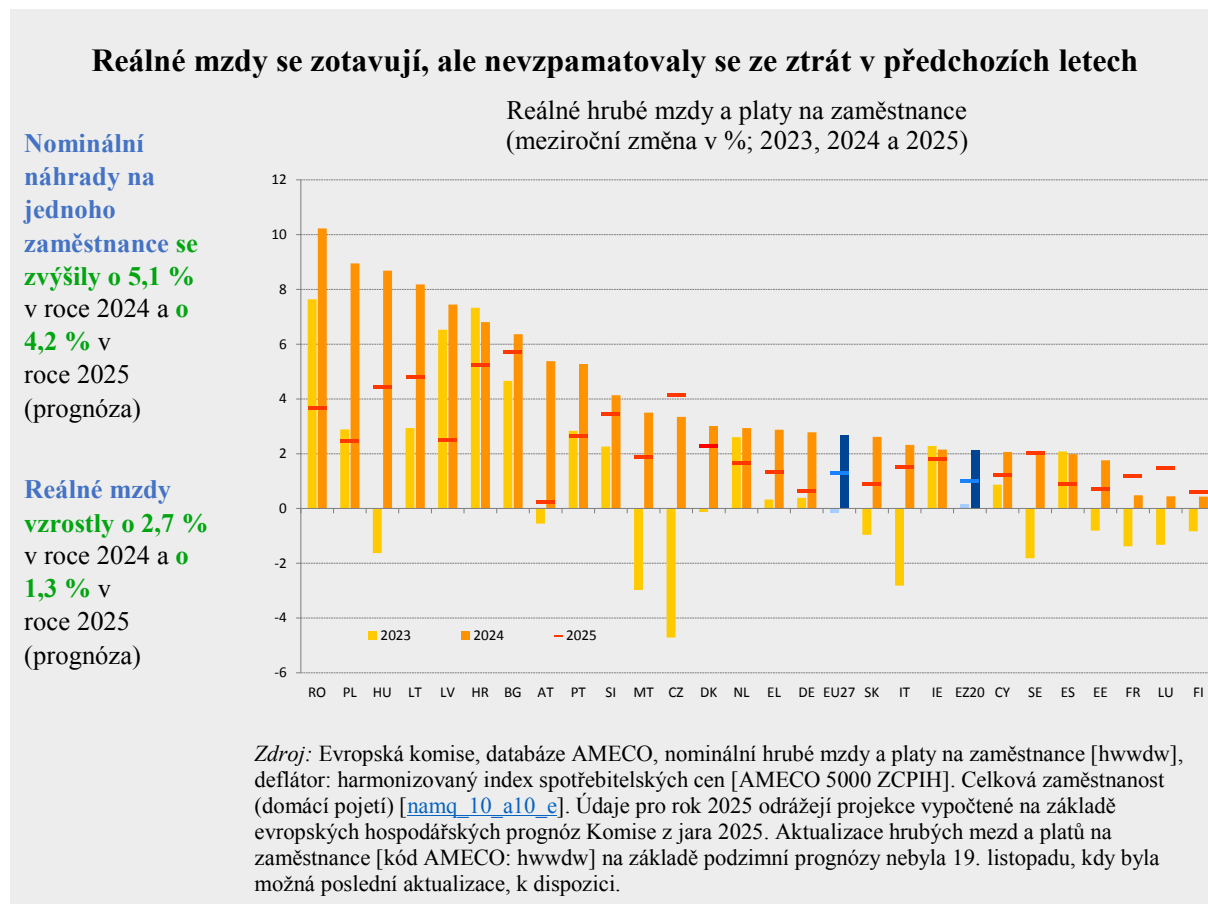
Podpora kvality pracovních míst je klíčová pro konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství s vysokou produktivitou a větší sociální soudržností. Odstranění rozdílů v oblasti inovací a zajištění horizontálních podpůrných mechanismů²² uvedených v Kompasu konkurenceschopnosti je zásadní pro podporu vysoce kvalitních pracovních míst. Důležitou roli hrají také instituce trhu práce. Jak je uvedeno ve stanovisku Výboru pro zaměstnanost pro zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2025²³, kvalita pracovních míst zahrnuje důležité aspekty, jako je *přiměřený výdělek a spravedlivé mzdy, jistota zaměstnání a kariéry a rozvoj dovedností a kariérní postup*. Jedná se o vzájemně závislé prvky, jejichž kombinace může vytvořit příznivý cyklus osobního posílení, produktivity a hospodářského růstu. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci* ve spojení se *spokojeností na pracovišti, optimálním uspořádáním pracovní doby, rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem a pracovní samostatností* mohou zároveň položit základy osobního, profesního a organizačního úspěchu. Výsledkem může být například větší kreativita a odpovědnost, vyšší motivace a produktivita a nižší výskyt syndromu vyhoření.

Přístup k sociální ochraně je nedílnou součástí kvality pracovních míst. Klíčovým faktorem spravedlivého a inkluzivního trhu práce je také *zastupování a organizace kolektivních zájmů, genderová rovnost a rovné příležitosti*, jakož i úsilí o podporu *přechodu od nehlášené nebo částečně nehlášené práce k formálnímu zaměstnání*. Posílení výkonnosti ve všech těchto aspektech kvality pracovních míst je klíčové pro zajištění toho, aby vytváření pracovních míst bylo také o kvalitě, a nikoli pouze o kvantitě. Kvalitu pracovních míst ovlivňují rovněž

²² Mezi tyto horizontální podpůrné mechanismy patří zjednodušení regulačního prostředí, snížení zátěže a podpora rychlosti a flexibility; plné využití výhod plynoucích z rozsahu, které nabízí jednotný trh, a to odstraněním překážek; financování prostřednictvím unie úspor a investic a nového zaměření rozpočtu EU, podpora dovedností a kvalitních pracovních míst při současném zajištění sociální spravedlnosti a lepší koordinace politik na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni.

²³ Viz [stanovisko Výboru pro zaměstnanost k důležitým aspektům kvality pracovních míst](#) předložené na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2025.

strukturální změny na trhu práce. Patří mezi ně rostoucí digitalizace práce, ekologizace ekonomiky, vývoj pracovních smluv a forem práce, vývoj kultury na pracovišti a širší společenské hodnoty a cíle, jako je nediskriminace a rovné příležitosti.

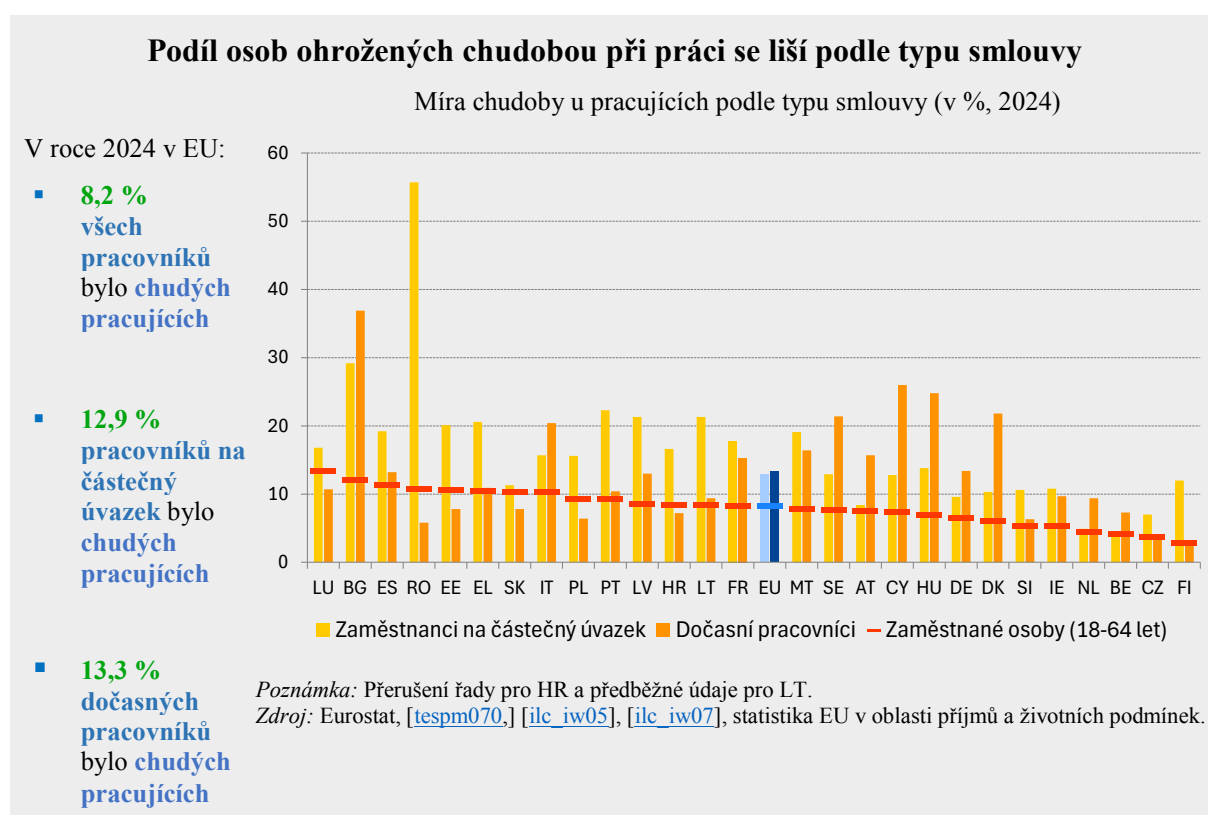

Růst mezd v EU zůstal v roce 2024 silný, přičemž se v jednotlivých členských státech výrazně lišil. Meziroční růst nominálních náhrad na zaměstnance činil 5,1 %, což je méně než rekordní výše 6,1 % v roce 2023. Růst reálných mezd se v roce 2024 obnovil a dosáhl 2,7 %. Podpořila jej především zmírňující se inflace a silný růst nominálních mezd. Ve většině členských států reálné mzdy překročily úroveň před pandemií. V několika velkých ekonomikách (Německo, Francie, Nizozemsko a Itálie) zůstávají pod touto úrovní na pozadí slabé produktivity a hospodářského růstu. Průměrné reálné mzdy v EU byly proto v roce 2024 stále mírně pod úrovní před pandemií, v roce 2025 ji však podle prognózy překročí. Zvýšení zákonné minimální mzdy ve většině členských států současně do značné míry vyrovnává ztrátu kupní síly osob s minimální mzdou.

V zemích s minimálními mzdami stanovenými kolektivními smlouvami podpořil růst mezd v roce 2024 zvýšení kupní síly, zejména u osob v málo placených zaměstnáních. Správné provedení směrnice o přiměřených minimálních mzdách²⁴ má zásadní význam pro ochranu kupní síly pracovníků s nízkými mzdami a pro předcházení rizikům chudoby mezi zaměstnanci a boj proti těmto rizikům a zároveň pro posílení pobídek k práci. Směrnice rovněž obsahuje opatření zaměřená na podporu kolektivního vyjednávání, jakož i na zlepšení mechanismů prosazování a dohledu v členských státech.

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii (Úř. věst. L 275, 25.10.2022, s. 33).

Ačkoli je průměrný výdělek klíčovým aspektem kvality pracovních míst²⁵, téměř každý dvanáctý pracovník byl v roce 2024 ohrožen chudobou. O to více to platí u pracovníků v nestandardních formách zaměstnání. Podíl zaměstnaných osob (18–64 let) ohrožených chudobou se v roce 2024 mírně snížil na 8,2 %. Osoby v nestandardních formách zaměstnání byly postiženy více, jelikož mají často nižší roční výdělek a intenzitu práce. Například v domácnostech s vysokou intenzitou práce byl podíl osob trpících chudobou u pracujících méně než jedna třetina ve srovnání s domácnostmi s nízkou intenzitou práce. Míra chudoby u pracujících je navíc stále vyšší u osob narozených mimo EU, pracovníků s nízkou úrovní vzdělání a domácností se závislými dětmi. Muži se také častěji setkávali s rizikem chudoby při práci než ženy. K řešení těchto problémů může přispět jak provádění směrnice o minimální mzdě, tak důslednější provádění doporučení Rady z roku 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně.

Flexibilní smluvní ujednání mohou pomoci uspokojit požadavky trhu práce, mohou však také přispět k větší segmentaci trhu práce a snížit kvalitu pracovních míst. Nestandardní formy práce, jako je dočasná práce a práce na částečný úvazek, mohou zaměstnavatelům i zaměstnancům poskytnout větší flexibilitu. Mohou také sloužit jako „odrazový můstek“ ke stabilnímu zaměstnání a lepším pracovním podmínkám, je-li míra přechodu dostatečně vysoká. V některých případech však omezují vzestupnou mobilitu, prodlužují nestabilitu a jsou spojeny se špatnými pracovními podmínkami, nižšími výdělky a omezeným přístupem k sociální ochraně, odborné přípravě a zastupování²⁶. V kontextu rostoucí míry zaměstnanosti se podíl

²⁵ Viz [stanovisko Výboru pro zaměstnanost k důležitým aspektům kvality pracovních míst](#) předložené na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2025.

²⁶ Viz Eurofound, [Segmentace trhu práce](#), Evropský slovník průmyslových vztahů, 2019.

dočasných pracovníků na všech zaměstnancích nadále snižoval a v roce 2024 dosáhl v EU 11,6 %. Rozdíly mezi jednotlivými členskými státy byly nadále významné.

Navzdory mírnému zlepšení jsou smlouvy na dobu určitou téměř třikrát častější u mladých lidí a jsou častější u žen než u mužů. V některých členských státech je také poměrně vysoký podíl dočasných pracovních smluv a zároveň nízká míra přechodu na smlouvy na dobu neurčitou. To poukazuje na problémy, které se týkají role dočasných smluv jako „odrazového můstku“ k trvalému zaměstnání.

V roce 2024 byl každý druhý dočasný zaměstnanec nedobrovolně v dočasném zaměstnání, což představuje 6,4 % všech zaměstnanců. Stručně řečeno, nedobrovolné dočasné zaměstnání (15–64 let) se i nadále týká významného podílu pracovní síly, přestože od roku 2023 kleslo o 0,5 procentního bodu. V jednotlivých členských státech existují výrazné rozdíly a opět vyšší výskyt u mladých lidí a žen. Také v případě částečných pracovních úvazků existuje nedobrovolná složka, která zůstala v některých členských státech významná, a to navzdory celkovému poklesu na úrovni EU. Aktivní politiky na trhu práce a účinné služby zaměstnanosti, které podporují přechod na kvalitnější pracovní místa, pobídky pro zaměstnavatele k zaměstnávání pracovníků na plný úvazek na dobu neurčitou spolu s odpovídajícím přístupem k sociální ochraně a možnostem vzdělávání mohou pomoci snížit segmentaci trhu práce a zvýšit kvalitu pracovních míst.

Výskyt nedobrovolné dočasné práce se v EU značně liší, ve většině členských států se však týká vysokého podílu dočasných pracovníků

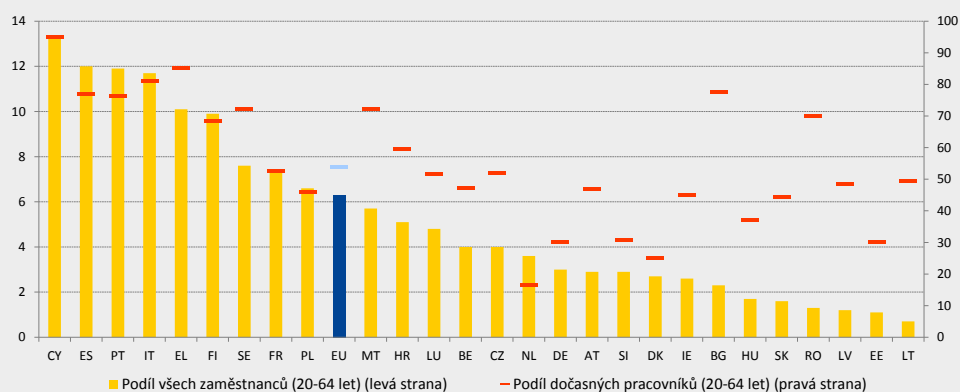
Dočasné pracovní smlouvy v roce 2024 v EU:

v EU:

- **11,6 %** všech zaměstnanců (20–64 let)
- **33,3 %** mladých zaměstnanců (15–29 let)

Nedobrovolná dočasná práce v případě **53,7 %** všech dočasných zaměstnanců (přibližně **10,6 milionu** pracovníků)

Nedobrovolně dočasně zaměstnaní jako procento z celkového počtu zaměstnanců a dočasných pracovníků (20–64 let) (v %, 2024)

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. Přerušení řady pro BG. Údaje s nízkou spolehlivostí pro EE, MT, AT a SI. Údaje pro kategorii Celkem odpovídají u LV pouze kategorii „Pracovní místo bylo k dispozici pouze se smlouvou na dobu určitou“ a u SK „nebylo nalezeno žádné stálé pracovní místo“.
Zdroj: Eurostat [[lfsa_etgar](#)], šetření pracovních sil v EU.

Digitální transformace přetváří evropské trhy práce, přičemž jeden z deseti pracovníků v EU využívá generativní umělou inteligenci²⁷. Umělá inteligence (AI) nabízí výkonné nástroje pro podporu inovací, zvýšení produktivity a posílení globální konkurenceschopnosti Evropy. Používání digitálního monitorování při práci a algoritmičké řízení pracovních procesů

²⁷ Viz Eurofound, [Průzkum pracovních podmínek v Evropě 2024: První zjištění](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

mění způsob organizace, koordinace, monitorování a řízení práce²⁸. Je-li používání umělé inteligence a systémů algoritnického řízení na pracovišti zodpovědně navrženo a zavedeno, může zvýšit efektivnost, zjednodušit nábor, omezit předsudky a zlepšit kvalitu pracovních míst²⁹. Tyto nástroje však musí být vhodně spravovány, aby se náležitě vyřešily obavy z většího pracovního tlaku, neustálého sledování, možných předsudků a rizik pro ochranu osobních údajů pracovníků. V tomto ohledu stanoví akt o umělé inteligenci jednoznačný soubor pravidel pro vývojáře a subjekty zavádějící umělou inteligenci, která jsou založena na rizicích. Tato pravidla se týkají konkrétních způsobů využití umělé inteligence, zaručení bezpečnosti, základních práv a umělé inteligence zaměřené na člověka a zároveň v celé EU posilují zavádění, investice a inovace v oblasti umělé inteligence³⁰. Strategie pro využívání umělé inteligence, která podporuje zavádění umělé inteligence v deseti průmyslových odvětvích EU a ve veřejném sektoru, navíc uznává význam odpovědného a prospěšného využívání umělé inteligence na pracovišti.

Pro zaměstnance platform a pro zvýšení kvality pracovních míst má zásadní význam správné určení statusu zaměstnance a podpora transparentnosti, spravedlnosti, lidského dohledu, bezpečnosti a odpovědnosti při algoritnickém řízení. Referenčním bodem je směrnice o práci prostřednictvím platformy³¹. Očekává se, že v roce 2025 bude v Evropské unii pracovat 43 milionů pracovníků prostřednictvím jedné nebo více digitálních pracovních platform. Práce prostřednictvím platform poskytuje flexibilitu a další, či dokonce hlavní příjem. Může také snížit překážky vstupu na trh práce pro mladé lidi, migranty nebo osoby se zdravotním postižením. Práce prostřednictvím platform je však také spojena s nejistotou, nízkými výdělky, omezeným přístupem k sociální ochraně a problémy souvisejícími s neprůhledným algoritnickým řízením. Jelikož většina práce prostřednictvím digitálních platform probíhá online, je navíc náročné sledovat přeshraniční pracovní toky, které jsou v mnoha případech skryté. Většina osob pracujících prostřednictvím platform v EU je považována za osoby samostatně výdělečně činné, ačkoli ve skutečnosti je podle odhadů takto nesprávně klasifikováno až 5,5 milionu osob³².

Přibližně 55 % pracovníků platform vydělává méně, než je minimální mzda. Ke zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platform vstoupila v prosinci 2024 v platnost směrnice o práci prostřednictvím platformy a členské státy mají dva roky na její provedení ve vnitrostátním právu. Směrnice se zabývá otázkami, jako je nesprávná klasifikace statusu zaměstnance, algoritnické řízení a transparentnost v souvislosti s přeshraniční prací. Jejím cílem je zajistit důstojné pracovní podmínky a kvalitu pracovních míst při práci prostřednictvím platform a zároveň podpořit udržitelný růst digitálních pracovních platform v EU.

Digitální inovace představují potenciál pro produktivnější a kvalitnější pracovní místa, mohou však také vést k intenzifikaci práce a stírání hranic mezi pracovním a soukromým životem. Digitální technologie například umožnily nárůst práce na dálku. V roce 2024

²⁸ V roce 2024 bylo 37 % pracovníků v EU digitálně monitorováno z hlediska pracovní doby a 36 % z hlediska příchodů a odchodů. Údaje z průzkumu také ukazují, že 24 % pracovníků v EU má automaticky přidělenou pracovní dobu.

²⁹ Viz průzkum Eurobarometr 2025.

³⁰ Viz [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci](#).

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platformy. Viz Evropská rada, [Pracovníci platform: Rada přijala nová pravidla pro zlepšení pracovních podmínek pracovníků platformy – Consilium](#).

³² Evropská komise, [Souhrn zprávy o posouzení dopadů provázející návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platformy](#), 2021.

pracovalo z domova alespoň po určitou dobu přibližně 20 % zaměstnanců. Podle průzkumu Eurofoundu z roku 2025 upřednostňovalo v roce 2024 více než 50 % respondentů práci z domova vícekrát týdně, zatímco 24 % vyjádřilo přání pracovat výhradně z domova.

Technologický pokrok a související modely práce na dálku a hybridní práce mohou rovněž ovlivnit strukturu pracovní doby. Obecně lze říci, že rozvržení pracovní doby odchylovající se od běžné pracovní doby na plný úvazek, které může negativně ovlivnit kvalitu pracovních míst, se v EU zlepšilo. V roce 2024 mělo dlouhou pracovní dobu 6,6 % všech zaměstnaných osob (20–64 let), zatímco v roce 2023 to bylo 7,1 %. Podíl pracovníků s netypickou pracovní dobou však zůstal vysoký, a to 33,6 % z celkového počtu zaměstnaných (20–64 let). V návaznosti na bezvýsledná jednání evropských mezioborových sociálních partnerů o aktualizaci jejich rámcové dohody o práci na dálku z roku 2002, jakož i na usnesení Evropského parlamentu z roku 2021 o právu odpojit se³³ uskutečnila Evropská komise formální dvoufázovou konzultaci se sociálními partnery o právu odpojit se a o práci na dálku.

Problémem je i nadále přístup k přiměřené sociální ochraně u všech typů smluv a postavení v zaměstnání, zejména u pracovníků v nestandardní formě zaměstnání a osob samostatně výdělečně činných. Dalším důležitým rysem kvality pracovních míst je přístup k sociální ochraně. V osmnácti členských státech byly zjištěny rozdíly ve formálním sociálním zabezpečení alespoň u jedné skupiny pracovníků v nestandardní formě zaměstnání, zejména v případě dávek v nezaměstnanosti, nemocenských dávek, dávek v mateřství a otcovských dávek. U osob samostatně výdělečně činných byly zjištěny rozdíly v sociálním zabezpečení v devatenácti členských státech a nejvýraznější byly v případě nezaměstnanosti, pracovních úrazů a nemocí z povolání. Pro některé skupiny pracovníků nebo samostatně výdělečně činných osob je navíc přístup k sociálnímu zabezpečení pouze dobrovolný (režimy dobrovolné účasti) a v jednotlivých členských státech je využíván velmi nerovnoměrně.

Přibližně ve čtvrtině zemí EU měli pracovníci v nestandardní formě zaměstnání, kteří potřebovali sociální ochranu, nižší pravděpodobnost, že budou pobírat sociální dávky, než pracovníci ve standardních formách zaměstnání. Osoby samostatně výdělečně činné nadále pobíraly sociální dávky nejméně ze všech skupin. Příjmová chudoba byla výrazně častější u dočasných pracovníků (13,4 %) a pracovníků na částečný úvazek (13,8 %) a u osob samostatně výdělečně činných (20,9 %) ve srovnání se stálými zaměstnanci (6,3 %). Provedení doporučení Rady z roku 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně je klíčové pro odstranění zbývajících rozdílů v pokrytí a pro podporu odpovídajících a transparentních systémů.

³³ Evropský parlament, [usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2021 obsahující doporučení Komisi k právu odpojit se](#), 2021.

Míra NEET v EU i v jednotlivých členských státech vykazuje významné regionální rozdíly

Míra NEET ve výši

11,1 % v roce 2024 v EU

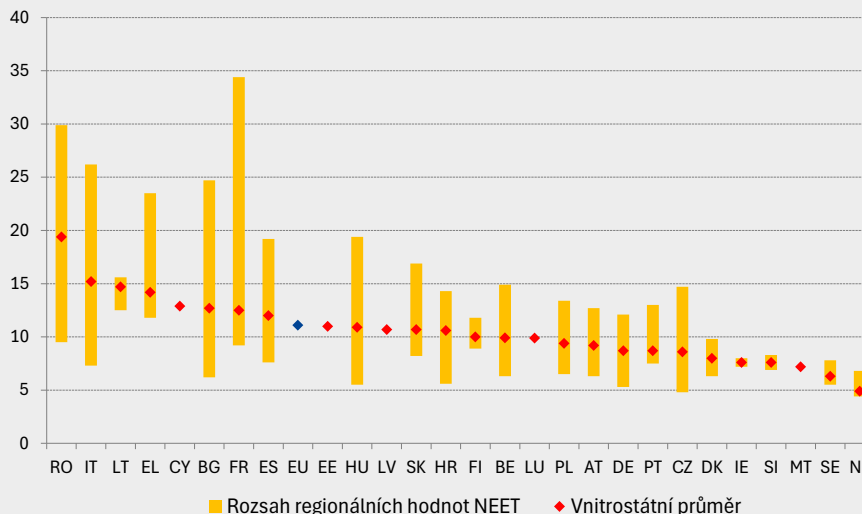
Vyšší u žen (12,1 %), osob narozených mimo EU (18,4 %) a ve venkovských oblastech

Míra NEET v roce 2024

- se v zemích EU pohybovala od 4,4 % do 19,4 %

v jednotlivých regionech (NUTS 2) se však pohybovala od 4,4 % do 29,9 %

Rozpětí míry NEET (15–29 let) na regionální úrovni (regiony NUTS 2) podle členských států a průměrů členských států, 2024

Poznámka: Regionální údaje (NUTS 2) nejsou k dispozici pro CY, EE, LV, LU a MT.
Zdroj: Výpočty GR pro zaměstnanost; Eurostat [edat_lfse_22].

Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy, v EU nadále klesal. V roce 2024 se snížil z 11,3 % na 11,1 %. Míra NEET mezi mladými lidmi (15–29 let) je však stále vyšší u žen než u mužů, u osob narozených mimo EU ve srovnání s rodilými občany a také ve venkovských oblastech ve srovnání s městy a předměstími. Na druhou stranu se míra nezaměstnanosti mladých lidí (15–24 let), která se od pandemie COVID-19 postupně zlepšovala, v roce 2024 mírně zvýšila na 14,9 % a stále zůstává více než dvakrát vyšší než celková míra nezaměstnanosti. Obzvláště vysoká je také u mladých lidí s nižší úrovní kvalifikace a u osob narozených mimo EU. Míra zaměstnanosti čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy a absolventů terciárního vzdělávání (20–34 let) se v roce 2024 v EU snížila (na 80,0 % a 86,7 %), což pravděpodobně naznačuje větší potíže při jejich vstupu na trh práce. Tato situace zdůrazňuje potřebu pokračovat v řešení strukturálních problémů, které brání mladým lidem ve vstupu na trh práce, a to s ohledem na ztracený potenciál a dlouhodobá rizika pro kariérní vyhlídky. Posílená záruka pro mladé lidi podporuje osoby NEET nabídkou kvalitních pracovních míst, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáží do čtyř měsíců od ztráty zaměstnání nebo ukončení formálního vzdělávání³⁴.

Delší pracovní život přispívá k aktivnímu stárnutí, snižování nedostatku pracovních sil a dovedností a schopnosti udržet silné systémy sociální ochrany. V roce 2024 se míra zaměstnanosti osob ve věku 55–64 let zvýšila na 65,2 %. Mezi členskými státy přetrvávají značné rozdíly. Předpokládá se, že od roku 2030 se bude počet obyvatel EU v produktivním věku až do roku 2050 každoročně snižovat o 1,2 milionu. Odhaduje se, že index závislosti starých osob vzroste z 36 % v roce 2022 na 55 % v roce 2050 a na 59 % v roce 2070. Mezi důležité determinanty patří důchodové pobídky, zdravotní problémy a podmínky, jako je neflexibilní pracovní prostředí a diskriminace na základě věku. Pokud jde o první z nich,

³⁴ [Doporučení Rady](#) ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi 2020/C 372/01 (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1).

nedávno přijatý balíček týkající se doplňkového penzijního pojištění má za cíl zvýšit účast a úspory v zaměstnaneckých a osobních penzijních systémech a zlepšit příspěvek penzijních fondů k financování inovativních a produktivních investic.

Starší ženy byly častěji než muži mimo pracovní sílu, často z důvodu předčasného odchodu do důchodu a dlouhodobé absence způsobené pečovatelskými povinnostmi. Lidé ve věku 55–64 let tvoří významnou část (28,1 %) obyvatelstva v produktivním věku mimo pracovní sílu, a to i přes pokrok v posledním desetiletí. K řešení těchto problémů je zapotřebí ucelený soubor politik, včetně důchodových reforem, aktivizačních a vzdělávacích iniciativ. EU podnikla kroky, jako je přijetí směrnice 2000/78/ES³⁵ k boji proti diskriminaci v zaměstnání a vytvoření souboru demografických nástrojů. V červnu 2025 Rada rovněž členské státy a Komisi vyzvala k přijetí opatření na podporu starších osob, aby mohly zůstat aktivní a plně využít svůj potenciál na trhu práce a ve společnosti³⁶. Vzhledem k současnému a předpokládanému demografickému vývoji a značnému nedostatku dovedností a pracovních sil je využití potenciálu starších pracovníků klíčové pro podporu růstového potenciálu a sociálního modelu EU.

Přetrvávající rozdíly v zaměstnanosti a odměňování žen a mužů vyžadují větší úsilí při řešení přetrvávajících nerovností na trhu práce. Při zohlednění vyššího výskytu práce na částečný úvazek mezi ženami se rozdíl dále prohlubuje. Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů se v EU v posledních letech mírně snížily, což odráží větší nárůst zaměstnanosti žen. Přesto je tento rozdíl stále značný (10,0 p.b. v roce 2024). Mezi členskými státy a regiony existují velké rozdíly a v některých částech EU je řešení tohoto problému naléhavější. Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů jsou rovněž větší u žen, které mají děti. To je o to důležitější v kontextu nedostatku pracovních sil a dovedností a stárnutí populace.

Rozdíl v odměňování žen a mužů v EU je značný a činí 12,0 % (v roce 2023). Za posledních deset let se snížil o 4 procentní body. Rozdíly v odměňování jsou způsobeny genderovými rozdíly v hospodářských činnostech a profesích, nedostatečným zastoupením žen ve vedoucích pozicích, nadměrným zastoupením žen v zaměstnání na částečný úvazek a ve formách zaměstnání na dobu určitou, obtížemi při sladování práce s pečovatelskými povinnostmi, jakož i diskriminací a netransparentními mzdovými strukturami. Tyto rozdíly ve výdělcích vedou také k výrazným rozdílům ve výši důchodů žen a mužů v pozdějším věku.

V souladu se Strategií EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 existuje prostor pro trvalá politická opatření k řešení překážek bránících ženám v účasti na trhu práce³⁷. To by mohlo zahrnovat zlepšení poskytování a dostupnosti kvalitního a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče a dlouhodobé péče. Také cílené reformy daňového systému by mohly lépe motivovat ženy k práci. Tato opatření by byla v souladu s doporučeními Rady o předškolním vzdělávání a péči (včetně nových barcelonských cílů) a o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči³⁸.

Řešení překážek bránících integraci osob narozených mimo EU na trhu práce může přispět ke zmírnění nedostatku pracovních sil a dovedností, k řešení demografických změn a k podpoře sociální soudržnosti. Lidé narození mimo EU tvoří více než desetinu pracovní síly v EU. Míra jejich účasti na trhu práce a míra zaměstnanosti však zůstává ve

³⁵ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16–22.

³⁶ [Závěry Rady o podpoře starších osob při dosahování plného potenciálu na trhu práce a ve společnosti.](#)

³⁷ [Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, COM\(2020\) 152 final.](#)

³⁸ [Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle pro rok 2030, 2022/C 484/01, Úř. věst. C 484, 20.12.2022, s. 1–12, a doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči, 2022/C 476/01, Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1–11.](#)

srovnání s ostatními skupinami nižší. V důsledku toho je přibližně 7,4 milionu těchto osob v produktivním věku mimo pracovní sílu EU. A to i přes stávající nedostatek v oblasti dovedností a pracovních sil. Tento deficit je způsoben několika překážkami souvisejícími s jejich postavením na trhu práce a sociální integrací. Patří mezi ně nízká úroveň dosaženého vzdělání a jazykových znalostí, diskriminace a špatný zdravotní stav. Migranti s terciárním vzděláním (přibližně třetina z nich) mají lepší vyhlídky na zaměstnání, potíže s uznáváním jejich kvalifikace však jsou nadále hlavní překážkou, která je často nutí zastávat pracovní místa vyžadující nižší kvalifikaci. Větší integrace migrantů na trhu práce může navíc přispět k snížení rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů tím, že se vyrovná nedostatek pracovních sil v oblasti péče.

Nerovnosti ve vzdělávání se zvyšují a v posledním desetiletí se relativně zhoršila úroveň základních dovedností znevýhodněných žáků

Podíl žáků s dobrými výsledky pocházejících ze znevýhodněného prostředí se snížil:

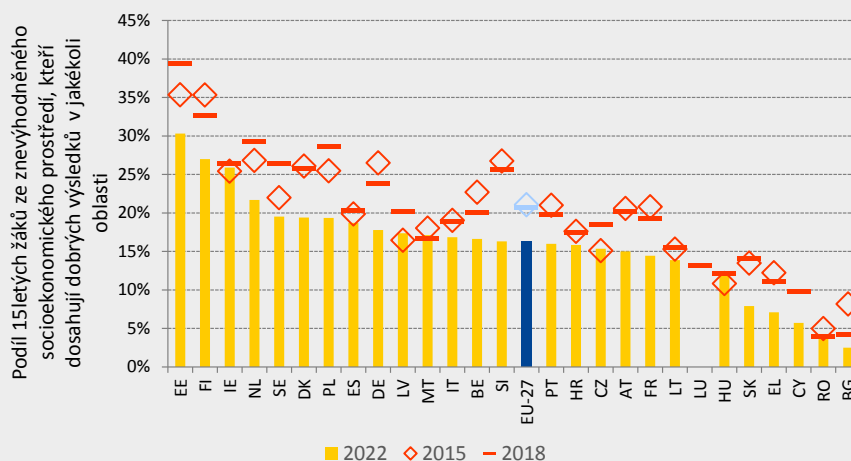
- z 21,1 % v roce 2015
- a 20,8 % v roce 2018
- na 16,3 % v roce 2022

oproti 59,0 % žáků ze zvýhodněného prostředí

Téměř ve všech členských státech došlo v posledním desetiletí ke zhoršení

V jednotlivých zemích EU přetrvávají velké rozdíly

Podíl patnáctiletých žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí, kteří dosahují dobrých výsledků ve čtení, matematice nebo přírodních vědách (2022, 2018, 2015)

Poznámka: Při výkladu údajů za rok 2022 pro DK, IE, LV a NL je nutná obezřetnost, protože nebyla splněna jedna nebo více norem programu PISA pro výběr vzorku. LU se účastnilo pouze šetření PISA 2018.

Zdroj: Evropská komise (2024).

Prudký pokles základních dovedností žáků ukazuje, že v našich systémech vzdělávání a odborné přípravy je naléhavě nutné přijmout opatření k řešení tohoto negativního trendu. Na základě výsledků šetření PISA 2022 je patrný prudký pokles základních dovedností žáků, který se projevuje výrazným nárůstem podílu žáků s horšími výsledky (v matematice 29,5 % oproti 22,9 % v roce 2018). Údaje ukazují také pokles podílu žáků s nejlepšími výsledky (7,9 %, oproti 11 % v roce 2018 ve stejné oblasti). Kromě toho pouze 16,3 % žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí dosáhlo v roce 2022 dobrých výsledků v základních dovednostech³⁹ ve srovnání s 59,0 % žáků ze zvýhodněného prostředí. Nedostatek základních dovedností je hlavní překážkou pro prohlubování dovedností v pozdějším věku a brzdí růst produktivity.

Nízká úroveň digitální gramotnosti, včetně gramotnosti v oblasti umělé inteligence, a občanských kompetencí u žáků jsou důvodem ke znepokojení, zejména v kontextu rostoucího výskytu manipulace s informacemi a dezinformací. Pouze 63 % žáků má dostatečné občanské znalosti (ICCS 2022) a 43 % žáků nemá základní digitální dovednosti

³⁹ Dosažení alespoň úrovně 4 na škále OECD PISA ve čtení, matematice nebo přírodních vědách.

(ICILS 2023). Nedostatečné digitální dovednosti zhoršují schopnost účastníků vzdělávání prosperovat v digitálním věku, orientovat se v technologických změnách, čelit dezinformacím a bezpečně pracovat s nově vznikajícími technologiemi, jako je umělá inteligence. Digitální dovednosti jsou také zásadní pro digitální rovnováhu a pomáhají účastníkům vzdělávání vytvořit si zdravější a vyváženější vztah k technologiím. V zájmu zlepšení digitálních dovedností mladých lidí a učitelů provádí Komise akční plán digitálního vzdělávání na období 2021–2027 a v současné době připravuje plán týkající se budoucnosti digitálního vzdělávání a dovedností. V rámci unie dovedností zahájila Komise Akční plán pro základní dovednosti⁴⁰, který obsahuje širokou škálu iniciativ zaměřených na řešení nedostatků v základních dovednostech.

Pozitivní je, že se snížil počet osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, a zvýšil se počet osob, které dosáhly terciárního vzdělání. V roce 2024 se míra předčasného ukončování vzdělávání a odborné přípravy v EU ve srovnání s rokem 2002 snížila téměř o polovinu (9,4 % u osob ve věku 18–24 let). 3,1 milionu mladých dospělých však stále dosahuje pouze nižšího sekundárního vzdělání či nižšího vzdělání, přičemž v této skupině jsou neúměrně zastoupeny osoby se zdravotním postižením, státní příslušníci třetích zemí a Romové. To má za následek nižší míru zaměstnanosti a nižší míru účasti na dalším vzdělávání. Ohrožuje to schopnost jednotlivců využít plně svůj potenciál. Také to znamená, že se časem zvýší související veřejné výdaje a sníží veřejné příjmy. Diplom z odborného vzdělávání a přípravy (OVP) nebo vysokoškolský diplom mohou výrazně zlepšit vyhlídky lidí na trhu práce. V oblasti odborného vzdělávání a přípravy to platí zejména pro čerstvé absolventy, kteří absolvovali učení se prací. Unie zaznamenala výrazný nárůst počtu mladých lidí s vysokoškolským vzděláním (z 36,5 % na 44,1 % u osob ve věku 25–34 let v mezi roky 2015 a 2023), který je podpořen širším přístupem k vysokým školám, rostoucí poptávkou po vysoce kvalifikovaných pracovnících na trhu práce, vyhlídkami na nižší nezaměstnanost a vyššími výdělky.

Absolventů s vhodnými dovednostmi pro práci ve strategických odvětvích je stále nedostatek. Nedostatek dovedností přetrvává zejména v konkrétních oborech, jako jsou přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematika (STEM). Tyto dovednosti jsou obzvláště potřebné pro úspěšnou ekologickou transformaci a v dalších strategických odvětvích, jako je bezpečnost a kybernetická bezpečnost, obrana a vesmír, umělá inteligence, čisté technologie, pokročilá výroba, biotechnologie a zdravotnictví. Kromě toho jsou klíčové pro technologickou suverenitu EU, včetně jejího vedoucího postavení v oblasti digitálních technologií. V této souvislosti Komise navrhla, aby EU do roku 2030 stanovila cíl, že v oborech STEM bude zapsáno nejméně 32 % studentů v terciárním vzdělávání a 45 % studentů v počátečním středním odborném vzdělávání a přípravě. Strategický plán vzdělávání v oborech STEM⁴¹, který je součástí unie dovedností, má zvýšit počet zapsaných studentů, podpořit rozvoj dovedností a odstranit rozdíly mezi ženami a muži v oborech STEM. Přípravovaná strategie EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy si navíc klade za cíl učinit odborné vzdělávání a přípravu atraktivnější, inkluzivnější a schopnější reagovat na potřeby. Evropská aliance pro učňovskou přípravu přispívá k rozvoji učňovské přípravy dívek a žen v oborech STEM s cílem přilákat je ke studiu STEM a udržet je na trhu práce.

⁴⁰ Sdělení Komise o Akčním plánu pro základní dovednosti, COM(2025) 88 final, 5.3.2025.

⁴¹ Sdělení Komise, Strategický plán vzdělávání v oborech STEM: dovednosti pro konkurenceschopnost a inovace (COM(2025) 89 final, 5.3.2025).

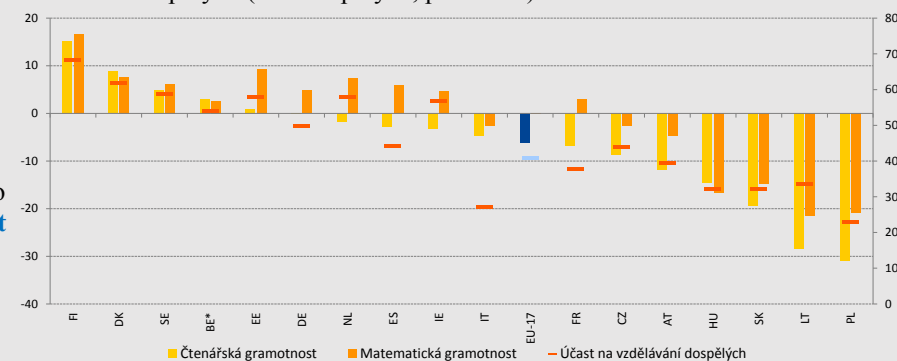
Úroveň gramotnosti dospělých se v posledním desetiletí snížila, zejména v zemích s nízkou účastí na vzdělávání dospělých

1 z 5 dospělých měl v roce 2023 slabé výsledky v čtenářské i matematické gramotnosti

Čtenářská gramotnost v průměru poklesla, zatímco matematická gramotnost byla velkou měrou stabilní

Výrazný pokles čtenářské a matematické gramotnosti v zemích s nižší účastí na vzdělávání dospělých

Změna výsledků v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti dospělých (16–65 let) mezi lety 2013 a 2023 (v procentních bodech, levá osa) a účast na vzdělávání dospělých (v % dospělých, pravá osa)

Poznámka: Údaje o účasti na vzdělávání a odborné přípravě představují zvláštní extrakci, která je v souladu s definicí v rámci šetření o vzdělávání dospělých a šetření pracovních sil v EU; BE zahrnuje pouze Flandry.

Zdroj: Průzkum dovedností dospělých prováděný OECD (2023).

Přibližně pětina dospělých v EU byla v roce 2023 považována za osobu se slabými výsledky v oblasti čtenářské i matematické gramotnosti⁴². Výrazný pokles čtenářské a matematické gramotnosti dospělých byl zaznamenán právě v zemích s nižší mírou účasti na vzdělávání dospělých. Velké rozdíly v účasti na vzdělávání dospělých jsou zaznamenány také mezi jednotlivými skupinami obyvatel (mezi osobami s vysokou a nízkou kvalifikací nebo mezi zaměstnanými a nezaměstnanými a osobami mimo pracovní sílu), jakož i podle povolání⁴³. Různá míra účasti u různých skupin naznačuje přetrvávající překážky. Pro stimulaci poptávky po vzdělávání jsou důležité osobní rozpočty na vzdělávání, jako jsou individuální vzdělávací účty⁴⁴. Unie dovedností zahrnuje iniciativy jako individuální vzdělávací účty, rozšíření mikrocertifikátů⁴⁵ a inovativní komunitní vzdělávací prostory, zejména pro osoby s nízkou kvalifikací. Celkově představuje unie dovedností rozsáhlý přístup k zvýšení míry účasti dospělých na vzdělávání a vybavení pracovní síly EU náležitými dovednostmi pro budoucnost.

Zvýšení účasti dospělých na vzdělávání je klíčové pro řešení nedostatků a posílení produktivity, konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti. Údaje ze šetření o vzdělávání dospělých pro rok 2022 ukázaly, že účast na vzdělávání dospělých (bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti⁴⁶) v EU v předchozích dvanácti měsících mírně vzrostla, a to z 37,4 % v roce 2016 na 39,5 % v roce 2022. Další možný nárůst naznačují údaje ze šetření pracovních

⁴² Viz OECD, *Mají dospělí dovednosti, které potřebují k prosperitě v měnícím se světě?: Průzkum dovedností dospělých 2023*, Studie OECD o dovednostech, OECD Publishing, Paříž, 2024.

⁴³ Zatímco v roce 2022 se vzdělávacích aktivit účastnilo 60,9 % vedoucích pracovníků, specialistů, techniků a přidružených odborných pracovníků, mnohem nižší účast byla zaznamenána u úřednických, manuálních a základních profesí.

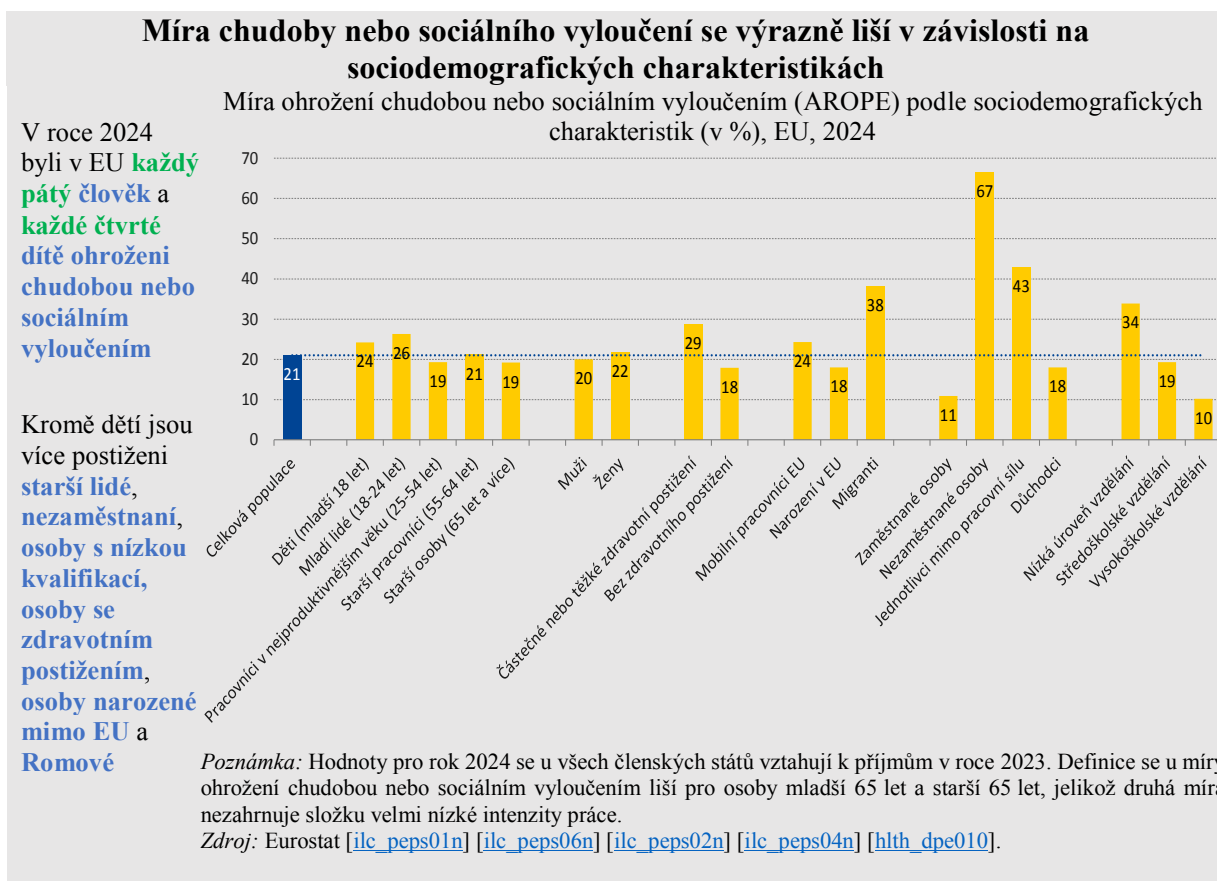
⁴⁴ Viz [doporučení Rady o individuálních vzdělávacích účtech](#) z května 2022.

⁴⁵ Viz [doporučení Rady o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost](#) z června 2022.

⁴⁶ Tyto údaje pocházejí ze zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých nezahrnující řízenou odbornou přípravu na pracovišti, jež se používá ke sledování pokroku při plnění cíle týkajícího se vzdělávání dospělých stanoveného do roku 2030 (viz také příloha 2).

sil v letech 2022 až 2024. Vzhledem k velkým změnám, kterým Evropa čelí, je však tato úroveň stále příliš nízká a rozdíly mezi členskými státy jsou stále příliš velké.

V roce 2024 se v EU výrazně zlepšila příjmová situace domácností a mírně se snížil podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, přičemž u posledně jmenovaného ukazatele není zřejmý náznak vzestupné konvergence. Index reálného hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) se na úrovni EU v roce 2024 výrazně zvýšil na 141,3, tj. o 2,5 bodu více než v roce 2023, a to především díky růstu náhrad zaměstnancům. Jedná se o největší nárůst od období 2021–2022, který pokračoval i v první polovině roku 2025. Celkový počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se oproti roku 2019 snížil přibližně o 2,9 milionu (cíl pro rok 2030 činí nejméně 15 milionů). To znamená, že v roce 2024 byl každý pátý člověk v EU nadále ohrožen chudobou nebo sociálním vyloučením. Rizika chudoby se liší podle skupin obyvatelstva, přičemž více postiženy jsou děti, starší lidé, osoby se zdravotním postižením, osoby s nízkou kvalifikací, osoby narozené mimo EU a Romové. Různorodost přetrvávala i mezi členskými státy a uvnitř nich (jak mezi regiony, tak mezi venkovskými a městskými oblastmi). Hlavním faktorem chudoby je i nadále nezaměstnanost, přičemž sociální dávky se nedostávají ke všem potřebným domácnostem.

Navzdory nedávným zlepšením minimální podpora příjmu téměř ve všech členských státech nestačí k tomu, aby se lidé vymanili z chudoby. Odhaduje se, že výdaje na dávky sociální ochrany se v roce 2024 v reálném vyjádření zvýšily téměř ve všech členských státech. Nedávno byly navrženy reformy, které mají posílit úlohu dávek zaručujících minimální příjem při podpoře příjemců, aby se účastnili opatření aktivních politik na trhu práce a aktivně si hledali práci. Zároveň se v roce 2024 v průměru v EU mírně snížil dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby (což odráží pokles reálných výdajů na sociální ochranu v roce 2023), přičemž v některých členských státech s vysokou úrovní došlo k výraznému

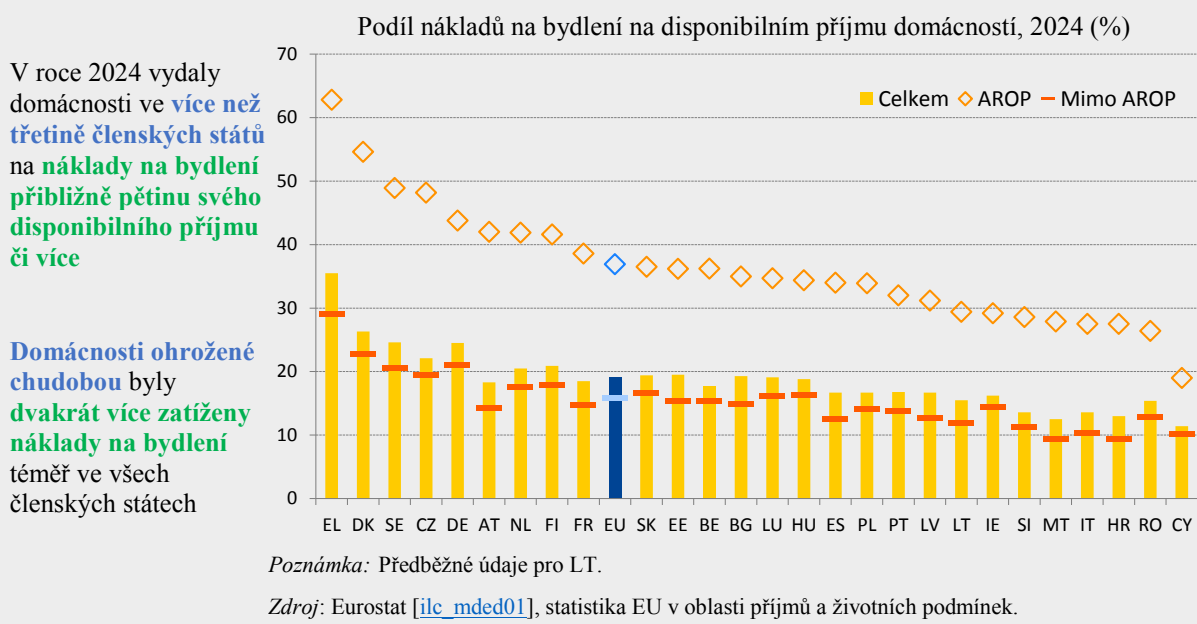
snížení. Energetická chudoba (měřená ukazatelem „podíl osob, které nejsou schopny dostatečně vytápět svou domácnost“) se v roce 2024 poprvé od roku 2022 snížila, což odráží spojení několika faktorů, včetně klesajících maloobchodních cen plynu a elektřiny, kombinace opatření v oblasti energetické účinnosti i dalších podpůrných opatření. Přesto u osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením zůstala výrazně vyšší. Posuzování distribučních dopadů reforem a investic je nadále obzvláště důležité pro zohlednění jejich vlivu na rizika chudoby a příjmovou nerovnost a pro náležitě poskytování vstupních informací pro účely navrhování tvorby politik *ex ante*.

Podíl dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se v EU mírně snížil, byl však nadále vyšší než u celkové populace. Počet dětí (0–17 let) ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením klesl z 19,96 milionu v roce 2023 na 19,52 milionu v roce 2024 (průměr v EU 24,2 %). Přestože v roce 2024 došlo již druhým rokem po sobě k poklesu absolutních čísel, výskyt dětské chudoby je stále o 3,2 procentního bodu vyšší než u celkové populace. Celkově bylo v roce 2024 téměř každé čtvrté dítě v EU ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením. Vyvedení dětí z chudoby a sociálního vyloučení má zásadní význam pro uplatnění jejich plného potenciálu ve společnosti a na trhu práce a pro přerušování cyklu mezigeneračního přenosu chudoby. Klíčem v tomto ohledu je zavedení evropské záruky pro děti⁴⁷ ve všech členských státech.

Podíl starších osob (nad 65 let) ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením na úrovni EU v roce 2024 nadále klesal. Situace v jednotlivých členských státech je však stále velmi různorodá. Pokles na 19,4 % byl způsoben zlepšením situace u žen (které však nadále čelí podstatně vyššímu riziku než muži). Tento pokles odráží také snížení příjmové chudoby a závažné materiální nebo sociální deprivace starších lidí. Celkový náhradový poměr u důchodů zůstal v roce 2024 na úrovni EU stabilní. Situace v oblasti chudoby ve stáří a náhrady příjmu však zůstala v jednotlivých členských státech velmi odlišná. V některých zemích bylo riziko příjmové chudoby u osob starších 65 let dokonce dvakrát vyšší než u obyvatelstva v produktivním věku.

⁴⁷ [Doporučení Rady \(EU\) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti \(Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14\).](#)

Domácnosti, které se potýkají s chudobou, věnují značnou část svých disponibilních příjmů na výdaje na bydlení, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují velké rozdíly

Důležitým problémem zůstává dostupnost bydlení, která se neúměrně dotýká osob ohrožených chudobou. V posledním desetiletí rostly ceny nemovitostí v EU v průměru asi o 10 % rychleji než příjmy, což snižuje jejich dostupnost⁴⁸. Mezi členskými státy a regiony / většími městskými centry však existují značné rozdíly. Až 8,2 % obyvatel EU žilo v domácnostech, kde celkové náklady na bydlení představovaly více než 40 % celkového disponibilního příjmu domácnosti, tj. byly nadměrně zatíženy náklady na bydlení⁴⁹. U osob ohrožených chudobou dosáhla tato míra 31,1 % oproti 3,8 % u zbytku populace. Sociální bydlení je v jednotlivých členských státech EU rozvinuto nerovnoměrně, liší se definice, poskytovatelé, způsobilost a mechanismy přidělování. Jeho další rozvoj může přispět ke zlepšení přístupu k bydlení⁵⁰. Běžně uváděnými problémy při poskytování sociálního bydlení jsou vyšší náklady na výstavbu, pozemky a financování. Rozdíly v definicích a metodách sběru údajů sice brání srovnatelnosti mezi jednotlivými zeměmi, v mnoha členských státech je však patrný rostoucí trend v oblasti bezdomovectví.

Smlouvy plně uznávají klíčovou roli sociálního dialogu v sociálně tržním hospodářství EU. Význam sociálního dialogu je zakotven také v evropském pilíři sociálních práv a v hlavních směrech politik zaměstnanosti. V návaznosti na prohlášení sociálních partnerů z Val Duchesse z roku 2024⁵¹ podepsali Komise a evropští sociální partneři napříč odvětvími v březnu 2025 Pakt pro evropský sociální dialog⁵². V rámci obnoveného závazku posílit sociální dialog v době globální transformace určuje pakt opatření, která mají Komise a sociální partneři

⁴⁸ Viz Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. a B. Vasicek (2025), [Bydlení v Evropské unii: vývoj trhu, základní faktory a politiky](#), European Economy Discussion Paper 228 / říjen 2025.

⁴⁹ Náklady na bydlení i příjmy jsou očištěny o příspěvky. Podrobnější informace o ukazateli jsou uvedeny v příloze 2.

⁵⁰ Proces deinstitucionalizace osob se zdravotním postižením se zdrhává mimo jiné kvůli nedostatečným řešením v oblasti přístupného bydlení.

⁵¹ [Tripartitní prohlášení v zájmu úspěšného evropského sociálního dialogu.](#)

⁵² [Pakt pro evropský sociální dialog.](#)

přijmout, aby podpořili a vytvořili vhodné podmínky pro mobilizaci plného potenciálu sociálního dialogu na všech úrovních. Cílem paktu jako takového je nabídnout rámec pro úspěšný sociální dialog na všech úrovních, včetně vnitrostátní a evropské, meziodvětvové a odvětvové.

Doporučení Rady z roku 2023 o posílení sociálního dialogu v EU poskytuje členským státům pokyny, jak nejlépe podporovat sociální dialog a posilovat kolektivní vyjednávání⁵³. Komise mimo jiné spolupracuje se sociálními partnery na Plánu pro kvalitní pracovní místa. Zavázala se, že s nimi bude konzultovat i politické iniciativy, které nespádají do oblasti působnosti článků 153 a 154 SFEU⁵⁴, mají však pro ně zvláštní význam. Sociální partneři i organizace občanské společnosti se na úrovni EU aktivně zapojují do evropského semestru, přičemž probíhají pravidelné výměny názorů a tematické diskuse o zvláště důležitých oblastech. Zapojení a konzultace se sociálními partnery i organizacemi občanské společnosti jsou klíčové pro tvorbu politik a pro prosazování udržitelných a inkluzivních změn.

Členské státy by měly přijmout opatření s cílem řešit výzvy v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociální politiky uvedené v této společné zprávě o zaměstnanosti. Zejména aby – v souladu s hlavními směry politik zaměstnanosti:

- zlepšily celoživotní prohlubování dovedností a změny kvalifikace dospělých s cílem zajistit konkurenceschopnost, řešit nedostatek pracovních sil a dovedností, přizpůsobit se měnící se situaci a výhledu na trhu práce a podpořit spravedlivou ekologickou a digitální transformaci, a to v souladu s unií dovedností. To zahrnuje i integraci používání nástrojů pro získávání poznatků o dovednostech, posilovaly poskytování individuálních nároků na odbornou přípravu, například individuálních vzdělávacích účtů, a podporovaly rozvoj, zavádění a uznávání mikrokreditů s ohledem na vnitrostátní podmínky – v souladu s doporučeními Rady o individuálních vzdělávacích účtech a o evropském přístupu k mikrocertifikátům,
- posilovaly aktivní politiky na trhu práce a kapacitu a účinnost veřejných služeb zaměstnanosti, mimo jiné investicemi do digitální infrastruktury a služeb, lepším poradenstvím pro volbu povolání, poradenskými službami, získáváním poznatků o dovednostech a odbornou přípravou zaměstnanců, s cílem zvýšit účast na trhu práce, a to zejména u nedostatečně zastoupených skupin, a podpořit tvorbu kvalitních pracovních míst a přechody mezi zaměstnáními,
- podporovaly spravedlivou mobilitu v rámci EU a zvážily přilákání a udržení kvalifikovaných pracovníků ze třetích zemí, přijaly kromě toho opatření k usnadnění legální migrace státních příslušníků třetích zemí v nedostatečných profesích nebo studijních oborech ve strategických odvětvích, přičemž zajistí dodržování a prosazování pracovních a sociálních práv, podporované účinnou integrační politikou, kterou bude doplňovat využívání nabídky pracovních sil a dovedností z Unie,
- zajistily dostupnost programů podpory udržení pracovních míst jako záložního nástroje pro případ nouze, který je navržen tak, aby zachoval pracovní místa (a podniky) v případě krize, včetně restrukturalizace, a dále rozvíjel lidský kapitál prostřednictvím souvisejícího prohlubování dovedností a změny kvalifikace,

⁵³ DOPORUČENÍ RADY ze dne 12. června 2023 k posílení sociálního dialogu v Evropské unii (C/2023/1389).

⁵⁴ Článek 154 SFEU stanoví dvoufázovou konzultaci s evropskými sociálními partnery ohledně řady otázek sociální politiky uvedených v článku 153 Smlouvy, jako jsou pracovní podmínky a bezpečnost a ochrana zdraví při práci.

- poskytovaly odpovídající podporu pracovníkům a domácnostem, kteří jsou nejvíce postiženi hospodářskými a sociálními dopady přizpůsobování se změně klimatu a novým ekologickým a digitálním technologiím, zejména zranitelným pracovníkům a domácnostem, mimo jiné prostřednictvím účinných služeb zaměstnanosti a programů pro zaměstnanost, pobídek k zaměstnávání a přechodům, přiměřené jistoty příjmu s přístupem aktivního začleňování, ochrany práv pracovníků před riziky spojenými s umělou inteligencí, algoritmickým řízením a změnou klimatu a podpory podnikání v souladu s doporučením Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu,
- v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi a při plném respektování úlohy a autonomie sociálních partnerů podporovaly vývoj mezd, který napomáhá vzestupné sociální konvergenci s přihlédnutím k vývoji produktivity, vytváření kvalitních pracovních míst a zachování konkurenceschopnosti,
- přizpůsobily regulaci trhu práce a daňové systémy a systémy sociálního zabezpečení s cílem omezit segmentaci trhu práce a genderové rozdíly na trhu práce a podporovat vytváření kvalitních pracovních míst, včetně možného snížení daňového zatížení, zejména pro osoby s nízkými příjmy, aniž by se bránilo přechodu na lépe placená pracovní místa a přesunu daňové zátěže od práce na jiné zdroje, které více podporují zaměstnanost a inkluzivní růst,
- zajistily zdravé, bezpečné a dobře přizpůsobené pracovní prostředí jako klíčový aspekt kvality pracovních míst,
- podporovaly kolektivní vyjednávání a sociální dialog v souladu s doporučením Rady o posílení sociálního dialogu a Paktem pro evropský sociální dialog spolu s včasným a smysluplným zapojením sociálních partnerů do tvorby příslušných politik na unijní a vnitrostátní úrovni, a to i s cílem zvýšit kvalitu pracovních míst a v souvislosti s prováděním plánů pro oživení a odolnost členských států a v kontextu evropského semestru,
- zajistily přiměřenou a udržitelnou sociální ochranu pro všechny v souladu s doporučením Rady o přístupu k sociální ochraně, zlepšily ochranu osob, které nejsou dostatečně chráněny, jako jsou pracovníci v nestandardních formách zaměstnání, včetně práce prostřednictvím platforem, a osob samostatně výdělečně činných, a to rovněž jako klíčový aspekt kvality pracovních míst, obecněji zlepšily přiměřenost dávek, převoditelnost práv a přístup ke kvalitním službám při současném zachování udržitelnosti veřejných financí a účinně podpořily začlenění práceschopných osob na trhu práce,
- zlepšovaly vyhlídky mladých lidí na trhu práce, a to i prostřednictvím inkluzivního a kvalitního odborného vzdělávání a přípravy a terciárního vzdělávání, cílené podpory služeb zaměstnanosti (včetně mentorství, poradenství a konzultací) a kvalitní učňovské přípravy a stáží v souladu s posílenou zárukou pro mladé lidi a Evropskou aliancí pro učňovskou přípravu,
- přijaly komplexní opatření ke zlepšení základních dovedností a obecněji k rozvoji klíčových kompetencí (včetně průřezových dovedností) žáků a řešily strukturální problémy spojené s výkonností a spravedlností systémů vzdělávání a odborné přípravy, a to i prostřednictvím účinných přístupů k výuce, učení a hodnocení, podporovaly přípravu plánů na zlepšení základních dovedností na úrovni školy, se zvláštním důrazem na doučovací a mentorské programy, individuální podporu a další profesní rozvoj učitelů, prosazovaly excelenci v základních dovednostech prostřednictvím diferencované výuky a učení,

- podporovaly excelenci a posílily význam odborného vzdělávání a přípravy a terciárního vzdělávání pro trh práce prostřednictvím intenzivnější spolupráce s průmyslem, propojení se systémy poznatků o dovednostech a většího využívání mikrocertifikátů, zlepšily postupy vzájemného uznávání kvalifikací s cílem řešit nedostatek dovedností a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zlepšily přístup absolventů odborného vzdělávání a přípravy a nedostatečně zastoupených skupin k vysokoškolskému vzdělávání,
- zvýšily počet absolventů v oborech STEM, zejména v oborech IKT (včetně umělé inteligence), v oblastech s velkým nedostatkem pracovních sil a ve strategických oblastech, snížily rozdíly mezi ženami a muži a posílily spolupráci s podniky, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a vysokými školami jako aktéry změn v oblasti ekologické a digitální transformace, zlepšily odbornou přípravu učitelů v předmětech STEM s cílem řešit jejich nedostatek,
- zlepšily digitální dovednosti žáků a dospělých všeho věku, včetně mediální a digitální gramotnosti (a umělé inteligence), posílily kritické myšlení a zvýšily počet talentů v oblasti digitálních technologií na trhu práce prostřednictvím rozvoje digitálních vzdělávacích a školicích ekosystémů podporovaných klíčovými nástroji, jako je vysokorychlostní připojení škol, vybavení a školení učitelů, a dále aby podporovaly instituce s know-how v oblasti digitalizace se zvláštním zaměřením na začleňování a zmenšování digitální propasti, mělo by se také zvážit zvýšení znalostí a dovedností žáků a dospělých všech věkových kategorií v oblasti finanční gramotnosti,
- posílily počáteční a další vzdělávání učitelů se zaměřením na výuku základních dovedností ve spolupráci s poskytovateli vzdělávání učitelů, snížily nedostatek učitelů a zvýšily atraktivitu učitelského povolání zlepšením pracovních podmínek, nabídkou atraktivních kariérních cest, mentoringem pro začínající učitele, přilákáním zkušených učitelů do znevýhodněných škol prostřednictvím pobídek a podpory a usnadněním vstupu do učitelského povolání,
- zajistily nediskriminaci, prosazovaly rovnost žen a mužů, zlepšovaly začleňování hlediska rovnosti a posílily účast žen a znevýhodněných skupin na trhu práce, a to podporou rovných příležitostí a kariérního postupu, zajištěním dodržování zásady stejné odměny za stejnou práci nebo za práci stejné hodnoty, transparentnosti struktur odměňování a podporou sladění pracovního, rodinného a soukromého života, mimo jiné prostřednictvím přístupu k cenově dostupné a vysoce kvalitní péči (předškolnímu vzdělávání a péči a dlouhodobé péči), pracovnímu volnu z rodinných důvodů a pružnému uspořádání práce pro rodiče a neformální pečovatele v souladu s Evropskou strategií v oblasti péče, jakož i zajištěním přístupnosti pracoviště,
- zajistily všem dětem ohroženým chudobou nebo sociálním vyloučením bezplatný a účinný přístup ke zdravotní péči, předškolnímu vzdělávání a péči, vzdělávání a školním aktivitám, jakož i účinný přístup ke zdravé výživě a přiměřenému bydlení v souladu s evropskou zárukou pro děti a souvisejícími vnitrostátními akčními plány,
- podporovaly rovné příležitosti pro děti s cílem řešit vysokou míru dětské chudoby a co nejlépe využívat zdroje EU a vnitrostátní zdroje, urychlily provádění evropské záruky pro děti, mimo jiné zajištěním cenově dostupného a vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče a řešením problému předčasného ukončování školní docházky, podporovaly přístup dětí a mladých lidí ze znevýhodněných skupin a odlehklých oblastí ke kvalitnímu vzdělávání, zlepšovaly jejich výsledky učení a podporovaly odbornou přípravu na všech úrovních kvalifikace,

- zavedly a případně posílily systémy minimálního příjmu, které poskytují záruku přiměřené podpory a uplatňují přístup aktivního začleňování, v souladu s doporučením Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění a začlenění na trhu práce pro ty, kdo mohou pracovat, a podporovaly přístup k podpůrným a základním službám, včetně energie, zejména pro domácnosti s nízkými příjmy a zranitelné domácnosti,
- posuzovaly distribuční dopady reforem a investic na příjmy různých skupin obyvatelstva v souladu se sdělením o lepším posouzení distribučního dopadu politik členských států,
- podporovaly dostatečnou nabídku bydlení, která uspokojí poptávku, a případně přístup k cenově dostupnému bydlení, sociálnímu bydlení a/nebo přiměřené pomoci v oblasti bydlení, předcházely bezdomovectví jako nejextrémnější formě chudoby a řešily je a zabývaly se sociálním vyloučením prostřednictvím integrovaných strategických přístupů, jež jsou zaměřeny na člověka a jejichž těžištěm je otázka bydlení, podporovaly renovaci obytných budov a sociálního bydlení,
- investovaly do kapacity systému zdravotní péče včetně prevence a primární péče, jakož i kapacity veřejného zdravotnictví, koordinace péče, zdravotnického personálu a využívání elektronického zdravotnictví a AI, snižovaly případné doplatky, zlepšovaly pokrytí zdravotní péče a podporovaly lepší pracovní podmínky, jakož i prohlubování dovedností a změnu kvalifikace zdravotnických pracovníků,
- posílily poskytování vysoce kvalitních, cenově dostupných a udržitelných služeb dlouhodobé péče v souladu s doporučením Rady o přístupu k vysoce kvalitní cenově dostupné dlouhodobé péči,
- zajistily inkluzivní a udržitelné důchodové systémy, včetně rozvoje doplňkového penzijního pojištění, které zajistí příjmy ve stáří a mezigenerační spravedlnost v kontextu demografického stárnutí.

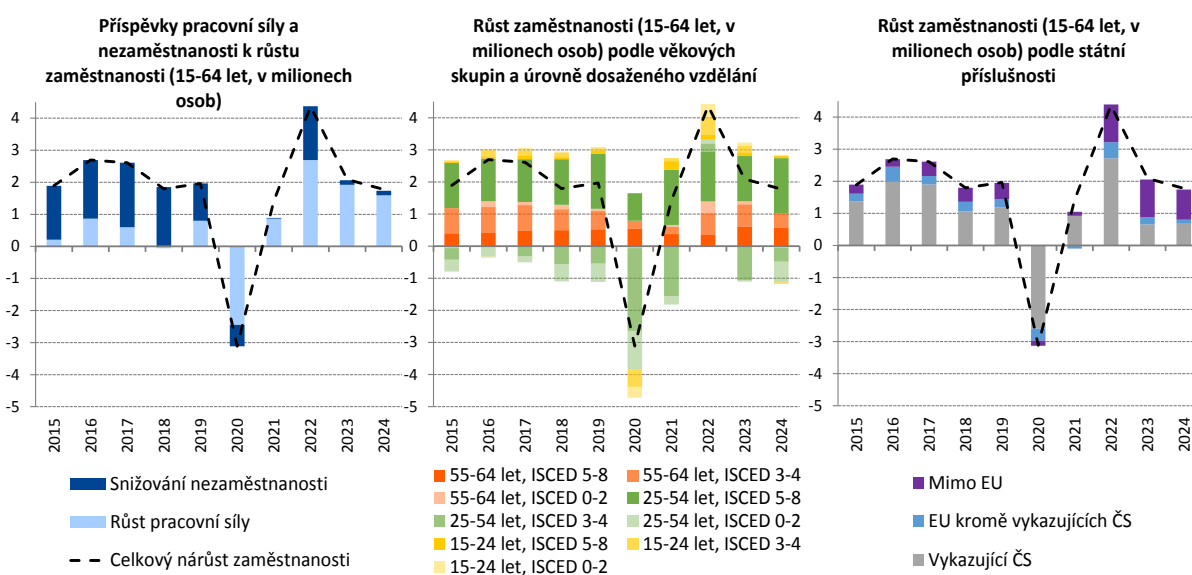
Podporu při rozvíjení politických opatření v těchto oblastech poskytuje členským státům financování z EU, mimo jiné prostřednictvím ESF+, Nástroje pro oživení a odolnost, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu pro spravedlivou transformaci, programu Erasmus+, Nástroje pro technickou podporu a Sociálního klimatického fondu.

KAPITOLA 1. TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ TRENDY V EU

Růst zaměstnanosti zůstal v roce 2024 silný a míra nezaměstnanosti byla na historicky nízkých úrovních, a to i přes větší hospodářskou a geopolitickou nejistotu. Celková zaměstnanost se zvýšila o 1,7 milionu osob na 219,4 milionu, což znamená poněkud zpomalující, přesto však silné roční tempo růstu o 0,8 % a míru zaměstnanosti ve výši 75,8 % (o 0,5 procentního bodu vyšší než v roce 2023, viz také rámeček cíle v oddíle 2.1.1). Největší nárůst zaznamenalo odvětví energetiky (7,4 %), následované odvětvím těžby (4,3 %), vodního hospodářství a nakládání s odpady (4,2 %), umění a zábavy (4,1 %), ubytovacích a stravovacích služeb (3,5 %) a informačních a komunikačních technologií (2,9 %). S výjimkou těžebního odvětví patří tato odvětví v posledním desetiletí k nejrychleji rostoucím. Podobně jako v roce 2023 se rozšíření pracovní síly podílelo na růstu zaměstnanosti osob ve věku 15–64 let z 92 %, zatímco snížení nezaměstnanosti přispělo pouze 8 %, a to v kontextu historicky nízké míry nezaměstnanosti ve výši 5,9 %. Krátkodobá očekávání v oblasti zaměstnanosti (pro příští tři měsíce) klesla v roce 2024 pod svůj dlouhodobý průměr a nadále se snižovala (zejména v odvětví služeb), zatímco ve stavebnictví rostla a byla mnohem pozitivnější. Celkový růst zaměstnanosti se podle prognózy dále zpomalí, a to na 0,5 % v letech 2025 a 2026 a poté na 0,4 % v roce 2027⁵⁵.

Graf 1.1: Růst zaměstnanosti v roce 2024 byl způsoben vyšší účastí státních příslušníků třetích zemí a starších osob a soustředil se na pracovníky s terciárním vzděláním

Růst zaměstnanosti (15–64 let) rozložený na růst pracovní síly a snížení nezaměstnanosti a dále rozdělený podle věkových skupin, dosaženého vzdělání a občanství

Poznámka: Přerušení řady týkající se zaměstnaných osob podle občanství v roce 2021.

Zdroj: Vlastní výpočty na základě údajů Eurostatu [[lfsa agan](#)], [[lfsa ugan](#)], [[lfsa egaed](#)], [[lfsa egan](#)].

Hnací silou růstu zaměstnanosti byli i nadále státní příslušníci třetích zemí a starší osoby, zatímco výsledky u mladých lidí, pracovníků s nízkou kvalifikací a osob se zdravotním postižením vykazovaly známky stagnace nebo zhoršení. V roce 2024 se státní příslušníci třetích zemí podíleli na růstu pracovní síly dvěma třetinami (68,0 %) a na růstu zaměstnanosti ve věkové skupině 15–64 let více než polovinou (54,2 %), podobně jako v roce 2023. Jejich podíl na pracovní síle se mezi lety 2022 a 2024 zvýšil z 5,5 % na 6,5 % a v roce 2024 mělo vysokoškolský diplom 29,9 %, zatímco o deset let dříve to bylo 20,6 %. Míra jejich

⁵⁵ Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

zaměstnanosti dosáhla 64,3 %, zůstává však nízká a vyznačuje se vysokým podílem částečných úvazků, přičemž v obou případech existují velké rozdíly mezi ženami a muži. Ženy jsou na trhu práce celkově stále nedostatečně zastoupeny, jejich výsledky se však stále zlepšují a celkový rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů poprvé klesl na 10 procentních bodů. Starší osoby (ve věku 55–64 let) nadále zaznamenávaly nejvýraznější procentní přírůstky v zaměstnanosti a účasti na trhu práce ze všech věkových skupin, přičemž míra jejich zaměstnanosti se dále zvýšila na 65,2 % a míra nezaměstnanosti (55–74 let) v roce 2024 klesla na 4,1 %, což je nejméně ze všech věkových skupin. Vzhledem k rostoucímu podílu těchto osob v populaci a prodlužující se průměrné délce života existuje prostor pro další zvýšení jejich účasti na trhu práce. Na druhou stranu se významně zpomalilo zlepšování podílu mladých lidí (ve věku 15–29 let), kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), a od počátku roku 2023 se tento podíl snížil o pouhých 0,4 procentního bodu (na 10,9 %). K tomu došlo navzdory rostoucí účasti na vzdělávání a odborné přípravě v souladu s nižším počtem osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, a vyšším počtem osob zapsaných do terciárního vzdělávání. Míra nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15–24 let vzrostla v roce 2024 na 14,9 %, což je první meziroční nárůst za více než deset let (s výjimkou nárůstu souvisejícího s COVID-19 v roce 2020). U mladých pracovníků je také více než dvakrát vyšší pravděpodobnost, že budou mít nedobrovolné smlouvy na dobu určitou (13,0 %) a na částečný úvazek (6,4 %), přičemž téměř dvě třetiny jejich smluv na dobu určitou trvaly v roce 2024 méně než osmnáct měsíců. Míra ohrožení příjmovou chudobou je u nich vyšší (10,9 % oproti 8,2 % u všech pracovníků). Ve všech věkových skupinách se růst zaměstnanosti nadále soustřeďuje na pracovníky s terciárním vzděláním. Naproti tomu zaměstnanost osob s nízkou kvalifikací vzrostla pouze u osob ve věku 15–24 let a rozdíl v zaměstnanosti mezi osobami s nízkou a vysokou kvalifikací (25–64 let) je i nadále velký a činí 28,7 procentního bodu. U osob se zdravotním postižením navíc došlo v roce 2024 k prudkému nárůstu rozdílu v zaměstnanosti, a to z 21,4 procentního bodu na 24,0 procentních bodů, čímž se přiblížil svému historickému maximu ve výši 24,4 procentního bodu zaznamenanému v letech 2019 a 2020.

Nedostatek pracovních sil a dovedností se zmírnil, další pokrok je však nadále omezen strukturálními faktory. Podíl zaměstnavatelů, kteří hlásí nedostatek pracovních sil, se ve 2. čtvrtletí roku 2025 snížil na 18,2 %, a to z nejvyšší hodnoty ve výši 27,8 % ve 2. čtvrtletí roku 2022⁵⁶. Míra volných pracovních míst se v roce 2024 rovněž nadále ve všech odvětvích snižovala a ve 2. čtvrtletí roku 2025 poprvé klesla pod úroveň před pandemií (2,1 % oproti 2,2 % ve 4. čtvrtletí roku 2019), avšak v administrativních a podpůrných službách zůstává vyšší (3,0 %). Toto zlepšení do značné míry odráží slabší očekávání v oblasti zaměstnanosti a podnikání, mírnější hromadění pracovních sil⁵⁷ a pokračující příliv státních příslušníků třetích zemí. Mohl k tomu přispět i klesající nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi v souvislosti se vzděláváním (měřený makroekonomickým nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi⁵⁸ a mírou nadměrné kvalifikace) a nesoulad v jednotlivých odvětvích (měřený rozptylem míry volných pracovních míst v jednotlivých odvětvích), což odpovídá nižšímu poměru volných pracovních míst a nezaměstnaných. Přesto přetrvávají dlouhodobé strukturální problémy, včetně demografických změn, měnících se potřeb trhu práce souvisejících s ekologickou a digitální transformací a obav o kvalitu pracovních míst⁵⁹.

⁵⁶ [Evropský průzkum u podniků a spotřebitelů](#).

⁵⁷ [Evropský průzkum u podniků a spotřebitelů](#). Ukazatel odráží podíl podniků, které očekávají, že se jejich produkce sníží, ale zaměstnanost se zvýší nebo zůstane stejná.

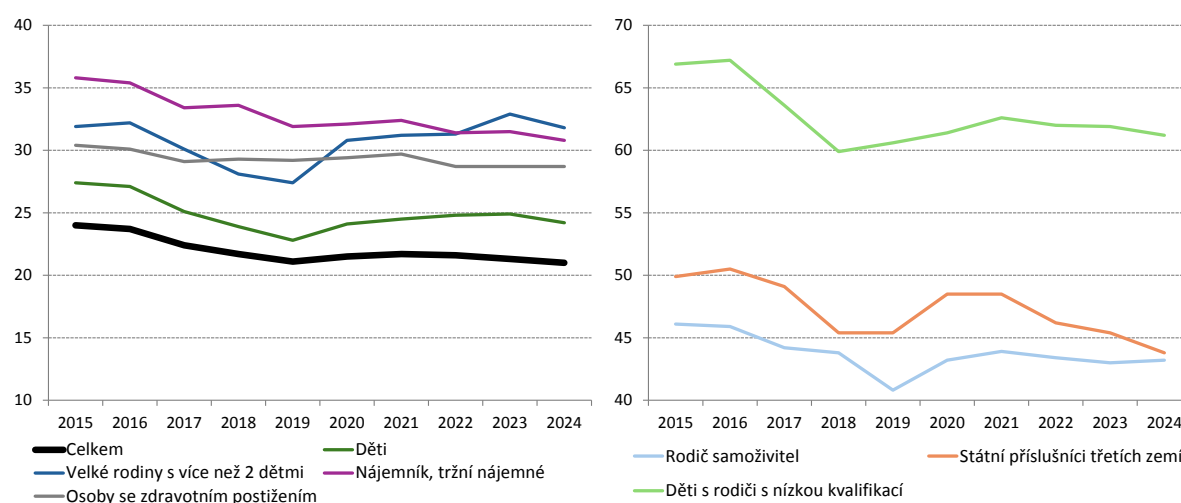
⁵⁸ Viz Evropská komise (2015), [Analytická internetová zpráva – Měření nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi](#) – 7/2015, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

⁵⁹ [Eurofound, 2025: Práce a život v Evropě v roce 2024, kapitola 2](#).

Reálné mzdy se v roce 2024 začaly zvyšovat, což podpořilo kupní sílu domácností a snížilo nerovnost, zůstaly však pod úrovní před pandemií. Poté, co se v druhé polovině roku 2023 růst reálných mezd dostal do kladných hodnot, v roce 2024 posílil meziročně na 2,7 % a přispěl k solidnímu růstu reálného hrubého disponibilního příjmu domácností o 2,3 %. V roce 2024 se kupní síla nevrátila na úroveň roku 2019. Předpokládá se, že růst reálných mezd v roce 2025 zpomalí na 1,3 % a v roce 2026 na 1,1 % v důsledku hospodářské nejistoty⁶⁰. Chudoba pracujících klesla v roce 2024 na 8,2 % poté, co výrazné zvýšení minimální mzdy v posledních letech pomohlo vyrovnat dopad inflace na pracovníky s nízkými příjmy. Příjmová nerovnost (měřená koeficientem S80/S20) se v roce 2024 rovněž snížila na 4,66, což je v souladu s celkovým trendem za posledních deset let.

Graf 1.2: Míra chudoby a sociálního vyloučení zůstává vysoká, zejména u zranitelných skupin

Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u celé populace a u zranitelných skupin (v %)

Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[ilc_peps03n](#)], [[ilc_peps05n](#)], [[ilc_peps07n](#)], [[ilc_peps60n](#)] [[hlth_dpe010](#)].

Míra chudoby a sociálního vyloučení se mírně snížila, ale zůstává zvýšená, zejména u zranitelných skupin. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) klesl v roce 2024 poprvé pod úroveň před pandemií (na 21,0 % oproti 21,1 % v roce 2019), a to po poklesu o 0,3 procentního bodu, který byl způsoben zejména rozsáhlým snížením závažné materiální a sociální deprivace ve všech věkových skupinách⁶¹. Riziko chudoby dětí však zůstává vysoké: míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí činila 24,2 %, což je stále o 1,4 procentního bodu více než před pandemií COVID-19, a to i přes zlepšení o 0,7 procentního bodu od roku 2023 a vysoký dopad sociálních transferů u této věkové skupiny. Děti rodičů s nízkým dosaženým vzděláním jsou téměř šestkrát častěji ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením než děti rodičů s vysokoškolským vzděláním (61,2 % oproti 11,0 %), zatímco domácnosti s jedním rodičem jsou ohroženy zdaleka nejvíce ze všech typů domácností (43,2 %). Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením je také vyšší u osob se zdravotním postižením (28,7 %) a u státních příslušníků třetích zemí (43,8 %) (viz graf 1.2). Zatímco u posledně jmenovaných se od roku 2021 míra ohrožení příjmovou chudobou rychle

⁶⁰ Na základě jarní prognózy Evropské komise.

⁶¹ Všechny údaje v tomto odstavci jsou založeny na příjmech z referenčního roku, kterým je v případě Irska rok šetření a v případě všech ostatních členských států předchozí rok. Bleskové odhady Eurostatu týkající se příjmů v roce 2024 ukazují, že míra ohrožení chudobou (AROP) byla v EU v průměru a ve většině členských států stabilní (viz Eurostat, [Bleskové odhady příjmových nerovností a ukazatelů chudoby na rok 2024 \(Bleskové odhady na rok 2024\), experimentální výsledky](#). Verze 1 – červen 2025).

zlepšovala, výsledky u osob se zdravotním postižením stagnují a Romové⁶² jsou i nadále ohroženi velmi vysokou mírou chudoby. Relativní propad příjmů (mezera chudoby) se v roce 2024 mírně snížil, s výjimkou starších osob (65+). Strategie EU pro boj proti chudobě (viz rámeček pilíře 8) vyzývá k dalšímu významnému úsilí s ohledem na dosažení cíle EU v oblasti snižování chudoby do roku 2030, včetně dílčího cíle týkajícího se snižování chudoby dětí (viz rámeček cíle v oddíle 2.4.1), a k vymýcení chudoby do roku 2050.

Růst cen nemovitostí v posledním desetiletí převýšil růst příjmů, což způsobilo, že dostupnost bydlení je pod tlakem. V tomto období rostly ceny nemovitostí v EU v průměru přibližně o 10 % rychleji než příjmy, což snižovalo jejich dostupnost, zejména v souvislosti s vyššími úrokovými sazbami na konci tohoto období. Nedostatečně rozvinuté trhy s nájemním bydlením současně neposkytovaly často účinné alternativy. Podíl osob, které byly v roce 2024 v EU zatíženy nadměrnými náklady na bydlení, se v souvislosti se zmírněním růstu cen energií a veřejných služeb poněkud snížil, stále však byl přibližně osmkrát vyšší u osob žijících v domácnostech ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (31,1 %) než u ostatních domácností (3,8 %). Poprvé v historii (s výjimkou roku 2020) se přelidněnost zhoršila a dosáhla 16,9 %. Naopak podíl domácností, které nejsou schopny dostatečně vytápět svou domácnost, se snížil na 9,2 %, což bylo způsobeno poklesem nákladů na energie, zůstal však výrazně nad úrovní roku 2021 (6,9 %). V celé EU navíc roste počet bezdomovců, což představuje rostoucí sociální problém.

⁶² Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#).

KAPITOLA 2. ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ REFORMY – VÝSLEDKY A OPATŘENÍ ČLENSKÝCH STÁTŮ

2.1 Hlavní směr 5: Podpora poptávky po pracovní síle

V tomto oddíle se rozebírá provádění hlavního směru politik zaměstnanosti 5, který členskými státy doporučuje zajišťovat podmínky podporující poptávku po pracovní síle a vytváření pracovních míst v souladu se čtvrtou (aktivní podpora zaměstnanosti) a šestou (mzdy) zásadou pilíře. Oddíl 2.1.1 se zaměřuje na klíčové ukazatele vývoje na trhu práce a zabývá se také jeho dopadem na konkurenceschopnost a dopadem nedávného zvýšení hospodářské nejistoty. Oddíl 2.1.2 informuje o opatřeních prováděných členskými státy v těchto oblastech se zvláštním důrazem na politiky, jejichž cílem je zvyšování zaměstnanosti a podpora tvorby pracovních míst v situaci nedostatku pracovních sil a dovedností.

2.1.1 Klíčové ukazatele

Trh práce v EU zůstal v roce 2024 a na počátku roku 2025 odolný, přičemž růst zaměstnanosti se zmírnil, ale byl stále silný, a mezi členskými státy byly zaznamenána určitá vzestupná konvergence. Ve 2. čtvrtletí roku 2025 bylo v porovnání s 2. čtvrtletím roku 2024 zaměstnáno více než 900 000 pracovníků navíc, takže celková zaměstnanost dosáhla 220,1 milionu. Míra zaměstnanosti (věková skupina 20–64 let) v roce 2024 dosáhla 75,8 % (o 0,5 p.b. více než v roce 2023) a ve 2. čtvrtletí roku 2025 rekordní výše 76,2 %. Tím je hlavní cíl EU, tj. alespoň 78% zaměstnanost do roku 2030, na dosah⁶³ – viz rámeček cíle 1. Růst zaměstnanosti se sice dále zpomalil (z 1,2 % v roce 2023 na 0,8 % v roce 2024), byl však stále pozitivní, což podtrhuje odolnost trhu práce v posledních letech navzdory větší hospodářské a geopolitické nejistotě. Míra zaměstnanosti se zvýšila ve 21 členských státech, nejvíce v Chorvatsku, Řecku a na Maltě – viz graf 2.1.1. Naopak pokles byl zaznamenán ve Finsku, Švédsku, Lucembursku, Estonsku a Lotyšsku. Itálie, Rumunsko, Španělsko a Belgie se nacházejí v „kritické situaci“ s relativně nízkou mírou zaměstnanosti (pod 72,5 %) a podprůměrným zlepšením (Belgie). Francie, Lucembursko a Finsko jsou zařazeny do kategorie „je nutné sledovat“ po jen mírně nadprůměrném zlepšení z relativně nízké úrovně (Francie) nebo poklesu z již podprůměrné úrovně (Lucembursko) a na podprůměrnou úroveň (Finsko). Naopak Nizozemsko, Malta a Česko jsou „nejlepší“ s mírou zaměstnanosti vyšší než 82 %. Celkově lze pozorovat postupnou konvergenci míry zaměstnanosti ve všech členských státech. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se mezi lety 2023 a 2024 dále snížil o 0,2 procentního bodu, neboť míra zaměstnanosti žen rostla o něco rychleji než míra zaměstnanosti mužů (ze 70,2 % na 70,8 % oproti 80,4 % na 80,8 %).

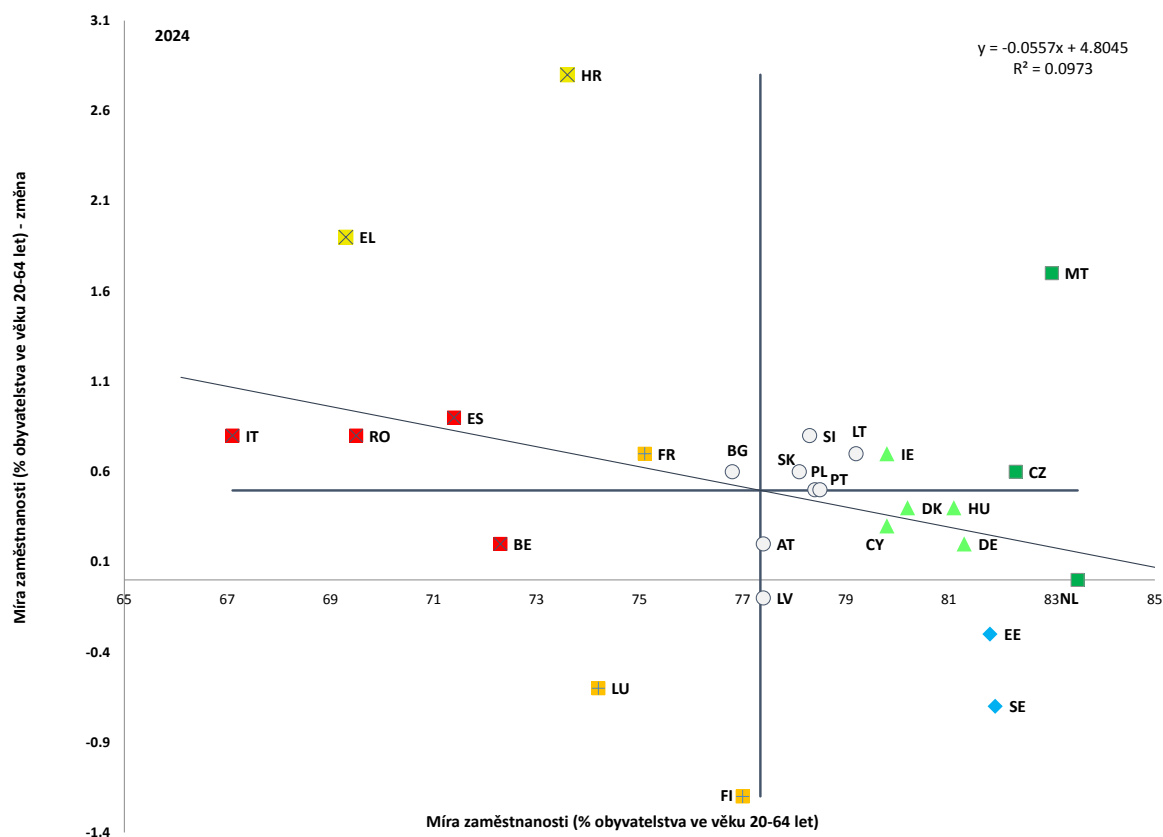
Růst zaměstnanosti byl způsoben rostoucí účastí na trhu práce a poklesem nezaměstnanosti, přičemž tvorba pracovních míst se soustředila na služby a veřejný sektor. V roce 2024 bylo v EU 259,8 milionu obyvatel v produktivním věku (20–64 let), což je prakticky stejná hodnota jako v roce 2023. Podle údajů ze šetření pracovních sil vzrostla míra ekonomické aktivity (věková skupina 20–64 let) v roce 2024 na 81,5 % (z 81,1 % v roce 2023). V roce 2024 bylo podle údajů z národních účtů vytvořeno 0,94 milionu pracovních míst v soukromém sektoru, převážně v odvětvích velkoobchodu, maloobchodu, ubytování, dopravy a informačních technologií⁶⁴. Významně přispěl také veřejný sektor.

⁶³ Viz Evropská komise, [Portské prohlášení a cíle](#), 2021.

⁶⁴ Evropská komise (2025), [Evropská hospodářská prognóza: jaro 2025](#), Úřad pro publikace Evropské komise, Lucemburk.

Graf 2.1.1: Zaměstnanost ve většině členských států v roce 2024 nadále roste

Míra zaměstnanosti (věková skupina 20–64 let), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Definice se liší pro ES a FR. Přerušeni řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

Mezi členskými státy, ale i uvnitř nich, včetně nejvzdálenějších regionů, přetrvávají značné regionální rozdíly. Na úrovni NUTS 2 byla nejvyšší míra zaměstnanosti v roce 2024 zaznamenána ve finském regionu Alandy (86,4 %) a v polském regionu Varšava-hlavní město (86,2 %), zatímco nejnižší míra zaměstnanosti byla zaznamenána v jihoitalských regionech Kampánie (49,4 %) a Kalábrie (48,5 %). Mnohé z regionů s relativně nízkou mírou zaměstnanosti jsou venkovské, řídce osídlené nebo okrajové oblasti, zejména v jižním Španělsku a Itálii, ve velké části Řecka, v některých částech Rumunska a v nejvzdálenějších regionech Francie. V těchto oblastech jsou obvykle možnosti zaměstnání omezené, zejména pro osoby se střední a vysokou úrovní kvalifikace⁶⁵. Výsledky v oblasti zaměstnanosti se liší i v jednotlivých členských státech. Rozdíly jsou nejvyšší v pobaltských a středoevropských zemích a nejnižší na jihu EU (s výjimkou Bulharska, Kypru a Malty) (viz graf 5 v příloze 5). V roce 2024 hlásily nejvyšší míru zaměstnanosti v oblasti svých hlavních měst všechny východní země a také Litva, Dánsko, Irsko, Portugalsko a Španělsko. Naopak v Belgii, Německu a Rakousku zaznamenaly oblasti hlavních měst jednu z nejnižších měr zaměstnanosti. V nejvzdálenějších regionech Španělska a Francie je míra zaměstnanosti nižší než 67,3 %, v Guyaně dokonce 51,1 %. Naproti tomu v nejvzdálenějších portugalských regionech se míra zaměstnanosti pohybuje kolem průměru EU.

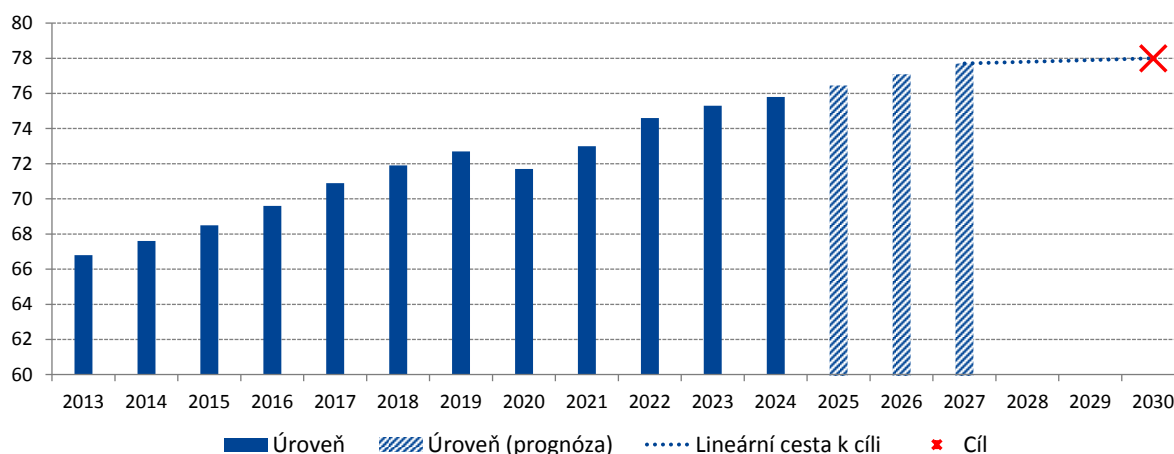
⁶⁵ [Statistiky trhu práce na regionální úrovni – vysvětlení statistik – Eurostat](#).

Rámeček cíle 1: Plnění cíle pro míru zaměstnanosti do roku 2030

Růst zaměstnanosti se v roce 2024 zmírnil, EU je však i nadále na cestě ke splnění svého hlavního cíle zaměstnanosti do roku 2030. Míra zaměstnanosti v EU v roce 2024 rostla pomaleji než v roce 2023, a to o 0,5 procentního bodu na 75,8 %, takže do dosažení cíle ve výši 78 % zbývá pouze 2,2 procentního bodu během šesti let. Na základě nejnovějších demografických projekcí Eurostatu by ke splnění cíle stačila v letech 2024 až 2030 průměrná roční míra růstu zaměstnanosti ve výši 0,35 %. Pro srovnání, v období před pandemií (2013–2019) rostla zaměstnanost v průměru o 1,1 % ročně; viz grafy níže). Podle prognózy Komise z podzimu 2025 se předpokládá, že zaměstnanost se v horizontu prognózy zvýší nad požadované tempo, tj. o 0,5 % v letech 2025 a 2026 a o 0,4 % v roce 2027. Celkově lze říci, že EU dosahuje náležitých pokroku při plnění svého cíle v oblasti zaměstnanosti do roku 2030.

EU je na dobré cestě k dosažení svého hlavního cíle v oblasti zaměstnanosti do roku 2030

Míra zaměstnanosti v EU-27 a související hlavní cíl EU pro rok 2030 (věková skupina 20–64 let, v % populace)

Poznámka: Hodnoty pro roky 2025, 2026 a 2027 na základě prognózy Komise z podzimu 2025 týkající se růstu zaměstnanosti, jakož i předpokládaného růstu počtu obyvatel a počtu obyvatel v produktivním věku podle populačních projekcí Eurostatu z roku 2023.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)]; prognóza růstu zaměstnanosti, [prognóza Komise z podzimu 2025](#); [populační projekce Eurostatu, EuroPOP 2023](#).

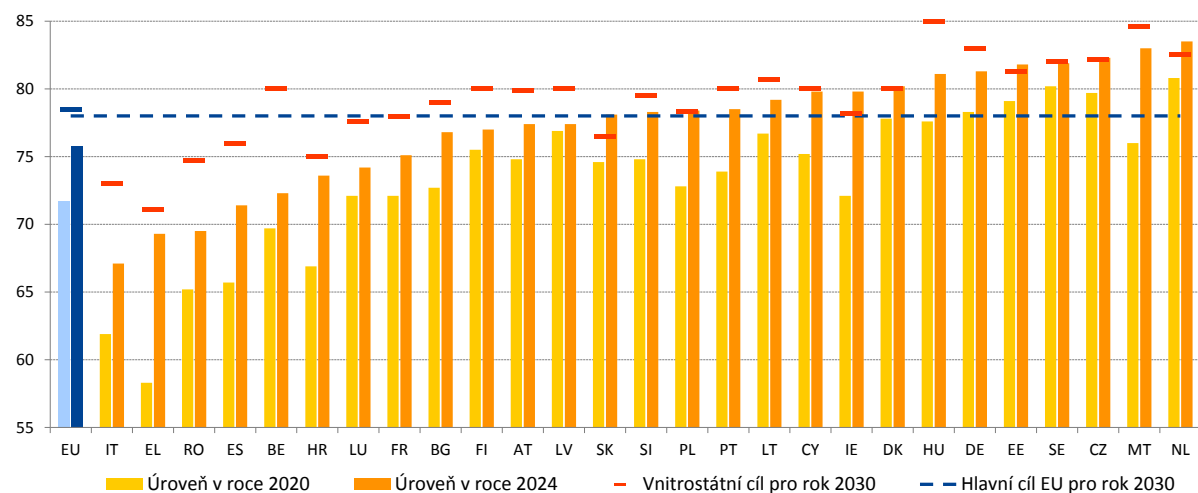
Většina členských států dosáhla v roce 2024 dalšího pokroku při plnění svých vnitrostátních cílů v oblasti zaměstnanosti⁶⁶. V sedmi zemích – na Slovensku, v Irsku, Nizozemsku, Estonsku, Dánsku, Polsku a Česku – byla míra zaměstnanosti v roce 2024 již vyšší než příslušný cíl pro rok 2030 (viz graf výše), zatímco Švédsko se dostalo mírně pod svůj cíl. Z dvaceti zemí, které se stále potýkají s rozdíly, jich šestnáct v roce 2024 snížilo a čtrnáct zemí se nyní nachází do 3 procentních bodů od svých cílů. Největší zbývající rozdíly jsou v Belgii (7,7 p.b.), Itálii (5,9 p.b.), Rumunsku (5,2 p.b.) a Španělsku (4,6 p.b.). Tři čtvrtiny členských států zaznamenaly růst zaměstnanosti pod průměrem před pandemií (2013–2019;

⁶⁶ V říjnu 2022 se pracovní skupina pro ukazatele při Výboru pro zaměstnanost dohodla na metodickém přístupu ke sledování pokroku při plnění vnitrostátních cílů v oblasti zaměstnanosti v kontextu evropského semestru. Tento oddíl byl vypracován na základě dohodnuté metodiky. Viz Výbor pro zaměstnanost, [výroční zpráva o výsledcích v oblasti zaměstnanosti za rok 2025](#) a [Monitor výsledků v oblasti zaměstnanosti 2025](#).

viz graf níže)⁶⁷, a to na pozadí vyšší míry zaměstnanosti a klesajícího počtu obyvatel v produktivním věku. Nicméně v devatenácti členských státech zůstal meziroční růst zaměstnanosti na úrovni potřebné k dosažení vnitrostátního cíle nebo nad ní⁶⁸. Pouze Lucembursko, Finsko, Švédsko, Belgie, Bulharsko, Maďarsko a Lotyšsko zaznamenaly v roce 2024 růst nižší než průměr před pandemií i než tempo potřebné k dosažení cíle, ačkoli Švédsko je blízko svého cíle.

Čtvrtina členských států překročila v roce 2024 své vnitrostátní cíle a polovina se pohybovala do úrovně procentních bodů

Míra zaměstnanosti (rok 2020 a 2024, věková skupina 20–64 let, v % populace); vnitrostátní cíle a cíle EU do roku 2030

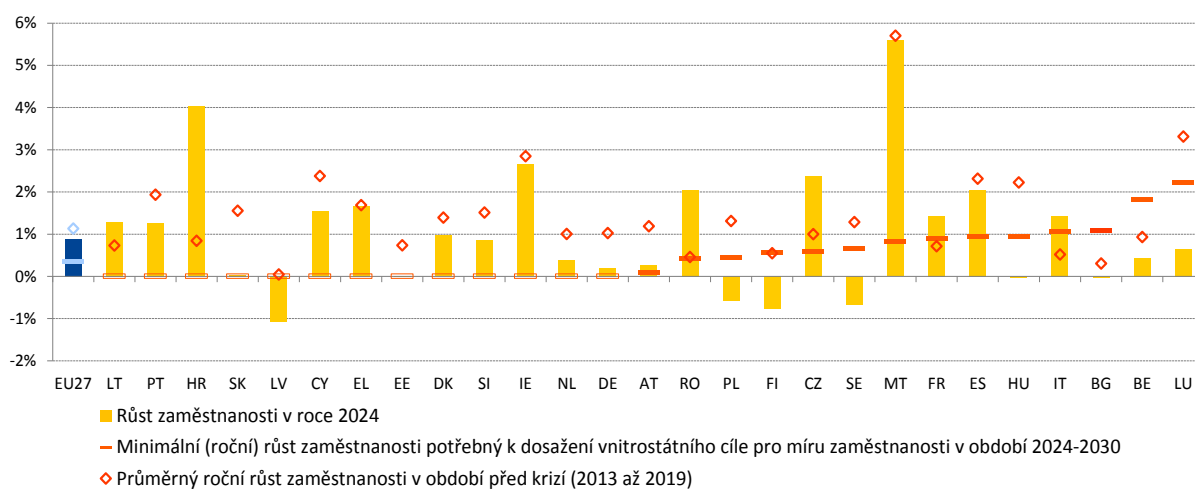
Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)] a tabulka vnitrostátních cílů pro rok 2030 v příloze 1.

⁶⁷ Zjistilo se, že v důsledku poklesu počtu obyvatel potřebuje většina členských států k dosažení svých vnitrostátních cílů nižší minimální roční růst zaměstnanosti než v období před krizí. Viz Výbor pro zaměstnanost, [výroční zpráva o výsledcích v oblasti zaměstnanosti za rok 2025](#).

⁶⁸ U některých členských států je tento minimální požadovaný růst zaměstnanosti záporný, což odráží předpokládané snížení počtu obyvatel v produktivním věku a/nebo skutečnost, že jejich vnitrostátních cílů již bylo dosaženo.

Ve více než dvou třetinách členských států byl růst zaměstnanosti v roce 2024 na dobré cestě k dosažení vnitrostátního cíle pro rok 2030

Růst zaměstnanosti v roce 2024 (věková skupina 20–64 let, meziroční změna v %) v porovnání s průměrným ročním růstem zaměstnanosti v letech 2013–2019 a s minimálním ročním růstem zaměstnanosti potřebným k dosažení vnitrostátního cíle týkajícího se míry zaměstnanosti do roku 2030

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. Přerušeni řady pro BG v roce 2024. Členské státy, které již dosáhly nebo překročily své vnitrostátní cíle, nebo se očekává, že jich dosáhnou (podle scénáře „beze změny politiky“), a to především z důvodu snižujícího se počtu obyvatel v produktivním věku, jsou označeny nulovým minimálním ročním přírůstkem zaměstnanosti.

Zdroj: Výpočty GŘ EMPL na základě údajů Eurostatu [lfsi_emp_a] a Europop 2023.

Celkový počet odpracovaných hodin se v roce 2024 zvyšoval téměř stejným tempem jako zaměstnanost, přičemž průměrný počet odpracovaných hodin na zaměstnance má dlouhodobě klesající tendenci. V roce 2024 překonal počet odpracovaných hodin úroveň roku 2019 (úroveň před pandemií COVID-19) ve všech členských státech s výjimkou Německa, Lotyšska, Maďarska, Rakouska a Slovenska. Jelikož se v posledních letech zvýšila zaměstnanost, aniž by se odpovídajícím způsobem zvýšil celkový počet odpracovaných hodin, zůstává průměrný počet hodin na zaměstnance ve většině zemí pod úrovní roku 2019 (úroveň před pandemií COVID-19). V roce 2024 došlo k poklesu o 0,2 hodiny u plného pracovního úvazku (38,8 hodiny) a k nárůstu o 0,1 hodiny u částečného pracovního úvazku (21,8 hodiny)⁶⁹. V roce 2024 pracovalo dlouhou dobu (>49 hodin týdně) 6,6 % zaměstnanců, tj. o 0,5 procentního bodu méně než v roce 2023, což odráží strukturální změny, jako je rostoucí podíl žen mezi zaměstnanými, u nichž je méně pravděpodobné, že budou mít dlouhou pracovní dobu⁷⁰. Svou roli mohou hrát i rostoucí obavy o kvalitu pracovních míst (viz oddíl 2.3.1), včetně psychosociálních rizik, pohody, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, digitalizace a intenzifikace práce.

Ve střednědobém horizontu zůstává výzvou nízký růst produktivity práce. V roce 2024 vzrostla produktivita práce na hodinu o 0,3 % (oproti 0,7% růstu HDP na obyvatele) po poklesu o 0,7 % v roce 2023⁷¹. V posledních dvou a půl desetiletích se růst produktivity práce neustále zpomaluje, v období 2000–2007 činil v průměru 1,5 % ročně, v období 2010–2019 pak 1,2 % a v období 2021–2024 pouze 0,1 %. Prognózy předpovídají v letech 2025, 2026 a 2027 zlepšení, které by ve většině členských států mohlo vyrovnat ztráty od roku 2023. Strukturálně

⁶⁹ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

⁷⁰ Eurostat [lfsa_qoe_3a2], šetření pracovních sil v EU.

⁷¹ Eurostat [nama_10_pl_ulc], národní účty.

nízká produktivita práce však představuje riziko pro konkurenceschopnost, zejména v souvislosti se stárnutím obyvatelstva, což má dopad na růst, tvorbu pracovních míst a životní úroveň⁷². Od roku 2018 klesá podíl přidané hodnoty zpracovatelského průmyslu rychleji než jeho podíl na zaměstnanosti, což vede k nižšímu růstu produktivity ve srovnání se zbytkem ekonomiky. To je výrazná změna oproti historickým vzorcům, která zvýšila závislost na odvětví služeb při udržování růstu produktivity. Řešení problému nízkého růstu produktivity vyžaduje rychlejší zavádění technologií a větší zaměření na inovace a činnosti založené na znalostech⁷³. Jak zdůraznila Draghiho zpráva, pro zvýšení konkurenceschopnosti je zásadní přizpůsobit systémy vzdělávání a odborné přípravy vyvíjejícím se potřebám v oblasti dovedností, zejména pro souběžnou transformaci, přičemž prioritou je vzdělávání dospělých a odborné vzdělávání a příprava. Snížení administrativních překážek, podpora inovací a účinné kolektivní vyjednávání mohou pomoci zajistit zvýšení produktivity a současně zachovat růst mezd a konkurenceschopnost.

Nedostatek pracovních sil se sice od nejvyšší hodnoty, již dosáhl po pandemii, zmírnil, ale i nadále zůstává vysoký a omezuje aktivitu firem v klíčových odvětvích. Míra volných pracovních míst se v EU snížila z 3,1 % ve 2. čtvrtletí roku 2022 na 2,1 % ve 2. čtvrtletí roku 2025. Ačkoli je tato hodnota nižší než čtvrtletní průměr ve výši 2,9 % pro období 2022–2023, zůstává nad průměrem před pandemií ve výši 1,7 % zaznamenaným v letech 2013–2019. Ve 2. čtvrtletí roku 2025 měly nejvyšší míru volných pracovních míst Nizozemsko, Belgie a Rakousko (více než 3,4 %), zatímco nejnižší Španělsko, Polsko a Rumunsko (pod 0,8 %). Významný podíl vedoucích pracovníků uvádí, že nedostatek pracovních sil nadále omezuje výrobu, přičemž ve srovnání s předchozím rokem došlo pouze k mírnému zlepšení⁷⁴. Mezi odvětví nejvíce postižená nedostatkem pracovních sil patří ubytování, administrativní a podpůrné služby, profesní, vědecké a technické činnosti, stavebnictví a informační a komunikační činnosti⁷⁵. Strukturální faktory (včetně demografických změn a nových požadavků na dovednosti v souvislosti s ekologickou a digitální transformací) pravděpodobně zachovají nedostatek pracovníků v některých odvětvích⁷⁶. Navzdory poklesu počátkem roku 2025 zůstává od roku 2023 na zvýšené úrovni hromadění pracovních sil, tj. situace, kdy si podniky ponechávají více zaměstnanců, než je bezprostředně potřeba pro současnou úroveň výroby, což může zpomalit budoucí růst zaměstnanosti, ačkoli přetrvávající nedostatek v rychle rostoucích odvětvích, včetně IKT a péče, naznačuje další potenciál tvorby pracovních míst za předpokladu zajištění dobrých pracovních podmínek.

Rámeček pilíře 1: Přezkum akčního plánu pro sociální ekonomiku v polovině období

Sociální ekonomika významně přispívá k modelu sociálně tržního hospodářství EU a k udržitelné prosperitě. Hlavním cílem sociální ekonomiky je upřednostnit sociální a environmentální cíle před ziskem. Většinu zisků proto znovu investuje do vhodných účelů sloužících kolektivnímu zájmu a uplatňuje demokratickou nebo participativní správu. V EU⁷⁷

⁷² Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025](#).

⁷³ Evropská komise, [Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě, roční přehled z roku 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

⁷⁴ Evropská komise, [Průzkumy podniků a spotřebitelů](#). Podíly vedoucích pracovníků ve stavebnictví, odvětví služeb a průmyslu, kteří uvádějí nedostatek pracovních sil jako překážku, ve 2. čtvrtletí roku 2025 činil 27,4 %, 23 % resp. 18,2 %.

⁷⁵ Statistická klasifikace NACE Rev. 2, kategorie B-S.

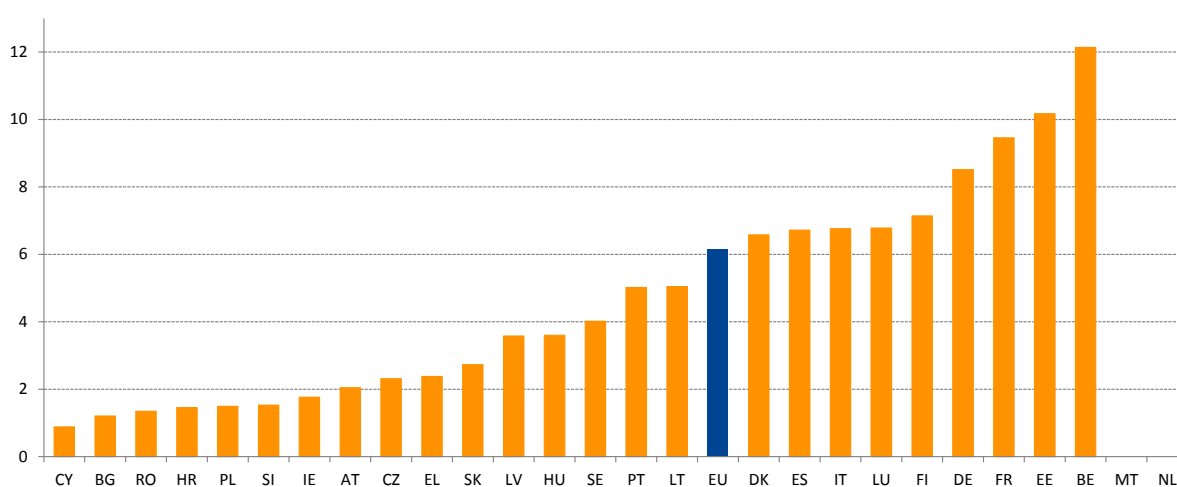
⁷⁶ Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025](#).

⁷⁷ Viz Evropská komise et. al., [Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy – Improving the socio-economic knowledge of the proximity and social economy ecosystem](#) (Srovnávací analýza

tvorí ekosystém sociální ekonomiky více než 4,3 milionu subjektů v EU. Subjekty sociální ekonomiky mají různé obchodní a organizační modely a působí v různých odvětvích, včetně zemědělství, stavebnictví, obchodu, energetiky, IKT, financí, zdravotnictví, vzdělávání, sociálních služeb a kultury. Tyto subjekty mohou pomoci odstranit nedostatky ve službách a nabídnout inovativní cílená řešení, například v oblasti zdravotní a sociální péče (kde pracuje 3,3 milionu z 11,5 milionu osob zaměstnaných v sociální ekonomice EU). S cílem pomoci rozvíjet tento ekosystém přijala Evropská komise v roce 2021 akční plán pro sociální ekonomiku, který má tři hlavní cíle: i) vytvoření vhodných rámcových podmínek, ii) otevření příležitostí (včetně přístupu k financování) a podpora budování kapacit, iii) posílení uznání sociální ekonomiky a jejího potenciálu⁷⁸.

Podíl osob zaměstnaných v sociální ekonomice se v jednotlivých členských státech EU liší

Podíl osob zaměstnaných v subjektech sociální ekonomiky v EU (% z celkové zaměstnanosti), 2023

Poznámka: Údaje pro MT a NL nejsou k dispozici. Tyto údaje je třeba považovat za minimální hodnoty, jelikož jen málo členských států poskytuje vnitrostátní statistiky věnované sociální ekonomice. Rozdílné vnitrostátní definice a úroveň uznání sociální ekonomiky vedou k obtížím při identifikaci všech organizací sociální ekonomiky v údajích.

Zdroj: Srovnávací analýza socioekonomické výkonnosti sociální ekonomiky EU.

Je třeba vyvinout větší úsilí s cílem pomoci mobilizovat plný potenciál sociální ekonomiky. Úroveň uznání sociální ekonomiky, rámcové podmínky pro její fungování a přístup k financování se v jednotlivých členských státech liší. V roce 2023 pracovalo v sociální ekonomice přibližně 6,3 % zaměstnaných obyvatel EU. Významné rozdíly jsou patrné v podílu osob pracujících v sociální ekonomice. V Belgii a Estonsku byl tento podíl vyšší než 10 %, zatímco v sedmi dalších členských státech (Kypr, Bulharsko, Rumunsko, Chorvatsko, Polsko, Slovinsko, Irsko) byl nižší než 2 % (viz graf výše). To poukazuje na nerovnoměrný rozvoj sociální ekonomiky v EU, ale také na její nevyužitý potenciál pro růst a tvorbu pracovních míst v mnoha členských státech a regionech, který by mohl být aktivován, pokud by byl podpořen vhodnými opatřeními.

V roce 2026 provede Evropská komise přezkum akčního plánu pro sociální ekonomiku v polovině období, aby zhodnotila pokrok a řešila nové výzvy. Většina z 63 opatření na úrovni EU, která jsou součástí akčního plánu, již byla provedena nebo probíhá. Klíčovým milníkem bylo doporučení Rady z roku 2023 o rámcových podmínkách sociální ekonomiky, které

socioekonomické výkonnosti sociální ekonomiky v EU – Zlepšování socioekonomických znalostí o ekosystému blízkosti a sociální ekonomiky), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024

⁷⁸ Viz [Akční plán pro sociální ekonomiku](#).

podporuje členské státy při prosazování sociální ekonomiky ve všech oblastech politiky. Portál EU pro sociální ekonomiku byl spuštěn jako jednotné kontaktní místo pro relevantní informace a zdroje. Od roku 2022 bylo v rámci InvestEU zavedeno několik finančních produktů v oblasti sociálních investic a dovedností. Vzhledem k silné poptávce (1,54 miliardy EUR ze záruky v rámci oblasti sociálních investic a dovedností schváleno do konce roku 2024) byla záruka EU v roce 2025 navýšena⁷⁹. Přezkum v polovině období zhodnotí všechny dosažené výsledky a přizpůsobí plán novým výzvám, přičemž bude zachován horizont roku 2030.

Několik členských států nedávno podniklo kroky k přijetí legislativních rámců nebo strategií pro sociální ekonomiku. V Česku vstoupil v lednu 2025 v platnost zákon o integračních sociálních podnicích a v červenci 2025 vláda schválila Strategický rámec sociálního podnikání pro období 2026–2030. **Irsko** přijalo v červenci 2024 „Trading for Impact“, vnitrostátní politiku sociálního podnikání na období 2024–2027. V **Belgii** uskutečňují Flandry investice, které umožní vytvořit do konce volebního období 2024–2029 dalších 1 000 dotovaných pracovních míst v sociální ekonomice. **Španělsko** novelizovalo zákon o družstvech, aby upřesnilo typy subjektů v tomto odvětví a aktualizovalo cíle podpory z veřejných prostředků. V červnu 2024 také zřídilo Fond sociálního dopadu s rozpočtem ve výši 400 milionů EUR na podporu sociálních a environmentálních investic, včetně investic do subjektů sociální ekonomiky. **Polsko** navrhlo změnu zákona o sociální ekonomice s cílem rozšířit definici sociální ekonomiky, zmírnit pravidla pro sociální podniky, zlepšit podpůrné nástroje a posílit úsilí o opětovné začlenění a koordinaci. **Rumunsko** zahájilo v dubnu 2025 projekt ESF+ nazvaný „Podpora monitorování a hodnocení vývoje sociální ekonomiky a sociálního podnikání“, jehož cílem je vypracovat vnitrostátní strategii pro sociální ekonomiku.

Programy zkrácených pracovních úvazků podporované nástrojem SURE poskytují poznatky pro zvládnání budoucích hospodářských otřesů. Podle závěrečného hodnocení nástroje EU pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE)⁸⁰ se odhaduje, že programy na zachování pracovních míst (včetně programů financovaných prostřednictvím nástroje SURE) zachránily v roce 2020 v přijímajících členských státech 1,03 až 1,66 milionu pracovních míst. Odhady naznačují, že tyto programy ochránily v roce 2020 ekvivalent 13,3 % a v roce 2021 ekvivalent 1,1 % zaměstnanosti⁸¹. V současném kontextu větší nejistoty způsobené geopolitickým napětím a plánovaným snižováním počtu pracovních míst v klíčových odvětvích se řada členských států více spoléhá na systémy zkrácených pracovních úvazků. Využití různých strategií použitých během pandemie je nezbytné pro zdokonalení koncepce a účinnosti těchto programů v celé EU. Z důkazů vyplývá, že programy zkrácených pracovních úvazků jsou nejúčinnější během dočasných krizí a upřednostňují zranitelné podniky a pracovníky, přičemž se dlouhodobě vyhýbají podpoře neživotaschopných pracovních míst⁸².

Samostatná výdělečná činnost v EU trvale klesá, a to s rozdíly mezi jednotlivými odvětvími a zeměmi. Podíl osob samostatně výdělečně činných na celkové zaměstnanosti (20–64 let) klesl z 13,2 % v roce 2010 na 10,6 % v roce 2024. Nejvíce se snížil v zemědělství, lesnictví a rybolovu a ve velkoobchodě a maloobchodě, zatímco výrazně vzrostl ve veřejném a převážně veřejném sektoru (včetně veřejné správy, školství a zdravotnictví) a v IKT.

⁷⁹ Viz [Ukazatele InvestEU](#).

⁸⁰ Viz [SWD\(2025\) 47 final](#).

⁸¹ Evropská komise, [Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě – roční přehled z roku 2021](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2021 a Eurofound, [Překonání krize: Jak programy pro udržení pracovních míst během pandemie přispěly k zachování zaměstnanosti a příjmů](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

⁸² Evropská komise, [Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě, roční přehled z roku 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

Kvalifikační profil osob samostatně výdělečně činných se také změnil: v roce 2024 mělo 40 % z nich vysokoškolské vzdělání, zatímco v roce 2010 to bylo pouze 28 %. Rizika chudoby však zůstávají značná: míra ohrožení chudobou (18–64 let) u osob samostatně výdělečně činných (22,3 %) je více než dvojnásobná oproti zaměstnancům (9,2 %) (viz oddíl 2.3.1). Podíl samostatně výdělečně činných osob se v jednotlivých zemích značně liší a pohybuje se od přibližně 20 % v Itálii a Řecku po méně než 9 % v Dánsku, Německu, na Kypru, v Lucembursku a Švédsku. Mezi lety 2014 a 2024 se podíl osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců (přibližně 70 % osob samostatně výdělečně činných ve většině členských států) na celkové zaměstnanosti snížil z 10,0 % na 8,9 %, jelikož mladší ročníky zahajovaly samostatnou výdělečnou činnost v nižším počtu, což nestačilo k vyrovnání odchodu starších pracovníků.

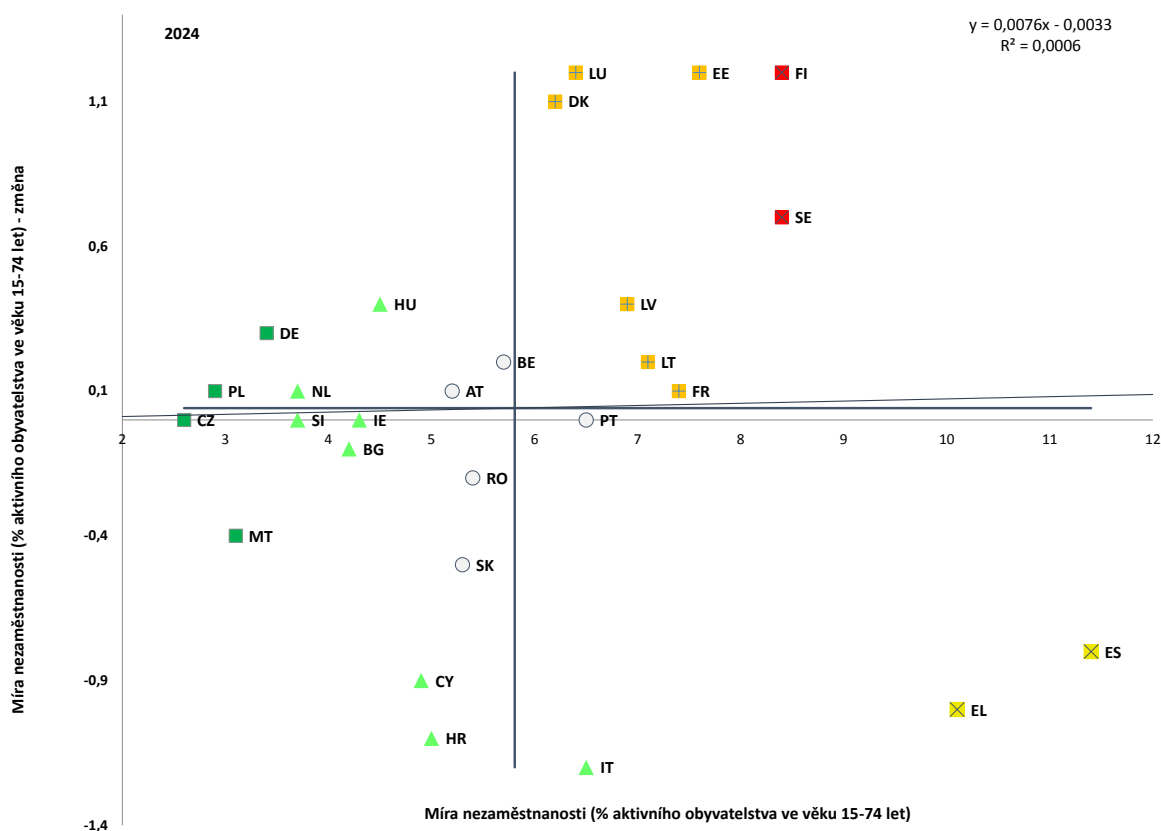
Nezaměstnanost, která je již nyní rekordně nízká, v roce 2024 a na počátku roku 2025 dále klesala a napříč členskými státy vykazuje známky vzestupné konvergence. Míra nezaměstnanosti v EU (15–74 let) se v roce 2024 snížila z 6,1 % v roce 2023 na 5,9 %, což představuje nejnižší zaznamenanou úroveň. V září 2025 činila míra nezaměstnanosti v EU 6,0 %. Největší meziroční pokles (o 1 p.b. nebo více) byl zaznamenán v Itálii, Chorvatsku a Řecku, zatímco Dánsko, Estonsko, Finsko, Lucembursko a Švédsko zaznamenaly nárůst o více než 0,7 procentního bodu – viz graf 2.1.2. Finsko a Švédsko čelí „kritické situaci“ kvůli vysoké míře nezaměstnanosti a jejímu výraznému nárůstu od roku 2023, zatímco Francie, Litva, Lotyšsko, Dánsko, Lucembursko a Estonsko jsou v kategorii „je nutné sledovat“, což odráží vysokou míru nezaměstnanosti a podprůměrný pokrok. Španělsko (11,4 %) a Řecko (10,1 %) zůstávají v kategorii „slabý, avšak zlepšující se“ s výrazně nadprůměrným zlepšením, ale stále vysokou mírou nezaměstnanosti. Česko, Polsko, Německo a Malta jsou v kategorii „nejlepší“, přičemž míra nezaměstnanosti se pohybuje mezi 2,6 % a 3,4 %. Rozdíly mezi jednotlivými zeměmi jsou sice stále velké, ale snižují se, jelikož země s vysokou mírou nezaměstnanosti (jako je Španělsko nebo Řecko) zaznamenávají výraznější zlepšení.

Míra nezaměstnanosti vykazuje značné rozdíly podle pohlaví a na regionální úrovni⁸³. Nezaměstnanost zůstává vyšší u žen (6,2 % v roce 2024) než u mužů (5,7 %). Přetrvávají regionální rozdíly: v roce 2024 byly nejnižší míry ve venkovských oblastech (5,1 %), následovaly obce/předměstí (5,6 %) a města (6,7 %). Rozdíly mezi regiony NUTS 2 odrážejí rozdíly v míře zaměstnanosti (viz výše), s výjimkou Švédska, které je na tom z hlediska nezaměstnanosti méně příznivě (viz graf 6 v příloze 5). Některé nejvzdálenější regiony – Guadeloupe, Martinik, Guyana, Réunion, Mayotte a Kanárské ostrovy – mají jednu z nejvyšších měr nezaměstnaností v EU.

⁸³ Podrobnější analýza rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů a dalších aspektů na regionální úrovni je k dispozici na stránkách JRC [EU Regional Gender Equality Monitor](#).

Graf 2.1.2: Nezaměstnanost se v roce 2024 téměř v polovině členských států snížila

Míra nezaměstnanosti (věková skupina 15–74 let), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Definice se liší pro ES a FR. Přerušení řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [[une_rt_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

V EU se zvyšuje podíl zelených povolání, přičemž některá z nich se potýkají s nedostatkem pracovních sil v důsledku nových požadavků na dovednosti. Zaměstnanost v sektoru environmentálního zboží a služeb vzrostla z 2,2 % v roce 2015 na 3,1 % v roce 2022, přičemž podíl zaměstnanosti v tomto sektoru se v jednotlivých zemích v roce 2022 výrazně lišil (od 1 % v Maďarsku po 5,7 % v Lucembursku)⁸⁴. Alternativní odhady naznačují, že zelená pracovní místa by již mohla představovat až 11,3 % pracovní síly v EU⁸⁵. Zároveň v odvětvích náročných na emise⁸⁶ stále pracuje 3,1 % pracovníků v EU (od 0,9 % na Kypru po 7,1 % v Česku). Nedávná analýza⁸⁷ určila 24 povolání důležitých pro ekologickou transformaci s nedostatkem pracovních sil ve více členských státech. Mezi povolání, která jsou důležitá pro ekologickou transformaci a kde je nedostatek pracovních sil v jednotlivých zemích nejrozšířenější, patří instalatéri a potrubáři (20 členských států), izolatéri, stavební inženýři a

⁸⁴ Eurostat [[env_ac_egss1](#)], [[nama_10_a10_e](#)].

⁸⁵ Na základě výpočtů Společného výzkumného střediska provedených v rámci projektu GreenJobs v návaznosti na zprovoznění přístupu založeného na úkolech ONET, který navrhli Gili, Verdolini a Vona (2020) s cílem měřit zaměstnanost v oblasti zelených pracovních míst v EU.

⁸⁶ Odvětvími náročnými na emise jsou v tomto kontextu těžba a dobývání (kód NACE: B), výroba chemických látek a chemických přípravků (C20), výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (C23), výroba základních kovů (C24) a výroba motorových vozidel, přívěsů, návěsů a ostatních dopravních prostředků (C29).

⁸⁷ Povolání je klasifikováno jako „profese s rozsáhlým nedostatkem“, pokud alespoň pět členských států hlásí nedostatek pracovních sil. Jedná se o klíčový ukazatel výkonnosti v rámci Dohody o čistém průmyslu.

mechanici klimatizace a chlazení (14), stavební technici (12) a pokrývači (11). Tyto profese vyžadují vysoce technické znalosti a manuální zručnost, jež jsou pro ekologickou transformaci nezbytné.

Spravedlivé a inkluzivní politiky transformace, které se zaměřují na ty, jichž se ekologická transformace obzvláště dotýká, mohou podpořit mobilitu pracovníků, zmírnit nedostatek pracovních sil a zajistit, aby byly přínosy ekologické transformace široce sdíleny. Přechod na nízkouhlíkové oběhové hospodářství vyžaduje rekvalifikaci pracovníků z odvětví fosilních paliv pro rozvíjející se odvětví, jako jsou průmyslová odvětví s nulovými čistými emisemi, výroba energie z obnovitelných zdrojů, stavebnictví, nakládání s odpady a zpracovatelský průmysl, zatímco elektrifikace a rostoucí poptávka po surovinách rovněž zvyšují zaměstnanost v odvětvích náročných na elektřinu a energii. V roce 2023 bylo v transformujících se odvětvích zaměstnáno přibližně 30 % všech pracovníků v EU (z toho 30 milionů ve zpracovatelském průmyslu, 15 milionů ve stavebnictví, 10 milionů v dopravě a skladování)⁸⁸. Odvětvová mobilita však zůstává omezená, neboť ročně změny odvětví pouze 1,8–3,9 % pracovníků, což je míra, která se od roku 2016 v podstatě nezměnila. Přetrvávající nedostatek pracovníků v povoláních souvisejících s klimatem zdůrazňuje potřebu politik, které pomáhají pracovníkům přizpůsobit se měnícím se požadavkům na kvalifikaci nebo transformujícím se odvětvím. Ekologická transformace nabízí také příležitosti k zvýšení kvality pracovních míst, jelikož nová a vznikající zelená povolání (např. inženýři v oblasti obnovitelných zdrojů energie a manažeři plánování ekologické politiky) obvykle nabízejí vyšší mzdy a stabilnější smlouvy⁸⁹. Přínosy jsou však nerovnoměrné a týkají se většinou vysoce kvalifikovaných pozic⁹⁰. Zvýšená poptávka po technických a manuálních profesích⁹¹ (např. elektrotechnici a strojníci, montéři a opraváři elektrických vedení) může být doprovázena vyššími fyzickými riziky a horším přístupem ke zdrojům na pracovišti a menší autonomií. Aby se tato pracovní místa stala atraktivnějšími, měly by se politiky zaměřit na řešení otázek kvality pracovních míst, zejména v souvislosti s pracovními podmínkami, odměňováním a přístupem ke zdrojům. Aktivní politiky na trhu práce, včetně rozvoje dovedností, pobídek k zaměstnanosti a podpory při hledání zaměstnání, hrají zásadní roli při podpoře pracovníků při přechodu mezi pracovními místy během ekonomických změn.

Digitální transformace nadále mění ekonomiky a trhy práce, vytváří nové příležitosti a zároveň zvyšuje potřebu prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Počet odborníků v oblasti IKT v EU od roku 2013 neustále roste (o 59,3 %) a v roce 2024 dosáhl více než 10,3 milionu⁹². Ženy jsou nicméně stále výrazně méně zastoupeny, neboť tvoří pouze 19,5 % odborníků na informační a komunikační technologie. Při současném tempu dosáhne počet odborníků v oblasti IKT do roku 2030 přibližně 12 milionů, což značně zaostává za cílem EU,

⁸⁸ Fulvimari A. et al., [Estimating labour market transition costs and social investment needs of the green transition – a new approach \(Odhad nákladů na transformaci trhu práce a potřeb sociálních investic v rámci ekologické transformace – nový přístup\)](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025. „Transformující se hospodářská odvětví“ zahrnují výběr odvětví, která i) jsou klíčová pro přechod ke klimatické neutralitě kvůli své úloze při plnění klimatických cílů, nebo ii) u nichž se očekávají významné změny související se zaměstnaností v důsledku dekarbonizace, nebo iii) obojí.

⁸⁹ OECD, [Employment Outlook 2024: The Net-Zero Transition and the Labour Market](#) (Výhled v oblasti zaměstnanosti pro rok 2024: přechod k nulovým čistým emisím a trh práce), Paříž, 2024.

⁹⁰ Eurofound, [Job quality side of climate change. Working conditions and sustainable work series](#) (Kvalita pracovních míst v souvislosti se změnou klimatu, řada Pracovní podmínky a udržitelná práce), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2024.

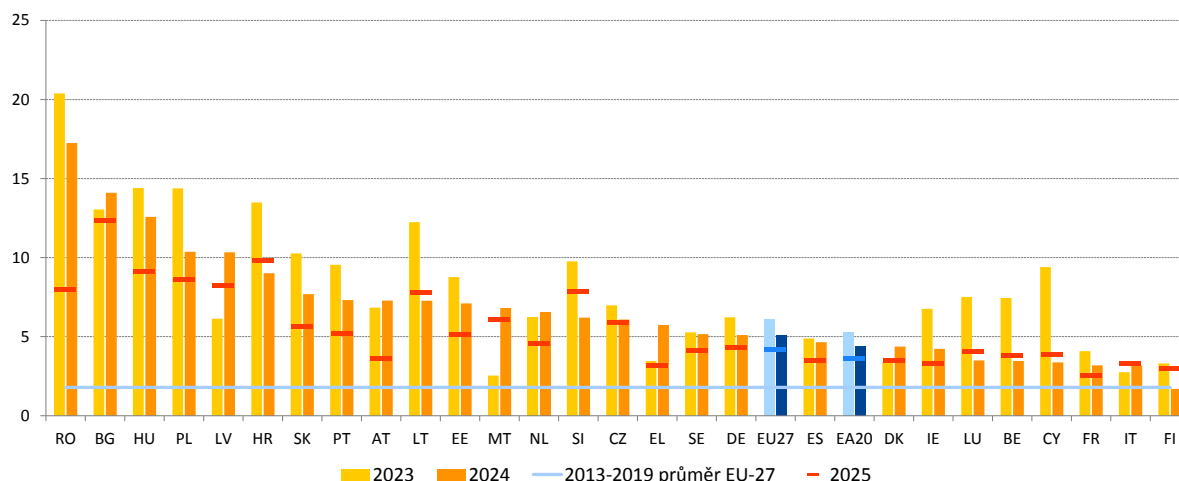
⁹¹ Pracovní místa, u nichž se zvýší nároky na pracovní sílu v důsledku vyšší poptávky po zelených produktech a službách, ale nemusí se nutně změnit náplň práce.

⁹² [Směrem k cílům digitální dekády pro Evropu – vysvětlení statistik – Eurostat.](#)

který činí 20 milionů, a to v podmínkách silící soutěže o digitální a kvalifikované talenty (viz oddíl 2.2.1)⁹³. Podle nedávného průzkumu Eurobarometru⁹⁴ považuje většina respondentů digitální technologie, včetně umělé inteligence (AI), za technologie, které mají pozitivní dopad na jejich práci, ekonomiku, společnost a kvalitu života. Navíc 62 % respondentů vnímá roboty a umělou inteligenci v práci pozitivně a 70 % věří, že zvyšují produktivitu. Přesto přetrvávají obavy: 84 % respondentů si myslí, že umělá inteligence vyžaduje pečlivé řízení, aby bylo chráněno soukromí a zajištěna transparentnost na pracovišti. Mezi lety 2012 a 2023 se zaměstnanost výrazně přesunula od pracovních míst s nízkými mzdami k pracovním místům s vysokými mzdami, což bylo doprovázeno nárůstem podílu zaměstnanosti v odvětví s nízkým růstem produktivity⁹⁵. Zdá se, že tento posun je způsoben především zaváděním nových technologií a automatizací, neboť odvětví s vysokým růstem produktivity vyžadují k udržení produkce méně pracovníků, což vede k postupnému přesunu zaměstnanosti do odvětví s nízkým růstem produktivity. Dostupné důkazy o dopadu umělé inteligence na trh práce zatím nejsou jednoznačné.

Graf 2.1.3: V roce 2024 mzdy nadále rostly, přičemž mezi jednotlivými zeměmi byly značné rozdíly

Nominální náhrady na jednoho zaměstnance, roční procentní změna

Poznámka: Poznámka: EZ-20, dvacet zemí, které přijaly euro. Nominální náhrady na jednoho zaměstnance se vypočtou jako celkové náhrady zaměstnanců dělené celkovým počtem zaměstnanců. Nominální náhrady zahrnují kromě hrubé mzdy i příspěvky zaměstnavatele. Údaje pro rok 2025 odrážejí projekce vypočtené na základě evropských hospodářských prognóz Komise z podzimu 2025.

Zdroj: Databáze AMECO [HWCDW] a Eurostat, národní účty [namq_10_gdp] a [namq_10_a10_e].

Růst mezd v EU zůstal v roce 2024 silný, přičemž se v jednotlivých členských státech výrazně lišil. Meziroční růst nominálních náhrad na zaměstnance dosáhl 5,1 % po historickém maximu ve výši 6,1 % v roce 2023, a to v kontextu klesající inflace a stále napjatých, i když uvolňujících se trhů práce⁹⁶. Nejvyšší nárůst (meziroční) byl zaznamenán v členských státech střední a východní Evropy, a to o více než 10 % v Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku, Polsku a Lotyšsku, v rozmezí od 7,0 % do 10,0 % v Chorvatsku, na Slovensku, v Portugalsku,

⁹³ [Evropská digitální dekáda: cíle pro rok 2030 | Evropská komise.](#)

⁹⁴ [Umělá inteligence a budoucnost práce – únor 2025 – průzkum Eurobarometru.](#)

⁹⁵ Evropská komise, *Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě, roční přehled z roku 2025*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

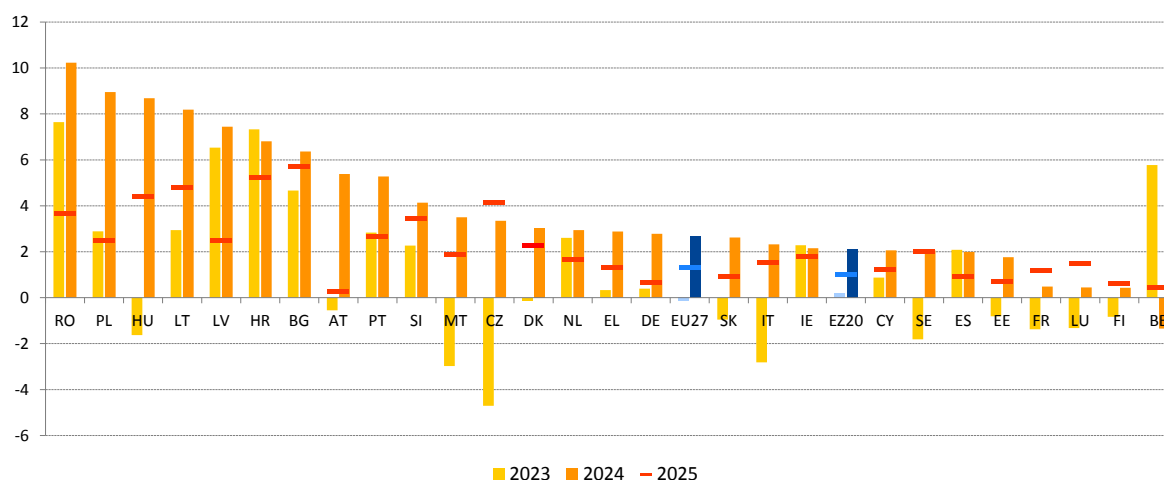
⁹⁶ Inflace v EU klesla z 6,4 % v roce 2023 na 2,6 % v roce 2024, přičemž pro rok 2025 se předpokládá inflace ve výši 2,5 % a pro rok 2026 ve výši 2,1 %. Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.](#)

Rakousku, Litvě a Estonsku – viz graf 2.1.3. V mnoha z těchto členských států byla inflace stále poměrně vysoká, zejména v Rumunsku, Chorvatsku, Polsku a Maďarsku. Naopak v Belgii, Dánsku, Francii, Irsku, Itálii, na Kypru, v Lucembursku a Španělsku, kde byla inflace nižší, byl růst mezd mírnější, a to v rozmezí 3,0 % až 5,0 %. Ve Finsku byl nižší než 2,0 %.

Od poloviny roku 2023 byl růst sjednaných mezd silný, což odráží snahu o obnovení ztrát reálných příjmů, objevují se však známky zmírnění⁹⁷. V eurozóně dosáhl růst sjednaných mezd ve 3. čtvrtletí roku 2024 nejvyšší hodnoty 5,4 % (meziročně), což bylo způsobeno zvýšenou aktivitou při kolektivním vyjednávání, kdy se odbory snažily kompenzovat dřívější pokles kupní síly od konce roku 2021⁹⁸. Růst sjednaných mezd se v roce 2025 začal zmírňovat v souladu s poklesem inflačních tlaků.

Graf 2.1.4: Reálné mzdy se v roce 2024 ve většině členských států začaly zvyšovat

Reálné hrubé mzdy a platy na zaměstnance, meziroční procentní změna

Poznámka: EZ označuje EZ-20, tedy dvacet zemí, které přijaly euro. Reálné mzdy byly vypočteny s použitím harmonizovaného indexu spotřebitelských cen jako deflátoru. Údaje pro rok 2025 odrážejí projekce vypočtené na základě evropských hospodářských prognóz Komise z jara 2025.

Zdroj: Evropská komise, databáze AMECO, nominální hrubé mzdy a platy na zaměstnance [hwwdw], deflátor: harmonizovaný index spotřebitelských cen [AMECO 5000 ZCPIH]. Celková zaměstnanost (domácí pojetí) [namq_10_a10_e]. Aktualizace hrubých mezd a platů na zaměstnance [kód AMECO: hwwdw] na základě podzimní prognózy nebyla 19. listopadu, kdy byla možná poslední aktualizace, k dispozici.

Reálné mzdy opět stoupají, k čemuž přispívá snižující se inflace a trvalý růst nominálních mezd, tempo oživení se však v jednotlivých členských státech liší. Po výrazném poklesu o 3,7 % v roce 2022 a mírnějším poklesu o 0,1 % v roce 2023 došlo v roce 2024 k oživení reálných mezd, které vzrostly o 2,7 %⁹⁹. K tomuto oživení přispěla především klesající inflace a výrazný růst nominálních mezd. Nejsilnější (více než 8 %) bylo oživení v Rumunsku, Polsku a Maďarsku a Litvě a také (více než 6 %) v Lotyšsku, Chorvatsku a Bulharsku – viz graf 2.1.4. V Belgii se reálné mzdy v roce 2024 snížily o 1,3 %. V roce 2024 byly reálné mzdy v EU v průměru o 0,7 % nižší než v roce 2019, přičemž velké rozdíly mezi jednotlivými zeměmi

⁹⁷ Růst sjednaných mezd představuje přímý výsledek vyjednávání o mzdách mezi sociálními partnery. Zahrnuje jak nově sjednané, tak dříve dohodnuté mzdy. Obecně platí, že nezahrnuje prémie, přesčasy a další individuální náhrady, které nejsou spojeny s kolektivním vyjednáváním. V porovnání s vyplacenými mzdami nejsou sjednané mzdy citlivé ani na počet odpracovaných hodin (protože jsou stanoveny na základě plného pracovního úvazku) a v některých odvětvích představují minimální mzdu.

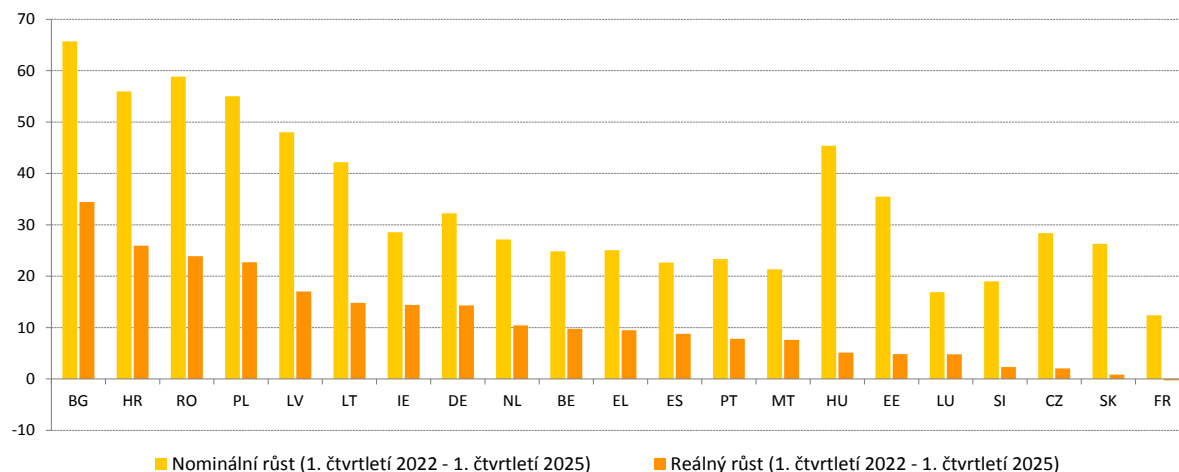
⁹⁸ Evropská komise, *Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě – roční přehled z roku 2021*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021 a Eurofound, *Překonání krize: Jak programy pro udržení pracovních míst během pandemie přispěly k zachování zaměstnanosti a příjmů*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

⁹⁹ Reálné mzdy se počítají pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen jako deflátoru.

odrážejí rozdílnou dynamiku nominálních mezd a inflace. V roce 2025 se reálné mzdy v EU zhruba vrátily na úroveň před pandemií, ale v Česku, Německu, Itálii, Finsku a Francii zůstaly pod touto úrovní.

Graf 2.1.5: Zvýšení zákonných minimálních mezd podpořilo vyrovnání ztráty kupní síly zaměstnanců s minimální mzdou

Vývoj minimální mzdy v členských státech se zákonnou minimální mzdou, (změna v %)

Poznámka: Kypr byl vyloučen, protože zákonná minimální mzda byla zavedena v roce 2023.

Zdroj: Eurofound a Eurostat [[earn_mw_cur](#), [prc_hicp_midx](#)].

Nedávné zvýšení minimální mzdy v EU pomohlo vyrovnat dopad inflace na pracovníky s nízkými příjmy. Mezi lednem 2022 a lednem 2025 vzrostly zákonné minimální mzdy o více než 20 % ve všech členských státech, kde jsou tyto mzdy zavedeny¹⁰⁰, s výjimkou Francie, Lucemburska a Slovinska. Nárůst se pohyboval od 12,4 % ve Francii do 65,7 % v Bulharsku a v šesti dalších členských státech (Rumunsko Chorvatsko, Polsko, Lotyšsko, Maďarsko a Litva) přesáhl 40 %¹⁰¹ – viz graf 2.1.5. V reálném vyjádření tyto země také zaznamenaly nejvyšší nárůsty navzdory vyšší inflaci. Naopak v Lucembursku, Česku, na Slovensku, v Estonsku a Slovinsku vzrostla reálná minimální mzda o méně než 5 % a ve Francii mírně poklesla. Mezitím v zemích, kde jsou minimální mzdy určovány prostřednictvím kolektivních smluv, růst reálných mezd v roce 2024 rovněž podpořil kupní sílu, zejména v odvětvích s nízkými mzdami¹⁰². Nejnovější výzkumy ukazují, že zvyšování minimální mzdy na vnitrostátní úrovni posiluje celkový růst mezd, podporuje kolektivní vyjednávání a zvyšuje minimální mzdy v odvětvích s nízkými mzdami¹⁰³.

¹⁰⁰ 22 členských států má zákonnou minimální mzdu: Belgie, Bulharsko, Česko, Estonsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko.

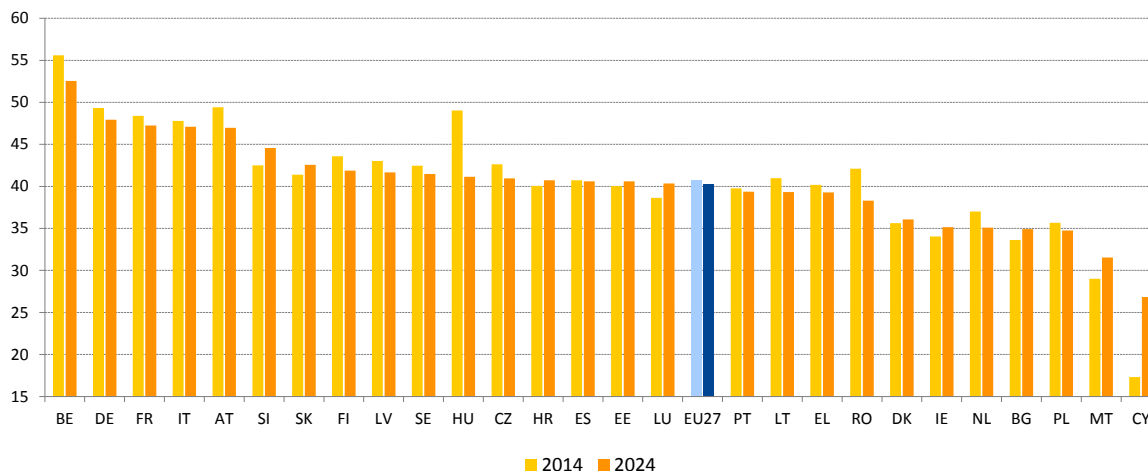
¹⁰¹ Minimální mzdy se často aktualizují každoročně, a to na začátku roku. Mezi lednem 2022 a lednem 2025 byl největší nárůst zaznamenán v Polsku (49 %), Bulharsku (44 %), Lotyšsku (40 %) a Chorvatsku (34 %). V Belgii, Německu, Estonsku, Irsku, Litvě, Maďarsku, Nizozemsku a Rumunsku vzrostly o 20 až 30 %.

¹⁰² Eurofound, Pracovníprávní vztahy a sociální dialog. [Minimální mzdy v roce 2025: roční přehled](#), 2025.

¹⁰³ Empirické výsledky ukazují, že zvýšení minimální mzdy o 1 % zvýší mzdy 25 % nejhůře vydělávajících osob o 0,31 %. Viz Eurofound, [Dopad národních minimálních mezd na kolektivní vyjednávání a mzdy pracovníků s nízkými mzdami](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

Graf 2.1.6: V roce 2024 bylo daňové zatížení u svobodné osoby s průměrnou mzdou ve většině členských států nižší než před deseti lety

Daňové zatížení u svobodné osoby pobírající průměrnou mzdu (v %)

Zdroj: Evropská komise, GŘ pro hospodářské a finanční záležitosti, Databáze daní a dávek, na základě modelu OECD pro daně a dávky (aktualizováno v květnu 2025).

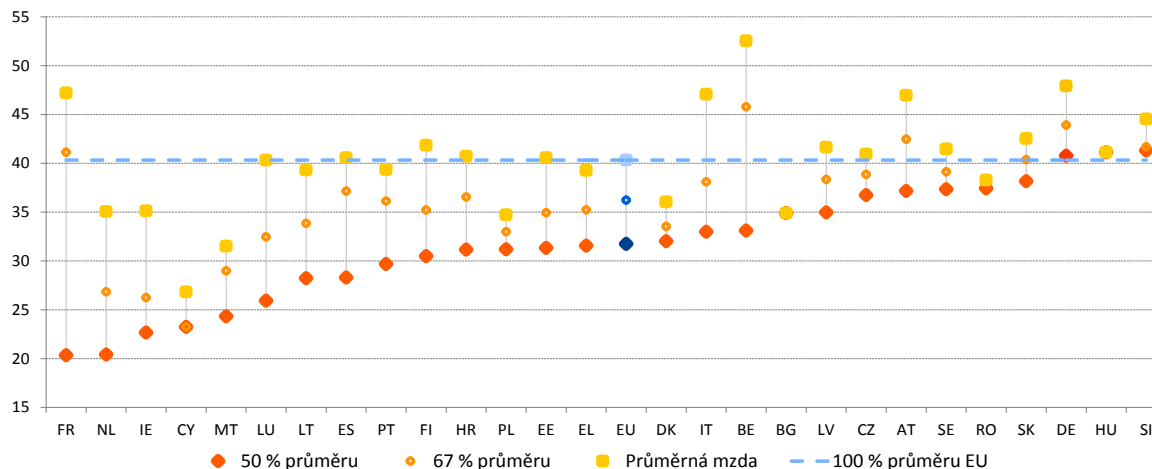
Zdanění práce v celé EU nadále ovlivňuje motivaci k práci a zaměstnávání. Daňové zatížení – definované jako rozdíl mezi mzdovými náklady zaměstnavatelů a čistou mzdou zaměstnanců, vyjádřený jako procento celkových nákladů práce – ovlivňuje nabídku práce i poptávku po práci, zejména u skupin, jako jsou druhé výdělečně činné osoby v domácnosti, v jejichž případě nabídka práce více reaguje na zdanění. Od roku 2014 se daňové zatížení svobodné osoby pobírající průměrnou mzdu v EU snížilo o 0,4 procentního bodu a v roce 2024 dosáhlo 40,3 %, což dosud značně přesahuje průměr OECD výši 34,9 % – viz graf 2.1.6¹⁰⁴. V jedenácti členských státech se snížilo o více než 1 procentní bod, přičemž nejvýrazněji kleslo v Maďarsku (-7,9 p.b.), Rumunsku (-3,8 p.b.) a Belgii (-3,0 p.b.). Naopak ve stejném období se daňové zatížení průměrně vydělávajících osob zvýšilo v deseti zemích, zejména na Kypru (+9,5 p.b.), na Maltě (+2,5 p.b.) a v Lucembursku (+1,7 p.b.) (podrobnosti viz oddíl 2.2.1). U osob s nižšími příjmy (50 % průměrné mzdy) činilo v roce 2024 průměrné daňové zatížení svobodné osoby v EU 31,8 %, což je o 0,3 procentního bodu více než v roce 2023, ale od roku 2014 se jedná o pokles o 2,2 procentního bodu.

Systémy daně z příjmů fyzických osob jsou obecně progresivní, s nižším daňovým zatížením osob s nízkými příjmy. Progresivita je zvláště výrazná ve Francii, Belgii, Nizozemsku, Lucembursku a Itálii, zatímco Bulharsko a Maďarsko uplatňují paušální systémy – viz graf 2.1.7. Nižší daňové zatížení osob s nízkými příjmy snižuje narušení trhu práce a podporuje zaměstnanost pracovníků s nízkou kvalifikací, daňové systémy by však měly být koncipovány tak, aby neodrazovaly od přechodu na lépe placená pracovní místa.

¹⁰⁴ OECD, [Zdanění mezd v roce 2025: rozklad daně z příjmů fyzických osob a role daňových úlev](#), OECD Publishing, Paříž, 2025.

Graf 2.1.7: Daňové zatížení je nižší u pracovníků s nízkou mzdou

Daňové zatížení svobodné osoby s nízkou mzdou (50 % a 67 % průměrné mzdy) ve srovnání s průměrnou mzdou v roce 2024 (v %)

Poznámka: Členské státy jsou seřazeny v sestupném pořadí podle úrovně progresivity (daňové zatížení průměrné mzdy a zdanění 50 % průměrné mzdy).

Zdroj: Evropská komise, GŘ pro hospodářské a finanční záležitosti, Databáze daní a dávek, na základě modelu OECD pro daně a dávky (aktualizováno v květnu 2025).

Narušení daňových systémů může vytvořit inflace, která ovlivňuje progresivitu i spravedlnost. Rostoucí ceny mohou narušovat nominálně stanovené prahové hodnoty, jako jsou daňová pásma a zvýhodnění, což v progresivních systémech často vede k posunu do vyššího daňového pásma, kdy jsou daňoví poplatníci posouváni do vyšších daňových pásem a reálná hodnota odpočtů a zvýhodnění klesá. Tyto účinky mohou snížit disponibilní příjem a zvýšit riziko chudoby. Tato narušení mohou zmírnit úpravy prostřednictvím automatické indexace nebo diskreční aktualizace. V letech 2024–2025 mnoho členských států revidovalo své systémy daně z příjmů fyzických osob s cílem potlačit deformace způsobené inflací – viz oddíl 2.1.2.

Přesun daňového zatížení od zdanění práce k ekologickým daním může podpořit pobídky na trhu práce, spravedlnost a klimatické cíle. Nedávný Akční plán pro cenově dostupnou energii¹⁰⁵ vyzývá k dokončení revize směrnice o zdanění energie (projednávané od roku 2021), která zajistí, že paliva, která nejvíce znečišťují životní prostředí, budou zdaněna nejvíce, a zároveň podpoří dekarbonizaci. Stejně tak Dohoda o čistém průmyslu¹⁰⁶ prosazuje daňové reformy, které podporují elektrifikaci a postupně odstraňují dotace na fosilní paliva. Doporučení Rady ohledně spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu z roku 2022¹⁰⁷ navíc prosazuje snížení daňového zatížení práce, zejména pro skupiny s nízkými a středními příjmy, a přechod na zdroje příjmů, které podporují environmentální udržitelnost. Uhlíková daň sice může mít regresivní účinky, ty však lze zmírnit pečlivě navrženými kompenzačními opatřeními. Ekologické daně však představují pouze 5,2 % celkových daňových příjmů v EU (2023), což je o 1,5 procentního bodu méně než v roce 2013, přičemž podíl nad 10 % je pouze v Bulharsku (11,2 %) a Řecku (10,6 %) a v devíti zemích je pod 5 %. Od roku 2013 se podíl ekologických daní zvýšil pouze v Belgii, Bulharsku a Rumunsku. Opatření, jako jsou daňové

¹⁰⁵ [Akční plán pro cenově dostupnou energii: Odhalení skutečné hodnoty energetické unie s cílem zajistit cenově dostupnější, účinnější a čistší energii pro všechny Evropany – Evropská komise.](#)

¹⁰⁶ [Dohoda o čistém průmyslu – Evropská komise](#)

¹⁰⁷ Doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu, 2022/C 243/04.

pobídky k úsporám energie a snížení spotřeby fosilních paliv, mohou pomoci sladit cíle v oblasti klimatu a spravedlnosti.

2.1.2 Opatření přijatá členskými státy

Několik členských států zavedlo nebo rozšířilo pobídky a dotace k zaměstnávání na podporu zaměstnanosti se zaměřením na nedostatečně zastoupené skupiny. V **Polsku** nový zákon přijatý v březnu 2025 poskytuje dotace zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají starší zaměstnance, a to až do výše poloviny minimální mzdy na staršího zaměstnance po dobu dvanácti měsíců (pro pracovníky ve věku 50–65 let) nebo jednoho měsíce (pro seniory v důchodovém věku, s možností prodloužení). Po skončení období poskytování dotací musí zaměstnavatel vyplácet plnou mzdu a zaměstnávat danou osobu ještě šest měsíců a jeden měsíc. V **Itálii** byl zákonem o rozpočtu na rok 2025 prodloužen daňový odpočet pro podniky a osoby samostatně výdělečně činné, které najímají zaměstnance na základě smlouvy na dobu neurčitou, na roky 2025 a 2026. Zavedl také dočasné osvobození od daně u nákladů na bydlení hrazených zaměstnavatelem (nájemné a údržba) ve výši až 5 000 EUR ročně během prvních dvou let zaměstnání pro stálé zaměstnance s příjmem do 35 000 EUR, přičemž se na ně nadále vztahují příspěvky na sociální zabezpečení. **Portugalský** program „Zaměstnanost + talent“ poskytuje finanční pobídky zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají nezaměstnané mladé lidi s terciárním vzděláním (18–35 let) registrované u Institutu pro zaměstnanost a odbornou přípravu (IEFP) nebo ty, kteří se vrací ze zahraničí po nejméně dvanácti měsících, a to za minimální mzdu ve výši 1 442,57 EUR. V **Řecku** byl na konci roku 2024 zahájen program dotovaného zaměstnávání, který po dobu osmnácti měsíců probíhá s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost a který umožňuje zaměstnat 1 000 osob se zdravotním postižením v místní samosprávě a pokrývá až 75 % mzdy a odvodů (až do výše 13 500 EUR na osobu) s cílem podpořit jejich začlenění na trh práce.

Dále byly rozvíjeny programy zkrácených pracovních úvazků s cílem zvýšit odolnost trhu práce a chránit zaměstnanost během hospodářských otřesů. Například **Nizozemsko** zahájilo v lednu 2024 dočasný program udržení pracovních míst („*Crisisregeling Personeelsbehoud*“), který potrvá do prosince 2025. Program dotuje zkrácení pracovní doby v případě podniků, které čelí šokům v oblasti poptávky, aby se zachovala pracovní místa a podpořily příjmy domácností. V červnu 2025 přijalo **Slovinsko** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost právní předpisy, které zavádějí stálý program zkrácených pracovních úvazků pro použití v případě mimořádných nepředvídaných okolností, včetně podpory dočasných pracovníků na částečný úvazek a lepšího přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě s cílem zvýšit zaměstnatelnost v podmínkách digitalizace a automatizace.

Rámce minimální mzdy se v EU aktualizují, aby se zajistilo, že úpravy mezd budou lépe odrážet hospodářské podmínky. **Řecko** přijalo v prosinci 2024 právní rámec, který má od roku 2028 zavést novou metodiku stanovování zákonných minimálních mezd pomocí vzorce založeného na změnách ročního indexu spotřebitelských cen pro 20 % domácností s nejnižšími příjmy a indexu kupní síly mezd¹⁰⁸. Poradní výbory budou moci navrhnout odchylky od této automatické indexace, a to na základě souboru kritérií a referenční hodnoty ve výši 60 % mediánu hrubé mzdy. Nové nařízení o minimální mzdě v **Lotyšsku**, které je účinné od listopadu 2024, spojuje roční úpravy minimální mzdy s faktory, jako je průměrná mzda v zemi, makroekonomické prognózy, daňové změny, indexy nákladů práce a hranice chudoby. V

¹⁰⁸ Období od roku 2025 do roku 2027 je považováno za přechodné a během něj se bude nadále používat stejný systém pro stanovení minimální mzdy jako v roce 2024.

Rumunsku podpořil Nástroj pro oživení a odolnost nový rámec pro stanovování minimální mzdy, který je rovněž účinný od února 2025 a který zavedl vzorec pro každoroční úpravu založený na inflaci, produktivitě a referenčních hodnotách mezd, doprovázený každoročním hodnocením přiměřenosti a tripartitními konzultacemi. V **Lucembursku** byl v prosinci 2024 předložen návrh zákona, jehož cílem je posílit rámec zákonné minimální mzdy prostřednictvím jasnějších kritérií přiměřenosti, pololetních přezkumů a poradního orgánu složeného ze sociálních partnerů, který bude vydávat doporučení ohledně každoročních úprav. V **Portugalsku** stanoví tripartitní dohoda na období 2025–2028 cíle pro zvyšování minimální a průměrné mzdy a poskytuje bonusy za produktivitu a výkon pro pracovníky, podíl na zisku a podpůrná opatření pro mladé pracovníky. Nabízí také daňové pobídky pro podniky, aby zvýšily mzdy a důchodové spoření zaměstnanců.

Několik členských států zavedlo opatření k revizi svých rámců kolektivních smluv s cílem zlepšit pokrytí, flexibilitu a transparentnost. V **Itálii** obsahuje zákon o rozpočtu na rok 2025 ustanovení o obnovení kolektivních smluv ve veřejné správě s cíleným zvýšením mezd a odvětvovými pobídkami, například ve zdravotnictví a školství. **Polsko** na začátku roku 2025 předložilo návrh zákona o kolektivních smlouvách, který zaměstnavatelům s více než 50 zaměstnanci ukládá povinnost jednat s odbory každé dva roky, rozšiřuje kolektivní smlouvy na moderní pracovní záležitosti a zavádí digitální postupy a vnitrostátní registr kolektivních smluv. Ve **Finsku** se nové právní předpisy platné od ledna 2025 snaží rozšířit možnosti vyjednávání na podnikové úrovni, a to i u podniků, které nejsou sdruženy ve svazech zaměstnavatelů nebo nemají zástupce zaměstnanců. Po reformě budou u všech podniků možné odchylky od obecně platných kolektivních smluv, přičemž budou prováděny určité kontroly, aby bylo zajištěno reprezentativní místní vyjednávání.

Zavádí se reformy zdanění práce, které mají zvýšit progresivitu a spravedlnost. **Litva** reformovala svůj systém daně z příjmů tak, aby byl progresivnější, a nahradila jednotnou sazbu daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 % třemi sazbami ve výši 20 %, 25 % a 32 %, přičemž vyšší sazby se vztahují na vyšší příjmy a platí i pro některé osoby samostatně výdělečně činné. V **Irsku** vláda v rámci rozpočtu na rok 2025 revidovala slevy na dani z příjmů a daňová pásma. Základní sazba byla zvýšena o 2 000 EUR na 44 000 EUR pro jednotlivce, přičemž pro manželské páry a registrované partnery byla sazba poměrně zvýšena. Čtyřprocentní sazba univerzálního odvodu na sociální zabezpečení (Universal Social Charge) byla od ledna 2025 snížena na 3 % a zároveň byly zvýšeny slevy na dani pro znevýhodněné skupiny.

Parametry daně z příjmů fyzických osob byly v několika členských státech upraveny s cílem zmírnit inflaci způsobený posun do vyššího daňového pásma a dále zvýšit spravedlnost¹⁰⁹. V **Lotyšsku** se částka nezdanitelného příjmu zvýšila na 510 EUR měsíčně (6 120 EUR ročně) a na 1 000 EUR měsíčně (12 000 EUR ročně) pro důchodce. Zvýšily se také odpočty na vzdělání, léčebné výdaje a dary a byla zavedena nová 3% sazba daně z dividend a jiných kapitálových příjmů nad 200 000 EUR ročně. **Finsko** zvýšilo základní slevu na poplatníka, zatímco **Irsko** zvýšilo slevu na dani pro jednotlivce, daňový odpočet úroků z hypotéky, slevu pro zaměstnance a slevu na nájemné pro jednotlivce a společně posuzované páry. **Lucembursko** a **Nizozemsko** upravily pásma u daně z příjmů fyzických osob s cílem zohlednit inflaci a zlepšit daňovou spravedlnost. **Maďarsko** zdvojnásobilo slevy na rodinný daňový základ (o 50 % od července 2025 a o dalších 50 % od ledna 2026).

¹⁰⁹ Viz Evropská komise, [Výroční zpráva o zdanění z roku 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

2.2 Hlavní směr 6 – Zlepšení nabídky práce a přístupu k zaměstnání, celoživotního získávání dovedností a kompetencí

V tomto oddíle se rozebírá provádění hlavního směru politik zaměstnanosti 6, který členskými státy doporučuje vytváření podmínek pro zvýšení nabídky pracovních sil, propagování získávání dovedností a kompetencí v průběhu celého života, podporu rovných příležitostí pro všechny, odstranění překážek a pobídky pro účast na trhu práce v souladu s první (všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení), druhou (rovnost žen a mužů), třetí (rovné příležitosti), čtvrtou (aktivní podpora zaměstnanosti), devátou (rovnováha mezi pracovním a soukromým životem), jedenáctou (péče o děti a podpora dětí) a sedmnáctou (začlenění osob se zdravotním postižením) zásadou evropského pilíře sociálních práv. V části 2.2.1 je analyzován vývoj v oblasti vzdělávání, od předškolního vzdělávání a péče, přes výsledky žáků a odborné vzdělávání a přípravu až po terciární vzdělávání a předčasné ukončování vzdělávání a odborné přípravy. Tato kapitola se zabývá nedostatkem pracovních sil a dovedností, nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a rozvojem dovedností dospělých, včetně digitálních kompetencí. Mimoto poskytuje analýzu podmínek na trhu práce pro mladé lidi, starší pracovníky, migranty a osoby se zdravotním postižením. Oddíl 2.2.2 informuje o opatřeních politik členských států v těchto oblastech politiky.

2.2.1 Klíčové ukazatele

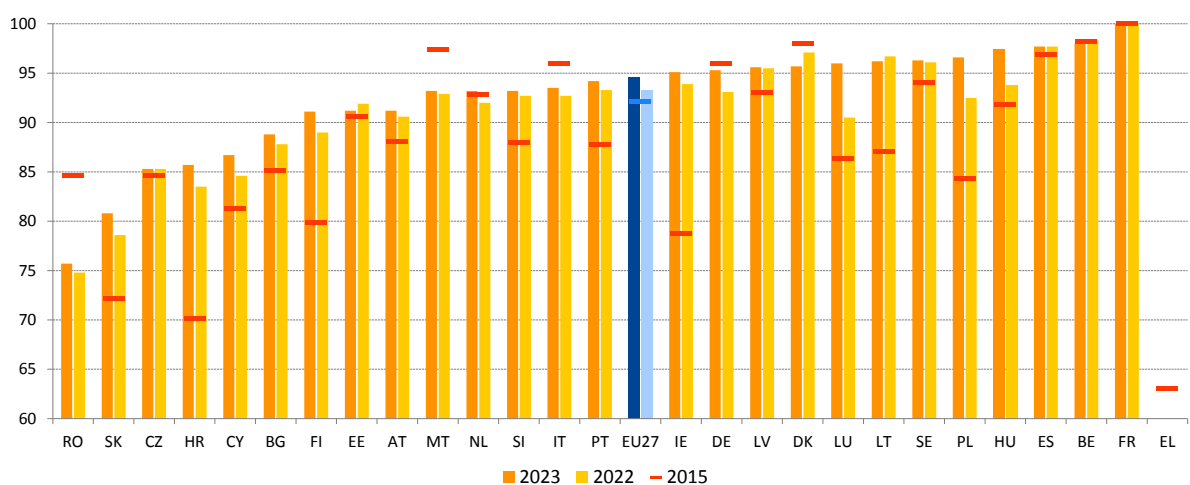
Účast na předškolním vzdělávání a péči ve věku od tří let do zahájení povinné základní školní docházky v EU stále stoupá, přičemž mezi jednotlivými členskými státy přetrvávají velké rozdíly. V roce 2023 byla účast ve výši 94,6 %, což je jen o 1,4 procentního bodu méně, než je cíl EU pro rok 2030, který je stanoven na 96 %. Doposud tohoto cíle dosáhlo osm členských států, přičemž většina zemí překonala hranici 90 %. Nejlépe si vedou Francie (100 %), Belgie (98 %) a Španělsko (97,7 %). Nejhůře jsou na tom Rumunsko (75,7 %), Slovensko (80,8 %) a Česko (85,3 %) – viz graf 2.2.1. Průměr EU se oproti předchozímu roku zvýšil o 1,3 procentního bodu, ačkoli ve čtyřech zemích došlo mezi lety 2022 a 2023 k poklesu, zejména u členských států s poměrně vysokou účastí. Pokroku ve zvyšování účasti konkrétně u tříletých dětí bylo dosaženo téměř ve všech členských státech a v roce 2023 dosáhla míra účasti 90,6 % (+5,4 p.b. od roku 2015)¹¹⁰. Zvyšování účasti tříletých dětí však v některých z nich zůstává problémem a míry účasti jsou obzvláště nízké v Rumunsku (68,1 %) a na Slovensku (68,9 %). Cenová dostupnost a nedostatek kapacit, včetně zaměstnanců, jsou stále významnými překážkami přístupu, zejména pro mladší děti a děti ze znevýhodněného prostředí. Konkrétně, pouze 53 % romských dětí se účastní předškolního vzdělávání a péče, což je stále hluboko pod průměrem EU pro všechny děti, přestože v letech 2016–2023 došlo ke zlepšení přibližně o 11 procentních bodů¹¹¹.

¹¹⁰ Eurostat [[educ_uae_enrp07](#)].

¹¹¹ Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#).

Graf 2.2.1: Účast na předškolním vzdělávání a péči se na úrovni EU stále zvyšuje, mezi jednotlivými členskými státy však existují velké rozdíly

Účast dětí ve věku od tří let do zahájení povinné základní školní docházky v předškolním vzdělávání a péči (v %)

Poznámka: Předběžné údaje pro FR v roce 2023 a PL v letech 2022 a 2023. Přerušeni řady pro HU v roce 2023. Údaje pro EL za roky 2022 a 2023 nejsou k dispozici. Definice se liší pro BE a EL v roce 2015, HU v roce 2023 a PT v letech 2015, 2022 a 2023.

Zdroj: Eurostat, [educ_uoe_enra21].

Předčasné ukončování vzdělávání a odborné přípravy v celé EU klesá, ale zůstává problémem. V roce 2024 předčasně ukončilo vzdělávání nebo odbornou přípravu 9,4 % osob ve věku 18–24 let, což je o 0,2 procentního bodu méně než v roce 2023. To je o 1,7 procentního bodu méně než před deseti lety, přičemž pět zemí (Itálie, Řecko, Malta, Španělsko a Portugalsko) dosáhlo v tomto období snížení o více než 5 procentních bodů. Stále to však znamená, že přibližně 3,1 milionu osob ve věku 18–24 let v EU zůstává mimo vzdělávání a odbornou přípravu, aniž by dosáhly alespoň vyššího sekundárního vzdělání¹¹². Ačkoli sedmáct členských států již dosáhlo cíle Evropského prostoru vzdělávání (EPV) snížit do roku 2030 předčasné ukončování vzdělávání a odborné přípravy pod 9 %, v některých členských státech je zapotřebí většího pokroku. V Rumunsku, Španělsku a Německu, kde míra předčasného ukončování zůstává nad 12 procentními body, došlo oproti předchozímu roku k malému či žádnému pokroku, což znamená, že všechny tři země zůstávají v „kritické situaci“ – viz graf 2.2.2. Největší zhoršení v roce 2024 zaznamenala Litva (o 2,0 p.b.), následovaná Slovenskem, Lucemburskem, Estonskem a Kypr, kde podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu vzrostl nejméně o 0,9 procentního bodu. Tyto situace „je nutné sledovat“, stejně jako situaci v Dánsku a Itálii, kde jsou úrovně stále příliš vysoké, přestože se nezměnily nebo se snížily. Naopak nejlépe si vedly Chorvatsko, Irsko, Řecko a Polsko. I přes celkově mírně pozitivní trend však mezi členskými státy nic nenasvědčuje vzestupné konvergenci.

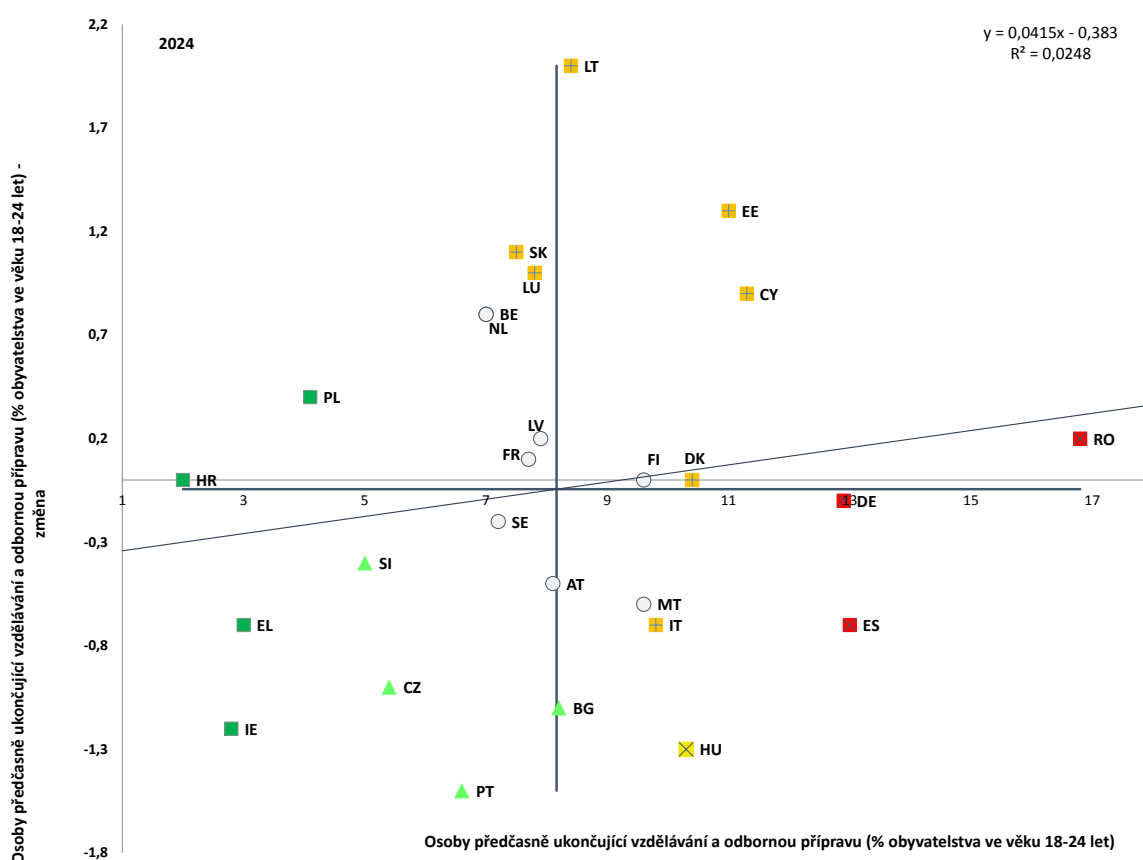
Míra předčasného ukončování se u jednotlivých skupin výrazně liší a je obzvláště vysoká u osob narozených mimo EU, Romů a osob se zdravotním postižením. Ačkoli se míra mladých žen i mladých mužů, kteří předčasně ukončili vzdělávání a odbornou přípravu, v předchozím desetiletí snížila o 1,7 procentního bodu, mladí muži stále mnohem častěji předčasně ukončují vzdělávání nebo odbornou přípravu (11,0 %) než mladé ženy (7,7 %). U

¹¹² Výpočty GR EAC. Viz Evropská komise, [Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2025](#). Pozdější odkazy na „výpočty GR EAC“

mladých lidí narozených mimo EU nebo v jiném členském státě je stále mnohem vyšší pravděpodobnost, že předčasně ukončí vzdělávání a odbornou přípravu (20,1 % 18,6 %), než u těch, kteří se narodili v daném členském státě (8,2 %) ¹¹³. Situace je obzvláště znepokojivá u mladých Romů (18–24 let), kdy v roce 2024 jich téměř dvě třetiny (64 %) ukončily vzdělávání a odbornou přípravu před dosažením vyššího stupně sekundárního vzdělání ¹¹⁴. Znepokojivá je i situace mladých lidí se zdravotním postižením ve stejné věkové skupině, u nichž v roce 2023 činila míra předčasného ukončování 19 % ¹¹⁵. Největší problémy lze pozorovat v Rumunsku a Maďarsku, kde byla zaznamenána nejvyšší míra (33 % a 46 %), a v menší míře v Itálii (27 %).

Graf 2.2.2: Podíl osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy se nadále pomalu snižuje, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují značné rozdíly

Osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a odborné přípravy (věková skupina 18–24 let), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro BE, BG, DE, EL a IE. Nízká spolehlivost údajů pro HR a LU.

Zdroj: Eurostat [edat_lfse_14], šetření pracovních sil v EU.

Regionální rozdíly v předčasném ukončování vzdělávání a odborné přípravy jsou mezi členskými státy i v rámci nich značné. V EU se regionální míra pohybuje od 1,2 % (ve Střední Makedonii v Řecku) do 26,2 % (v regionu Jihovýchod v Rumunsku), což poukazuje na velké rozdíly, které se skrývají za údaji na úrovni členských států. Významné rozdíly existují i mezi regiony v rámci jednoho členského státu, například v Bulharsku, Francii, Maďarsku,

¹¹³ Eurostat [edat_lfse_02], šetření pracovních sil v EU.

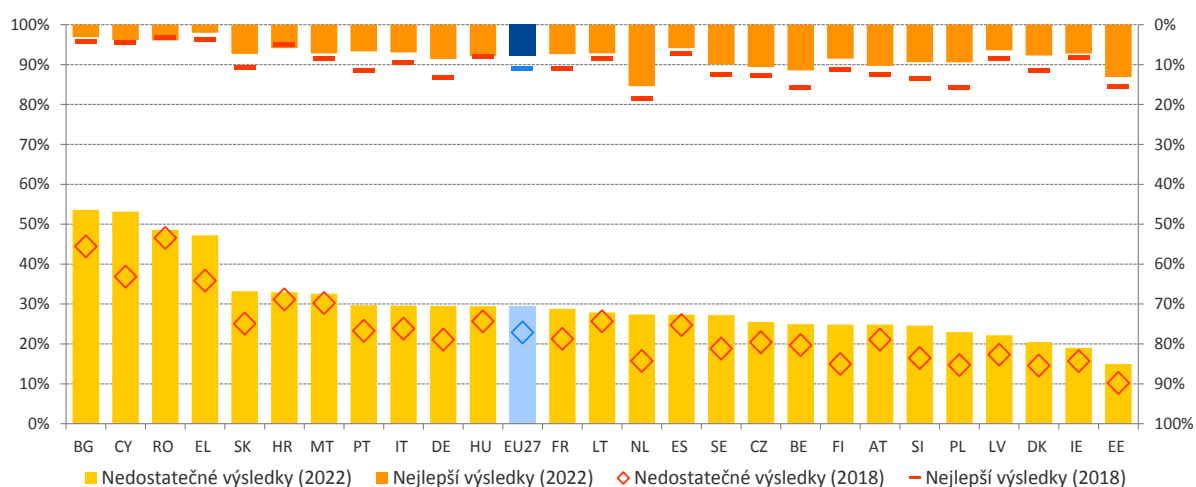
¹¹⁴ Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#).

¹¹⁵ Evropská komise, Statistická zpráva European Disability Expertise pro rok 2025 (připravuje se).

Portugalsku, Rumunsku a Španělsku (viz graf 1 v příloze 5), včetně nejuvzdálenějších regionů. V rámci jednoho členského státu je největší rozpětí mezi regiony od 5,0 % do 26,0 %. Naproti tomu na úrovni členských států se toto rozpětí pohybuje od 2,0 % do 16,8 %. V malém počtu členských států je míra předčasného ukončování vzdělávání a odborné přípravy ve všech regionech nižší než cíl na úrovni EU, tj. 9 %. V členských státech, které dosahují celkově dobrých výsledků, však stále existuje prostor pro snížení regionálních rozdílů. Roli hraje mimoto i místo, kdy mladí lidé žijící ve městech předčasně ukončují vzdělávání a odbornou přípravu méně často (8,3 %) než mladí lidé žijící v obcích a na předměstích (10,3 %) a na venkově (10,1 %).

Graf 2.2.3: Ve všech členských státech se výrazně zlepšily slabé výsledky v matematice, zatímco nejlepší výsledky se snížily

Žáci, kteří v matematice nedosáhli úrovně 2 (levá osa) a dosáhli alespoň úrovně 5 (pravá osa) v letech 2018 a 2022 (v %)

Poznámka: Při výkladu údajů za rok 2022 pro DK, IE, LV a NL je nutná obezřetnost, protože nebyla splněna jedna nebo více norem programu PISA pro výběr vzorku.

Zdroj: OECD, PISA 2018, 2022; výpočty GR EAC.

Nedostatečné výsledky v základních dovednostech v celé EU vzrostly, přičemž znepokojivé jsou výsledky žáků v matematice. Podle výsledků nejnovějšího programu OECD pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) se mezi lety 2018 a 2022 podíl patnáctiletých žáků se slabými výsledky v matematice zvýšil o 6,6 procentního bodu a dosáhl rekordní úrovně 29,5 % – viz graf 2.2.3. To je více než 26,2 % ve čtení a 24,2 % v přírodních vědách, u nichž tento podíl vzrostl o 3,7 procentního bodu a 2 procentní body. Rozdíly ve výsledcích jsou mezi jednotlivými členskými státy velké. V matematice má více než 45 % žáků v Bulharsku, na Kypru, v Rumunsku a Řecku slabé výsledky. Pouze Estonsko již splnilo cíl na úrovni EU pro rok 2030, tj. dosažení míry nedostatečných výsledků nižší než 15 %. Nejlepší výsledky se také výrazněji zhoršily v matematice než ve čtení nebo přírodních vědách. V roce 2018 dosáhlo nejvyšší úrovně PISA v matematice 11 % žáků EU, avšak v roce 2022 tento podíl klesl na 7,9 %. Nyní se pohybuje od pouhých 2,0 % v Řecku po 15,4 % v Nizozemsku. Ve čtení nebyl pokles tak velký (z 8,1 % na 6,5 %), zatímco nejlepší výsledky v přírodních vědách mírně vzrostly. Klesající výsledky žáků vyvolávají obavy, zda jsou dostatečně připraveni na další studium a trh práce.

Přetrvávající problémy jsou hlášeny v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti dospělých. Podle údajů shromážděných v sedmácti členských státech, které se v letech 2013 a 2023 účastnily programu OECD pro mezinárodní hodnocení kompetencí dospělých (PIAAC), se u dospělých v posledním desetiletí snížila úroveň čtení s porozuměním. Zatímco

početní dovednosti zůstaly stabilní, téměř každý pátý dospělý byl v roce 2023 považován za osobu se slabými výsledky v oblasti čtenářské i matematické gramotnosti. Matematické dovednosti jsou důležité pro budoucí konkurenceschopnost a inovační kapacitu Evropy. Výsledky v matematice na školní úrovni jsou důležitým krokem ke studiu předmětů STEM na vyšší úrovni a k řešení nedostatku pracovních sil v klíčových odvětvích STEM – viz rámeček pilíře 2. Tyto výsledky zdůrazňují potřebu zlepšit základní dovednosti ve všech věkových kategoriích.

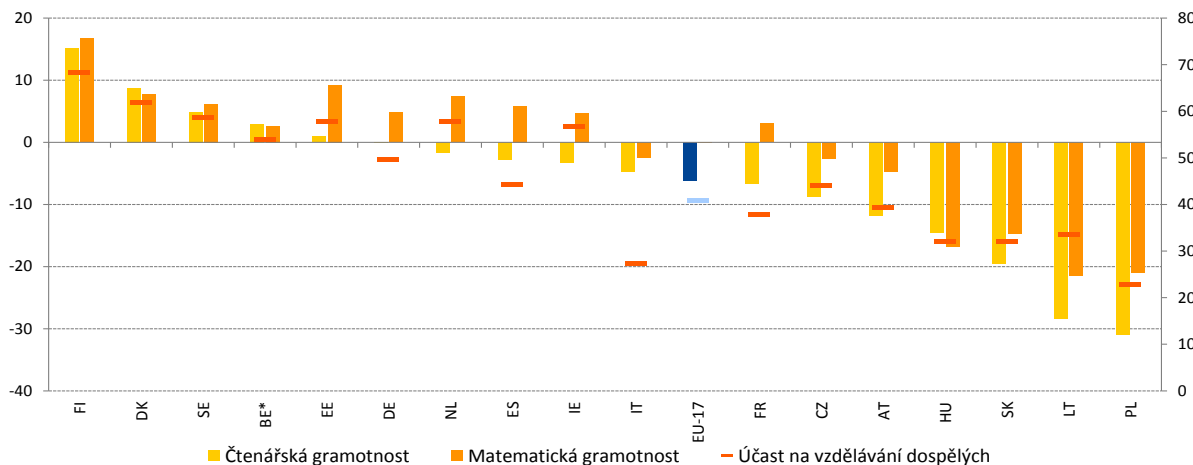
Rámeček pilíře 2: Zaměřeno na unii dovedností – budování dovedností, prohlubování dovedností a změna kvalifikace dospělých

Dovednosti jsou klíčem k přípravě a posílení postavení pracovní síly a hlavní hnací silou produktivity, inovací, konkurenceschopnosti a odolnosti, avšak členské státy čelí při hledání lidí s potřebnými dovednostmi společným problémům. Nedostatek pracovních sil a dovedností je způsoben různými faktory, včetně demografických změn, nových potřeb v oblasti dovedností souvisejících s technologickým rozvojem a dekarbonizací hospodářství, jakož i špatnými pracovními podmínkami v některých odvětvích a povoláních¹¹⁶. Navíc se očekává, že současné geopolitické změny, včetně zvýšených potřeb v oblasti obrany a bezpečnosti, a transformace průmyslu budou vytvářet další tlaky. K řešení těchto problémů se Evropská komise zavázala v rámci unie dovedností dále rozvíjet zastřešující strategii v oblasti dovedností na úrovni EU. Jeden z jejích hlavních pilířů se zaměřuje na prohlubování dovedností a změnu kvalifikace. Kromě jiných cílů usiluje o další podporu individuálních vzdělávacích účtů, osobního rozpočtu na vzdělávání pro všechny dospělé, většího využívání mikrocertifikátů a pilotního projektu záruky dovedností, který má pomoci pracovníkům přejít z upadajících do rostoucích odvětví, a to i v důsledku digitální a ekologické transformace. Jedno z opatření, aktivity vzájemného učení v inovativních vzdělávacích prostorech, je přímo zaměřeno na rozvoj základních dovedností jako základu pro další vzdělávání.

¹¹⁶ V roce 2024 byly nejrozšířenější nedostatkové profese v oblasti řemeslných oborů, zdravotnictví a pohostinství. Viz Evropský orgán pro pracovní záležitosti, [Zpráva EURES o nedostatku a přebytku pracovních sil pro rok 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025 a související dokumenty.

Čtenářská gramotnost u dospělých se zhoršila, zatímco matematická gramotnost zůstala v podstatě stabilní, přičemž větší pokles nastal v zemích s nízkou účastí na vzdělávání dospělých

Změna výsledků v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti dospělých (16–65 let) mezi lety 2013 a 2023 (v procentních bodech, levá osa) a účast na vzdělávání dospělých (v % dospělých, pravá osa)

Zdroj: Průzkum dovedností dospělých prováděný OECD (2023).

Poznámka: Údaje o účasti na vzdělávání a odborné přípravě představují zvláštní extrakci, která je v souladu s definicí v rámci šetření o vzdělávání dospělých a šetření pracovních sil v EU; BE zahrnuje pouze Flandry.

Základní dovednosti dospělých v EU klesají, což má negativní dopad na nedostatek dovedností a na jejich schopnost přizpůsobit se potřebám trhu práce prostřednictvím prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Účast dospělých na vzdělávání je klíčová pro zajištění toho, aby stárnoucí obyvatelstvo a obecněji pracovní síla dokázala držet krok s rychle se měnícím trhem práce. Proto se členské státy EU zavázaly, že do roku 2030 by se mělo každoročně účastnit vzdělávání alespoň 60 % dospělých. To je obzvláště důležité, neboť důkazy ukazují klesající trend základních dovedností u dospělé populace (viz graf)¹¹⁷. Za posledních deset let se úroveň čtenářské gramotnosti dospělých v sedmnácti sledovaných členských státech EU snížila, zatímco úroveň matematické gramotnosti zůstala do značné míry stabilní. V důsledku toho bude v roce 2023 přibližně každý pátý dospělý v EU považován za osobu se slabými výsledky v oblasti čtenářské i matematické gramotnosti. Ženy dosáhly vyššího skóre ve čtenářské gramotnosti, zatímco muži dosáhli vyššího skóre v matematické gramotnosti a adaptivním řešení problémů. Účast na vzdělávání dospělých byla mimoto nižší v zemích, které zaznamenaly výrazný pokles čtenářské a matematické gramotnosti¹¹⁸.

Unie dovedností zdůrazňuje, že je důležité řešit nedostatek dovedností dospělých, a stanoví opatření k podpoře a podněcování prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Řada členských států pilotně zavádí individuální vzdělávací účty jako přístup k odborné přípravě založený na poptávce. **Lotyšsko** nabízí individuální vzdělávací účty financované až do výše 500 EUR a jednotný online portál pro zlepšení přístupu k odborné přípravě. Jako flexibilní možnosti dalšího vzdělávání se objevují mikrocertifikáty. **Lucembursko** ve spolupráci s nizozemsko-vlámskou akreditační agenturou pilotně zavádí vnitrostátní rámec pro mikrocertifikáty na univerzitní úrovni pro další vzdělávání. Ke sladění dovedností s potřebami trhu práce zlepšuje řada zemí své postupy posuzování a uznávání znalostí a dovedností, jakož i poznatky o dovednostech. **Bulharsko** v rámci širší reformy odborného vzdělávání a přípravy

¹¹⁷ Viz OECD, [Mají dospělí dovednosti, které potřebují k prosperitě v měnícím se světě?: Průzkum dovedností dospělých za rok 2023](#), Studie OECD o dovednostech, OECD Publishing, Paříž, 2024.

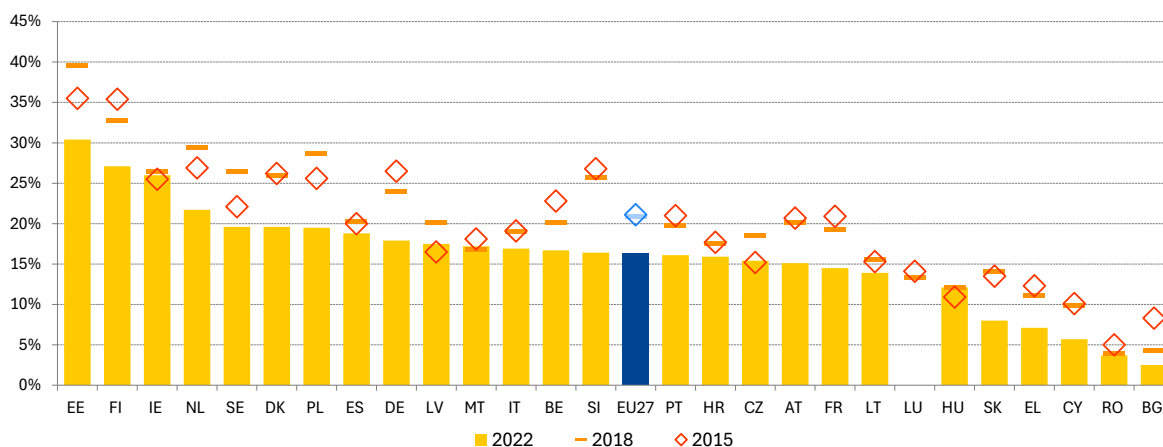
¹¹⁸ Viz OECD, [Trendy ve vzdělávání dospělých: nové údaje z průzkumu dovedností dospělých v roce 2023](#), Osvojení správných dovedností, OECD Publishing, Paříž, 2025.

na základě plánu pro oživení a odolnost aktualizovalo seznam povolání se zaměřením na zelené a digitální dovednosti, zatímco **Německo** nyní podle zákona o odborném vzdělávání a přípravě umožňuje certifikaci neformálně získaných odborných dovedností.

Navzdory značnému úsilí členských států nerovnosti ve vzdělávání narůstají, neboť výsledky žáků ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí se zhoršují. Přestože by systémy vzdělávání a odborné přípravy měly podporovat mezigenerační sociální mobilitu tím, že oddělí dosažené vzdělání od socioekonomického prostředí, výsledky šetření PISA v roce 2022 potvrdily některé znepokojivé trendy. Socioekonomické prostředí je v EU i nadále silným prediktorem výsledků ve vzdělávání, přičemž nedostatečné výsledky jsou mnohem častější u znevýhodněných žáků než u jejich zvyhodněných vrstevníků¹¹⁹. Navíc podíl žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí, kteří dosahují dobrých výsledků v základních dovednostech (tj. dosahují alespoň úrovně 4 na škále PISA v některé z oblastí čtení, matematiky nebo přírodních věd), činil v roce 2022 pouze 16,3 %, což je méně než 20,8 % v roce 2018 a 21,1 % v roce 2015 – viz graf 2.2.4¹²⁰. Tento podíl se v daném období snížil téměř ve všech členských státech. V zemích s nejlepšími výsledky, v Estonsku, Finsku a Irsku, nebyl v roce 2022 podíl žáků ze znevýhodněného prostředí s dobrými výsledky o mnoho vyšší než 25 %. Pro srovnání, v celé EU dosáhlo dobrých výsledků v základních dovednostech 59,0 % žáků ze zvyhodněného prostředí. Pro sledování pokroku v oblasti strukturálních nerovností navrhla Komise nový ukazatel rovnosti a cíl pro rok 2030 založený na dobrých výsledcích znevýhodněných žáků v testu PISA. Na úrovni EU je cílem, aby alespoň 25 % znevýhodněných žáků dosáhlo úrovně 4 nebo vyšší v jedné z oblastí¹²¹.

Graf 2.2.4: Základní dovednosti znevýhodněných žáků se v posledním desetiletí zhoršily

Žáci ze znevýhodněného prostředí, kteří dosáhli úrovně 4 nebo vyšší ve čtení, matematice nebo přírodních vědách (v %)

Poznámka: Při výkladu údajů za rok 2022 pro DK, IE, LV a NL je nutná obezřetnost, protože nebyla splněna jedna nebo více norem programu PISA pro výběr vzorku. LU se účastnilo pouze šetření PISA 2018.

¹¹⁹ Evropská komise, [Dvojí výzva: spravedlnost a excelence v základních dovednostech v EU](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

¹²⁰ V programu PISA je to zachyceno indexem ekonomického, sociálního a kulturního statusu (ESCS). Kategorie zvyhodněného socioekonomického prostředí zahrnuje 25 % všech žáků s nejvyšším skóre indexu ESCS v dané zemi, zatímco kategorie znevýhodněného socioekonomického prostředí zahrnuje 25 % všech žáků s nejnižším skóre indexu ESCS.

¹²¹ Evropská komise: Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu, [Průběžné hodnocení strategického rámce Evropského vzdělávacího prostoru na období 2021–2030 – Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

Zdroj: OECD, PISA 2015, 2018, 2022; výpočty GR EAC.

Nízká úroveň digitální gramotnosti a občanských kompetencí žáků je důvodem k obavám, zejména v kontextu šíření dezinformací. EU se zavázala, že do roku 2030 sníží podíl žáků osmých tříd (13–14 let), kteří nedosahují dostatečných výsledků v oblasti digitálních kompetencí, na méně než 15 %. Ve 22 zemích EU, které se v roce 2023 zúčastnily Mezinárodní studie počítačové a informační gramotnosti (ICILS), nedosahuje 42,5 % žáků v počítačové a informační gramotnosti minimální úrovně znalostí. Některé země, jako například Česko (28,0 %) a Dánsko (32,2 %), se tomuto cíli blíží, zatímco jiné, jako Rumunsko (74,0 %) a Řecko (60,4 %), jsou daleko za ním. V kontextu rychlého technologického pokroku, jako je generativní umělá inteligence, spolu s rostoucí polarizací a šířením dezinformací a misinformací je pěstování občanských dovedností již od dětství důležitější než kdy jindy. V roce 2022 prokázalo v členských státech účastnících se mezinárodní studie o občanské výchově a výchově k občanství (ICCS)¹²² v průměru 63,1 % žáků osmých tříd všeobecného vzdělávání přiměřenou úroveň občanských kompetencí, přičemž některé členské státy uvádějí, že přiměřené úrovně občanských kompetencí dosáhlo více než 70 % žáků, jiné méně než 50 %. Žáci, kteří mají odpovídající úroveň znalostí demokratických institucí, systémů, zásad a postupů zapojení. To jim umožňuje uvažovat o občanských otázkách a aktivně se zapojit do demokratického života.

Cílem odborného vzdělávání a přípravy je připravit účastníky vzdělávání na trh práce, ačkoli míra zaměstnanosti čerstvých absolventů poprvé od roku 2020 klesla. Odborné vzdělávání a příprava zajišťuje průpravu pro mnoho povolání, která jsou trvale nedostatková a mají zásadní význam pro konkurenceschopnost a připravenost Evropy – viz také rámeček pilíře 3. V roce 2024 se téměř dvě třetiny (65,2 %) čerstvých absolventů středního odborného vzdělávání a přípravy (ve věku 20–34 let) v EU setkaly v rámci učebních osnov s učením se prací¹²³. Tato míra překračuje cíl na úrovni EU pro rok 2025, který činí nejméně 60 %¹²⁴. Mezi jednotlivými zeměmi však existují velké a přetrvávající rozdíly. Téměř všichni absolventi (více než 90 %) se v Německu, Nizozemsku a Španělsku účastní učení se prací. Naproti tomu v Rumunsku, Česku nebo Řecku se jen velmi málo absolventů odborného vzdělávání a přípravy setkává s učením se prací jako součástí učebních osnov odborného vzdělávání a přípravy¹²⁵. Míra zaměstnanosti čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy klesla z 80,9 % v roce 2023 na 80,0 % v roce 2024. To je neúspěch vzhledem k cíli dosáhnout do roku 2025 alespoň 82 %¹²⁶. Pokles byl větší u absolventů středoškolského vzdělání se všeobecným zaměřením (z 67,8 % na 62,8 %) a u těch, kteří ukončili vzdělávání před dokončením vyššího sekundárního vzdělání (z 61,9 % na 52,1 %) – v obou případech byly mezi členskými státy značné rozdíly. U čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy, kteří se setkali s učením se prací, je mnohem větší pravděpodobnost, že budou zaměstnáni (84,4 %), než u těch, kteří učení se prací neabsolvovali (67,9 %).

V Evropě došlo k výraznému nárůstu počtu mladých lidí s terciárním vzděláním, což je dáno širším přístupem k vysokoškolskému studiu a rostoucí poptávkou po vysoce kvalifikovaných pracovnících na trhu práce. V posledním desetiletí se průměrný podíl osob

¹²² Studie se zúčastnily tyto členské státy: BG, DK, DE, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, MT, NL, PL, RO, SI, SK, SE.

¹²³ Eurostat, [tps00215].

¹²⁴ Cíl stanovený v doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

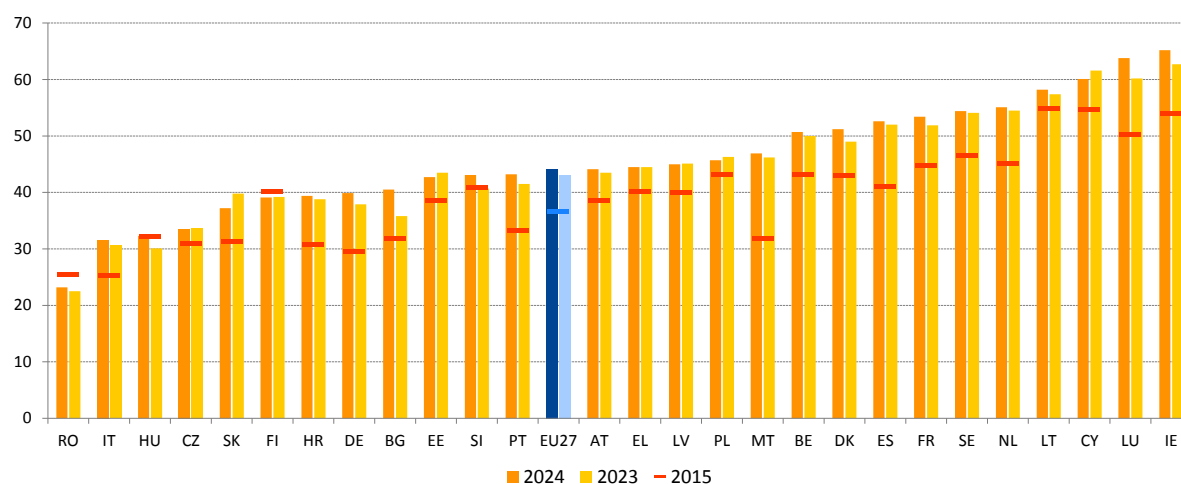
¹²⁵ Údaje označené jako „nízká spolehlivost“ pro Německo, Lotyšsko, Maltu, Polsko a Finsko.

¹²⁶ Cíl stanovený v doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

ve věku 25–34 let s terciárním vzděláním výrazně zvýšil na 44,1 %, přičemž jen v posledním roce vzrostl o 1 procentní bod – viz graf 2.2.5. Při rozhodování o vysokoškolském vzdělávání je rozhodujícím faktorem očekávaná míra návratnosti vzdělání a tento faktor zůstal v posledním desetiletí stabilní, a to i přes značný nárůst počtu vysokoškolsky vzdělaných osob¹²⁷. V roce 2024 činila míra nezaměstnanosti osob ve věku 25–34 let s terciárním vzděláním 5,2 %, zatímco u osob s vyšším sekundárním vzděláním 6,7 % a u osob s nižší úrovní vzdělání 15,3 %. Navíc vysokoškolsky vzdělaní pracovníci vydělávají o 52 % více než pracovníci s vyšším sekundárním vzděláním. Ačkoli se osoby s terciárním vzděláním těší vyšší míře zaměstnanosti, u čerstvých absolventů terciárního vzdělávání došlo k poklesu míry zaměstnanosti, a to z 87,6 % v roce 2023 na 86,7 % v roce 2024. Tento pokles lze pozorovat na všech úrovních vzdělání a může naznačovat snížení počtu zaměstnanců na nástupních pozicích.

Graf 2.2.5: Podíl mladých dospělých s terciárním vzděláním v posledním desetiletí vzrostl

Podíl osob (ve věku 25–34 let) s terciárním vzděláním (ISCED 5–8, v %)

Poznámka: Přerušeni řady pro BG v roce 2024, pro SI v roce 2023 a pro LU v roce 2015.

Zdroj: Eurostat [[edat_lfse_03](#)].

Posílení mobility vysokoškolských studentů a absolventů zůstává klíčovou prioritou pro zvýšení kvalifikace a rozšíření obzorů, v posledních letech se však snižuje. Míra odchozí mobility¹²⁸ se mezi lety 2020 a 2023 snížila o 2,3 procentního bodu. Pouze 11,2 % ze 4 milionů absolventů terciárního vzdělávání pocházejících ze zemí EU se v roce 2023 zúčastnilo nějaké formy mobility ve vzdělávání, přičemž 4,5 % z nich získalo v zahraničí plný titul a přibližně 6,6 % se zúčastnilo kreditové mobility¹²⁹. Průměrná odchozí mobilita absolventů v EU tak zdaleka zaostává za cílem ve výši 23 % stanoveným pro rok 2030. Přetrvávají však četná omezení údajů, která mohou vést k podhodnocení pokroku při dosahování cíle, například neúplné oznamování mobility kratší než tři měsíce¹³⁰. Pilotní iniciativa „Zvolte si Evropu pro vědu“, která je součástí unie dovedností, napomáhá internacionalizaci vysokoškolských institucí tím, že podporuje akademické i neakademické organizace při náboru výzkumných pracovníků z řad postdoktorandů.

¹²⁷ Viz [Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie.

¹²⁸ Mírou odchozí mobility dané země je podíl počtu absolventů, kteří z dané země získali diplomy a kredity, a počtu absolventů, kteří z dané země pocházejí.

¹²⁹ Výpočty GR EAC.

¹³⁰ Viz s. 61 publikace [Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie.

Rostoucí nedostatek kvalifikovaných pracovníků v Evropě se stal hlavní hrozbou pro prosperitu a konkurenceschopnost. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků se v roce 2024 stal jednou z hlavních překážek investic, přičemž jako překážku jej uvádí 77 % firem¹³¹. Problém je zvláště výrazný ve stavebnictví a zpracovatelském průmyslu, kde nedostatek pracovních sil podkopává schopnost EU urychlit ekologickou transformaci i růstový potenciál. Strategický význam dovedností pro prosperitu a konkurenceschopnost Evropy byl zdůrazněn ve zprávě Enrica Letty o budoucnosti jednotného trhu i ve zprávě Maria Draghiho o konkurenceschopnosti EU¹³². Řešení tohoto problému vyžaduje rozsáhlé úsilí o prohlubování dovedností a změnu kvalifikace pracovní síly v EU. Jedná se o klíčový prvek unie dovedností, komplexní strategie v oblasti dovedností přijaté v březnu 2025 jako součást Kompasu konkurenceschopnosti pro EU.

Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými kvalifikacemi na makroekonomické úrovni se v EU nadále snižuje, v jednotlivých členských státech však existují rozdíly. Makroekonomický ukazatel nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi odráží míru nesouladu mezi poptávkou po dovednostech a nabídkou dovedností v rámci pracovní síly¹³³. Zdůrazňuje zejména relativní obtížnost vstupu na trh práce pro osoby s různou úrovní dosaženého vzdělání. Od roku 2014 se tento ukazatel ve většině členských států snižuje, což je dáno zejména zvyšující se úrovní dosaženého vzdělání. V některých zemích, včetně Itálie, Belgie, Chorvatska a Polska, však zůstal v roce 2024 makroekonomický nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi vysoký (více než 23 %), což je výrazně nad průměrem EU, který činí 19,2 % – viz graf 2.2.6. Naopak nejnižší míru vykazují Rakousko, Dánsko, Německo a Nizozemsko, kde se tento ukazatel pohybuje pod 15 %. Nedostatek dovedností a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi může celkově souviset s problémy týkajícími se kvality, rovnosti a významu systémů vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce, jakož i s přetrvávajícím nedostatkem pracovních sil. Prosazování vyššího dosaženého vzdělání a posílení podpory při prohlubování dovedností a změně kvalifikace by mohly lépe sladit nabídku dovedností s požadavky trhu práce.

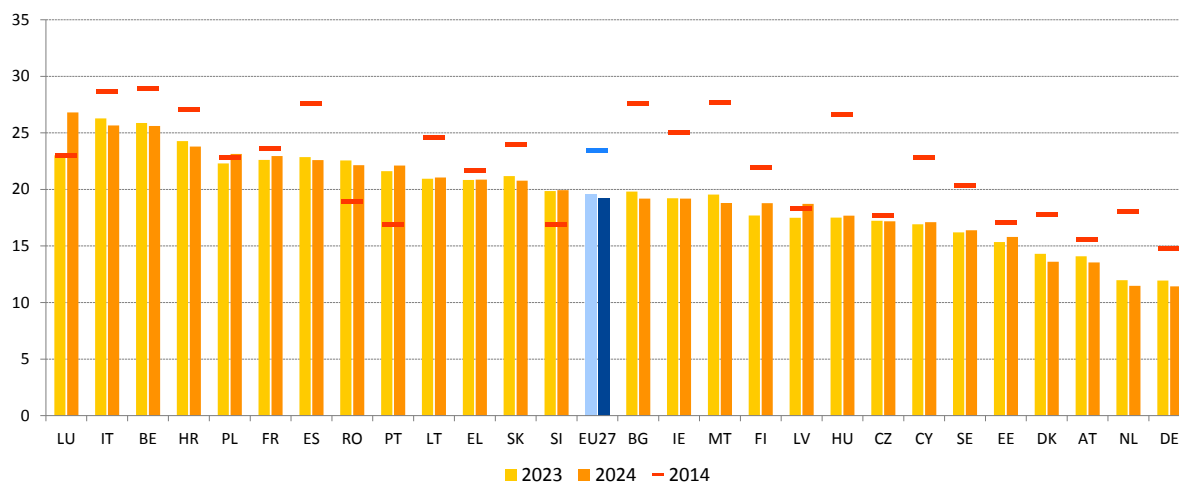
¹³¹ Na základě průzkumu EIB v oblasti investic. Podniky vykazují vyšší podíl pouze u „nejistoty ohledně budoucnosti“ (79 %) a „nákladů na energie“ (77 %).

¹³² [Much more than a market \(Mnohem více než jen trh\)](#), Enrico Letta, duben 2024; [Budoucnost evropské konkurenceschopnosti](#), Mario Draghi, září 2024.

¹³³ Makroekonomický ukazatel nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi měří relativní rozptyl míry zaměstnanosti pracovníků s různou úrovní dosaženého vzdělání (nízké, střední a vysoké), vážený podílem každé skupiny na celkové populaci v produktivním věku (věková skupina 20–64 let). Viz Evropská komise, [Analytická internetová zpráva – Měření nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi](#), 7/2015, Úřad pro publikace Evropské unie, 2015.

Graf 2.2.6: Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi na makroekonomické úrovni se v EU nadále snižuje, v jednotlivých členských státech se však liší

Relativní rozptyl míry zaměstnanosti pracovníků s různou úrovní dosaženého vzdělání, vážený podílem každé skupiny na celkovém počtu obyvatel v produktivním věku (věk 20–64 let)

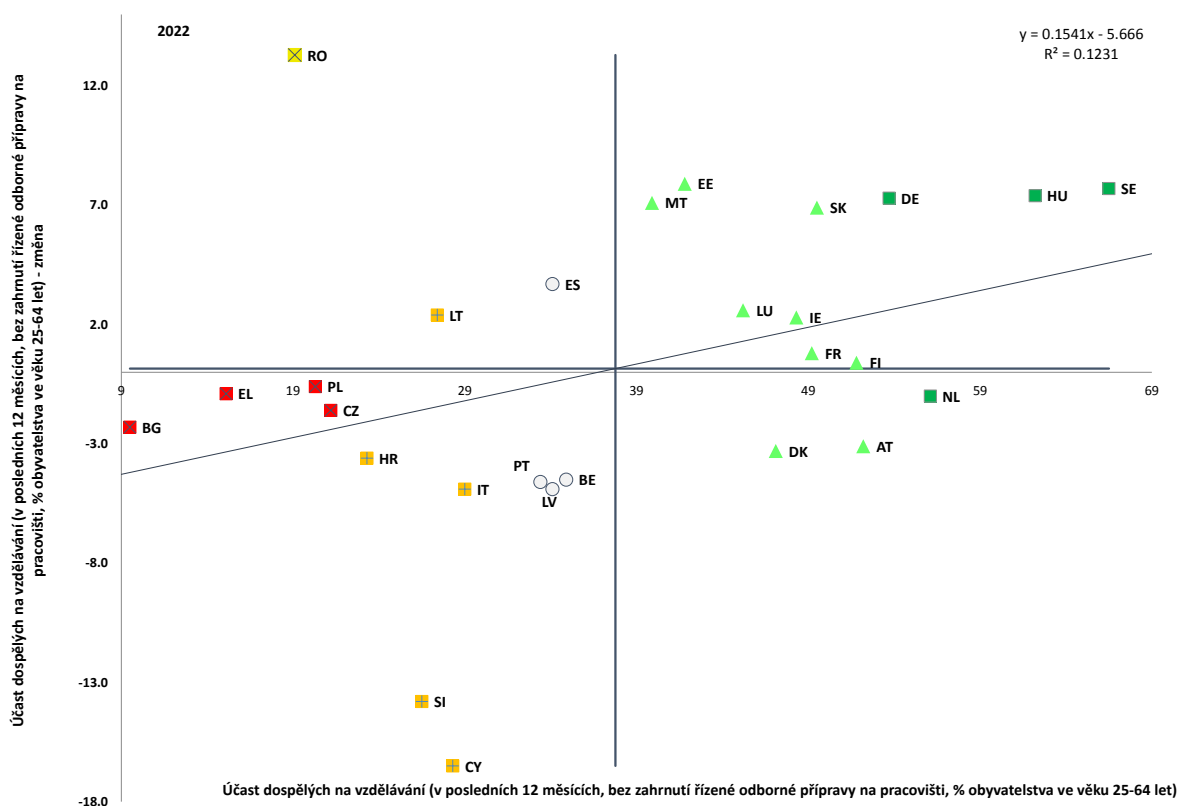
Poznámka: Tento ukazatel poukazuje na relativně vyšší obtížnost vstupu na trh práce pro osoby s nízkou a střední kvalifikací ve srovnání s osobami s vysokou kvalifikací.

Zdroj: Výpočty GŘ EMPL na základě údajů Eurostatu [[lfsq_egaed](#), [lfsq_pgaed](#), [lfsq_agaed](#)], šetření pracovních sil v EU.

Účast na vzdělávání dospělých je poměrně nízká a v jednotlivých členských státech se značně liší. Nejnovější údaje ze šetření o vzdělávání dospělých naznačují mírný nárůst podílu dospělých účastníků se vzdělávání v EU (bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti), a to z 37,4 % v roce 2016 na 39,5 % v roce 2022, což je výrazně pod hlavním cílem EU pro rok 2030 ve výši 60 % – viz rámeček cíle 2 o dovednostech – a s velkými rozdíly mezi členskými státy. Nejvyšší míry účasti byly zaznamenány ve Švédsku, Maďarsku, Nizozemsku a Německu, což je řadí do kategorie „nejlepší“ – viz graf 2.2.7. Všechny tyto země zaznamenaly mezi lety 2016 a 2022 nárůst o více než 6,8 procentního bodu, s výjimkou Nizozemska, kde účast klesla o 1 procentní bod. Naopak obzvláště nízká míra účasti, odrážející rozdíly v rámci EU, byla zaznamenána v Bulharsku, Řecku, Rumunsku, Polsku a Česku, které se nacházejí v „kritické situaci“. Úrovně pod 30 % jsou také v Chorvatsku, na Kypru, v Litvě, Itálii a Slovinsku a tyto země jsou zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“.

Graf 2.2.7: Účast dospělých na vzdělávání se od roku 2016 zvýšila jen mírně, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují velké rozdíly

Míra účasti dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících (věk 25–64 let), úroveň v roce 2022 a změny oproti roku 2016 (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. V září 2024 dosáhla skupina pro ukazatele Výboru pro zaměstnanost předběžné dohody o rámci pro monitorování cíle v oblasti dovedností s využitím údajů šetření o vzdělávání dospělých bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti. Viz také [výroční zpráva o výsledcích v oblasti zaměstnanosti za rok 2024](#). Změna do roku 2022 se počítá s ohledem na hodnotu z roku 2016, která je poslední dostupná před rokem 2022. Přerušení časové řady v roce 2022 pro FR, IT a RO.

Zdroj: Eurostat, [zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých, míra účasti dospělých na vzdělávání během posledních dvanácti měsíců bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti](#).

Rámeček cíle 2: Pokrok při plnění cíle týkajícího se vzdělávání dospělých stanoveného do roku 2030

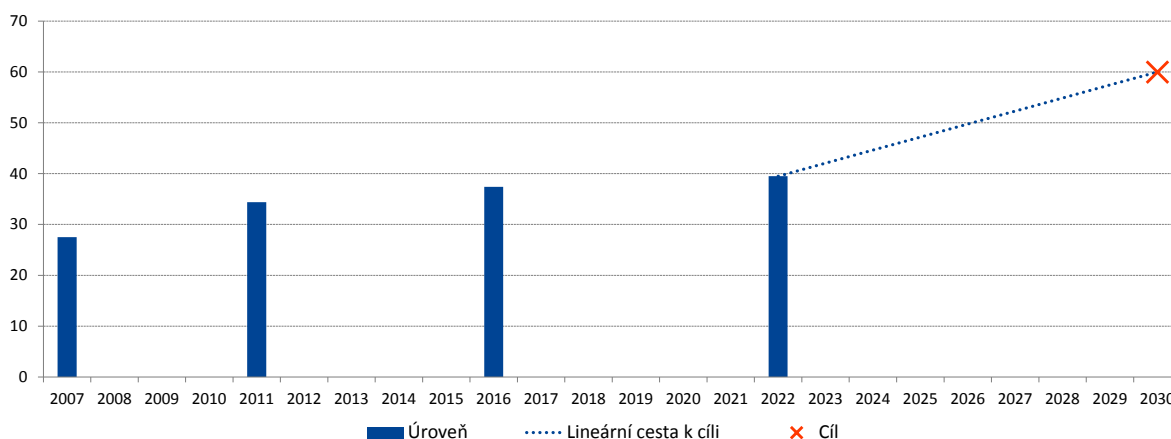
Účast na vzdělávání dospělých se zvýšila jen nepatrně, takže je třeba vyvinout značné úsilí, aby byl do roku 2030 splněn hlavní cíl EU. Podle šetření o vzdělávání dospělých vzrostla míra účasti na vzdělávání v EU (bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti) z 37,4 % v roce 2016 na 39,5 % v roce 2022 (viz graf níže)¹³⁴. Údaje ze šetření pracovních sil ukazují na celkový nárůst účasti na vzdělávání dospělých v letech 2022 až 2024. Tento mírný trend nestačí k dosažení hlavního cíle EU, kterým je každoroční účast 60 % dospělých na vzdělávání do roku 2030. Urychlený pokrok je zásadní pro to, aby se pracovní síla přizpůsobila

¹³⁴ V září 2024 dosáhla skupina pro ukazatele Výboru pro zaměstnanost předběžné dohody o rámci pro monitorování cíle v oblasti dovedností s využitím údajů šetření o vzdělávání dospělých bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti. Viz také [výroční zpráva o výsledcích v oblasti zaměstnanosti za rok 2024](#).

mění se potřebám v oblasti dovedností, zmírnil se nedostatek pracovních sil a dovedností a zachovala se konkurenceschopnost a inkluzivita.

Pokrok ve vzdělávání dospělých je nedostatečný k dosažení hlavního cíle EU pro rok 2030

Míra účasti dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících v EU-27 a hlavní cíl EU pro rok 2030 (25–64 let, v %)

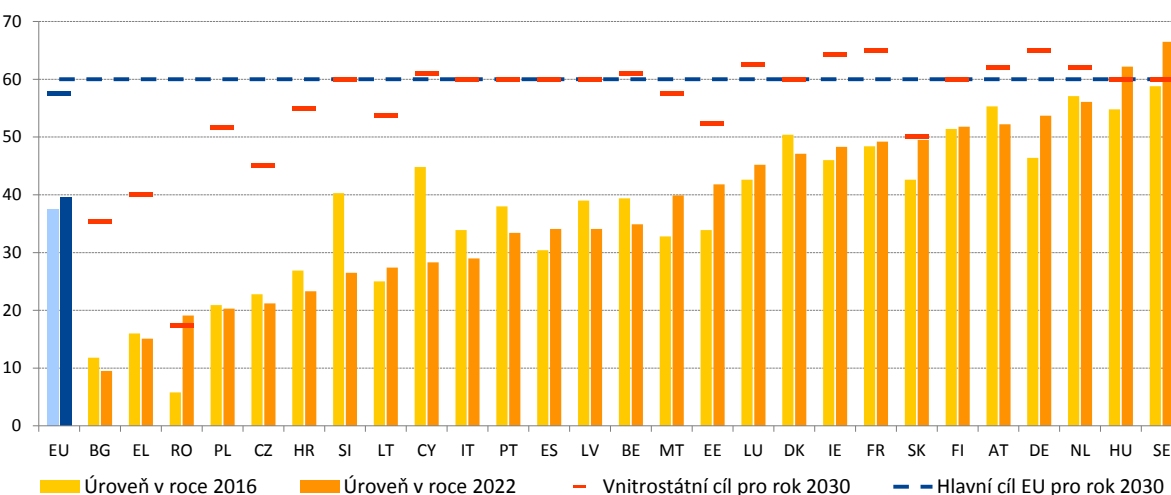

Poznámka: Šetření o vzdělávání dospělých v roce 2007 bylo pilotním šetřením na velkém vzorku, které bylo v letech 2005–2008 dobrovolně provedeno ve všech členských státech s výjimkou Irska a Lucemburska. Na tomto základě byly v příští vlně provedeny úpravy. Od roku 2011 se šetření o vzdělávání dospělých opírá o evropský právní akt, a proto se povinně provádí ve všech členských státech¹³⁵. Přerušení řady v roce 2011 v EU, FR, HU, v roce 2016 v IE, LU, SE a v roce 2022 ve FR, IT, RO.

Zdroj: Eurostat [zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých, míra účasti dospělých na vzdělávání během posledních dvanácti měsíců bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti](#).

Většina členských států musí vynaložit značné úsilí, aby dosáhla svých vnitrostátních cílů do roku 2030

Míra účasti dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících v EU-27 a vnitrostátní cíle pro rok 2030 pro členské státy (25–64 let, v %)

Poznámka: Přerušení řady v roce 2016 v IE, LU, SE a v roce 2022 ve FR, IT, RO.

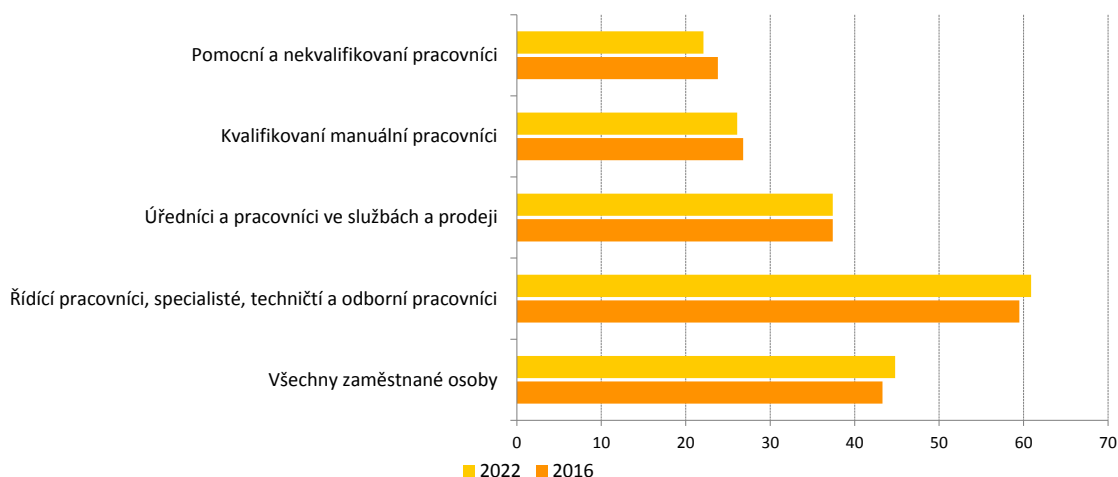
Zdroj: Eurostat, [zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých, míra účasti dospělých na vzdělávání během posledních dvanácti měsíců bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti](#) a tabulka vnitrostátních cílů pro rok 2030 v příloze 1.

¹³⁵ Nařízení Komise (EU) č. 823/2010 stanoví prováděcí opatření k základnímu právnímu aktu (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 452/2008 pro šetření o vzdělávání dospělých za rok 2011.

Většina členských států stále zaostává za svými vnitrostátními cíli v oblasti vzdělávání dospělých, přestože v několika případech došlo ke znatelnému pokroku. Do roku 2022 překročilo své cíle Švédsko, Maďarsko a Rumunsko, přičemž Slovensko se svému cíli blíží (viz graf výše). Nejvýraznější nárůst z relativně nízké základny zaznamenalo Rumunsko, i když srovnání ztěžuje přerušení řady. Z 24 zemí, které stále nedosáhly cíle, zaznamenala významný nárůst pouze menšina zemí.

Graf 2.2.8: Pracovníci s nižší kvalifikací se mnohem méně často účastní vzdělávání dospělých

Míra účasti dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících podle skupin povolání (věk 25–64 let, v %)

Poznámka: Přerušení řady v roce 2016 v IE, LU, SE a v roce 2022 ve FR, IT, RO.

Zdroj: Eurostat, [zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých, míra účasti dospělých na vzdělávání během posledních dvanácti měsíců bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti](#).

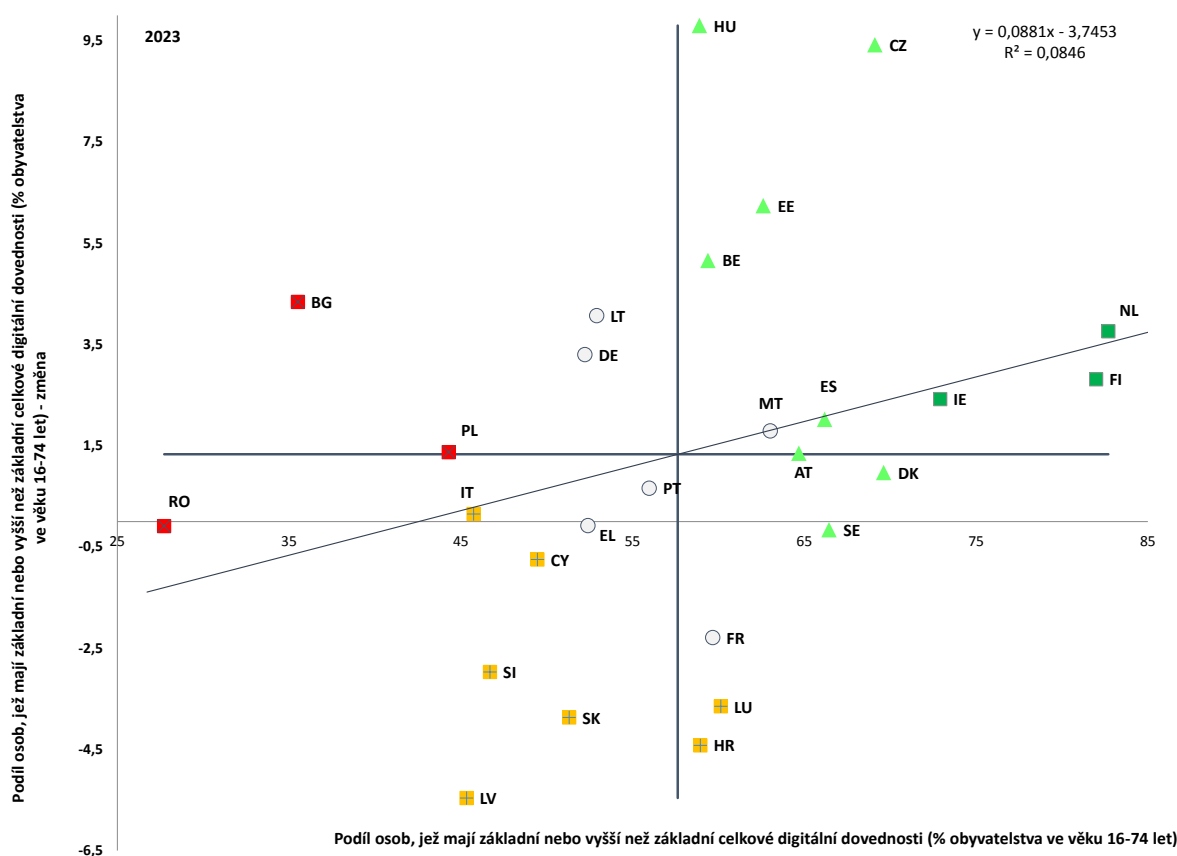
Možnosti odborné přípravy jsou mnohem méně dostupné pro osoby na pracovních místech vyžadujících nižší kvalifikaci, což je činí zranitelnějšími vůči změnám na trhu práce. U zaměstnaných osob účast na vzdělávání dospělých mezi lety 2016 a 2022 celkově vzrostla. To lze přičíst především profesní skupině „řídící pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci“, jelikož ostatní skupiny zaznamenaly pokles nebo stagnaci. Tento model účasti je pozorován ve většině členských států s výjimkou Slovenska, Švédska, Kypru, Maďarska a Irska. Slovensko a Švédsko zaznamenávají velmi vysokou míru účasti dospělých v případě pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Na Kypru, v Maďarsku a Irsku je míra účasti „kvalifikovaných manuálních pracovníků“ podobná nebo vyšší než míra účasti „úředníků a pracovníků ve službách a prodeji“. Jedním z hlavních způsobů zvyšování účasti jsou osobní rozpočty na vzdělávání, jako jsou individuální vzdělávací účty, které podněcují poptávku ze strany pracovníků. Z nedávného průzkumu Eurobarometru vyplývá, že většina (56 %) respondentů (15 let nebo více) takový rozpočet pravděpodobně využije. Toto číslo se zvyšuje na téměř tři čtvrtiny (73 %), pokud vezmeme v úvahu ty, kteří v současné době pracují nebo mohou začít pracovat v příštích dvou letech¹³⁶. Tento zájem naznačuje, že si uvědomujeme hodnotu příležitostí ke vzdělávání, které si sami vybíráme, ačkoli různá míra pravděpodobnosti v různých demografických skupinách naznačuje možné překážky v přístupu a různou motivaci k zapojení do takových programů. V rámci unie dovedností doplňují stávající iniciativy, jako jsou individuální vzdělávací účty a akademie dovedností EU ve strategických oblastech, rozšíření mikrocertifikátů a inovativní komunitní vzdělávací prostory, nové iniciativy, například pilotní projekt záruk získání dovedností a pilotní projekt nadnárodních partnerství mezi univerzitami a podniky pro odvětví s velkým nedostatkem

¹³⁶ Viz Evropská komise, [Zvláštní průzkum Eurobarometr 559 – Investice do spravedlnosti \(leden až únor 2025\)](#).

dovedností. Cílem těchto opatření je rozšířit možnosti vzdělávání a posílit rámce EU v oblasti dovedností prostřednictvím spolupráce veřejného a soukromého sektoru a zároveň pomoci pracovníkům při přechodu mezi odvětvími a odstranit nedostatky v dovednostech.

Graf 2.2.9: V digitálních dovednostech dospělých jsou mezi jednotlivými zeměmi zjištěny velké rozdíly

Podíl obyvatelstva se základními nebo vyššími než základními celkovými digitálními dovednostmi (věková skupina 16–74 let), úrovně v roce 2023 a změny oproti roku 2021 (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Celkové digitální dovednosti se týkají pěti oblastí: dovednosti v oblasti informační a datové gramotnosti; dovednosti v oblasti komunikace a spolupráce; dovednosti v oblasti vytváření digitálního obsahu, dovednosti v oblasti bezpečnosti a dovednosti v oblasti řešení problémů. Aby lidé měli alespoň základní celkové digitální dovednosti, musí umět vykonávat alespoň jednu činnost související s každou oblastí. Bližší informace viz [Eurostat](#).

Zdroj: Eurostat, [[tepsr_sp410](#)].

Digitální dovednosti jsou v celé EU na nízké úrovni a jen v několika členských státech se jejich úroveň blíží cíli na úrovni EU pro rok 2030 nebo jej překračuje. V digitálně transformované Evropě závisí zaměstnanost a sociální začlenění na tom, zda dospělí mají základní digitální dovednosti, což se odráží v cíli, aby do roku 2030 mělo alespoň 80 % dospělých (16–74 let) základní digitální dovednosti¹³⁷. Více než 90 % lidí v EU používá internet alespoň jednou týdně¹³⁸, to však nutně neznamená, že mají správné digitální znalosti. V roce 2023 mělo alespoň základní digitální dovednosti pouze 55,6 % dospělých, což představuje mírný nárůst oproti roku 2021 (53,9 %). Při tomto tempu by do konce desetiletí

¹³⁷ Stanovený v [Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv](#) a v [Digitálním kompasu pro digitální dekádu](#).

¹³⁸ Viz Evropská komise, [Digitalizace v Evropě – vydání 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

mělo mít alespoň základní digitální dovednosti pouze 59,8 %¹³⁹. Mezi členskými státy existují velké rozdíly ve výsledcích. Rumunsko, Bulharsko a Polsko jsou země s nejnižším podílem dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi a nacházejí se v „kritické situaci“ – viz graf 2.2.9. Naproti tomu Nizozemsko (82,7 %) a Finsko (82,0 %) již nyní překračují cíl na úrovni EU pro rok 2030 a jsou spolu s Irskem považovány za „nejlepší“. Na Kypru, v Itálii, v Lotyšsku, na Slovensku a ve Slovinsku je úroveň nízká, mezi 45 % a 51,3 %. Tyto země jsou spolu s Chorvatskem a Lucemburskem, které v letech 2021 až 2023 zaznamenaly výrazný pokles, zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“. Celkově z nejnovějších údajů vyplývá, že většina členských států (sedmáct) dosáhla v letech 2021–2023 pokroku ve zlepšování digitálních dovedností.

Úroveň digitálních dovedností se výrazně liší podle skupin obyvatelstva a místa. Podíl mladých lidí ve věku 16–24 let, kteří mají alespoň základní digitální dovednosti, je poměrně vysoký, i když mírně klesl (ze 71,2 % v roce 2021 na 70,0 % v roce 2023), což zpochybňuje představu, že všichni mladí lidé jsou „digitální generací“. Obecněji řečeno, digitální dovednosti jsou nízké zejména u osob s žádnou nebo nízkou formální kvalifikací (33,6 % v roce 2023), starších obyvatel (37,1 % ve věku 55–74 let), osob žijících ve venkovských oblastech (47,5 %) a nezaměstnaných (47,7 %).

Počet odborníků v oblasti IKT je mnohem nižší, než je předpokládaná potřeba. V roce 2024 pracovalo jako odborníci v oblasti IKT 10,3 milionu lidí, což představovalo 5,0 % všech zaměstnaných osob. Při současném tempu a rostoucí soutěži o talenty s digitálními dovednostmi dosáhne počet odborníků v oblasti IKT do roku 2030 pouhých 12,4 milionu, což je výrazně méně, než je cíl EU pro digitální dekádu ve výši 20 milionů¹⁴⁰. To bude mít potenciální negativní důsledky pro budoucí konkurenceschopnost a inovace v EU. Existuje prostor pro zvýšení počtu odborníků v oblasti IKT snížením rozdílu mezi ženami a muži (pouze 19,5 % odborníků v oblasti IKT tvoří ženy) a zlepšením geografické rovnováhy v EU (podíl odborníků v oblasti IKT na celkové zaměstnanosti se pohybuje od 2,5 % v Řecku po 8,6 % ve Švédsku).

Rámeček pilíře 3: Zaměřeno na unii dovedností – podpora oborů STEM¹⁴¹

Jedny z nejrozšířenějších nedostatků pracovních sil v EU se týkají oblastí přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (obory STEM), což brání konkurenceschopnosti a ekologické a digitální transformaci. V současné době, kdy jsou na vzestupu umělá inteligence, technologie obnovitelných zdrojů energie, biotechnologie, obranná a bezpečnostní rizika a komplexní analýza dat, je nezbytné zajistit dostatek odborníků z oblasti STEM. V oborech STEM však panuje rozsáhlý nedostatek pracovních sil, který se z velké části týká řemeslných oborů, stavebnictví a strojírenství (viz také oddíl 2.1.1). Nedostatek pracovníků se projevuje také v řadě povolání souvisejících s informačními a komunikačními technologiemi¹⁴². V příštím desetiletí se předpokládá, že nedostatek pracovníků v některých povoláních v oblasti STEM výrazně vzroste, a to v souvislosti s klesajícím počtem obyvatel v produktivním věku a potřebou nahradit pracovníky odcházející do důchodu, jakož i s ekologickou a digitální transformací. Současný počet odborníků v oblasti STEM proto nestačí pokrýt potřeby trhu práce a bude zapotřebí více odborníků, aby bylo možné reagovat na nárůst poptávky. Strategický plán vzdělávání v oborech STEM, který je iniciativou v rámci unie dovedností, navrhuje ambiciózní opatření k řešení této výzvy v celé EU a navrhuje cíle pro

¹³⁹ Trajektorie k dosažení cíle do roku 2030, viz Evropská komise, [Zpráva o stavu digitální dekády 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

¹⁴⁰ Viz příloha I [Zprávy o stavu digitální dekády 2025](#).

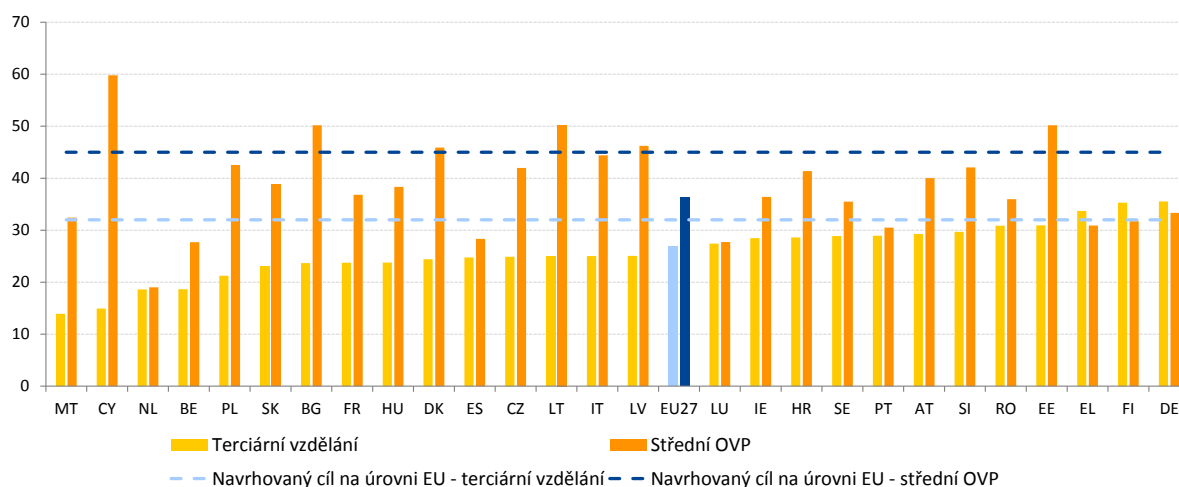
¹⁴¹ Evropská komise (2025). Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2025 – *Srovnávací zpráva*.

¹⁴² EURES (2025). [Nedostatek a přebytek pracovních sil v Evropě v roce 2024](#).

počet studentů zapsaných v oborech STEM. Například do roku 2030 by mělo být 45 % studentů odborného vzdělávání a přípravy a 32 % studentů terciárního vzdělávání zapsáno do oborů STEM a 5 % doktorandů do programů IKT. V tomto ohledu stanoví připravovaná Strategie EU pro odborné vzdělávání a přípravu výhledovou vizi týkající se zvýšení atraktivity odborného vzdělávání a přípravy, jejich inkuzivity a schopnosti reagovat na potřeby trhu práce. Cílem bude posílit přínos odborného vzdělávání a přípravy k celoživotnímu učení, konkurenceschopnosti a sociální spravedlnosti se zaměřením na kvalitu, inovace, ekologickou a digitální transformaci a mezinárodní mobilitu.

Počty studentů zapsaných do programů STEM se v jednotlivých členských státech EU liší

Podíl studentů středního odborného vzdělávání a přípravy (ISCED 3–4) a terciárního vzdělávání (ISCED 5–8) v oborech STEM v roce 2023 (v %)

Zdroj: Eurostat [[educ_uae_enra03](#)]; [[educ_uae_enrt03](#)].

Počet studentů zapsaných v programech STEM v posledních letech výrazně nerostl a existuje prostor pro jeho zvýšení, včetně přilákání většího počtu žen. Ve středním odborném vzdělávání a přípravě bylo v roce 2023 do programů STEM zapsáno 36,3 % všech studentů v EU. Tato míra je o 2,3 procentního bodu vyšší než v roce 2015 a od roku 2020 se pohybuje kolem 36 %. V terciárním vzdělávání bylo do programů STEM zapsáno 26,9 % studentů, přičemž průměr EU se za posledních deset let snížil o 0,7 procentního bodu. Graf ilustruje velkou variabilitu mezi počty studentů zapsaných do oborů STEM v zemích EU na obou úrovních. Počet zapsaných studentů odborného vzdělávání a přípravy se pohybuje od 19 % v Nizozemsku po 59,8 % na Kypru a na terciární úrovni od 13,9 % na Maltě po 35,5 % v Německu. Počet zapsaných studentů se liší také podle podoboru STEM¹⁴³. Strojírenství, výroba a stavebnictví jsou nejrozšířenějšími podobory v odborném vzdělávání a přípravě a na terciární úrovni, zatímco v případě dalších dvou oborů STEM (informační a komunikační technologie; přírodní vědy, matematika a statistika) je účast mnohem nižší. Studentky jsou v oborech STEM zastoupeny výrazně méně: tvoří pouze 15,4 % studentů odborného vzdělávání a přípravy a 32,2 % studentů terciárního vzdělávání. Tyto rozdíly mezi ženami a muži jsou důsledkem hluboce zakořeněných rodinných, školních, sociálních a kulturních faktorů, které ovlivňují zájem žen o kariéru v oblasti STEM a jejich podporu v této oblasti již od útlého

¹⁴³ Obory STEM jsou tyto: „přírodní vědy, matematika a statistika“, „informační a komunikační technologie“ a „strojírenství, výroba a stavebnictví“, jak jsou definovány v [klasifikaci oborů vzdělávání UNESCO z roku 2013](#).

věku¹⁴⁴. Další dopad na budoucí počty zapsaných studentů mohou mít zhoršující se trendy ve výsledcích žáků v matematice a přírodních vědách, jak naznačuje šetření PISA 2022¹⁴⁵, jakož i nedostatek učitelů, zejména v oborech STEM.

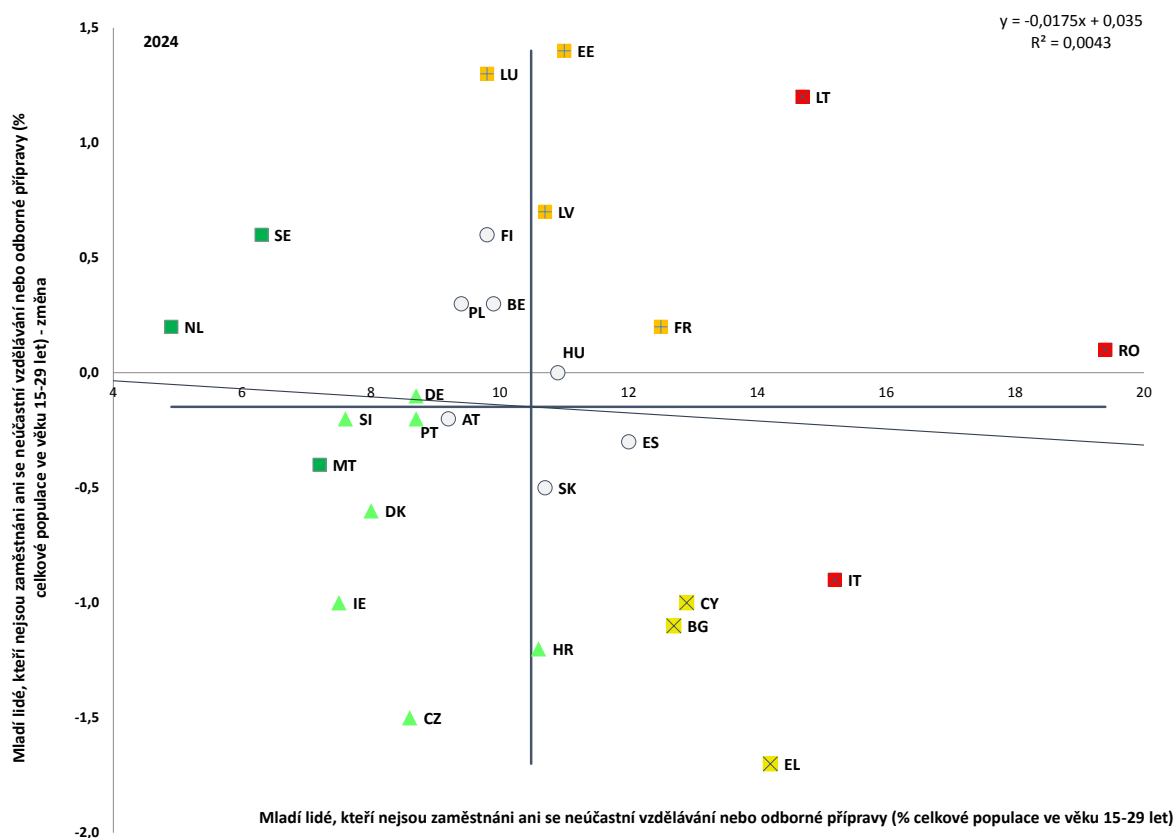
Členské státy přijímají opatření na podporu zájmu o obory STEM již od útlého věku. Je nezbytné včas a účinně podpořit zájem o kariéru v oblasti STEM, přičemž zásadní roli hrají učitelé a pedagogické přístupy. **Česko** provádí pilotní projekt zaměřený na inovativní metody výuky STEM ve školách, a to prostřednictvím zapojení odborníků na technologie do výuky a tandemové výuky. **Bulharsko** s podporou Nástroje pro oživení a odolnost zřizuje ve více než 1 800 školách laboratoře STEM a národní centrum a tři regionální centra STEM. **Estonsko** a **Litva** zavádějí integrovanější učební osnovy založené na projektech, které (jak bylo zjištěno) zvyšují zájem o obory STEM. **Dánsko** považuje obory STEM za zásadní pro ekologickou transformaci a přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy, investuje značné prostředky do modernizace standardů a učebních osnov a financuje další vzdělávání učitelů ve všech programech odborného vzdělávání a přípravy. **Portugalsko** s podporou Nástroje pro oživení a odolnost zřizuje 365 specializovaných technologických center, která se zaměřují na odvětví s vysokým potenciálem a jejichž cílem je zlepšit technologickou infrastrukturu nižšího sekundárního odborného vzdělávání a vytvořit nové kurzy pro ekologickou a digitální transformaci. **Lotyšsko** zavedlo model financování založený na výsledcích absolventů, který má motivovat vysoké školy, aby se zaměřily na přípravu kvalifikovaných absolventů, zejména v oborech STEM. Zavedlo také větší flexibilitu při přijímání, která institucím umožňuje přizpůsobit své potřeby na základě poptávky po odbornících v oblasti STEM.

¹⁴⁴ Viz EENEE (2020). [Genderové rozdíly v terciárním vzdělávání: co vysvětluje účast v oborech STEM participation?](#) Rozhodnutí studovat obory STEM závisí na mnoha faktorech, od raného dětství a rodinného prostředí až po otázky kariéry a pracovní podmínky. Velmi důležité jsou zkušenosti z celé školy, včetně výsledků v matematice.

¹⁴⁵ Viz Evropská komise (2024). [Dvojí výzva: spravedlnost a excelence v základních dovednostech v EU.](#)

Graf 2.2.10: Rozdíly v mírách NEET se snižují, ale zůstávají značné

Míra NEET (věková skupina 15–29 let), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Definice se liší pro ES a FR. Přerušeni řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_neet_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

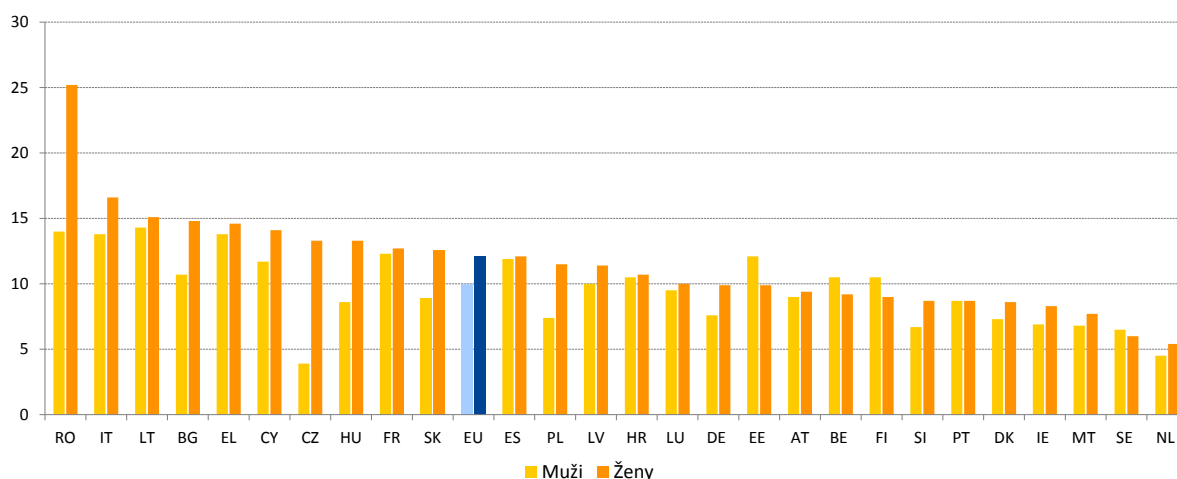
Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), mírně poklesl, ale bez zřetelného náznaku konvergence. Po dosažení nejvyšší hodnoty 14,0 % v roce 2020 míra NEET (15–29 let) v EU postupně klesala až na 11,1 % v roce 2024. Nicméně v jednotlivých členských státech jsou patrné značné rozdíly. Rumunsko, Itálie a Litva zaznamenaly v roce 2024 nejvyšší míru NEET a nacházejí se v „kritické situaci“ – viz graf 2.2.10. „Nejlepší“ byly Nizozemsko, Švédsko a Malta, tj. země s nejnižší mírou NEET. Situace v Estonsku, Lucembursku a Lotyšsku, kde míra NEET v roce 2024 vzrostla, je v kategorii „je nutné sledovat“, a stejně je tomu v případě Francie, kde míra NEET zůstává vysoká. Navzdory těmto snížením a určitým, nikoli však zřetelným známkám konvergence mezi členskými státy zaostává EU o 2,1 procentního bodu za cílem ve výši 9,0 % do roku 2030. Míra nezaměstnaných NEET, tj. osob v této věkové skupině, které aktivně hledají práci a jsou k dispozici, v roce 2024 klesla o 0,1 procentního bodu na 4,2 %. Tato míra byla nejvyšší v Řecku a Španělsku, ačkoli v obou případech došlo ke zlepšení oproti roku 2023. Podíl osob NEET, které nejsou součástí pracovní síly, se mírně zlepšil (6,9 % v roce 2024 oproti 7,0 % v roce 2023), ale v Rumunsku, Itálii, Litvě a Bulharsku je i nadále vysoký. Podíl odrazených osob NEET vykazuje na úrovni EU mírně klesající trend (z 4,9 % na vrcholu pandemie v roce 2020 na 4,2 % v roce 2024). V této souvislosti jsou i nadále

důležitými iniciativami posílená záruka pro mladé lidi¹⁴⁶, která podporuje osoby NEET nabídkou kvalitního zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáží, a iniciativa ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle) pomáhá znevýhodněným osobám NEET získat odbornou praxi v zahraničí¹⁴⁷.

Rozdíly v míře NEET existují v rámci členských států i mezi kontinentálními oblastmi a nejbudálenějšími regiony. Nejnížší regionální míra činí 4,4 % (Utrecht v Nizozemsku) a nejvyšší kontinentální míra je 29,9 % (region Jihovýchod v Rumunsku). Rozdíly v rámci členských států jsou patrné ve Francii, Itálii, Polsku, Finsku a Maďarsku. Celkově nejvyšší míra NEET v EU byla zaznamenána ve francouzském nejbudálenějším regionu Guyana, a to 34,4 %. Naproti tomu v členských státech, jako je Nizozemsko, Švédsko a Rakousko, je celková míra nízká a rozdíly mezi jednotlivými regiony jsou malé. V EU existují rozdíly mezi městem a venkovem. Míra NEET ve městech činila 10,1 %, v obcích a na předměstích 11,5 % a na venkově 12,3 %.

Graf 2.2.11: Téměř ve všech členských státech je míra NEET u žen vyšší

Míra NEET u mužů a žen (věková skupina 15–29 let, v %, 2024)

Poznámka: Definice pro ES a FR se liší; přerušeni řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_neet_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

Míra NEET je stále vyšší u osob se zdravotním postižením, žen a osob narozených mimo EU. Situace mladých lidí se zdravotním postižením se nezlepšila (v roce 2023 nebylo zaměstnáno ani se neúčastnilo vzdělávání a odborné přípravy 27,8 % mladých lidí se zdravotním postižením oproti 27,3 % v roce 2022). Ve všech členských státech s výjimkou dvou byla tato míra vyšší než 20 %, přičemž nejvyšší byla v Bulharsku, Chorvatsku, na Slovensku a Kypru¹⁴⁸. V roce 2024 míra NEET u žen (12,1 %) nadále klesala (z 13,0 % v roce 2022 a 15,4 % v roce 2020), stále však byla vyšší než u mužů – viz graf 2.2.11. V Rumunsku a Česku byla výrazně vyšší (o 11,2 p.b. a 9,4 p.b. vyšší než u mužů). Naopak v Belgii, Estonsku, Finsku a Švédsku byla tato míra u mužů o něco vyšší než u žen. Žen v kategorii NEET, které nejsou součástí pracovní síly, je dvakrát více než těch, které jsou nezaměstnané (8,5 % oproti 3,6 % v roce 2024, zatímco u mužů je to 5,4 % oproti 4,7 %). Míra NEET u mladých lidí narozených mimo EU je také mnohem vyšší než u mladých lidí

¹⁴⁶ Viz **Chyba! Odkaz není platný.** a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi 2020/C 372/01, Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1.

¹⁴⁷ Další informace lze získat na této adrese: [ALMA \(Aim, Learn, Master, Achieve\) – Zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování – Evropská komise \(europa.eu\)](#).

¹⁴⁸ Statistická zpráva European Disability Expertise pro rok 2025, [Zprávy – Evropská komise](#)

narozených v daném členském státě, a to 18,4 % oproti 10,2 %. U žen narozených mimo EU činí tento rozdíl více než 13,1 procentního bodu, zatímco u mužů je to jen 3,6 procentního bodu. Odstranění těchto rozdílů by mohlo mít velký ekonomický přínos. Eurofound odhaduje, že roční ekonomická ztráta spojená s jednou osobou NEET v roce 2023 činila v průměru přibližně 14 600 EUR¹⁴⁹.

Poprvé od pandemie COVID-19 se nezaměstnanost mladých lidí na úrovni EU mírně zvýšila, čímž se přerušil klesající trend. Po trvalém poklesu od vrcholu krize COVID-19 (17,6 % v EU v roce 2020) je u míry nezaměstnanosti mladých lidí (15–24 let) pozorován mírný nárůst o 0,3 procentního bodu z 14,6 % v roce 2023 na 14,9 % v roce 2024¹⁵⁰. Míra nezaměstnanosti mladých lidí na úrovni EU je nadále více než dvakrát vyšší než míra nezaměstnanosti osob ve věku 15–74 let (5,9 %). Ačkoli se míra meziroční změny v jednotlivých členských státech liší, stagnace či nárůst jsou pozorovány ve všech členských státech s výjimkou sedmi. Poměrně velký nárůst je zaznamenán v některých členských státech s vysokou mírou nezaměstnanosti mladých lidí, ve Švédsku, Rumunsku a Lucembursku. Ostatní země v této skupině zaznamenaly velký pokles v podobném rozsahu, včetně Řecka, Španělska a Itálie, spolu s Lotyšskem a Chorvatskem s nižšími mírami. Nezaměstnanost existuje zejména mezi mladými lidmi s nízkou kvalifikací (20,6 %) a mladými lidmi narozenými mimo EU (19,3 %). Tento vývoj zdůrazňuje potřebu pokračovat v řešení strukturálních problémů, které brání začlenění mladých lidí na trhu práce, zejména s ohledem na rozsáhlý nedostatek pracovních sil a dovedností a dlouhodobější rizika pro kariérní vyhlídky mladých lidí.

Míra zaměstnanosti starších pracovníků stále stoupá a navazuje na desetiletý růst ve všech členských státech. V roce 2024 se míra zaměstnanosti starších osob (55–64 let) zvýšila na 65,2 %, což je o 1,3 procentního bodu více než v předchozím roce. Navzdory tomuto celkovému zlepšení přetrvávají v celé EU značné rozdíly. Zatímco ve Švédsku, Česku, Estonsku, Nizozemsku, Německu a Dánsku byla míra zaměstnanosti starších osob vyšší než 75 %, v Lucembursku, Rumunsku a Chorvatsku byla nižší než 55 % – viz rámeček pilíře 4.

Rámeček pilíře 4 Začlenění starších osob na trh práce v EU

Podpora prodloužení pracovního života může přispět k zmírnění nedostatku pracovních sil a dovedností a dopadu stárnutí obyvatelstva na pracovní sílu¹⁵¹. Očekává se, že počet obyvatel EU v produktivním věku se od roku 2030 sníží o 1,2 milionu osob ročně a že se index závislosti starých osob¹⁵² zvýší z 36 % v roce 2022 na 55 % v roce 2050 a dále na 59 % v roce 2070¹⁵³. Bez dalších změn by stárnutí obyvatelstva mohlo prohloubit nedostatek pracovních sil a představovat značnou výzvu pro hospodářský růst a udržitelnost životní úrovně¹⁵⁴. Zatímco déle pracující starší lidé (55–64 let) by mohli výrazně podpořit

¹⁴⁹ Analýza nadace Eurofound obsažená ve zprávě Evropské komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁵⁰ Eurostat [[tesem140](#)].

¹⁵¹ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁵² Poměr počtu starších obyvatel k počtu obyvatel v produktivním věku.

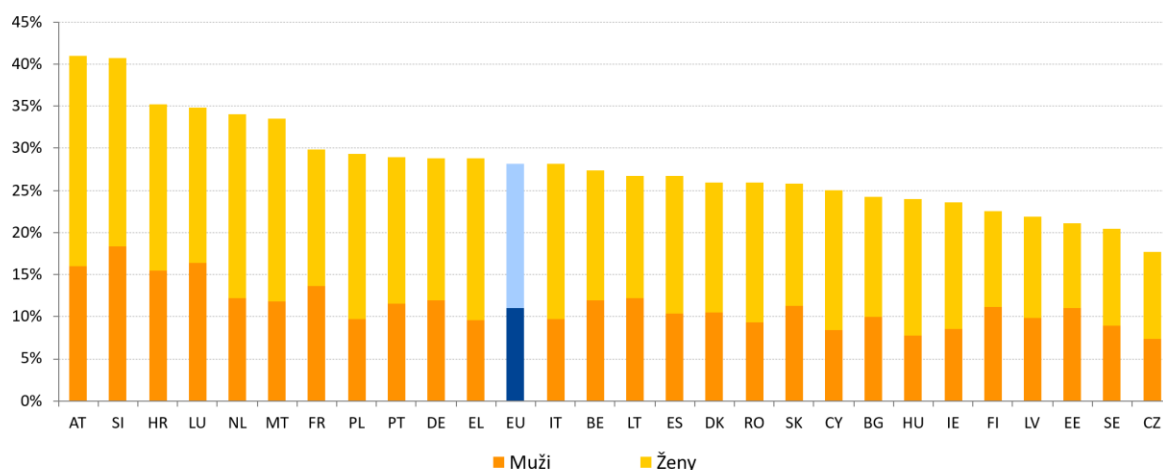
¹⁵³ Viz Evropská komise (2024), Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2024: Hospodářské a rozpočtové projekce pro členské státy EU (2022–2070). Úřad pro publikace Evropské unie, 2025, a Eurostat [[proj_23ndbi](#)].

¹⁵⁴ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

zaměstnanost v EU¹⁵⁵, téměř polovina těch, kteří v roce 2023 opustili trh práce, odešla do důchodu. Mezi důvody patří pobídky z důchodových systémů, zdravotní faktory, jako je nemoc, invalidita, ale také špatné pracovní podmínky, nedostatečná flexibilita na pracovišti a předsudky související s věkem. Vzhledem k tomu se zdá, že na podporu účasti a zaměstnanosti starších pracovníků je zapotřebí kombinace politik, které zahrnují mimo jiné důchodové systémy, cílené aktivační politiky a politiky v oblasti odborné přípravy. Užitečné rámce pro opatření v této oblasti politiky poskytují směrnice EU 2000/78/ES o rovném zacházení a boji proti diskriminaci v zaměstnání a soubor demografických nástrojů vytvořený v roce 2023¹⁵⁶. V červnu 2025 Rada schválila rovněž závěry o podpoře starších lidí při dosahování plného potenciálu na trhu práce a ve společnosti. V těch byly členské státy a Komise vyzvány, aby přijaly opatření, jako je pobídka k dobrovolnému prodloužení profesní činnosti.

Starší ženy jsou téměř ve všech členských státech EU mnohem častěji mimo pracovní sílu než starší muži

Podíl obyvatelstva ve věku 55–64 let mimo pracovní sílu na celkové populaci ve věku 15–64 let mimo pracovní sílu a jeho složení podle pohlaví (v %, 2024).

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. Přerušení řady pro BG.

Zdroj: Výpočty GR EMPL na základě údajů Eurostatu [lfsa_igan]

Navzdory výraznému zlepšení v posledních desetiletích jsou starší lidé stále pravděpodobněji než jiné věkové skupiny mimo pracovní sílu, a to ještě častěji u žen. Od roku 2009 vzrostl podíl starších lidí na trhu práce o více než 20 procentních bodů na 68,2 % v roce 2024. Přesto starší lidé (55–64 let) stále tvořili významný podíl (28,1 %) dospělých (15–64 let) mimo pracovní sílu, a to od 17,7 % v Česku po více než 35 % v Rakousku, Slovinsku a Chorvatsku (viz graf). Tyto rozdíly odrážejí mimo jiné rozdíly v důchodových systémech a trendech. Mezi ně patří zákonem stanovený věk odchodu do důchodu, který se pohybuje od 62,8 let pro muže na Slovensku a 60 let pro ženy v Polsku až po 67 let pro muže i ženy v Itálii, Řecku a Dánsku¹⁵⁷. Navzdory institucionálním reformám, které mají prodloužit pracovní život, se téměř pětina důchodců v EU ve věku 50–74 let i v roce 2023 rozhodla pro předčasný odchod do důchodu se sníženým důchodem¹⁵⁸. Nejčastěji se tak dělo na Kypru (45,8 %), v Portugalsku (28,3 %) a v Belgii (38,2 %), nejméně pak v Bulharsku (1,8 %) a ve Slovinsku (4,6 %). Téměř všechny členské státy navíc vykazovaly vyšší podíl starších žen mimo trh práce. To lze

¹⁵⁵ Viz rámeček pilíře 3 ve [společné zprávě o zaměstnanosti 2025](#).

¹⁵⁶ Viz [Demografické změny v Evropě: soubor opatření, COM\(2023\) 577 final](#).

¹⁵⁷ Viz Evropská komise, Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2024.

¹⁵⁸ Ačkoli se pohovory uskutečnily v roce 2023, dotazovaní důchodci mohli odejít do důchodu i dříve.

částečně vysvětlit tendenci žen odcházet do důchodu dříve (24,7 % oproti 18,3 % u mužů), ale také významným podílem starších žen, které nikdy nepracovaly nebo byly mimo pracovní sílu déle než deset let (64,9 %), a to zejména z důvodu pečovatelských povinností¹⁵⁹.

Řada členských států zavedla nebo plánuje zavést nová opatření k aktivizaci starších lidí. V **Rakousku** podporuje od roku 2018 iniciativa Zaměstnanost 50+ zaměstnávání osob starších 50 let prostřednictvím příspěvku na integraci, kombinované mzdové dotace, sociálních podniků a posilování kvalifikace související s výkonem povolání. V **Belgii** umožňuje od července 2025 nový program osobám samostatně výdělečně činným, které pracují po dosažení důchodového věku, aniž by žádaly o důchod, automaticky získat nové důchodové nároky, pokud nadále platí příspěvky na sociální zabezpečení. V **Bulharsku** podporuje Plán realizace Národní strategie aktivního života starších lidí na období 2025–2026 aktivní zaměstnanost, začlenění do komunity, zdravé a aktivní stárnutí a také budování pozitivního obrazu starších osob. První národní strategie (2025–2030) a akční plán pro aktivní stárnutí (2025–2027) na **Kypru** podporují plné sociální začlenění starších osob tím, že zabraňují sociální izolaci, zvyšují účast v ekonomice, společnosti a kultuře a zlepšují finanční zabezpečení. Ve **Francii** provádí návrh zákona, kterým se provádějí vnitrostátní mezioborové dohody, dvě vnitrostátní dohody o zaměstnávání seniorů a sociálním dialogu z roku 2024, zejména zavedením nové smlouvy pro starší uchazeče o zaměstnání.

Nerovnosti mezi muži a ženami na trhu práce přetrvávají, přičemž rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů vykazují jen málo známek konvergence¹⁶⁰. V roce 2024 byla míra zaměstnanosti mužů v EU 80,8 % oproti 70,8 % u žen, takže rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen činí 10,0 procentních bodů. Oproti roku 2023 se jedná o pokles o 0,2 procentního bodu, což znamená, že rozdíl se za posledních deset let snížil celkem pouze o 1,1 procentního bodu (z 11,1 p. b. v roce 2014). Za tímto mírným zlepšením se skrývají rozdílné trendy v jednotlivých členských státech. Rozdíl se v tomto období téměř nezměnil a zůstává velký v Itálii, Řecku a Rumunsku, které se stále nacházejí v „kritické situaci“, přestože v některých případech došlo v loňském roce k mírnému zlepšení, a na Maltě, kde je rozdíl stále velký, třebaže se v průběhu posledního desetiletí snížil na polovinu. V roce 2024 se tento rozdíl prohloubil na Slovensku, na Kypru a v Dánsku, takže tyto členské státy jsou zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“, stejně jako Polsko, které má navzdory určitému zlepšení poměrně velký rozdíl. Na druhém konci žebříčku byly rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů relativně malé ve Finsku, Litvě, Estonsku a Lotyšsku. Tyto země, s výjimkou Finska, kde se rozdíl v poslední době zvýšil, patřily mezi „nejlepší“. Kromě rozdílů mezi členskými státy existují v některých členských státech, včetně Francie a Španělska (i jejich nejvzdálenějších regionů), jakož i Německa, Maďarska, Belgie a Dánska, značné regionální rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů (viz graf 3 v příloze 5). Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů se výrazně liší podle stupně urbanizace: rozdíl se pohybuje od 8,3 procentního bodu ve městech do 10,9 procentního bodu ve venkovských oblastech a 11,3 procentního bodu v obcích a na předměstích. Trvalá politická opatření mohou pomoci řešit překážky bránící ženám v účasti na trhu práce, a to v souladu s cíli stanovenými ve strategii EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–25¹⁶¹. Tato

¹⁵⁹ Viz Evropská komise, *Labour Market and Wage Developments in Europe – Annual review 2024* (Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě – roční přehled z roku 2024), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024 a Spasova, S., Deruelle, T., & Airolidi, F., *Flexible retirement pathways: an analysis of policies in 28 European countries* (Flexibilní odchod do důchodu: analýza politik ve 28 evropských zemích), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

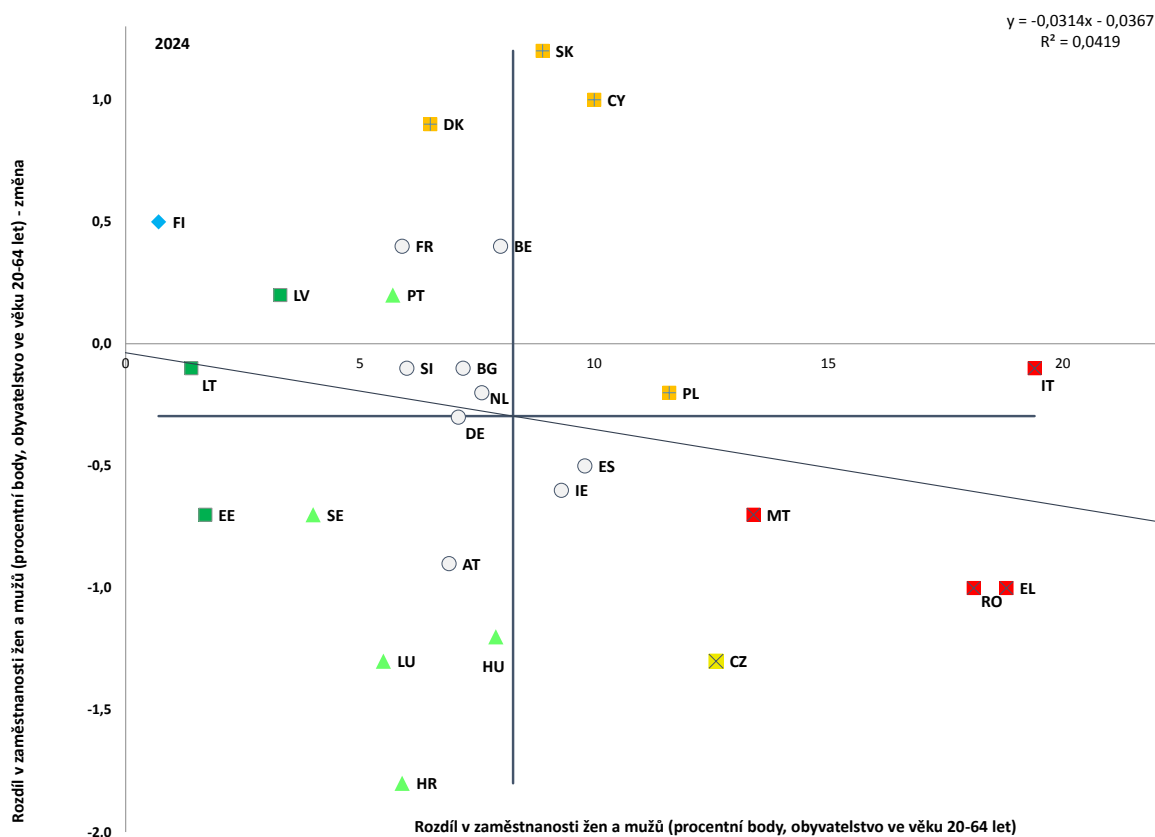
¹⁶⁰ Dlouhodobější perspektiva viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

¹⁶¹ Další informace viz Evropská komise, [Zpráva o rovnosti žen a mužů v EU z roku 2023](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2023.

opatření mohou rovněž přispět k dosažení cíle snížit do roku 2030 rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů na polovinu, kterýžto cíl je stanoven v Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv.

Graf 2.2.12: Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů se ve většině zemí snížily, zůstávají však významné a napříč členskými státy jsou patrné jen malé známky vzestupné konvergence

Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů (věková skupina 20–64 let), úroveň z roku 2024 a změna oproti předchozímu roku (v procentních bodech, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Definice se liší pro ES a FR. Přerušení řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [tesem060], šetření pracovních sil v EU.

Ženy pracují na částečný úvazek častěji než muži, což vede k většímu rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů, pokud se bere v úvahu přepočítání na plné pracovní úvazky. V roce 2024 existovala u žen (20–64 let) v EU téměř čtyřikrát vyšší pravděpodobnost, že budou pracovat na částečný úvazek, než u mužů (27,8 % a 7,7 %), což vedlo k rozdílu v zaměstnanosti na částečný úvazek mezi ženami a muži ve výši 20,1 procentního bodu, který se oproti roku 2023 nezměnil. Největší rozdíly v práci na částečný úvazek byly zaznamenány v Nizozemsku (41,9 p.b.), Rakousku (38,9 p.b.) a Německu (37,2 p.b.). Naproti tomu v Bulharsku rozdíl neexistuje a v Rumunsku pracují muži na částečný úvazek dokonce častěji než ženy (rozdíl –0,7 p.b.). Vzhledem k vyššímu výskytu práce na částečný úvazek mezi ženami může zohlednění přepočtu na zaměstnanost v ekvivalentech plného pracovního úvazku¹⁶² poskytnout ucelenější obraz o možnostech zaměstnání žen. Tento rozdíl v

¹⁶² Míra zaměstnanosti v ekvivalentech plného pracovního úvazku porovnává rozdíly mezi skupinami v průměrném počtu odpracovaných hodin. Míra zaměstnanosti v ekvivalentech plného pracovního úvazku se

zaměstnanosti žen a mužů upravený po přepočtu na ekvivalent plného pracovního úvazku v roce 2024 činil 15,4 procentního bodu¹⁶³, což je o více než 50 % (nebo 5,4 p.b.) než rozdíl bez očištění. Největší rozdíly upravené po přepočtu na ekvivalent plného pracovního úvazku byly v Itálii (23,7 p.b.) a v Řecku (21,5 p.b.), které mají velké rozdíly bez úpravy. Další tři největší rozdíly však byly v Rakousku (18,7 p.b.), Německu (18,7 p.b.) a Nizozemsku (18,4 p.b.), tj. ve třech členských státech, které mají také největší rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů na částečný úvazek. Ve všech třech členských státech toto očištění prohloubilo rozdíl nejméně o 10 procentních bodů, což ukazuje na důležitost zohlednění odpracovaných hodin při posuzování účasti žen na trhu práce.

Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů jsou ještě větší u osob s dětmi, přičemž rodičovství ovlivňuje kariéru žen více než kariéru mužů. V roce 2024 činila míra zaměstnanosti žen ve věku 25–54 let s dětmi 75,4 % oproti 91,9 % u mužů, což vedlo k rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů ve výši 16,5 procentního bodu mezi rodiči¹⁶⁴. Naproti tomu mezi bezdětnými osobami činí rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů pouze 3,7 procentního bodu. Mezi zaměstnanými ženami s dětmi pracovalo na částečný úvazek 31,7 % ve srovnání s pouhými 5,1 % mužů¹⁶⁵. V některých členských státech, včetně Řecka a Itálie, je vliv rodičovství patrný jak v nižší míře zaměstnanosti žen, tak ve vyšší míře práce žen na částečný úvazek. Rovnost žen a mužů v oblasti zaměstnanosti může rovněž posílit dostupnost dlouhodobé péče tím, že podpoří účast neformálních pečovatелů na trhu práce. V roce 2019 poskytovalo péči nebo pomoc alespoň jednou týdně 17,1 % celkové populace, přičemž ženy častěji než muži poskytovaly neformální péči, zejména intenzivní. 19,1 % žen oproti 14,8 % mužů zapojených do neformální péče¹⁶⁶. Ženy často věnují značné množství času neformální péči a méně se uchylují k formálnímu zajištění péče: 72,5 % mužů poskytujících neformální péči dostává podporu od formálních služeb dlouhodobé péče v porovnání s 61,4 % žen¹⁶⁷. Zlepšení přístupu k dlouhodobé péči tak může zvýšit účast žen na trhu práce. Rozdíly mezi ženami a muži v oblasti dlouhodobé péče se však projevují i ve formální pracovní síle. Ženy tvoří podstatnou většinu pracovníků v oblasti dlouhodobé péče, a to více než čtyři pětiny. Pracovní místa v tomto odvětví se vyznačují nižšími platy, vyšší mírou práce na částečný úvazek a značnými problémy v oblasti duševního zdraví¹⁶⁸. Zlepšení této genderové nerovnováhy je zásadní nejen pro podporu genderové rovnosti, ale také pro řešení nedostatku pracovních sil, což má pozitivní dopad na přístup ke službám dlouhodobé péče a podporuje to větší zapojení neformálních pečovatелů na trhu práce.

Rozdíly v odměňování žen a mužů se nadále snižují, i když ve většině členských států zůstávají značné a vedou k vyšším rozdílům v důchodech. V roce 2023 činil rozdíl v odměňování žen a mužů v EU 12,0 %, přičemž v Lotyšsku, Rakousku, Česku, Maďarsku, Německu, Estonsku, Finsku a na Slovensku přesáhl 15 %¹⁶⁹. Rozdíly v odměňování žen a mužů

vypočítá vydělením celkového počtu odpracovaných hodin v ekonomice (první zaměstnání, druhé zaměstnání atd.) průměrným počtem hodin tvořících plný úvazek (přibližně 40) a počtem osob ve věku 20–64 let. Zdroj: Společný hodnotící rámec, výpočet na základě údajů Eurostatu.

¹⁶³ Ukazatel společného hodnotícího rámce PA7.1.C4; viz [interaktivní přehled společného hodnotícího rámce](#).

¹⁶⁴ Eurostat [[lfst_hheredty](#)], šetření pracovních sil v EU.

¹⁶⁵ Eurostat [[lfst_hhptety](#)], šetření pracovních sil v EU.

¹⁶⁶ Eurostat [[hlth_ehis_iclu](#)], Evropské výběrové šetření o zdraví.

¹⁶⁷ Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE): [2022 Survey of gender gaps in non care, individual and social activities \(CARE\)](#) (Průzkum genderových rozdílů v neplacené péči, individuální a sociální činnosti za rok 2022).

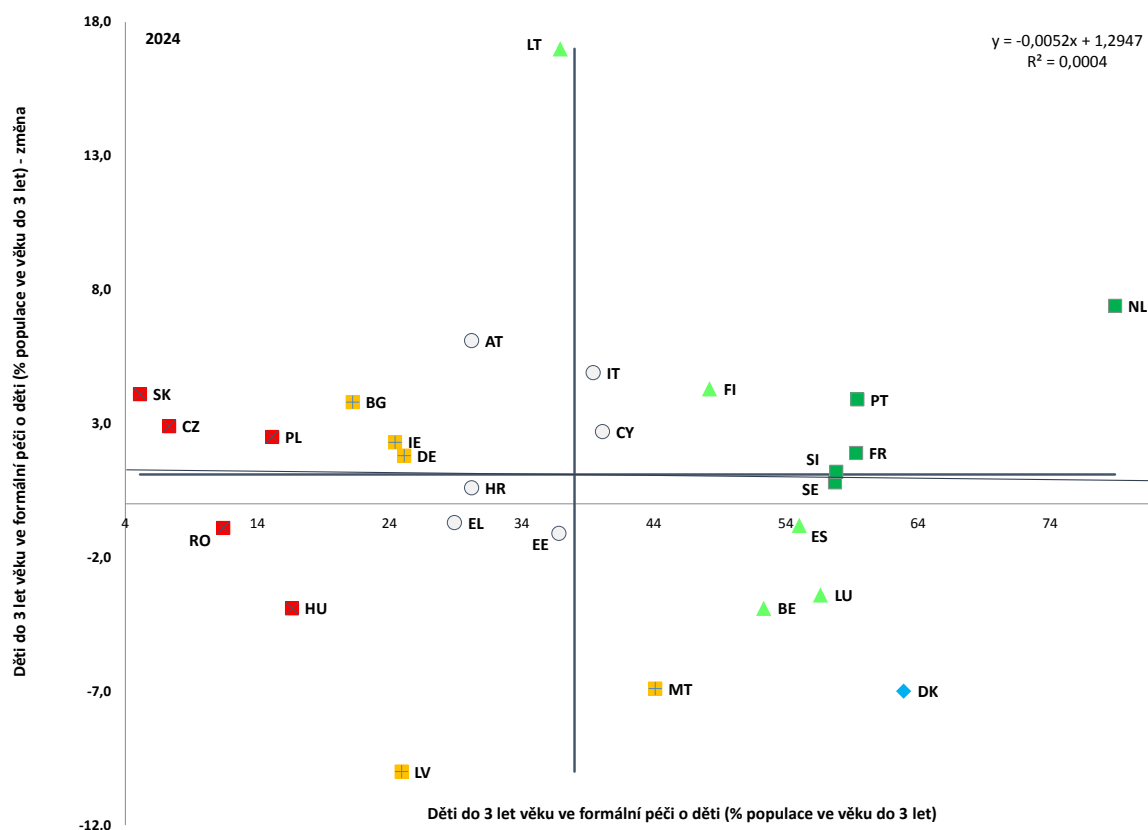
¹⁶⁸ Viz Eurofound (2020): [Pracovní síly v oblasti dlouhodobé péče: zaměstnanost a pracovní podmínky](#), Úřad pro publikace Evropské unie

¹⁶⁹ Eurostat [[sdg_05_20](#)]. Neočištěné rozdíly v odměňování žen a mužů měří rozdíl mezi průměrným hrubým hodinovým výdělkem mužů a žen vyjádřený jako procento průměrného hrubého hodinového výdělku mužů.

jsou mimo jiné způsobeny rozdíly v hospodářských činnostech a profesích, nedostatečným zastoupením žen ve vedoucích pozicích, nadměrným zastoupením žen v zaměstnání na částečný úvazek a ve formách zaměstnání na dobu určitou, obtížemi při sladování práce s pečovatelskými povinnostmi, jakož i diskriminací a netransparentními mzdovými strukturami¹⁷⁰. Rozdíly v odměňování žen a mužů významně ovlivňují rozhodování v rodině, což se týká zejména matek, které jsou kumulativně znevýhodňovány, což dále omezuje jejich pracovní příležitosti. V průběhu času se rozdíl v odměňování žen a mužů zvětšuje a je umocněn přerušением kariéry kvůli péči o děti, což vede k výrazným rozdílům ve výši důchodů žen a mužů. Přestože tento trend mírně klesá, v roce 2024 pobíraly ženy ve věku 65–79 let hrubý důchod v průměru o 24,8 % nižší než muži ve stejné věkové skupině¹⁷¹. Tento rozdíl v důchodech mužů a žen se v jednotlivých zemích značně liší a pohybuje se od více než 35 % na Maltě, v Nizozemsku a Rakousku až po méně než 6 % ve Slovinsku a Estonsku. Vyšší počet žen také nepobírá žádný důchod ve srovnání s muži (4,8% rozdíl v důchodovém pojištění v EU v roce 2024)¹⁷². Vzhledem k tomu, že starobní důchody představují v průměru čtyři pětiny celkového příjmu ve stáří, jsou starší ženy ve všech členských státech i přes nedávné zlepšení (viz oddíl 2.4.1) nadále více ohroženy chudobou než muži.

Graf 2.2.13: Účast na předškolním vzdělávání a péči je ve většině členských států stále nízká

Děti mladší tří let ve formální péči o děti, úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Předběžné údaje pro LT.

¹⁷⁰ Viz Evropská komise, [Zpráva o rovnosti žen a mužů v EU z roku 2023](#)) Úřad pro publikace Evropské unie, 2023 a Eurostat, [Rozdíly v odměňování žen a mužů v Evropské unii](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁷¹ Eurostat [[jlc_pnp13](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

¹⁷² Eurostat [[jlc_pnp14](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Zdroj: Eurostat [[tepsr_sp210](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Lepší poskytování předškolního vzdělávání a péče může podpořit rovnost žen a mužů a rozvoj dětí, přesto je však účast ve většině členských států stále nízká. V roce 2024 činil podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti v EU 39,2 %, což znamená nárůst o 1,9 procentního bodu oproti roku 2023, jak EU směřuje k revidovanému barcelonskému cíli ve výši 45 %¹⁷³. Pouze devět členských států překročilo hranici 50 %, přičemž mezi jednotlivými členskými státy přetrvávají výrazné rozdíly – viz graf 2.2.13. Navzdory nárůstu o 4,1 procentního bodu v roce 2024 vykazuje Slovensko stále nejnižší míru účasti v EU. V Maďarsku, Polsku, Rumunsku a Česku zůstává úroveň nízká (pod 17 %) nebo dále klesá. Všech pět členských států se nachází v „kritické situaci“. Bulharsko, Irsko, Lotyšsko a Německo sice vykazují o něco vyšší úroveň (mezi 20–26 %), ale účast na předškolním vzdělávání a péči je také nízká, a všechny tyto země jsou zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“, spolu s Maltou, kde se účast v roce 2024 snížila o 6,9 procentního bodu. Naopak nejvyšší míru účasti (přesahující 57 %) mají Švédsko, Slovinsko, Francie, Portugalsko, Dánsko a Nizozemsko, které patří k „nejlepším“. Účasti na předškolním vzdělávání a péči může bránit více překážek, a to i v zemích s nejlepšími výsledky, včetně finančních, kulturních a jazykových bariér, socioekonomického prostředí, jakož i rozdílů v regionálních a vnitrostátních politikách týkajících se rodičovské dovolené a příspěvků nebo zákonných práv na péči o děti. V roce 2024 zůstala účast dětí mladších tří let, které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením, o více než 15 procentních bodů nižší než u dětí, které ohroženy nejsou. Nástroj pro oživení a odolnost financuje cílené reformy a investice podporující rozšíření služeb předškolního vzdělávání a péče, rozvoj infrastruktury a odbornou přípravu pracovních sil. Nízké tempo zlepšování vyžaduje zvýšené úsilí v souladu s evropskou zárukou pro děti, Evropskou strategií v oblasti péče a s doporučením Rady o předškolním vzdělávání a péči.

Některé prvky systémů daně z příjmů fyzických osob odrazují druhé výdělečně činné osoby v domácnosti, zejména ženy, od plného zapojení na trhu práce a přispívají k nerovnosti žen a mužů v zaměstnanosti. Systémy společného zdanění, které rodinám umožňují přiznávat kombinované příjmy za potenciálně nižší daně, zvyšují mezní daňovou sazbu pro druhé výdělečně činné osoby v domácnosti, obvykle ženy (v roce 2022 tvořily 78 % druhých výdělečně činných osob v domácnosti ženy¹⁷⁴). To ženy odrazuje od toho, aby nastoupily do práce nebo si prodloužily pracovní dobu¹⁷⁵, přičemž akademický výzkum ukázal, že snížení efektivních daňových sazeb pro druhé výdělečně činné osoby v manželském páru může pomoci zvýšit účast žen na trhu práce¹⁷⁶. V roce 2024 byl nejvyšší stupeň „pastí neaktivity“ (kdy odebrání daní a dávek výrazně odrazuje druhé výdělečně činné osoby v domácnosti od vstupu na trh práce) zaznamenán v Litvě, Slovinsku, Lotyšsku, Lucembursku, Dánsku, Belgii, Německu a Rumunsku – viz graf 2.2.14. V těchto zemích mohou druhé

¹⁷³ Viz [doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle pro rok 2030 \(2022/C 484/01\)](#). Doporučení stanoví nové cíle v oblasti předškolního vzdělávání a péče, které odrážejí cíle stanovené v iniciativě o Evropském prostoru vzdělávání. Do roku 2030 by se alespoň 45 % dětí do tří let věku a 96 % dětí ve věku od tří let do věku zahájení povinné základní školní docházky mělo účastnit předškolního vzdělávání a péče. Členské státy, v nichž byla průměrná účast v období 2017–2021 nižší než 20 %, budou muset zvýšit účast o 90 %, zatímco členské státy, v nichž průměrná účast činila 20–33 %, budou muset zvýšit účast o 45 %, přičemž mezní hodnotou je 45 %.

¹⁷⁴ Viz Evropská komise, [zpráva o rovnosti žen a mužů v EU 2023](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2023.

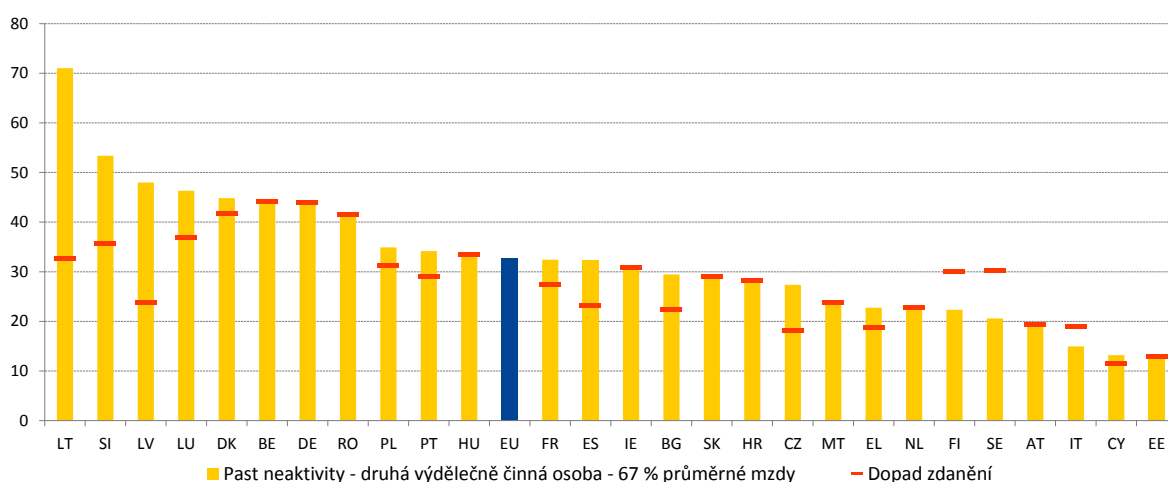
¹⁷⁵ Viz Coelho, M. et al., [Gendered Taxes: The Interaction of Tax Policy with Gender Equality](#) (Daně podle pohlaví: interakce daňové politiky s genderovou rovností), Mezinárodní měnový fond, 2022.

¹⁷⁶ Pokud jde o diskusi o dopadu daně z příjmů fyzických osob na druhé výdělečně činné osoby v domácnosti, viz oddíl 2.3.2 dokumentu [výroční zpráva o zdanění z roku 2025](#) vypracovaného Evropskou komisí, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

výdělečně činné osoby v domácnosti, které vstupují na trh práce, ztratit v důsledku daní a odejmutých dávek minimálně 40 % výdělků. Naopak mezi země s nižším stupněm pasti neaktivity, kde tato ztráta může být nižší než 20 %, patří Rakousko, Itálie, Kypr a Estonsko. Řešení těchto strukturálních překážek by mohlo snížit rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů a v zaměstnanosti na částečný úvazek a zajistit silný růst. Nedávná zpráva OECD uvádí, že odstranění rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů do roku 2060 by mohlo zvýšit HDP na obyvatele v zemích OECD o 3,9 %, zatímco odstranění rozdílů v počtu odpracovaných hodin mezi muži a ženami by mohlo přidat 4,3 %¹⁷⁷.

Graf 2.2.14: Zdanění významně přispívá k pasti neaktivity u druhých výdělečně činných osob v domácnosti

Past neaktivity pro druhou výdělečně činnou osobu v domácnosti (v %, 2024)

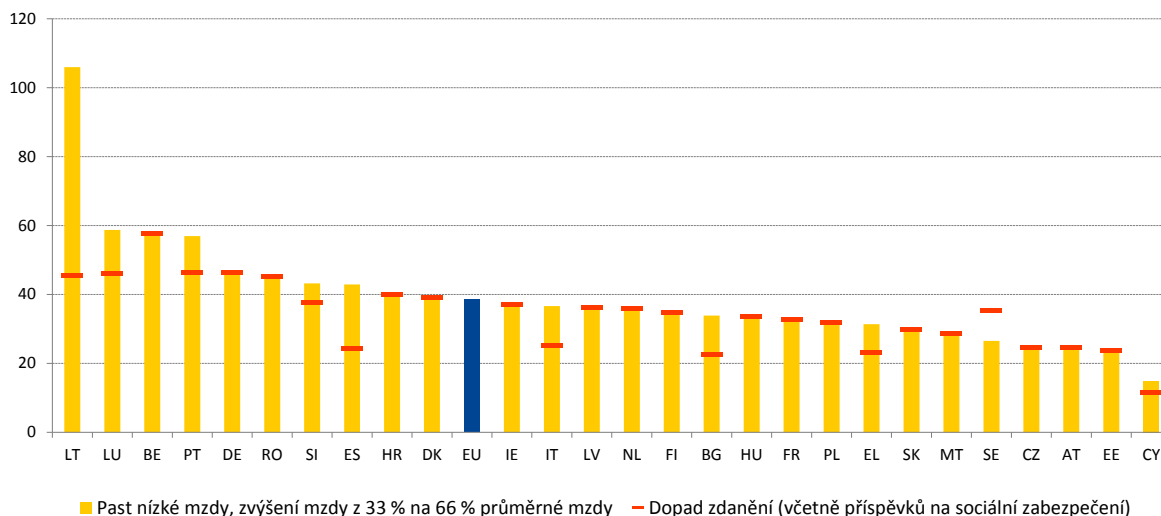
Poznámka: Údaje představují situaci druhé výdělečně činné osoby v domácnosti s 67 % průměrné mzdy v rodině se dvěma výdělečně činnými osobami a dvěma dětmi; hlavní výdělečně činná osoba v domácnosti pobírá průměrnou mzdu. „Dopadem zdanění“ se rozumí procento dodatečného hrubého příjmu, který příslušná osoba zaplatí na daních a příspěvcích na sociální zabezpečení (dalšími prvky, které přispívají k pasti neaktivity, je ztráta nároku na dávky v nezaměstnanosti, sociální podporu a příspěvky na bydlení).

Zdroj: Evropská komise, GŘ pro hospodářské a finanční záležitosti, [Databáze daní a dávek](#), na základě modelu OECD pro daně a dávky (aktualizováno v květnu 2025). Výpočty GŘ TAXUD.

¹⁷⁷ Fluchtmann, J., W. Adema a M. Keese (eds.) (2024), [Rovnost žen a mužů a hospodářský růst: Minulé pokroky a budoucí potenciál](#), OECD Social, Employment and Migration Working Papers, č. 304, OECD Publishing, Paříž.

Graf 2.2.15: V mnoha členských státech zdanění odrazuje osoby s nízkou mzdou od toho, aby pracovaly více hodin

Past nízké mzdy pro druhé výdělečně činné osoby v domácnosti (v %, 2024)

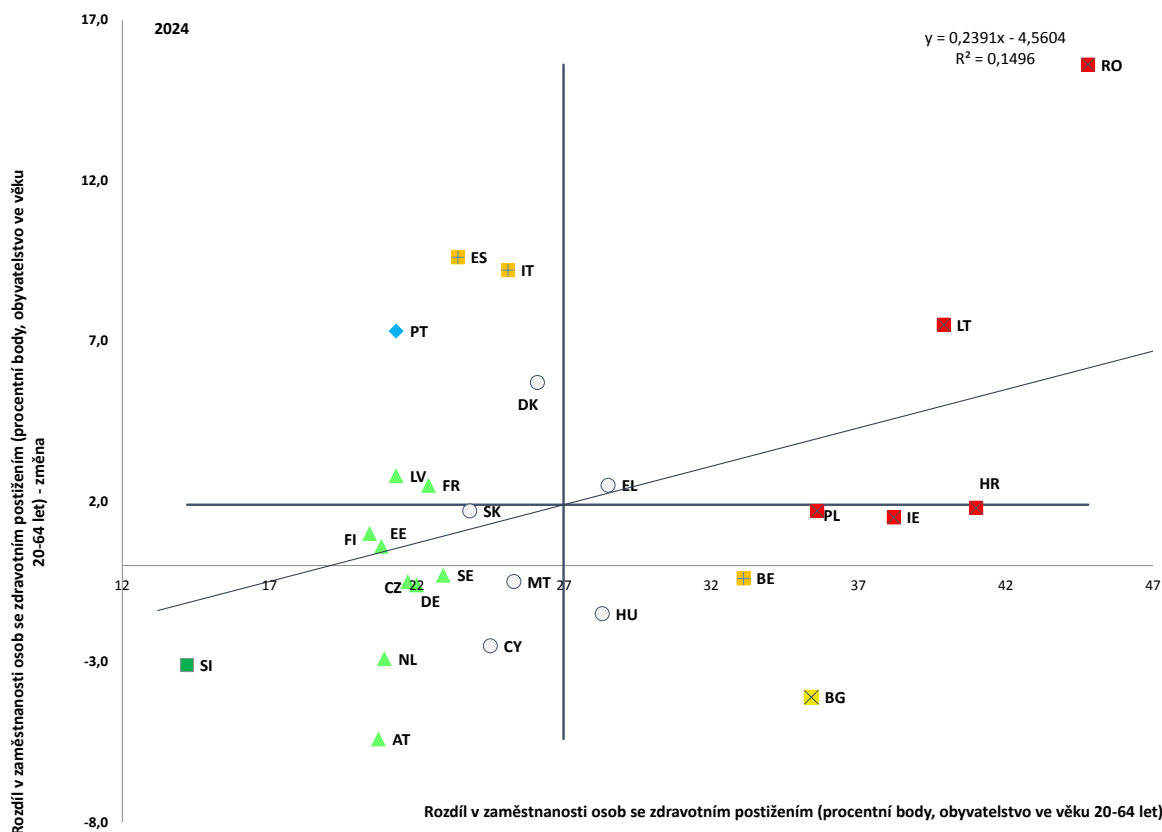
Poznámka: Past nízké mzdy v případě domácnosti se dvěma dětmi, kdy se mzda druhé výdělečně činné osoby v domácnosti zvyšuje z 33 % na 66 % a mzda hlavní výdělečně činné osoba v domácnosti dosahuje 100 % průměrné mzdy.

Zdroj: Evropská komise, GŘ pro hospodářské a finanční záležitosti, [Databáze daní a dávek](#), na základě modelu OECD pro daně a dávky (aktualizováno v květnu 2025). Výpočty GŘ TAXUD.

Ženy jsou „pastí nízké mzdy“ postiženy neúměrně, kdy nárůst daní a omezení dávek snižují jejich získaný příjem navíc při zvýšení mzdy. Ve většině členských států hraje daňová struktura klíčovou roli při určování stupně pasti nízké mzdy u druhých výdělečně činných osob v domácnosti, a tudíž i počtu odpracovaných hodin. Graf 2.2.15 znázorňuje podíl dodatečného příjmu druhých výdělečně činných osob, který je „zaplacen na daních“, když se jejich výdělek zvýší z jedné třetiny na dvě třetiny průměrné mzdy v důsledku zvýšení počtu odpracovaných hodin. Ztráta výdělku kvůli daním může být značná: přibližně třetina (36,6 %) dodatečných příjmů je v EU zaplacen na daních, přičemž v Litvě tato ztráta přesahuje 105 % v důsledku odebrání příspěvku na bydlení. Významný dopad, přesahující 50 %, může být také v Lucembursku, Belgii a Portugalsku, zatímco nejnižší se zdá být na Kypru (14,9 %). Vedle koncepce daňového systému je pro motivaci druhých výdělečně činných osob v domácnosti k prodloužení pracovní doby zásadní dosažitelnost cenově dostupných a vysoce kvalitních pečovatelských služeb a přístup k nim a dobře navržené politiky pro sladění pracovního a soukromého života.

Graf 2.2.16: Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zůstává značný a v jednotlivých členských státech se výrazně liší

Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a osob bez zdravotního postižení (věková skupina 20–64 let), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro DK, IT a PT. Předběžné údaje pro LT. Pro LU nejsou údaje k dispozici.

Zdroj: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce se zhoršilo, přičemž v jednotlivých členských státech existují náznaky odchylek. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením¹⁷⁸ (tj. rozdíl v míře zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a bez něj) se v roce 2024 zvýšil o 2,6 procentního bodu na 24,0 procentních bodů¹⁷⁹ (z 21,4 p.b. v roce 2023), čímž se zvrátil pokrok dosažený od roku 2020. V roce 2024 byl rozdíl vyšší než 20 procentních bodů ve všech členských státech s výjimkou jednoho (Slovinsko). V Litvě, Irsku, Polsku, Bulharsku a Belgii tento rozdíl přesáhl 30 procentních bodů a v Rumunsku a Chorvatsku byl vyšší než 40 procentních bodů. Rozdíl se snížil v jedenácti členských státech, včetně „nejlepšího“ Slovinska, kde klesl o 3,1 p.b. na 14,2 p.b. Určitého pokroku dosáhly také Rakousko a Nizozemsko, které patří mezi země zařazené do kategorie „lepší než průměr“, stejně jako Česko, Estonsko, Německo, Finsko, Francie a Lotyšsko, kde je úroveň stále nižší než průměr. Na druhou stranu byl významný nárůst zaznamenán v Rumunsku (15,6 p.b.) a Litvě (7,5 p.b.), které se tak ocitly v „kritické situaci“ spolu s Chorvatskem, Irskem a Polskem,

¹⁷⁸ Ukazatel rozdílu v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se v současné době vypočítává ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek a vychází ze zdravotního postižení podle ukazatele dlouhodobého omezení aktivit (GALI). Další podrobnosti jsou uvedeny v příloze 2.

¹⁷⁹ Itálie vykázala přerušeni řady a v roce 2024 došlo ke změně z 15,9 procentního bodu na 25,1 procentního bodu. To představuje přibližně polovinu změny na úrovni EU.

keré zaznamenaly velké rozdíly přesahující 35 procentních bodů. Ve Španělsku a Itálii se rozdíl zvýšil o více než 9 procentních bodů. Spolu s Belgií, která zaznamenala velký rozdíl ve výši 33,1 procentního bodu, jsou zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“. Nejnovější údaje ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek naznačují nízkou míru aktivity osob se zdravotním postižením v celé EU, která činí 64 % ve srovnání s 83 % osob bez zdravotního postižení. V šesti členských státech byla míra aktivity osob se zdravotním postižením pouze kolem 50 % (Bulharsko, Chorvatsko, Rumunsko, Belgie, Řecko a Lucembursko). Celkově lze říci, že v celé EU stále existuje značný prostor pro zlepšení systému podpory aktivace osob se zdravotním postižením na trhu práce. V důsledku toho jsou osoby se zdravotním postižením v produktivním věku rovněž vysoce ohroženy chudobou a sociálním vyloučením (33,6 % oproti 18,4 % osob bez zdravotního postižení).

Rámeček pilíře 5: Začlenění migrantů na trh práce v EU

Posílení začlenění migrantů na trh práce přispívá k řešení nedostatku pracovních sil a dovedností i širších problémů souvisejících s demografickými změnami a podporuje sociální soudržnost. Ačkoliv migranti¹⁸⁰ tvoří 11,2 % pracovní síly v EU, v letech 2023–2024 se na růstu zaměstnanosti v Unii podíleli 76 %. V letech 2019 až 2024 byl relativní růst zaměstnanosti pracovníků narozených mimo EU nejsilnější v odvětvích, která se potýkala se značným nedostatkem pracovních sil. Patří sem i odvětví, kde se obvykle nevyžaduje vysoká kvalifikace, jako je stavebnictví a ubytovací a stravovací služby¹⁸¹. Současně zůstává míra účasti migrantů na trhu práce a míra jejich zaměstnanosti nižší ve srovnání s rodilými občany, a to navzdory nedostatku, s nímž se Unie potýká, což má za následek, že přibližně 7,4 milionu migrantů je mimo pracovní sílu EU¹⁸². Důvodem je řada překážek souvisejících s jejich začleněním na trh práce a do společnosti, které se často vzájemně posilují. Patří mezi ně nízká úroveň dosaženého vzdělání a jazykových znalostí migrantů, diskriminace, ale i špatný zdravotní stav a nízká kvalita pracovních míst¹⁸³. Hlavní překážkou integrace migrantů zůstávají obtíže spojené s uznáváním kvalifikací. Větší integrace migrantů na trhu práce může navíc přispět k snížení rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů tím, že se vyrovná nedostatek pracovních sil v oblasti péče. Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027¹⁸⁴ poskytuje společný politický rámec na podporu členských států při rozvoji vnitrostátních politik integrace přistěhovalců.

Celkové výsledky migrantů na trhu práce jsou horší než u rodilých občanů a dokonce i vysoce kvalifikovaní pracovníci čelí problémům kvůli částečnému uznání či neuznání kvalifikace získané mimo EU. V roce 2024 byla míra ekonomické aktivity (15–64 let) u migrantů nižší, a to 73,4 % oproti 75,4 % u rodilých občanů (64,8 % u žen z řad migrantů oproti 82,4 % u mužů). Jejich míra zaměstnanosti (20–64 let) byla rovněž nižší (o 8,9 p.b.) než u rodilých občanů (68,0 % oproti 76,9 %; 58,9 % u žen z řad migrantů oproti 77,5 % u mužů).

¹⁸⁰ V obecné politice a statistické praxi lze za migranty v dané zemi považovat buď 1) osoby narozené mimo danou zemi („narozené v zahraničí“), nebo 2) osoby s občanstvím jiné země (cizí státní příslušníci / občané nebo státní příslušníci / občané třetích zemí). Posouzení začlenění migrantů na trh práce prostřednictvím pojmu „země narození“ umožňuje zachytit překážky a znevýhodnění vyplývající z místa narození, jako jsou jazykové znalosti. V následujícím textu se slovo „migranti“ používá jako ekvivalent pro „osoby narozené mimo EU“.

¹⁸¹ Viz [Evropská hospodářská prognóza – podzim 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025

¹⁸² Zdroj: Zvláštní extrakce Eurostatu.

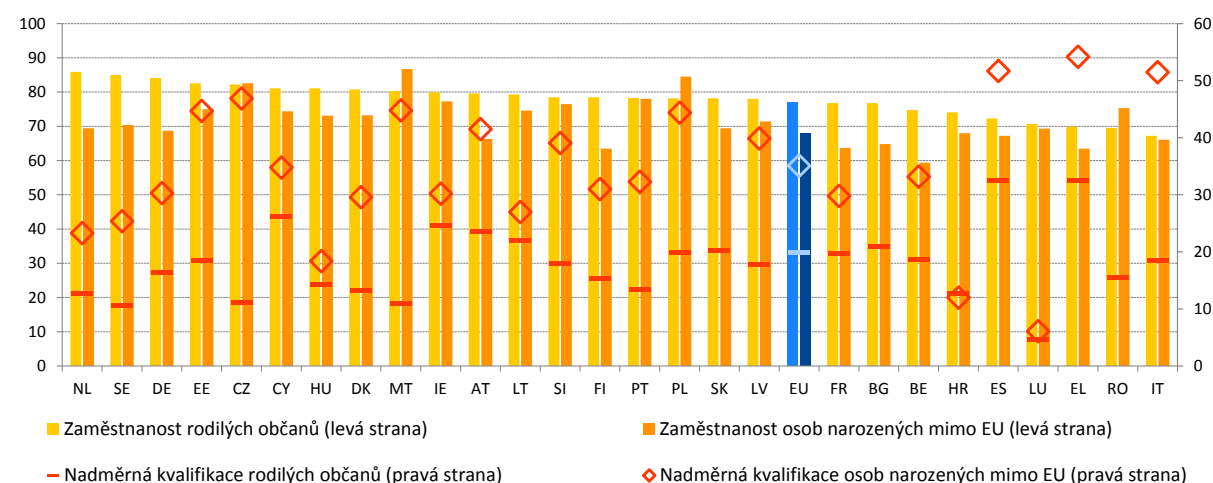
¹⁸³ Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁸⁴ Viz [sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027](#).

Zatímco ve dvanácti členských státech se migranti podíleli na pracovní síle vyšší měrou než rodilí občané, pouze ve čtyřech zemích (Malta, Polsko, Rumunsko a Česko) byla jejich míra zaměstnanosti vyšší než míra zaměstnanosti rodilých občanů (viz graf). Osoby s terciárním vzděláním (to se týká přibližně 30 % migrantů) jsou zaměstnané častěji. Přesto ve srovnání s migranty s nižším než základním vzděláním uvedlo v roce 2021 více než šestkrát více vysoce kvalifikovaných migrantů (ve věku 20–64 let) uznání kvalifikace jako konkrétní překážku při hledání zaměstnání. Podhodnocená kvalifikace často nutí vysoce kvalifikované migranty pracovat na místech vyžadujících nižší kvalifikaci¹⁸⁵. Ve všech členských státech byla míra nadměrné kvalifikace vyšší mezi migranty než mezi pracovníky narozenými v dané zemi. V EU jako celku se tento rozdíl v průběhu času zmenšil jen mírně¹⁸⁶ a zůstává značný. Míra nadměrné kvalifikace migrantů se pohybovala od zhruba poloviny všech migrujících pracovníků v Itálii (51,5 %), Španělsku (51,7 %), Řecku (54,2 %), Česku (46,9 %) a na Maltě (44,8 %) po 18,4 % v Maďarsku¹⁸⁷.

Migranti se téměř ve všech členských státech potýkají s nižší mírou zaměstnanosti a vyšší mírou nadměrné kvalifikace než rodilí občané

Míra zaměstnanosti a nadměrné kvalifikace (20–64 let), úroveň v roce 2024 (v %)

Poznámka: Přerušení řady pro BG a definice míry zaměstnanosti se liší pro ES a FR. Chybí údaje o míře nadměrné kvalifikace pro BG, RO a SK.

Zdroj: Eurostat [[lfsa_ergacob](#)] a [[lfsa_eoqgac](#)], šetření pracovních sil v EU.

V posledních letech podpořila řada členských států začlenění migrantů na trh práce prostřednictvím komplexních politických přístupů. Německá iniciativa „My Turn“, která bude probíhat v letech 2022–2029, spojuje odbornou přípravu v oblasti digitálních dovedností, jazykovou praxi, poradenství v oblasti slučitelnosti kariéry a rodiny, navazování kontaktů se zaměstnavateli a volitelnou pomoc při zajištění péče o děti. Ve Švédsku je od roku 2024 zaveden systém čtyř kategorií pracovních povolení, který urychluje vyřizování žádostí o pracovní povolení pro vysoce kvalifikované pracovníky ze zemí mimo EU, a to na základě kategorizace žádostí podle profese, vzdělání a odvětví. Program „Dispositivo Ampara“ ve Španělsku podporuje od roku 2018 žadatele o mezinárodní ochranu mimo jiné posouzením počátečních dovedností, předběžné přípravy spojující občanskou integraci s rozvojem

¹⁸⁵ Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2023](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2023.

¹⁸⁶ Podíl migrantů s terciárním vzděláním vykonávajících povolání vyžadující nižší úroveň vzdělání se snížil z 38,7 % v roce 2014 na 34,9 % v roce 2023.

¹⁸⁷ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě – čtvrtletní přehled, Leden 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025. Nejnižší míra nadměrné kvalifikace byla zaznamenána v HR (12 %) a LU (6,1 %), třebaže údaje jsou označeny jako nespolehlivé.

dovedností a finanční podporou pokrývající základní potřeby, péči o děti, dopravu, uznávání kvalifikace a vzdělávací kurzy. V květnu 2025 přijalo **Slovinsko** zákon o uznávání odborných kvalifikací ve zdravotnictví, který usnadňuje, urychluje a zajišťuje vstup zahraničních zdravotnických pracovníků. Podobně přijalo **Slovensko** v roce 2025 zákon, který mění postup uznávání dokladů o vzdělání a odborné kvalifikace, digitalizuje jej za účelem jeho zjednodušení a také odstraňuje čekací lhůty a poplatky.

Státní příslušníci třetích zemí se na trhu práce nadále potýkají s významnými překážkami. Státní příslušníci třetích zemí (ve věku 20–64 let, jiní než migranti ve smyslu osob narozených mimo EU), v roce 2024 tvořili 6 % pracovní síly v EU, avšak v letech 2023–2024 se podíleli na růstu účasti na trhu práce 52,3 %. Jejich míra zaměstnanosti, která v roce 2024 činila 64,3 %, byla nižší než míra zaměstnanosti osob narozených mimo EU a občanů EU (76,7 %) ¹⁸⁸. Míra nezaměstnanosti státních příslušníků třetích zemí (15–74 let) byla v roce 2024 stabilní na úrovni 12,5 % ¹⁸⁹. Ačkoli se snížila z 21,7 % v roce 2014, zůstává téměř dvaapůlkrát vyšší než u občanů EU (5,4 %), přičemž mezi jednotlivými členskými státy jsou značné rozdíly. Státní příslušníci třetích zemí se často ocitají v profesích, kde je přebytek nebo nedostatek pracovníků, zejména v povoláních vyžadujících nižší kvalifikaci. To může být způsobeno menšími překážkami vstupu do těchto odvětví a jejich závislostí na pracovní síle migrantů ¹⁹⁰. Z výsledků také vyplývá, že státní příslušníci třetích zemí jsou více ohroženi nižší kvalitou prvních míst a horšími pracovními podmínkami. Podíl státních příslušníků třetích zemí (20–64 let) s terciárním vzděláním vykonávajících povolání vyžadující nižší úroveň vzdělání se v roce 2024 snížil na 39,6 %, v míře nadměrné kvalifikace však přetrvávají velké a trvalé rozdíly ¹⁹¹. Tento trend je patrný i u osob vysídlených z Ukrajiny, které jinak dosahují vyšší míry zaměstnanosti ¹⁹². Některé skupiny, jako jsou ženy z řad migrantů, osoby žádající o mezinárodní ochranu a migranti přicházející v rámci slučování rodin, obvykle dosahují na trhu práce horších výsledků. To zdůrazňuje potřebu cílené podpory, která by řešila specifické překážky, s nimiž se setkávají ¹⁹³.

2.2.2 Opatření přijatá členskými státy

Členské státy usilují o další zvýšení účasti na předškolním vzdělávání a péči, zejména zlepšením dostupnosti a řešením nedostatku kvalifikovaného personálu. Například **Irsko** zavedlo nový program podpory „Equal Start“, který poskytuje univerzální a cílená opatření na pomoc znevýhodněným rodinám při plném zapojení do předškolního vzdělávání a péče a péče o děti školního věku (např. dodatečné financování služeb péče o děti, aby mohly spolupracovat s rodiči a sociálními službami, program bezplatných obědů). Na podporu rovných příležitostí poskytuje **Kypr** dotace financované z ESF+ malým a vzdáleným veřejným mateřským školám na školné a náklady na dopravu na vzdělávací návštěvy a mimoškolní aktivity pro děti z nižších socioekonomických vrstev. **Řecko** zavedlo politická opatření na podporu dětí ze zranitelných skupin při přístupu k celodennímu předškolnímu vzdělávání a péči a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami se dostává cílené paralelní podpory ve třídě s podporou z ESF+.

¹⁸⁸ Eurostat [[lfsa_ergan](#)], šetření pracovních sil v EU.

¹⁸⁹ Eurostat [[lfsa_urgan](#)], šetření pracovních sil v EU.

¹⁹⁰ Evropský orgán pro pracovní záležitosti (2025), [Zpráva EURES o nedostatku a přebytku pracovních sil pro rok 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

¹⁹¹ Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě – čtvrtletní přehled. Leden 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

¹⁹² Eurofound (2024b), [Social Impact of Migration: Addressing the challenges of receiving and integrating Ukrainian refugees](#) (Sociální dopad migrace: řešení problémů spojených s přijímáním a integrací ukrajinských uprchlíků), Úřad pro publikace Evropské unie.

¹⁹³ SWD/2025/162 final.

Slovensko se podílí na financování rozvoje jeslí a posilování personálních kapacit a rodičovských dovedností, zejména u rodičů ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí. Obecněji řečeno, různé členské státy oznámily plány na zvýšení počtu míst v předškolním vzdělávání a péči, včetně **Rakouska** (50 000 dalších míst do roku 2030), **Belgie** (investice do 10 000 dalších míst ve Flandrech oznámená v roce 2025 a s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost 5 200 dalších míst ve Valonsko-bruselské federaci do roku 2026), **Polska** (102 000 míst do roku 2029 s podporou z ESF+ a Nástroje pro oživení a odolnost) a **Portugalska** (5 000 nových míst do roku 2027). Řada zemí mimoto přijala opatření k zvýšení kvality služeb, zejména řešením nedostatku učitelů, zlepšením jejich odborné přípravy a vypracováním pedagogických pokynů. V **Belgii** (Flandry) bude změna kariéry a volba povolání v oblasti předškolního vzdělávání a péče podporována prostřednictvím placených vzdělávacích kurzů a vyhodnocením a reformou stávající sítě podpory péče o děti. **Německo** v letech 2025 a 2026 investuje 4 miliardy EUR do zlepšení kvality a rozšíření počtu míst, zvýšení počtu plně kvalifikovaných pracovníků, zlepšení poměru dětí k počtu zaměstnanců a podpory časného jazykového vzdělávání. Nové požadavky na zaměstnance v oblasti předškolního vzdělávání a péče se plánují také ve **Finsku** a **Nizozemsku**, zatímco v **Belgii** (Flandry), **Dánsku**, **Lucembursku** a **Polsku** se upravuje poměr dětí k počtu zaměstnanců. **Polsko** rovněž realizuje národní vzdělávací program („Akademie podpory“) pro poskytovatele péče o děti, regionální a místní orgány na podporu zavedení nových pedagogických standardů kvality v předškolním vzdělávání a péči o děti do tří let věku od ledna 2026.

Několik zemí EU zavedlo reformy v oblasti základních dovedností v matematice, čtení a přírodních vědách, jakož i digitálních a občanských dovedností. S podporou z ESF+ začalo **Rumunsko** nedávno realizovat vnitrostátní program k snížení funkční negramotnosti a zlepšení základních dovedností, který zahrnuje opatření pro analýzu příčin nedostatečných výsledků, vypracování standardů pro výuku a hodnocení funkční gramotnosti, odbornou přípravu a podporu učitelů, jakož i pilotní opatření ve školách s cílem rozšířit je na celostátní úrovni. V **Itálii** se Agenda Sud zaměřuje na čtenářskou gramotnost (s rozlišením na rodilé a nerodilé mluvčí italštiny), matematickou gramotnost a znalost anglického jazyka. **Polsko** připravuje reformu učebních osnov zaměřenou na posílení kompetencí, včetně základních dovedností a dovedností v oblasti STEM, která má být zavedena v září 2026, počínaje předškolním vzděláváním a základním stupněm. Společenství v **Belgii** provádějí rozsáhlé reformy učebních osnov zaměřené na posílení základních dovedností, které jsou doprovázeny monitorovacími opatřeními. Zatímco většina zemí se řídí ucelenými strategiemi, některé zavádějí cílená opatření zaměřená na jednotlivé obory. **Litva** připravila plán na zlepšení výuky a učení v matematice. Tento plán se zaměřuje na podporu žáků se slabými výsledky a na aktualizaci kompetencí učitelů. V **Česku** až 100 škol pilotně zavádí nové učební osnovy pro základní školy, které nabízejí větší flexibilitu a kladou důraz na prvky, jako je matematické uvažování a projektová výuka. Na podporu čtení a jazyka zavedlo **Rakousko** novou pečeť kvality čtení pro základní školy. Nové **irské** učební osnovy v oblasti STEM obsahují aktualizované specifikace pro biologii, fyziku a chemii a nové předměty v oblasti klimatického vzdělávání a udržitelného rozvoje. Na zlepšení počítačové a informační gramotnosti je zaměřeno několik iniciativ. **Slovinsko** zavede od roku 2028/2029 v sedmém ročníku základní školy nový předmět „Informatika a digitální technologie“. **Polsko** a **Malta** díky podpoře z Nástroje pro oživení a odolnost a ESF+ rozšiřují distribuci tabletů a notebooků a **Lotyšsko** podporuje žáky poskytováním digitálních zařízení, přístupu k internetu a cílené pedagogické podpory. **Polsko** zavedlo na vyšší sekundární úrovni nový předmět „Občanská výchova“ a na všech stupních předmět „Výchova ke zdraví“ a nabízí učitelům také podporu prostřednictvím financovaných učebních příruček a vzdělávacích seminářů.

Klíčovou prioritou pro zlepšení základních dovedností žáků zůstává posílení učitelského povolání s důrazem na jeho atraktivitu a kvalitu. V Rakousku bylo vzdělávání učitelů zefektivněno a bude více propojeno s problémy, s nimiž se setkávají v praxi. Plánuje se také možnost duálního studijního programu, kdy studenti budou během studia po dobu jednoho semestru učit na vybraných školách. Platy učitelů zvýšilo několik zemí, například **Bulharsko, Litva, Maďarsko a Slovinsko**. V roce 2024 začalo **Maďarsko** provádět rozsáhlou mzdovou reformu spolufinancovanou z ESF+, jejímž cílem je zvýšit do ledna 2025 platy učitelů alespoň na 80 % průměrného platu ostatních absolventů terciárního vzdělávání. **Irsko a Polsko** nabízejí novým učitelům smlouvu na dobu neurčitou po jednom roce výuky, čímž zkracují délku požadované praxe. Cílem současné **švédské** reformy učitelského povolání a učitelské kariéry je zvýšit kvalitu výuky a atraktivitu učitelského povolání. Nový projekt financovaný z Nástroje technické podpory EU podpoří reformy v **Belgii** (Flandry) a **Nizozemsku** s cílem zlepšit relevanci a účinnost dalšího profesního rozvoje učitelů v oblasti digitálního vzdělávání. V zájmu zajištění vysoce kvalitní výuky předmětů STEM se členské státy zaměřují také na připravenost učitelů. **Německo** zahájilo několik iniciativ, jako je například vzdělávání učitelů QuaMath, zatímco **Estonsko** nabízí v rámci programu Učitelská akademie mikrocertifikáty, například v předmětech souvisejících se STEM, které učitelům umožňují zvyšovat si kvalifikaci při práci.

Členské státy pokračují v řešení problému předčasného ukončení školní docházky a nerovností v oblasti vzdělávání, a to za výrazné finanční podpory z EU. V rámci **španělského** plánu pro oživení a odolnost se předpokládá, že nejméně 2 700 škol ve **Španělsku** získá podporu na snížení počtu žáků se slabými výsledky, kteří předčasně ukončí školní docházku, a to prostřednictvím „programu pro orientaci, pokrok a obohacení v oblasti vzdělávání“. Program se zaměřuje na školy se zvláštními vzdělávacími problémy, kde je v běžných třídách značný podíl zranitelných žáků. V **Lucembursku** se od září 2026 zvýší věk povinné školní docházky z 16 na 18 let a Národní služba pro mládež identifikuje mladé lidi, kterým hrozí předčasné ukončení školní docházky, a individuálně je kontaktuje, aby jim poskytla poradenství. **Slovensko** plánuje dvojí režim omlouvání absence, aby zvýšilo odpovědnost škol.

Cílem probíhajících snah je reagovat na nástup a rostoucí využívání umělé inteligence ve vzdělávání a odborné přípravě. **Estonsko** plánuje systematicky integrovat nástroje a školení v oblasti umělé inteligence do vzdělávání prostřednictvím nového vzdělávacího programu „Skok v oblasti umělé inteligence“ („TI-Hüpe“), který byl zahájen v září 2025. Jeho cílem je začlenit nástroje a dovednosti v oblasti umělé inteligence do vzdělávacího systému tím, že žákům a učitelům poskytne přístup ke špičkovým aplikacím umělé inteligence a ke školením. **Španělsko** vytvořilo nový obor odborného vzdělávání a přípravy zaměřený na umělou inteligenci a data a integrovalo digitální moduly do všech stávajících programů. Ve **Finsku** se odpovědné a účinné začlenění umělé inteligence do vzdělávacího prostředí řídí doporučeními pro umělou inteligenci, která se skládají z vnitrostátních právních povinností a obecných pokynů pro poskytovatele vzdělávání a zaměstnance. Podobně **Francie** přijala právní a etický rámec pro využívání umělé inteligence ve školách a umožní, aby nástroje umělé inteligence pomáhaly přizpůsobit výuku základních dovedností na základních a nižších středních školách. **Irsko** se rovněž snaží podpořit učitele a zachovat integritu hodnocení žáků prostřednictvím pokynů k používání umělé inteligence ve výuce a učení. Vyvíjí strategie a nástroje pro zavádění umělé inteligence do školního vzdělávání. V **Chorvatsku** se připravují nové učební osnovy zaměřené na umělou inteligenci a nově vznikající digitální technologie s cílem zlepšit digitální kompetence učitelů a žáků. Součástí **maltské** strategie, která zavádí nástroje IKT a umělé inteligence na všech úrovních škol a usiluje o zlepšení digitální gramotnosti a gramotnosti v

oblasti umělé inteligence, je také začlenění umělé inteligence do učebních osnov a cílené vzdělávání učitelů.

Pokračovala modernizace systémů odborného vzdělávání a přípravy, například prostřednictvím strukturálních reforem, modernizované infrastruktury a forem celoživotního učení. Řada zemí zavedla nebo aktualizovala vnitrostátní strategie v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. **Kypr** připravuje novou strategii odborného vzdělávání a přípravy a zahájil velké projekty infrastruktury financované v rámci plánu pro oživení a odolnost a FST a pilotně zavedl střední odborné školy, jejichž cílem je poskytnout flexibilnější cestu kombinující všeobecné a odborné vzdělávání financované z ESF+. Základem úsilí jednotlivých členských států o zlepšení schopnosti odborného vzdělávání a přípravy reagovat je také vlna legislativních reforem. Ve **Španělsku** došlo k další konsolidaci regulačního rámce odborného vzdělávání a přípravy směrem k posílení přístupu založeného na učení se prací a učňovské přípravě, a to prostřednictvím několika královských dekretů, které upravují strukturu učebních osnov, součásti systému a řízení a zároveň podporují zřizování center excelence a ekologickou a digitální transformaci v odborné přípravě. S cílem lépe sladit nabídku odborné přípravy s poptávkou na trhu práce zahájilo **Polsko** vytváření center odborných dovedností, která sdružují školy odborného vzdělávání a přípravy, vysokoškolské instituce, zaměstnavatele a další zúčastněné strany. **Estonsko** pokračovalo v reformě právních předpisů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání dospělých s cílem podpořit flexibilní formy vzdělávání a rozvoj mikrocertifikátů.

Prioritou zůstává rozšíření přístupu k vysoce kvalitnímu učení se prací. V **Bulharsku** byl aktualizován právní rámec duálního odborného vzdělávání a přípravy a byly vyčleněny další veřejné prostředky na úhradu příspěvků studentů v duálním vzdělávání na sociální a zdravotní pojištění, čímž se zajistila lepší spolupráce se zaměstnavateli a širší využívání podnikové odborné přípravy. Jiné členské státy upřednostňují dospělou populaci a možnosti prohlubování dovedností. **Švédsko** vyčlenilo dalších 900 milionů SEK (přibližně 80 milionů EUR) na rozšíření odborného vzdělávání dospělých, což umožní více míst pro celoroční studium v reakci na nedostatek dovedností. Zdvojnásobuje se také příspěvek pro vedoucí pracovníky v učňovském školství na 7 000 SEK (přibližně 624 EUR) ročně s cílem zajistit, aby více pracovišť přijímalo učně. Jedním z hlavních bodů programu je rovněž zvyšování digitalizace a udržitelnosti v odborném vzdělávání a přípravě. **Španělské** investice zahrnují přeměnu více než 1 200 učeben na prostory pro aplikované technologie, více než 25 000 vzdělávacích akcí v rozsahu 30 hodin pro učitele odborného vzdělávání a přípravy v oblasti zelených a digitálních dovedností a rozšíření dvojjazyčných vzdělávacích cyklů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Tato opatření jsou zakotvena v plánu pro oživení a odolnost a očekává se, že posílí zapojení účastníků vzdělávání i relevanci pro trh práce.

Členské státy podporují úsilí vysokoškolských institucí o modernizaci jejich systémů, posílení vazeb na trh práce a prosazování internacionalizace. Ačkoliv počet osob s terciárním vzděláním neustále roste, stále větší důraz je kladen na zajištění vysoce kvalitního vzdělání a zvýšení jeho relevance pro trh práce k řešení nedostatku dovedností. S podporou ESF+ posiluje **Bulharsko** učení založené na kompetencích a internacionalizaci svých vysokoškolských institucí. **Kyperský** národní plán na zlepšení a modernizaci vysokoškolského vzdělávání se zaměřuje na zvýšení kvality a excelence, propojení vzdělávání s trhem práce a podporu internacionalizace. **Česko** usiluje o zavedení krátkodobých terciárních programů na nových vyšších odborných školách a **Španělsko** zavedlo postupy pro uznávání informálního a neformálního učení. Některé země nedávno zavedly strategie internacionalizace s cílem zvýšit mobilitu a internacionalizaci ve vysokoškolském vzdělávání. **Rakouská** národní strategie mobility a internacionalizace ve vysokoškolském vzdělávání na období 2020–2030 podporuje mobilitu všech skupin ve vysokoškolském vzdělávání a klade větší důraz na prosazování

vysoce kvalitní akademické mobility. **Německo** doufá, že zvýší svou atraktivitu pro zahraniční studenty zmírněním právních požadavků (víza, podmínky vstupu) a usnadněním přístupu k programům prostřednictvím většího uznávání dovedností a diplomů, jazykových kurzů, ubytování a poradenství. **Polsko** s podporou z Evropského sociálního fondu plus (ESF+) připravuje svou první strategii internacionalizace ve vysokoškolském vzdělávání, která má být dokončena do konce roku 2025.

Členské státy přijímají opatření k zvýšení a zlepšení vzdělávání dospělých v souladu s iniciativami unie dovedností. Několik členských států pilotně zavádí individuální vzdělávací účty jako přístup k odborné přípravě založený na poptávce. Na **Slovensku** vstoupil v lednu 2025 v platnost nový zákon o vzdělávání dospělých, jehož cílem je posílit systém vzdělávání dospělých a podpořit neformální vzdělávání, zejména pilotním zaváděním individuálních vzdělávacích účtů. Přestože individuální vzdělávací účty mají poskytnout všeobecný přístup ke vzdělávání, některé pilotní projekty se zaměřují na konkrétní skupiny. Například na **Kypru** se v rámci pilotního projektu poskytuje dlouhodobě nezaměstnaným dospělým s nízkou kvalifikací během tří let částka ve výši 2 400 EUR, která je financována z ESF+. Dobře navržený systém vzdělávání dospělých vyžaduje udržitelné financování. **Lotyšsko** s podporou z ESF+ přijalo v červenci 2025 nařízení o zřízení fondů na prohlubování dovedností, které přispějí k vytvoření udržitelnějšího a náležitě financovaného systému vzdělávání dospělých, a to se zapojením zaměstnavatelů. Cílem pilotního projektu je poskytnout do roku 2029 školení více než 4 700 osobám. Pilotní projekt bude probíhat do roku 2029. V zájmu sladění dovedností s potřebami trhu práce zlepšuje řada zemí strategie v oblasti dovedností a systémy předvídání dovedností. Do konce roku 2025 provádí **Španělsko** v rámci plánu pro oživení a odolnost výzkum, jehož cílem je zjistit potřeby v oblasti dovedností prostřednictvím průzkumu provedeného v klíčových odvětvích, aby bylo možné účinně reagovat na požadavky na odbornou přípravu a změnu kvalifikace. V červnu 2025 zavedlo **Lucembursko** program aktivního řízení zaměstnanosti a změny kvalifikace / prohlubování dovedností, tzv. „Skills-Plang“. Členské státy pokračují v provádění evropského přístupu k mikrocertifikátům, který podporuje prohlubování dovedností a změnu kvalifikace a zároveň zviditelňuje a usnadňuje srovnatelnost dovedností v celé EU. V září 2025 zavedlo **Maďarsko** nové nařízení o vzdělávacích programech vedoucích k získání mikrocertifikátů v oblasti vzdělávání dospělých, které umožňuje kratší možnosti odborné přípravy pro dospělé na základě akreditovaných učebnic odborného vzdělávání a přípravy. **Španělsko** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost zavedlo akční plán k vytvoření rámce pro rozvoj mikrocertifikátů. Španělsko rovněž pracuje na poskytování mikrocertifikátů na podporu specifických znalostí a dovedností, po nichž je na trhu práce poptávka. Klíčovou prioritou ve všech členských státech zůstává uznávání kompetencí získaných v rámci pracovních zkušeností a neformálního učení. V červnu 2024 přijalo **Chorvatsko** nové nařízení, které umožňuje uznávání předchozího učení, přičemž zvláštní pozornost věnuje potřebám dospělých s nízkou kvalifikací a uchazečů o zaměstnání. Reforma lépe přizpůsobuje validaci požadavkům trhu práce a podporuje cestu k získání certifikované kvalifikace. Na **Maltě** byly v září 2024 zveřejněny aktualizované vnitrostátní pokyny, které revidují rámec pro validaci neformálního a informálního učení a podporují soudržnější přístup vstřícný k poskytovatelům, který je podpořen lepším zajišťováním kvality a koordinací zúčastněných stran.

Byly zavedeny iniciativy k posílení digitálních dovedností ve vzdělávání. Například v **Belgii** schválily vlády Valonsko-bruselské federace a Valonského regionu novou dohodu o spolupráci v oblasti digitálního vzdělávání v rámci povinné školní docházky a vzdělávání dospělých, která zajistí, aby všichni žáci a zaměstnanci získali minimální soubor digitálních dovedností v souladu s evropským rámcem digitálních kompetencí. **Malta** zahájila strategii v oblasti digitálního vzdělávání na období 2025–2030, jež má vybavit studenty digitálními

dovednostmi. **Finsko** zahájilo v rámci plánu pro oživení a odolnost program digitalizace kontinuálního učení, včetně služeb na podporu plynulého přechodu mezi vzděláváním a pracovním životem. V rámci politiky digitální transformace vzdělávání (2025–2035), podporované z fondů ESI a Nástroje pro oživení a odolnost, pokračuje **Polsko** ve vybavování škol zařízeními IKT, ve školení učitelů v digitálních dovednostech a také v rozvoji sítě pedagogických koordinátorů IKT ve školách (do roku 2028 bude vyškoleny 25 000 učitelů, kteří se stanou koordinátory). Některé země se zaměřují na prohlubování dovedností dospělých a občanů. **Bulharsko** zřizuje 760 digitálních klubů, které budou poskytovat bezplatný přístup ke vzdělávacím kurzům v oblasti digitálních dovedností pro dospělé (s rozpočtem ve výši 116 milionů EUR z Nástroje pro oživení a odolnost). **Španělsko** zahájilo v rámci plánu pro oživení a odolnost modulové vzdělávání zaměřené na změnu kvalifikace a prohlubování dovedností zaměstnaných i nezaměstnaných osob. Některé země zavedly také opatření na podporu pokročilejších digitálních dovedností a odborníků na IT. **Španělsko** zavedlo odborné kurzy v oblasti digitálních dovedností, aby v rámci plánu pro oživení a odolnost vyškolilo více než 10 000 odborníků prostřednictvím specializovaných kurzů v rozsahu nejméně 250 hodin. V roce 2025 obnovil na **Maltě** Maltský úřad pro digitální inovace (MDIA) program digitálních stipendií Pathfinder, jehož cílem je podpořit studenty, aby se specializovali na umělou inteligenci a další digitální obory na magisterské a doktorské úrovni. **Švédsko** investuje v roce 2025 částku 28 milionů SEK (přibližně 2,5 milionu EUR) s cílem umožnit sedmi vysokoškolským institucím vytvořit krátkodobé kurzy zaměřené na rozvoj dovedností v oblasti umělé inteligence pro odborníky v různých odvětvích. Do roku 2026 chce **Polsko** s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost vyškolit v digitálních dovednostech nejméně 250 000 občanů, včetně těch, kterým hrozí vyloučení.

V souladu s programem souběžné transformace a doporučením Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu rozšiřují členské státy iniciativy v oblasti odborné přípravy, které se zaměřují na poptávku po zelených dovednostech v různých odvětvích a profesích. V září 2024 zahájilo **Řecko** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost více než 600 vzdělávacích programů zaměřených na zelené dovednosti, které poskytují národní služby zaměstnanosti a které jsou určeny pro 50 000 zaměstnanců soukromého sektoru. Tyto programy jsou určeny uchazečům o zaměstnání, zaměstnancům a podnikatelům a zahrnují témata, jako je udržitelné zemědělství, zelené technologie a obnovitelné zdroje energie. Iniciativa „Skillsbridges“, která byla v **Lucembursku** zahájena ve školním roce 2024/25 a která je součástí jeho plánu pro oživení a odolnost, podporuje prohlubování dovedností a změnu kvalifikace v souladu s vnitrostátními poznatky o dovednostech a potřebami trhu práce, přičemž klade zvláštní důraz na odbornou přípravu v odvětvích, která jsou ovlivněna digitální a ekologickou transformací, včetně stavebnictví, dopravy a zpracovatelského průmyslu. Očekává se, že na **Maltě** bude provedeno mapování vzdělávacích příležitostí v oblasti udržitelného rozvoje a zelených pracovních míst, jehož cílem bude určit nedostatečné kapacity a přispět k plánu v oblasti zelených dovedností v souladu s prognózami trhu práce.

Členské státy přijímají opatření na podporu zaměstnatelnosti mladých lidí v souladu s posílenou zárukou pro mladé lidi. **Malta** v únoru 2025 zahájila „Záruku pro mládež 3.0“ s celkovým rozpočtem ve výši 10 milionů EUR financovaným z ESF+. Cílem je posílit formy aktivizace mládeže nabídkou individuální podpory, cílené odborné přípravy a pracovních stáží. **Bulharsko** zavedlo opatření financované z ESF+ nazvané „Stáže pro mladé“, které zaměstnavatele motivuje k tomu, aby po ukončení stáže nabízeli smlouvy na dobu neurčitou. V září 2024 schválilo **Portugalsko** s podporou z ESF+ program stáží INICIAR. Spolufinancuje 65 % nákladů na grant pro stážisty a v profesích s nedostatečným zastoupením žen, u osob se zdravotním postižením, ve vnitrozemí s nízkou hustotou obyvatelstva a v případě, že je se

stážistou podepsána pracovní smlouva na dobu neurčitou a plný úvazek do 20 pracovních dnů od skončení stáže, může dosáhnout 80 %. **Portugalsko** rovněž provádí opatření financované z ESF+, které poskytuje zaměstnavatelům finanční podporu na zaměstnávání a udržení kvalifikovaných mladých lidí, například podporou kvality zaměstnání a stanovením mzdy odpovídající kvalifikaci. V **Řecku** probíhá opatření financované z ESF+, jehož cílem je připravit 25 000 nezaměstnaných mladých lidí (ve věku 18–29 let) na začlenění na trh práce. **Španělsko** do svého plánu pro oživení a odolnost zařadilo tři programy zaměřené na zaměstnávání mladých lidí, které se zaměřují na dosažení odborné způsobilosti prostřednictvím odborné přípravy a zaměstnání, přičemž zvláštní pozornost věnuje dovednostem souvisejícím s klimatem a digitálními technologiemi. Ve **Švédsku** se na obecní a regionální úrovni zavádějí opatření zaměřená na osoby NEET, která mají usnadnit jejich opětovné začlenění na trh práce a do společenského života a zároveň se zaměřují na duševní zdraví.

Pokračují práce na podpoře větší rovnosti žen a mužů v zaměstnání a v úrovni odměňování. V **Lucembursku** byl v roce 2024 přijat zákon o zřízení „Střediska pro sledování rovnosti žen a mužů“ a „Vrchní rady pro rovnost žen a mužů“. Posláním střediska je shromažďovat údaje, poskytovat informace a sledovat a analyzovat vývoj v oblasti rovnosti žen a mužů. Devítičlenná rada se zabývá všemi otázkami rovnosti žen a mužů a poskytuje poradenství v této oblasti. **Francie** provedla ve vnitrostátním právu směrnici o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností (EU 2022/2381) na základě zákona Copé-Zimmermann, jehož cílem je zlepšit rovnost žen a mužů ve velkých společnostech. Ve **Finsku** vláda a ústřední organizace trhu práce sjednaly společná opatření pro rovné odměňování na období 2024–2027. Cílem programu rovného odměňování je snížit do roku 2027 rozdíly v odměňování žen a mužů na méně než 15 %. **Česko, Finsko, Polsko a Slovensko** podnikly kroky k provedení směrnice o transparentnosti odměňování ve vnitrostátním právu, čímž posílily zásadu stejné odměny za stejnou práci stejné hodnoty pro muže a ženy. V členských státech se také objevily další snahy o zlepšení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem osob s rodičovskými povinnostmi. V **Dánsku** byl v případě hospitalizovaných novorozenců prodloužen nárok rodičů na dávky v nepřítomnosti a mateřství z celkem tří měsíců na dvanáct měsíců pro každého z rodičů. V **Belgii** budou moci nyní o rodičovskou dovolenou požádat i rodiče s dlouhodobými povinnostmi vůči dítěti v péstounské péči. Jiné členské státy poskytují ženám větší pobídky k práci. **Itálie** nabízí částečné osvobození od hrazení příspěvků na sociální zabezpečení zaměstnaným a samostatně výdělečně činným matkám alespoň dvou dětí. Výhoda, která platí do deseti let věku nejmladšího dítěte a od roku 2027 do osmnácti let věku nejmladšího dítěte pro matky tří a více dětí, je vyhrazena pro osoby se zdanitelným příjmem do 40 000 EUR ročně, které se neúčastní režimu paušální daně. Opatření má roční limit výdajů ve výši 300 milionů EUR. Program veřejných služeb zaměstnanosti v **Řecku** podporuje 5 880 nezaměstnaných ve věku 30–59 let při podnikání a zakládání nových malých a středních podniků s důrazem na nezaměstnané ženy. Výše podpory pro nové podniky/příjemce činí 17 000 EUR.

V mnoha členských státech probíhají snahy o posilování začlenění osob se zdravotním postižením na trh práce. Některé země se snaží zlepšit rovný přístup na trh práce prostřednictvím veřejného sektoru. Například program dotovaného zaměstnávání v **Řecku** přispívá až na 75 % mzdy a odvodů pro 1 000 nezaměstnaných osob se zdravotním postižením, které mají být zaměstnány v místní samosprávě. Program bude trvat osmnáct měsíců a jeho cílem je začlenit účastníky na trh práce. Ve **Španělsku** se díky reformám výběrová řízení ve veřejné správě více přizpůsobí potřebám osob se zdravotním postižením. **Lucembursko** mění zákon o osobách se zdravotním postižením, aktualizuje definice, rozšiřuje práva a zdokonaluje podpůrné mechanismy s cílem posílit právní, sociální a profesní začlenění. **Švédsko** usiluje o zvýšení informovanosti zaměstnavatelů o podpoře, která je k dispozici pro osoby se zdravotním

postížením v zaměstnání, a pověřilo veřejné služby zaměstnanosti prováděním informačních iniciativ.

2.3 Hlavní směr 7: Zlepšení fungování trhů práce a účinnosti sociálního dialogu

V tomto oddíle se rozebírá provádění hlavního směru politik zaměstnanosti 7, který členskými státy doporučuje, aby zlepšily fungování trhů práce a účinnost sociálního dialogu. To zahrnuje mimo jiné udržování nastavení rovnováhy mezi flexibilitou a jistotou v politikách na trhu práce, předcházení segmentaci trhu práce, přisvojení si nových pracovních metod, jakož i zajištění účinnosti aktivních politik na trhu práce a boj proti nehlášené práci. Tyto cíle jsou v souladu s: čtvrtou (aktivní podpora zaměstnanosti), pátou (bezpečné a adaptabilní zaměstnání), sedmou (informace o pracovních podmínkách a ochrana v případě propuštění), osmou (sociální dialog a zapojení pracovníků), desátou (zdravé, bezpečné a dobře uzpůsobené pracovní prostředí) a třináctou (podpora v nezaměstnanosti) zásadou evropského pilíře sociálních práv. Oddíl se rovněž zabývá podporou sociálního dialogu a zapojením organizací občanské společnosti na základě stávajících vnitrostátních postupů. Oddíl 2.3.1 se zabývá aspekty souvisejícími s kvalitou pracovních míst a segmentací trhu práce, budoucností práce, a to i v souvislosti s digitální transformací. V rámci tohoto hlavního směru jsou dále analyzovány dlouhodobá nezaměstnanost a aktivní politiky na trhu práce. V závěru této části je popsána úloha sociálních partnerů a význam sociálního dialogu a vhodných konzultací s občanskou společností při vytváření a provádění politik. Oddíl 2.3.2 informuje o opatřeních politik členských států v těchto oblastech.

2.3.1 Klíčové ukazatele

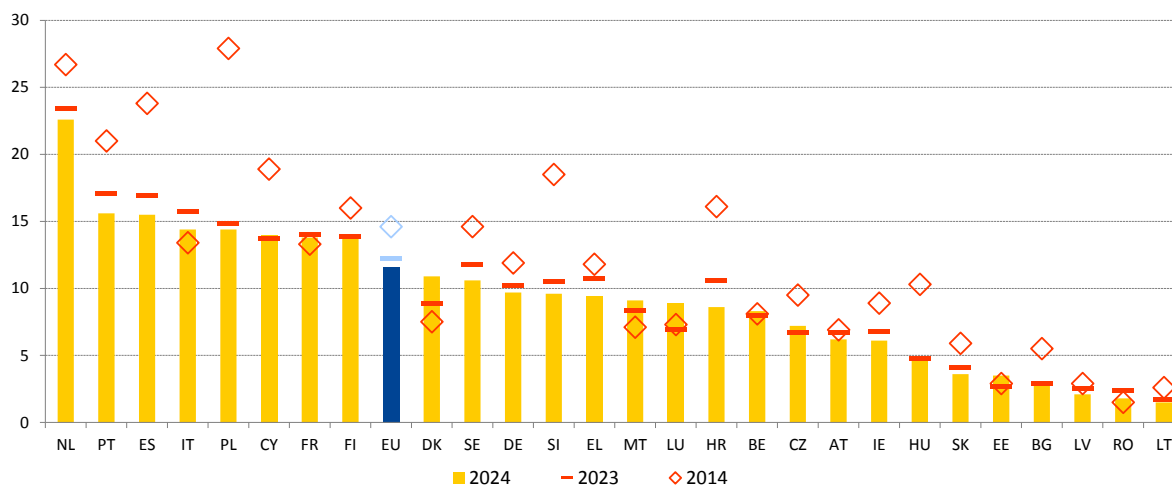
Flexibilní smluvní ujednání mohou pomoci uspokojit požadavky trhu práce, mohou však také přispět k větší segmentaci trhu práce a snížit kvalitu pracovních míst. Nestandardní formy práce, jako je dočasná práce a práce na částečný úvazek, mohou zaměstnavatelům i zaměstnancům poskytnout větší flexibilitu a sloužit jako „odrazový můstek“ ke stálému zaměstnání a lepším pracovním podmínkám. V některých případech však mohou omezovat vzestupnou mobilitu, prodlužovat nestabilitu a poskytovat špatné pracovní podmínky. Často jsou spojeny s nižšími výdělky a omezeným přístupem k sociální ochraně, odbornému vzdělávání a zastupování¹⁹⁴. Mohou také vést ke snižování atraktivity některých odvětví a povolání, což v případě nízkých mezd a špatných pracovních podmínek zhoršuje nedostatek pracovních sil¹⁹⁵. Segmentace trhu práce se více dotýká mladých lidí, žen, migrantů, starších pracovníků a osob s nízkou kvalifikací. Aktivní politiky na trhu práce, které podporují přechod na kvalitnější pracovní místa, pobídky pro zaměstnavatele, aby pracovníky zaměstnávali na plný úvazek na dobu neurčitou, a odpovídající přístup k sociální ochraně a možnostem vzdělávání mohou mimo jiné pomoci snížit segmentaci trhu práce a zvýšit kvalitu pracovních míst.

¹⁹⁴ Eurofound, [Segmentace trhu práce](#), Evropský slovník průmyslových vztahů, 2019.

¹⁹⁵ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024, a Eurofound, [Podnikové postupy k řešení nedostatku pracovních sil](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

Graf 2.3.1: V posledním desetiletí se podíl dočasného zaměstnávání snižuje, mezi jednotlivými členskými státy však přetrvávají značné rozdíly

Podíl dočasných zaměstnanců mezi všemi zaměstnanci (20–64 let, v %, roční údaje)

Poznámka: Definice pro ES a FR se v roce 2023 a 2024 liší. Přerušeni řady pro DK v roce 2023 a pro BG v roce 2024.

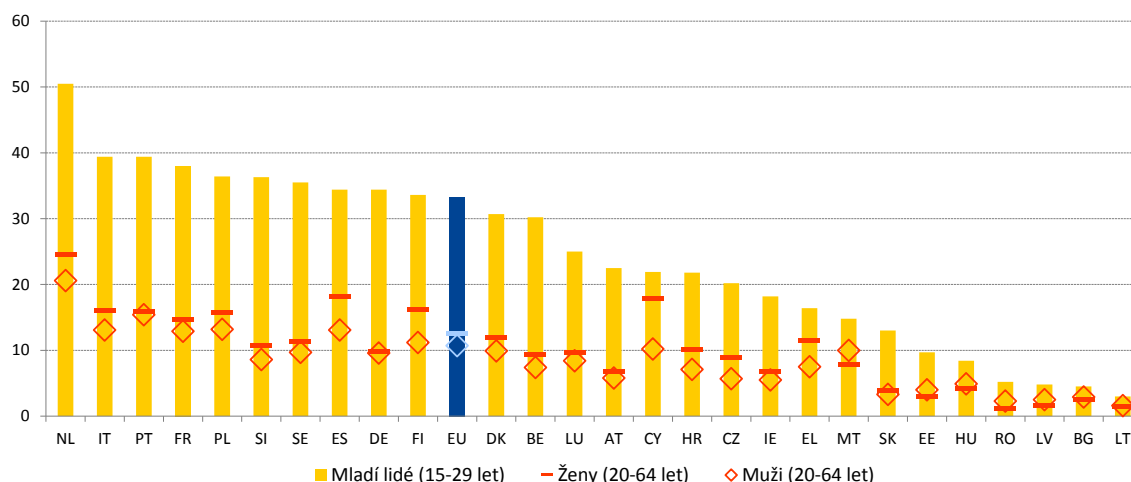
Zdroj: Eurostat [[lfsi_pt_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

Podíl dočasných pracovníků v EU se v kontextu vysoké a rostoucí míry zaměstnanosti nadále snižoval, rozdíly mezi členskými státy jsou však stále značné¹⁹⁶. Podíl dočasných pracovníků mezi všemi zaměstnanci (20–64 let) nadále vykazoval klesající tendenci a v roce 2024 dosáhl 11,6 %. To je o 0,6 procentního bodu méně než v předchozím roce a o 3 procentní body méně než před deseti lety – viz graf 2.3.1. Ačkoli většina členských států zaznamenala podobný vývoj, rozdíl mezi nejvyššími a nejnižšími podíly dočasné zaměstnanosti zůstává značný a činí 21,1 procentního bodu. Nejvyšší podíly v EU v roce 2024 nadále zaznamenávalo Nizozemsko (22,6 %) a Portugalsko, Španělsko, Itálie a Polsko (okolo 15 % nebo více), zatímco v Bulharsku, Lotyšsku, Rumunsku a Litvě byly hodnoty nižší než 3 %.

¹⁹⁶ Zaměstnanci s dočasnými smlouvami jsou definováni jako zaměstnanci se smlouvou na dobu určitou, jejichž hlavní pracovní poměr skončí buď po předem stanovené době, nebo po době, která není předem známa.

Graf 2.3.2: Podíl dočasného zaměstnání mladých lidí a žen se v jednotlivých členských státech výrazně liší

Podíl dočasných zaměstnanců mezi mladými lidmi (15–29 let) a ženami a muži (20–64 let), (v %, 2024)

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. Přerušeni řady pro BG.

Zdroj: Eurostat, [lfsi_pt_a], šetření pracovních sil v EU.

Smlouvy na dobu určitou jsou téměř třikrát častější u mladých lidí a častější u žen než u mužů, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují velké rozdíly. V roce 2024 mělo v EU po poklesu o 1,0 procentní bod oproti roku 2023 smlouvu na dobu určitou 33,3 % mladých zaměstnanců (15–29 let), zatímco mezi všemi zaměstnanci ve věku 20–64 let to bylo pouze 11,6 %. Nejnižší míry (kolem 5 % nebo méně) byly zaznamenány v Bulharsku, Lotyšsku, Litvě a Rumunsku, zatímco míry kolem 40 % nebo vyšší byly charakteristické pro Nizozemsko, Itálii a Portugalsko – viz graf 2.3.2. Ve většině členských států (20) měly ženy častěji smlouvy na dobu určitou než muži, což vedlo k tomu, že v roce 2024 činil rozdíl mezi muži a ženami v EU v průměru 1,9 procentního bodu. Na Kypru, ve Finsku a Španělsku se rozdíl pohyboval mezi 5 a 7 procentními body, zatímco v Litvě, Německu a Bulharsku byl rozdíl mezi 0,1 a 0,3 procentního bodu.

Rámeček pilíře 6: Aspekty kvality pracovních míst v členských státech EU

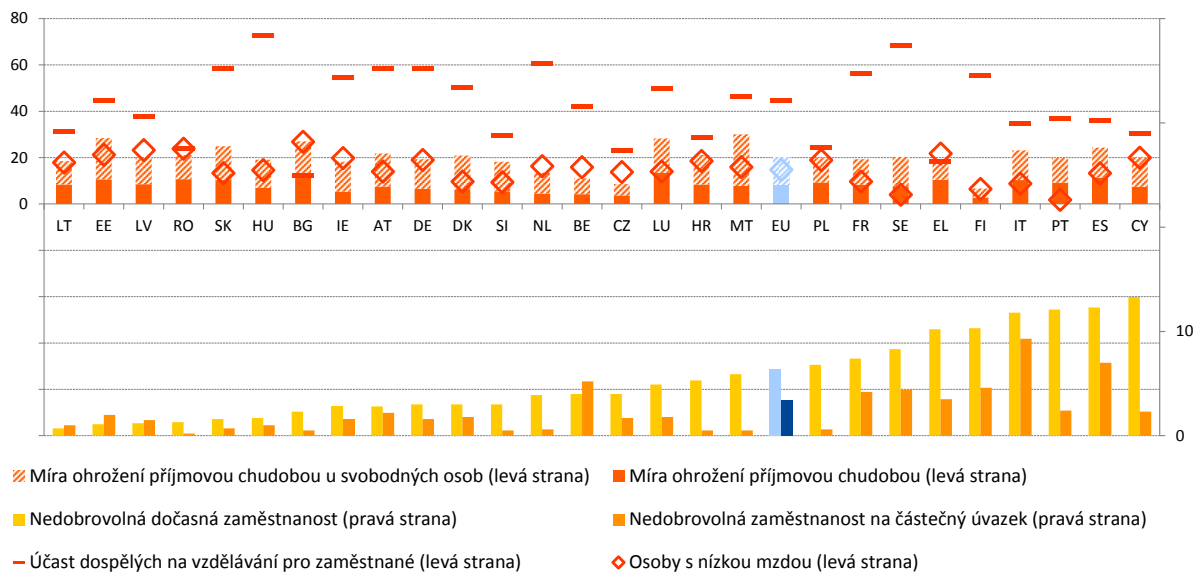
Podpora kvality pracovních míst je klíčová pro konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství s vysokou produktivitou a inovační kapacitou, vysoce kvalifikovanou pracovní silou a větší sociální soudržností. Kvalita pracovních míst zahrnuje řadu aspektů, které jsou rovněž ovlivněny strukturálními změnami na trhu práce. Patří mezi ně digitální a ekologická transformace, demografické změny, vývoj pracovních smluv a forem práce, vývoj kultury na pracovišti a širší společenské hodnoty a cíle, jako je nediskriminace a rovné příležitosti. Jak bylo projednáno ve Výboru pro zaměstnanost (EMCO) a zohledněno ve stanovisku výboru EMCO pro zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2025¹⁹⁷, kvalita pracovních míst zahrnuje tradiční aspekty, jako je *přiměřený výdělek a spravedlivá mzda, jistota zaměstnání a kariéry a rozvoj dovedností a kariéerní postup*. Všechny tyto prvky jsou na sobě vzájemně závislé a jejich kombinace může vytvořit příznivý cyklus osobního posílení, produktivity a hospodářského růstu. Zároveň (jak je zdůrazněno ve stanovisku výboru EMCO) mohou *bezpečnost a ochrana zdraví při práci* ve

¹⁹⁷ Viz [stanovisko Výboru pro zaměstnanost k důležitým aspektům kvality pracovních míst](#) předložené na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2025.

spojení se spokojeností na pracovišti, optimálním uspořádáním pracovní doby, rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem a pracovní samostatností položit základy osobního a profesního rozvoje i organizačního úspěchu. Výsledkem může být například větší kreativita a zodpovědnost, vyšší motivace a produktivita a nižší výskyt syndromu vyhoření. Klíčovým horizontálním faktorem spravedlivého a inkluzivního trhu práce je také *zastupování a organizace kolektivních zájmů, genderová rovnost a rovné příležitosti*, jakož i úsilí o podporu přechodu od nehlášené a částečně hlášené práce k formálnímu zaměstnání. Nedílnou součástí kvality pracovních míst je také míra a typ *sociální ochrany*, která je k dispozici pro různé formy zaměstnání. Připravovaný plán kvalitních pracovních míst, který vzniká ve spolupráci se sociálními partnery v EU, představuje obnovený závazek podporovat kvalitní pracovní místa, která v konkurenceschopné EU obstojí i v budoucnosti. Představí komplexní strategii pro řešení výzev a příležitostí na evropských trzích práce, pokud jde o kvalitní pracovní místa, a přispěje ke spravedlivé ekologické a digitální transformaci, předvídání změn a rychlejšímu zásahu v případech hrozby restrukturalizace. Plán nastiňuje iniciativy a nástroje, které mají přizpůsobit politiku zaměstnanosti potřebám rychle se vyvíjející ekonomiky a zároveň zůstat v souladu se zásadami evropského sociálně tržního hospodářství, sociálního pokroku a plné zaměstnanosti. Zdůrazňuje také klíčové faktory, které podporují kvalitní pracovní místa v prostředí příznivém pro podnikání, a vyzývá k prosazování stávajících sociálních práv, kvalitním službám pro všechny a napříč regiony, odpovídajícímu financování a posílení sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání.

Výsledky v oblasti kvality pracovních míst se v jednotlivých členských státech a s ohledem na různé aspekty liší

Míra ohrožení příjmovou chudobou (18–64 let), 2024, % zaměstnaných osob a % svobodných zaměstnaných osob; účast dospělých na vzdělávání (25–64 let) (v posledních dvanácti měsících), 2022, % zaměstnaných osob; míra nedobrovolné dočasné zaměstnanosti a zaměstnanosti na částečný úvazek (15–64 let), 2024, % zaměstnanců, osoby s nízkými příjmy, 2022, % zaměstnanců

Poznámka: Údaje o nedobrovolném dočasném zaměstnání pro LV jsou k dispozici pouze pro důvod [JOB_TCTR] a pro SK pro důvod [NF_PJOB]. Přerušení řady pro BG a rozdílná definice pro ES a FR pro nedobrovolnou dočasnou zaměstnanost i zaměstnanost na částečný úvazek. Nízká spolehlivost údajů pro EE [JOB_TCTR] a pro MT, AT a SI pro [NF_PJOB]. Přerušení řady pro HR a předběžné údaje pro LT pro obě míry ohrožení příjmovou chudobou. Přerušení řady týkající se účasti dospělých na vzdělávání pro FR, IT a RO.
Zdroj: Eurostat [[tesem190](#)], [[lfsa_eetpgar](#)], [[tespm070](#)], [[ilc_iw02](#)], [[earn_ses_pub1s](#)], [zvláštní extrakce z Eurostatu o míře účasti dospělých na vzdělávání během posledních dvanácti měsíců bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti vychází ze šetření o vzdělávání dospělých.](#)

Výsledky s ohledem na různé aspekty kvality pracovních míst se v jednotlivých členských státech EU i v rámci jednoho členského státu značně liší. Například Bulharsko má sice nízký podíl nedobrovolné částečné zaměstnanosti¹⁹⁸ a nedobrovolné zaměstnanosti na částečný úvazek¹⁹⁹ (2,3 % a 0,5 % zaměstnanců (15–64 let)), má však jednu z nejvyšších měr ohrožení příjmovou chudobou (12,1 %) a jeden z nejvyšších počtů smrtelných pracovních úrazů (3,5 na 100 000 pracovníků). Finsko má poměrně vysoký podíl nedobrovolného dočasného zaměstnání (10,3 %) a nedobrovolného zaměstnání na částečný úvazek (4,6 %). Zároveň je míra ohrožení příjmovou chudobou relativně nízká (2,8 %), více než polovina (55,5 %) zaměstnaných osob se účastní vzdělávání a počet smrtelných úrazů je poměrně nízký (1 na 100 000 pracovníků). Slovensko vykazuje poměrně vysokou míru ohrožení příjmovou chudobou (10,3 %), ale s ohledem na všechny ostatní výše uvedené aspekty si vede dobře. Jiné členské státy, například Itálie a Španělsko, se potýkají s problémy v mnoha oblastech kvality pracovních míst.

Členské státy přijímají opatření ke zlepšení kvality pracovních míst s ohledem na různé aspekty. Například **Slovensko** dokončilo v listopadu 2024 provedení směrnice o minimální mzdě ve vnitrostátním právu. Přispěje to k přiměřeným výdělkům ve spodní části příjmové distribuce. Toho je dosaženo zavedením kritérií pro hodnocení přiměřenosti zákonné minimální mzdy, zvýšením mechanismu automatické valorizace na 60 % průměrné měsíční mzdy za předchozí rok a zřízením Komise pro minimální mzdu za účasti sociálních partnerů. V rámci širší reformy trhu práce **Slovinsko** v červnu 2025 zavedlo přísnější požadavky na agentury práce a zvýšilo regulační dohled nad těmito agenturami s cílem zlepšit ochranu dočasných pracovníků. **Řecko** zavedlo v červnu 2024 digitální pracovní kartu jako pilotní projekt, jehož cílem je plně chránit práva pracovníků tím, že zajistí sledování skutečné pracovní doby a odměn zaměstnanců. Cílem je bojovat proti zneužívání nehlášených přesčasů a proti nezákonným změnám a přesčasovým hodinám. **Itálie** rozšířila daňové odpočty u zaměstnanců přijatých na dobu neurčitou a od roku 2025 do roku 2029 zavedla osvobození od hrazení příspěvků na sociální zabezpečení pro zaměstnavatele ze soukromého sektoru najímající zaměstnance na dobu neurčitou v určitých odvětvích. S podporou z Nástroje pro oživení a odolnost zavedlo **Španělsko** akční plán k vytvoření rámce pro rozvoj mikrocertifikátů a pracuje na poskytování mikrocertifikátů zahrnujících řadu různých vzdělávacích akcí, aby pracovníci získali specifické znalosti a dovednosti žádané na trhu práce. V roce 2025 byla také na základě jednání se sociálními partnery zvýšena minimální mzda o 700 EUR ročně, což přinese prospěch přibližně 2,4 milionu pracovníků. K posílení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci přijalo **Lucembursko** v březnu 2025 vyhlášku, která aktualizuje ochranu pracovišť před karcinogenními, mutagenními a reprotoxickými látkami a posiluje povinnosti zaměstnavatelů v oblasti monitorování, hledání náhrad a hygienických kontrol.

Některé členské státy vykazují poměrně vysoký podíl dočasného zaměstnání a nízkou míru přechodu na pracovní místa na dobu neurčitou. To může poukazovat na problémy, pokud jde o roli dočasných smluv jako „odrazového můstku“ k dlouhodobějšímu trvalému zaměstnání. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem dočasných pracovníků zaznamenaly Itálie a Španělsko míru přechodů okolo 20 % nebo méně (oproti průměru EU ve výši 37,2 %), zatímco v Nizozemsku a Portugalsku přesáhla tato míra 40 % – viz graf 2.3.3. Naopak v Maďarsku, Lotyšsku a Rumunsku byl podíl dočasných pracovníků nižší než 5 % a na Maltě nižší než 10 %,

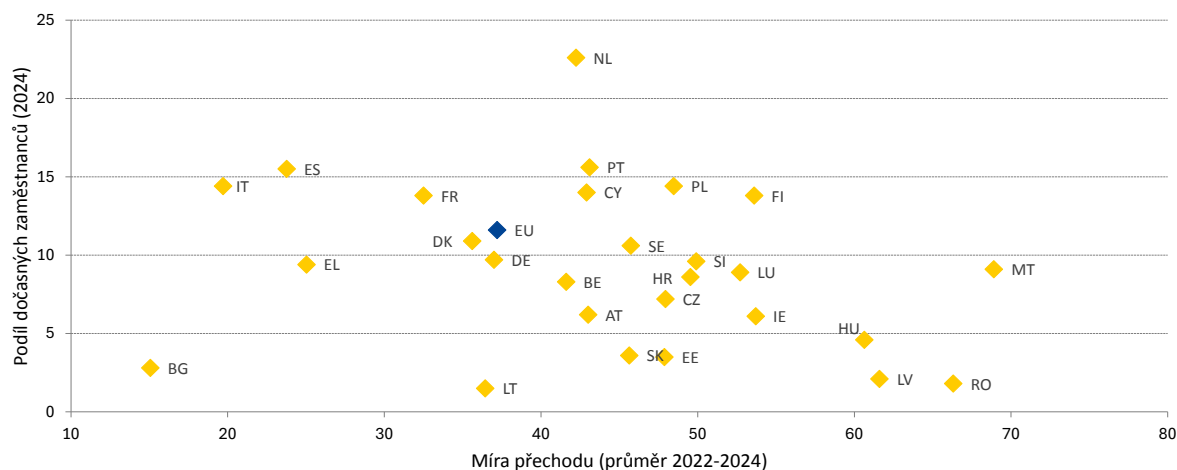
¹⁹⁸ Nedobrovolné dočasné zaměstnání je zde definováno buď jako „nebylo nalezeno žádné stálé pracovní místo“ [lfsa_etgar], nebo „pracovní místo bylo k dispozici pouze se smlouvou na dobu určitou“ [lfsa_etgar].

¹⁹⁹ Nedobrovolná práce na částečný úvazek je definována jako práce z důvodu „nenalezení práce na plný úvazek“ [lfsa_eetpgar].

ale míra přechodu na smlouvy na dobu neurčitou byla velmi vysoká, mezi 60–70 %. To naznačuje účinné cesty od dočasného k trvalému zaměstnání.

Graf 2.3.3: Míra přechodu na smlouvy na dobu neurčitou v EU se mezi členskými státy vyznačuje značnou různorodostí

Podíl dočasných zaměstnanců z celkového počtu zaměstnanců (20–64 let) v roce 2024 a míra přechodu do zaměstnání na dobu neurčitou (15–64 let) (průměrná hodnota za roky 2022, 2023 a 2024).

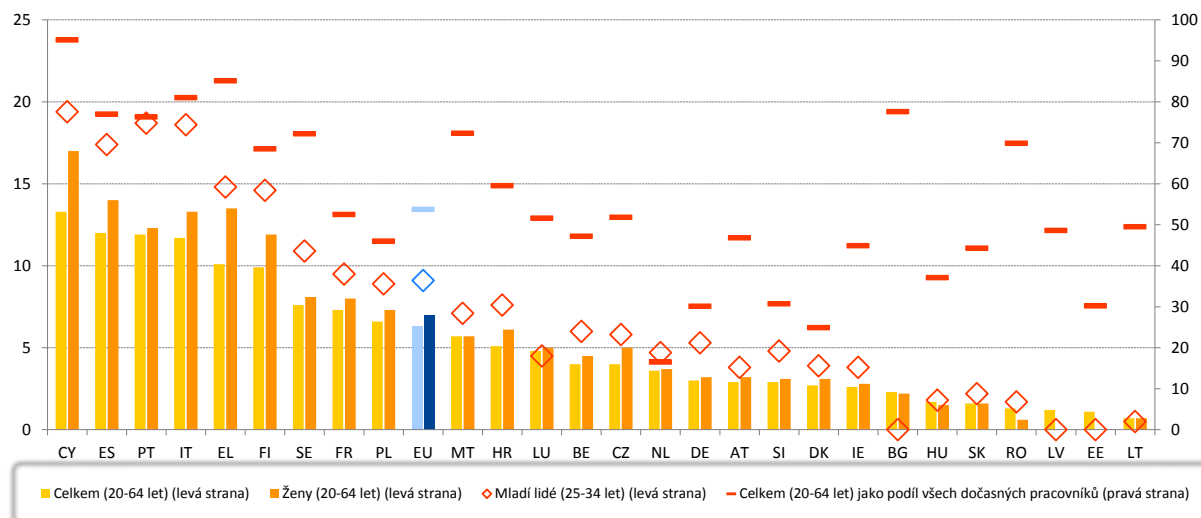
Poznámka: Pro míru přechodu mezi smlouvami na dobu určitou a neurčitou se uvažuje širší věková skupina 15–64 let. Míra přechodů na trhu práce chybí pro DE v roce 2022, pro DK chybí v roce 2024 a pro LU v roce 2023. Přerušení řady v roce 2023 pro FR. Předběžné údaje v roce 2024 pro LT. Pro dočasné zaměstnávání se používá věková skupina 20–64 let v souladu s hlavním ukazatelem sociálního srovnávacího přehledu pro zaměstnanost a související analýzou v tomto oddíle. Definice pro ES a FR pro rok 2024 se liší. Přerušení řady pro BG v roce 2024.

Zdroj: Eurostat, [lfsi_pt_a], šetření pracovních sil v EU a [ilc_lvhl32], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Nedobrovolné dočasné zaměstnání se týká značné části pracovní síly, přičemž mezi členskými státy existují výrazné rozdíly a častěji se vyskytuje u mladých lidí a žen. Nedobrovolné dočasné zaměstnání svědčí o situacích, kdy smluvní ujednání neodráží preference zaměstnanců v oblasti flexibility. V roce 2024 byl každý druhý dočasný zaměstnanec (20–64 let) (53,7 %, přibližně 10,6 milionu pracovníků) nedobrovolně zaměstnán na základě takového smluvního ujednání, což celkově představuje 6,4 % všech zaměstnanců. Mezi všemi zaměstnanci se podíl osob s nedobrovolnou dočasnou smlouvou pohyboval od 10 % nebo více na Kypru, ve Španělsku, Portugalsku, Itálii a Řecku až po přibližně 1 % nebo méně v Estonsku a Litvě – viz graf 2.3.4. Téměř ve všech případech byl podíl u žen vyšší než u mužů, s výjimkou Bulharska, Maďarska a Litvy. Mezi dočasnými pracovníky se podíl nedobrovolných dočasných zaměstnanců pohyboval od přibližně 16–25 % v Nizozemsku a Dánsku až po 95,1 % na Kypru. Zatímco Nizozemsko i Španělsko mají vysokou míru dočasné práce, Nizozemsko má nejnížší podíl dočasných zaměstnanců, kteří jsou v této situaci nedobrovolně, a průměrnou míru přechodu, zatímco ve Španělsku jsou tři ze čtyř dočasných zaměstnanců v této situaci nedobrovolně a míra přechodu je relativně nízká. To podtrhuje dvojitou povahu dočasné práce, která je buď zvolenou flexibilní formou zaměstnání a možnou cestou ke stabilnímu zaměstnání, nebo je důsledkem omezených alternativ a nízké míry přechodu pracovníků na stabilní zaměstnání.

Graf 2.3.4: Nedobrovolné dočasné zaměstnání se týká každého druhého dočasného pracovníka, zejména žen a mladých lidí

Nedobrovolně dočasně zaměstnaní jako procento z celkového počtu zaměstnanců (20–64 let) (v %, 2024)

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. Přerušeni řady pro BG. Údaje s nízkou spolehlivostí pro LV, MT, AT, SI, EE a SK. Údaje pro kategorie Celkem a Celkem jako podíl všech dočasných pracovníků pouze pro „pracovní místo bylo k dispozici pouze se smlouvou na dobu určitou“ pro LV a pouze „nebylo nalezeno žádné stálé pracovní místo“ pro SK. Chybějící údaje pro ženy a mladé lidi pro LV a EE a pouze „Nebylo nalezeno žádné stálé pracovní místo“ pro SK a RO

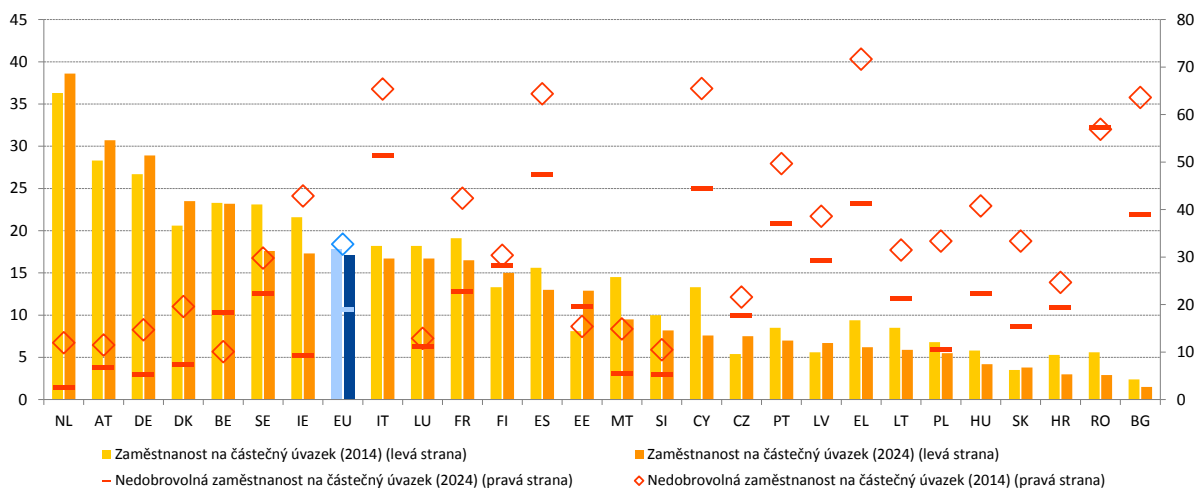
Zdroj: Eurostat, [lfsa_etgar], šetření pracovních sil v EU.

Zaměstnanost na částečný úvazek v EU v posledním desetiletí klesla a snížila se i její nedobrovolná složka, v některých členských státech však zůstala významná. Od roku 2014 se podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti (20–64 let) snížil o 0,7 procentního bodu a v roce 2024 dosáhl 17,1 %. Ve třech členských státech (Nizozemsko, Rakousko, Německo) tvořily částečné úvazky přibližně 30 % celkové zaměstnanosti, zatímco pět členských států uvedlo hodnoty nižší než 5 % (Maďarsko, Slovensko, Chorvatsko, Rumunsko, Bulharsko). Největší skupinu pracovníků na částečný úvazek nadále tvoří ženy (viz oddíl 2.2). S tím, jak se v posledním desetiletí zvyšovala míra zaměstnanosti a trhy práce se staly stále napjatějšími, míra nedobrovolné zaměstnanosti na částečný úvazek neustále klesala, jelikož zaměstnavatelé se snažili obsadit volná místa na plný úvazek²⁰⁰. V důsledku toho bylo v roce 2024 nedobrovolných 18,9 % všech částečných úvazků (15–64 let), zatímco před deseti lety to bylo 32,7 %. I v tomto ohledu existují mezi členskými státy značné rozdíly. Zatímco ve Španělsku, Itálii a Rumunsku je takto nedobrovolně zaměstnán přibližně každý druhý pracovník na částečný úvazek, na Maltě, ve Slovinsku, Německu a Nizozemsku je takto nedobrovolně zaměstnáno přibližně 5 % pracovníků na částečný úvazek nebo méně.

²⁰⁰ OECD, [OECD Employment Outlook 2025: Can We Get Through the Demographic Crunch?](#) (Prognóza zaměstnanosti na rok 2025: Dokážeme překonat demografickou krizi?), OECD Publishing, Paříž.

Graf 2.3.5: Podíl zaměstnanosti na částečný úvazek se mírně snížil, zatímco rozdíly v jejich nedobrovolné složce zůstávají v jednotlivých členských státech výrazné

Podíl zaměstnanosti na částečný úvazek na celkové zaměstnanosti (20–64 let) a podíl nedobrovolné zaměstnanosti na částečný úvazek jako procento z celkové zaměstnanosti na částečný úvazek (20–64 let), (v %, roční údaje).

Poznámka: Definice se liší pro ES a FR. U zaměstnanosti na částečný úvazek přerušeni řady pro BG v roce 2024. V případě nedobrovolného zaměstnanosti na částečný úvazek přerušeni řady pro FR v roce 2014 a BG v roce 2021 a nízká spolehlivost pro MT, HR a SI v roce 2024 a NL v roce 2014.

Zdroj: Eurostat, [lfsi_pt_a] a [lfsa_eppgai], šetření pracovních sil v EU.

Podíl osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců se v EU mírně snížil, ale v jednotlivých členských státech lze pozorovat výrazné rozdíly. Taková práce na vlastní účet sice také svědčí o podnikatelské iniciativě, lze ji však navíc chápat jako ukazatel „předstírané“ samostatné výdělečné činnosti, za kterou se skrývá závislý pracovní poměr²⁰¹. V roce 2024 souviselo 9,0 % celkové zaměstnanosti (20–64 let) v EU s osobami samostatně výdělečně činnými bez pracovníků²⁰². V porovnání s rokem 2023 se sice tento podíl snížil o 0,1 procentního bodu, ale i tak v roce 2024 představoval 17,7 milionu pracovníků. Nejvyšší podíl osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců na celkové zaměstnanosti byl zaznamenán v Česku, Itálii a Nizozemsku, a to kolem 13 %, a také v Polsku (14,1 %) a v Řecku (19,1 %). Nejnižší hodnoty (pod 5 %) byly pozorovány v Dánsku, Německu a Lucembursku. Celkově lze 15 % osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců v EU považovat za ekonomicky závislé²⁰³, přičemž nejvyšší podíl je zaznamenán v zemědělství, finančních službách a také ve zdravotnictví a dalších službách²⁰⁴. Přibližně 40 % z nich uvádí, že mají přinejmenším určité potíže vystačit s příjmem.

Chudoba u pracujících se v EU v roce 2024 po období postupného poklesu stabilizovala, stále se však týkala téměř každého dvanáctého pracovníka. Podíl zaměstnaných osob ve věku 18–64 let ohrožených chudobou se v Unii v roce 2024 snížil na 8,2 % z 8,3 % v

²⁰¹ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj ve Evropě v roce 2023](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2023.

²⁰² Eurostat, [lfsa_egaps] a [lfsi_emp_a], šetření pracovních sil v EU. Definice pro ES a FR se liší (viz metadata).

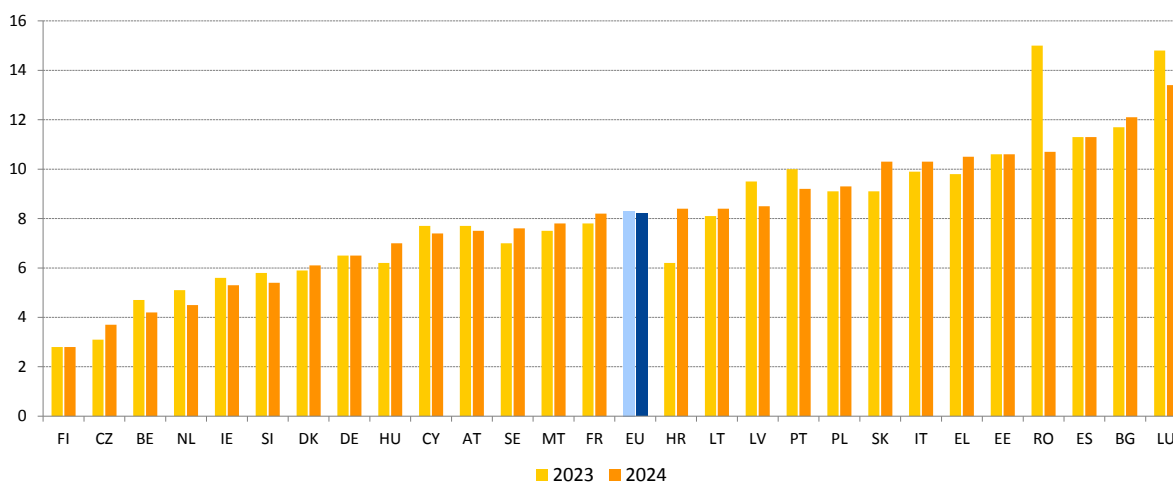
²⁰³ Ekonomicky závislé samostatně výdělečně činné osoby jsou definovány jako osoby samostatně výdělečně činné bez zaměstnanců, které během posledních dvanácti měsíců pracovaly pouze pro jednoho klienta nebo pro jednoho dominantního klienta, který určoval jejich pracovní dobu.

²⁰⁴ Eurofound, [Průzkum pracovních podmínek v Evropě 2024: První zjištění](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

roce 2023²⁰⁵, což je výrazně méně než před pandemií COVID (pokles z 9,1 % v roce 2019 a z 9,8 % v roce 2016). Pracovníci v nestandardních formách zaměstnání jsou postiženi relativně více, jelikož mají často nižší roční výdělek a intenzitu práce. Mezi domácnostmi s vysokou pracovní intenzitou byla v roce 2024 míra chudoby u pracujících méně než třetinová ve srovnání s domácnostmi s nízkou intenzitou práce²⁰⁶. Ke zlepšení situace domácností s nízkými příjmy v posledních letech přispěl silnější růst mezd u domácností pracujících s nižšími příjmy, k němuž napomohlo i výrazné zvýšení minimální mzdy od roku 2022 (viz oddíl 2.1.1)²⁰⁷. V roce 2024 došlo v Rumunsku k nejvýraznějšímu snížení chudoby u pracujících (o 4,3 procentního bodu na 10,7 % v roce 2024), i když stále převyšuje průměr EU, který činí 8,2 %. Lucembursko, Lotyšsko a Portugalsko rovněž zaznamenaly značné snížení (o 1,4 p.b., 1 p.b. a 0,8 p.b.), všechny se však stále pohybovaly kolem průměru EU nebo nad ním (13,4 %, 8,5 % a 9,2 %). Naopak na Slovensku chudoba u pracujících vzrostla o 1,2 procentního bodu. Nejvyšší míru chudoby u pracujících zaznamenalo Lucembursko (13,4 %), Bulharsko (12,1 %) a Španělsko (11,3 %). Stejně jako v předchozích letech byla míra chudoby u pracujících vyšší u státních příslušníků třetích zemí, pracovníků s nízkou úrovní vzdělání, zaměstnanců na částečný úvazek, dočasných pracovníků a domácností se závislými dětmi²⁰⁸. Chudoba u pracujících byla také vyšší u mužů než u žen.

Graf 2.3.6: Míra chudoby u pracujících byla v roce 2024 v EU v podstatě stabilní s výraznými rozdíly mezi jednotlivými členskými státy

Míra ohrožení příjmovou chudobou (18–64 let) (v %, roční údaje)

Poznámka: Přerušení řady v roce 2023 pro DE a HR. Přerušení řady v roce 2024 pro HR. Předběžné údaje v roce 2024 pro LT.

Zdroj: Eurostat [[tespm070](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Zrychlující se digitální transformace přetváří evropské trhy práce a každý desátý pracovník v EU využívá k práci generativní umělou inteligenci. Umělá inteligence (AI) a algoritmičké řízení nabízejí mocné nástroje pro podporu inovací, zvýšení produktivity, například prostřednictvím automatizace a doplňování pracovníků při plnění jejich úkolů, a posílení globální konkurenceschopnosti Evropy. Je-li používání umělé inteligence a systémů

²⁰⁵ Eurostat, [[ilc iw01](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek. Míra chudoby u pracujících se vztahuje k příjmům z předchozího roku.

²⁰⁶ Viz Eurostat, [[ilc iw03](#)], šetření pracovních sil v EU.

²⁰⁷ Viz Evropská komise, [Vývoj na trzích práce a vývoj mezd v Evropě, roční přehled z roku 2025](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

²⁰⁸ Viz Eurostat, [[ilc iw15](#)], [[ilc iw04](#)], [[ilc iw07](#)], [[ilc iw05](#)], [[ilc iw02](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

algoritmického řízení na pracovišti zodpovědně navrženo a uplatňováno, může zvýšit efektivnost, zjednodušit nábor, omezit předsudky a zvýšit kvalitu práce (viz také oddíl 2.1.1). Tyto nástroje však musí být vhodně spravovány, aby se náležitě vyřešily obavy z většího pracovního tlaku, neustálého sledování, možných předsudků a rizik pro ochranu osobních údajů pracovníků. Podle průzkumu Eurobarometru z roku 2025 považuje většina Evropanů umělou inteligenci a digitální technologie obecně za technologie, které mají pozitivní dopad na jejich práci, ekonomiku a kvalitu života²⁰⁹. Zároveň se 84 % respondentů domnívá, že umělá inteligence vyžaduje pečlivé řízení, zejména na pracovišti. V roce 2024 bude 12 % pracovníků v EU při své práci využívat různé formy generativní umělé inteligence, aby si zjednodušili složité mentální úkoly nebo získali doporučení, jak by měli pracovat²¹⁰. Generativní umělá inteligence byla využívána zejména mezi vedoucími pracovníky (23 %) a odborníky (28 %) a ve finančních službách (28 %). Využívání se lišilo i v jednotlivých členských státech. V Belgii, Dánsku, Nizozemsku, Švédsku a Lucembursku již tyto nástroje používá 20 až 25 % pracovníků, zatímco v Itálii, Řecku, Rumunsku a Portugalsku pouze 5 % či méně. Využívání digitálního monitorování při práci a algoritmického řízení pracovních procesů navíc mění způsob organizace, koordinace, monitorování a řízení práce²¹¹. Digitální monitorování je nejrozšířenější v zemích střední a východní Evropy, včetně Slovinska, Česka, Polska, Rumunska, Bulharska, Lotyšska a také Malty a Kypru. Kromě dvou nejběžnějších postupů (sledování pracovní doby a příchodů a odchodů) se v těchto zemích často používá také sledování internetu, uzavřený televizní okruh, sledování hovorů a sledování polohy vozidel. Obecně však byla v jednotlivých členských státech zjištěna vysoká míra různorodosti, pokud jde o rozšíření a typy digitálního monitorování. Pokud jde o algoritmické řízení, údaje z průzkumu ukazují, že 24 % pracovníků v EU má pracovní dobu přidělovanou automaticky. Akt EU o umělé inteligenci stanoví pro vývojáře a subjekty zavádějící umělou inteligenci jasný soubor pravidel založených na rizicích, pokud jde o konkrétní využití umělé inteligence, a zaručuje bezpečnost, základní práva a umělou inteligenci zaměřenou na člověka, přičemž v celé EU posiluje zavádění, investice a inovace v oblasti umělé inteligence²¹². Strategie pro využívání umělé inteligence²¹³, která podporuje zavádění umělé inteligence v deseti průmyslových odvětvích a ve veřejném sektoru v EU, zároveň uznává význam odpovědného a prospěšného využívání umělé inteligence na pracovišti.

Směrnice o práci prostřednictvím platformy usnadňuje správné určení statusu zaměstnance u pracovníků platform a podporuje transparentnost, spravedlnost, lidský dohled, bezpečnost a odpovědnost při algoritmickém řízení. Očekává se, že v roce 2025 bude v Evropské unii pracovat 43 milionů pracovníků prostřednictvím jedné či více digitálních

²⁰⁹ Evropská komise, [Zvláštní průzkum Eurobarometru 554 – Umělá inteligence a budoucnost práce](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

²¹⁰ Eurofound, [Průzkum pracovních podmínek v Evropě 2024: První zjištění](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

²¹¹ Gonzalez Vazquez, I., Fernandez Macias, E., Wright, S. a Villani, D., [Digitální monitorování algoritmické řízení a platformizace práce v Evropě](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025. Digitální monitorování je definováno jako shromažďování údajů o výrobním procesu prostřednictvím digitálních zařízení za účelem sledování různých aspektů práce a pracovníků samotných. Algoritmické řízení je definováno jako využití technologií založených na datech, které mohou zahrnovat umělou inteligenci, k alespoň částečné automatizaci některých aspektů řízení a koordinace pracovní síly, a to společně se sběrem údajů a dohledem nad pracovníky.

²¹² Viz [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci](#).

²¹³ Evropská komise, [sdělení o Strategii pro využívání umělé inteligence, COM\(2025\) 723 ze dne 8. října 2025](#).

pracovních platform²¹⁴. Práce prostřednictvím platform může nabídnout flexibilitu a hlavní nebo dodatečný příjem, může zlepšit rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a zároveň snížit překážky vstupu na trh práce pro mladé lidi a zranitelné skupiny, jako jsou migranti a osoby se zdravotním postižením. Práce prostřednictvím platform je však také spojena s nejistotou, nízkými výděly, omezeným přístupem k sociální ochraně a problémy souvisejícími s neprůhledným algoritmickým řízením. Jelikož většina práce prostřednictvím digitálních platform probíhá online, je navíc náročné sledovat přeshraniční pracovní toky, které jsou v mnoha případech skryté. Většina osob pracujících prostřednictvím platform v EU je považována za osoby samostatně výdělečně činné, ačkoli se odhaduje, že ve skutečnosti tomu tak není až 5,5 milionu osob. Přibližně 55 % pracovníků platform vydělává méně, než je minimální mzda²¹⁵. S cílem zajistit důstojné pracovní podmínky při práci prostřednictvím platform a zároveň podpořit udržitelný růst digitálních pracovních platform v EU byla v říjnu 2024 přijata směrnice o práci prostřednictvím platformy²¹⁶. Směrnice se zabývá otázkami souvisejícími s nesprávnou klasifikací statusu zaměstnance, algoritmickým řízením a transparentností v souvislosti s přeshraniční prací a doplňuje stávající *acquis* Unie²¹⁷. Členské státy mají na provedení ve vnitrostátním právu čas do prosince 2026.

Digitální inovace představují potenciál pro produktivnější a kvalitnější pracovní místa, mohou však také vést k intenzifikaci práce a mohou proměnit možnosti „práce odkudkoli“ v očekávání a stírat hranice mezi pracovním a soukromým životem. Digitální technologie například umožnily nárůst práce na dálku. Před pandemií COVID-19 byl výskyt práce na dálku poměrně skromný, v roce 2019 pracovalo z domova alespoň po určitou dobu 11,3 % zaměstnanců. V roce 2024 to však bylo přibližně 20 % pracovníků. Podle průzkumu Eurofoundu z roku 2025²¹⁸ se u práce na dálku změnila i preference. V roce 2024 vyjádřilo více než 50 % respondentů přání pracovat z domova několikrát týdně, zatímco 24 % si přálo pracovat výhradně z domova. Navzdory této preferenci se možnosti snižují, neboť počet pracovních míst zcela na dálku klesl z 24 % v roce 2022 na 14 % v roce 2024. Technologický pokrok a související modely práce na dálku a hybridní práce mohou rovněž ovlivnit strukturu pracovní doby. Obecně lze říci, že rozvržení pracovní doby odchylující se od běžné pracovní doby na plný úvazek, které může negativně ovlivnit kvalitu pracovních míst, se v EU poněkud zlepšilo. V roce 2024 pracovalo dlouhou dobu ve svém hlavním zaměstnání 6,6 % všech zaměstnaných osob, zatímco v roce 2023 to bylo 7,1 %. Podíl pracovníků s netypickou pracovní dobou však zůstává vysoký a činí 33,6 % celkové zaměstnanosti, což odráží mírný pokles o 0,3 procentního bodu od roku 2021. V návaznosti na bezvýsledná jednání evropských mezioborových sociálních partnerů o aktualizaci jejich rámcové dohody o práci na dálku z roku 2002, jakož i na usnesení Evropského parlamentu z roku 2021 o právu odpojit se²¹⁹, uskutečnila Evropská komise formální dvoufázovou konzultaci se sociálními partnery o právu

²¹⁴ Evropská rada, [Pravidla EU týkající se práce prostřednictvím platform](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

²¹⁵ Viz Evropská rada, [Pracovníci digitálních platform v EU – Consilium](#).

²¹⁶ Evropská rada, [Pracovníci platform: Rada přijala nová pravidla pro zlepšení pracovních podmínek pracovníků platform – Consilium](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2024.

²¹⁷ Směrnice zlepšit prosazování a sledovatelnost práce prostřednictvím platform, a to i v přeshraničních situacích. Po platformách se bude požadovat, aby práci vykazovaly v zemi, v níž je skutečně odvedena, a aby vnitrostátním orgánům zpřístupnily určité informace o lidech, kteří jejich prostřednictvím pracují, a o smluvních podmínkách těchto osob.

²¹⁸ Eurofound, [Kvalita života v EU v roce 2024: Výsledky elektronického průzkumu „Život a práce v EU“](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

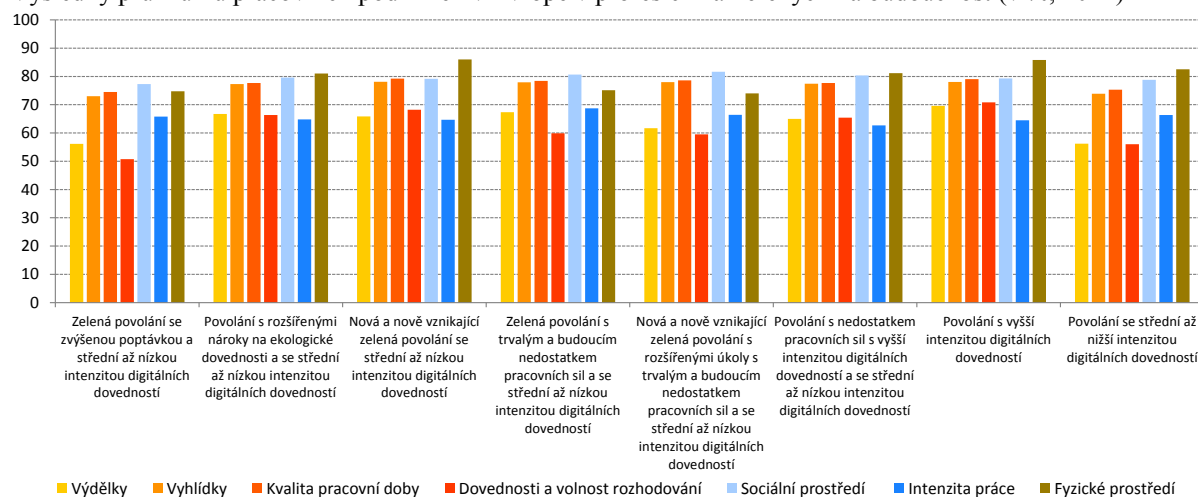
²¹⁹ Evropský parlament, [usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2021 obsahující doporučení Komisi k právu odpojit se](#), 2021.

odpojit se a o práci na dálku. Druhá fáze konzultací byla ukončena dne 6. října 2025. Reakce evropských sociálních partnerů budou podkladem pro následné kroky Komise v návaznosti na toto usnesení.

Jelikož probíhající digitální a ekologická transformace mění trhy práce, podmínky zaměstnávání se mezi příbuznými profesemi výrazně liší. „Profese zaměřené na budoucnost“ a „zajímavé profese“ jsou definovány jako profese, které jsou relevantní pro dvě nebo více z probíhajících transformací – digitální, ekologické a demografické²²⁰. Sedm ukazatelů kvality pracovních míst nadace Eurofound, které hodnotí kvalitu práce na úrovni pracovních míst, ukazuje, že profese s vyšší intenzitou digitálních dovedností mají nejvyšší celkovou kvalitu pracovních míst (podle vlastní definice nadace Eurofound) – viz graf 2.3.7²²¹. V porovnání s většinou ostatních profesních skupin mají tyto pracovníci obzvláště vysoké skóre, pokud jde o výdělky, pracovní vyhlídky, kvalitu pracovní doby, dovednosti a volnost rozhodování a fyzické prostředí. Lidé v těchto profesích také častěji uváděli, že se nedávno zúčastnili školení. Na druhou stranu některé zelené profese zaměřené na budoucnost, mezi něž patří manuální práce, dosáhla v rámci výše uvedených ukazatelů celkově nejnižšího skóre.

Graf 2.3.7: Profese zaměřené na budoucnost vykazují rozdíly ve vztahu ke kvalitě pracovních míst podle definice Eurofoundu

Výsledky průzkumu pracovních podmínek v Evropě v profesích zaměřených na budoucnost (v %, 2024)

Poznámka: Vybrané profese, více informací o profesních skupinách viz původní publikace.

Zdroj: Eurofound, vlastní výpočet na základě [průzkumu pracovních podmínek v Evropě v roce 2024](#).

Výzvu i nadále představují nehlášená práce a bezpečnost a ochrana zdraví při práci, přičemž se kapacity a zdroje inspektorátů práce v jednotlivých členských státech značně liší. Podle nejnovějších odhadů vykonávalo v roce 2019 nehlášenou práci v soukromém sektoru v EU 9,7 % celkových pracovních sil²²². Pozornost se stále více přesouvá od „jednoduchých“ forem nehlášené práce, jako jsou soukromé domácnosti, které si objednávají

²²⁰ Zde uvedená analýza je částečnou aktualizací dokumentu [Future-oriented occupations in the EU: main features, employment conditions, and job strain – European Commission](#) (Profese v EU zaměřené na budoucnost: hlavní rysy, pracovní podmínky a pracovní zátěž – Evropská komise) s využitím průzkumu pracovních podmínek nadace Eurofound v roce 2024.

²²¹ Tyto ukazatele jsou založeny na sedmi aspektech, které Eurofound používá k hodnocení kvality práce na úrovni pracovních míst: fyzické a sociální prostředí, pracovní úkoly, organizační charakteristiky, uspořádání pracovní doby, pracovní vyhlídky a vnitřní charakteristiky práce.

²²² K odhadům skutečné velikosti šedé ekonomiky je třeba přistupovat obezřetně. Viz Franic, J., [Extent of undeclared work in the European Union](#) (Rozsah nehlášené práce v Evropské unii).

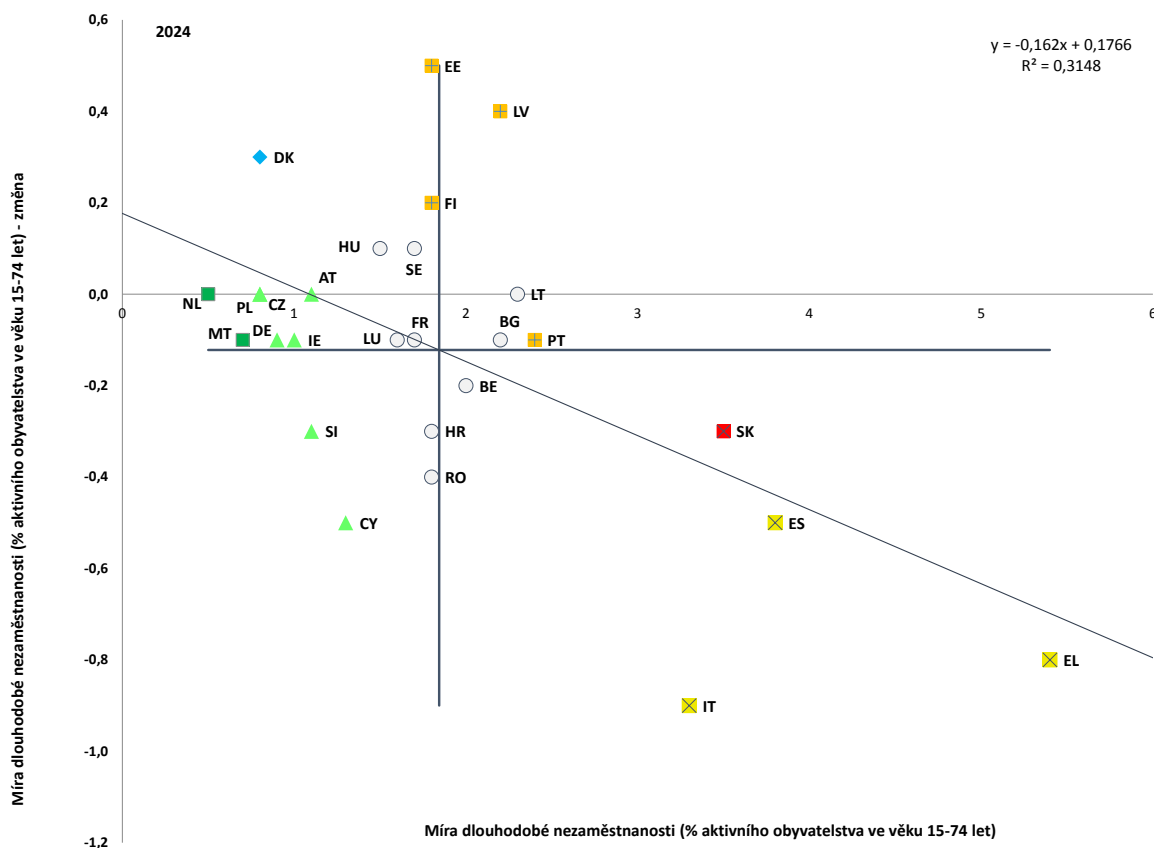
služby bez oficiální faktury, ke složitějším formám, jako je nehlášená práce vykonávaná státními příslušníky třetích zemí. V rámci platformy pro řešení problematiky nehlášené práci usnadnil Evropský orgán pro pracovní záležitosti výměnu informací mezi členskými státy ohledně těchto témat. Řešení problematiky nehlášené práce se stále více opírá o analýzu založenou na rizicích a využití dat velkého objemu a umělé inteligence. Ukazatele MOP týkající se inspektorátů práce odhalují značné rozdíly v kapacitách a zdrojích jednotlivých zemí EU pro odhalování a potírání nehlášené práce. V roce 2023 se ukazatel MOP týkající se počtu inspektorů na 10 000 zaměstnaných osob pohyboval od 0,23 v Irsku po 3,08 v Lucembursku²²³. Důležitou roli při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků při práci hrají také inspektoráty práce. V roce 2022 došlo v EU k 3 286 smrtelným pracovním úrazům, což ve představuje ve srovnání s předchozím rokem pokles o 103 úmrtí a 1,66 smrtelných úrazů na 100 000 pracovníků. Téměř čtvrtina (22,9 %) všech smrtelných pracovních úrazů v EU se stala ve stavebnictví, což poukazuje na specifické problémy v tomto odvětví.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti se v EU nejvíce snížila v členských státech s nejvyšší úrovní a v absolutním vyjádření vykazuje určitou vzestupnou konvergenci. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v EU klesla již třetí rok po sobě na 1,9 % v roce 2024, což je o 0,2 procentního bodu méně než v roce 2023. Pozoruhodné je, že se tato míra snížila nejvíce v členských státech s obzvláště vysokou úrovní, přičemž největší zlepšení nastalo v Itálii, Řecku a Španělsku, které jsou všechny zařazeny v kategorii „slabý, avšak zlepšující se“ – viz graf 2.3.8. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti se mírně snížila také na Slovensku (o 0,3 p.b.), země však zůstává v kategorii „kritická situace“ s jednou z nejvyšších měr dlouhodobé nezaměstnanosti v EU (3,5 %). Estonsko, Lotyšsko a Finsko, které v roce 2024 zaznamenaly nárůst, jsou nyní zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“, stejně jako Portugalsko, které má poměrně vysokou míru dlouhodobé nezaměstnanosti ve výši 2,4 %, přičemž došlo pouze k mírnému zlepšení. Na druhé straně Malta a Nizozemsko jsou „nejlepšími“ zeměmi s nejnižšími mírami dlouhodobé nezaměstnanosti. Ve velké většině členských států byl v roce 2024 rozdíl v míře dlouhodobé nezaměstnanosti mezi ženami a muži nižší než 0,5 procentního bodu, zatímco v Řecku, Španělsku a Lotyšsku byl tento rozdíl významný.

²²³ Viz [MOP – Data explorer \(Průzkumník údajů\)](#).

Graf 2.3.8: Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve velké většině členských států nadále klesala a vykazuje celkovou vzestupnou konvergenci

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (věková kategorie 15–74 let), úroveň z roku 2024 a změny oproti roku 2023 (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Definice pro ES a FR se liší. Přerušení řady pro BG.

Zdroj: Eurostat [[tesem130](#)], šetření pracovních sil v EU.

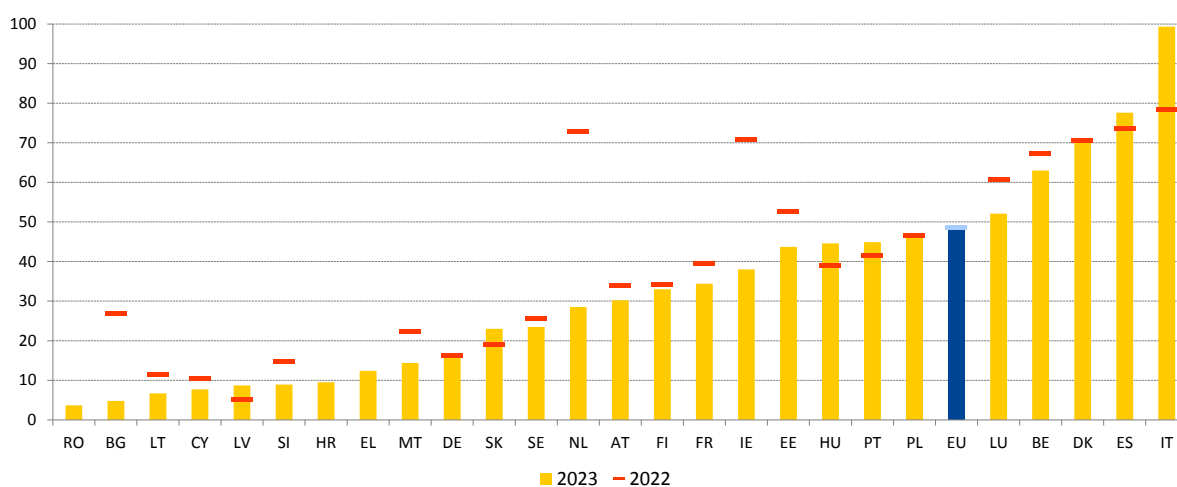
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti se liší v jednotlivých členských státech, ale ještě více v jednotlivých regionech a je obzvláště vysoká v nejdálenějších regionech. V porovnání s celkovou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti (15–74 let), která se v jednotlivých členských státech už tak značně liší, jsou na regionální úrovni pozorovány ještě podstatně větší rozdíly²²⁴. V roce 2024 byly nejnižší míry zaznamenány v nizozemských regionech Utrecht a Severní Brabantsko a v českých regionech Praha a Středočeský kraj (ve všech čtyřech regionech 0,4 %), zatímco nejvyšší míry byly zaznamenány ve španělských regionech město Melilla (16,3 %) a město Ceuta (15,8 %) a ve francouzském nejdálenějším regionu Guadeloupe (11,4 %). V některých členských státech, například v Dánsku a Nizozemsku, jsou regionální rozdíly v míře dlouhodobé nezaměstnanosti malé (viz graf 7 v příloze 5). Na druhou stranu byly rozdíly mezi regiony s nejnižší a nejvyšší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti nejvýraznější v Itálii, Francii a Španělsku, kde rozdíly činily 9,2 procentního bodu, 10,6 procentního bodu a 14,8 procentního bodu.

²²⁴ Nejsou k dispozici údaje pro regiony Brémy, Meklenbursko-Přední Pomořansko a Sársko v Německu, Korsika a Mayotte ve Francii, autonomní oblasti Azory a Madeira v Portugalsku a Alandy ve Finsku.

Míra účasti na aktivních politikách trhu práce se v EU nadále vyznačovala velkými rozdíly. V roce 2023 byl podíl nezaměstnaných osob ochotných pracovat, které se zúčastnily opatření aktivní politiky na trhu práce, v jednotlivých členských státech obecně stabilní. U některých však bylo možné pozorovat jak významný pokles, tak i nárůst – viz graf 2.3.9. Nejnovější údaje ukazují na obzvláště nízkou míru účasti (pod 10 %) v Rumunsku, Bulharsku, Litvě, na Kypru, v Lotyšsku, Chorvatsku a Slovinsku. Naopak v Lucembursku a Belgii byla míra účasti vyšší než 50 % a v Dánsku, Španělsku a Itálii dokonce podstatně vyšší. V některých členských státech bylo možné pozorovat výrazný pokles. Ve Slovinsku a na Maltě klesla přibližně o třetinu. V Nizozemsku se účast snížila o více než polovinu a v Bulharsku se zapojilo pouze 4,8 % nezaměstnaných osob, zatímco v předchozím roce to bylo téměř 27 %.

Graf 2.3.9: Míra účasti na aktivních politikách na trhu práce se v jednotlivých zemích nadále značně liší

Počet účastníků pravidelných intervencí v rámci politiky na trhu práce (kategorie 2–7) na 100 nezaměstnaných osob, které chtějí pracovat

Poznámka: Časové řady pro CZ nejsou k dispozici. Nejnovější dostupné údaje pro RO (2020), HR (2021). Časové řady pro DK, NL a SE představují odhad. V případě EL a IT mají údaje nízkou spolehlivost. Velmi vysoké údaje nebo údaje nad 100 mohou znamenat, že lidé jsou v souboru údajů o aktivní politice na trhu práce započítáni více než jednou.

Zdroj: Databáze politik na trhu práce [lmp_ind_actsup].

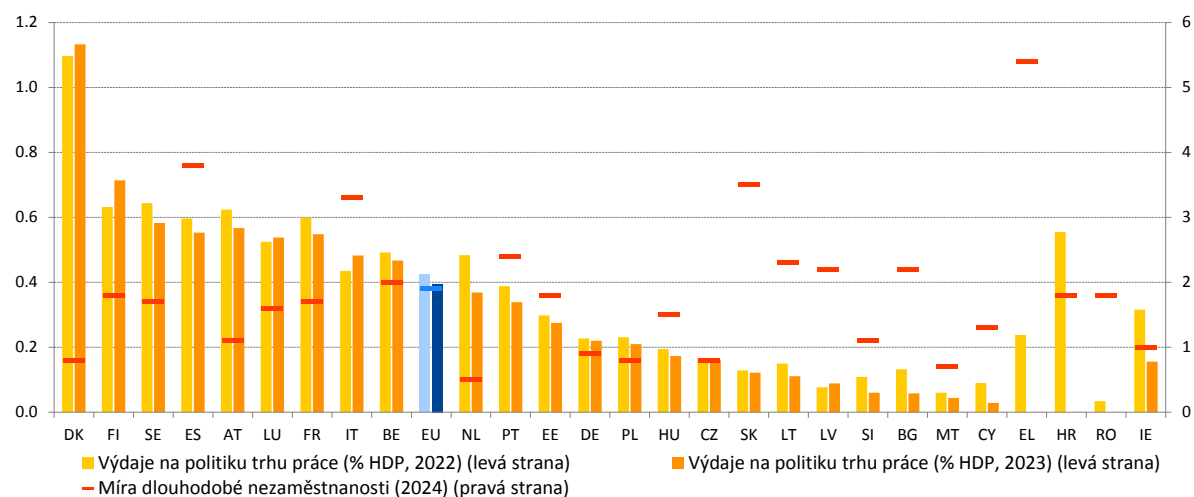
Sedm let od přijetí doporučení Rady týkajícího se dlouhodobé nezaměstnanosti přetrvávají v EU značné nedostatky v jeho provádění. Ve 2. čtvrtletí roku 2025 bylo v EU registrováno 4,2 milionu dlouhodobě nezaměstnaných (15–74 let, nezaměstnaní dvanáct měsíců nebo déle), což je nové historické minimum. Také podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti klesl ze 48,6 % v roce 2016 na 32,6 % v roce 2024. Značný počet členských států (deset) však dosud nesplnil první cíl doporučení, tj. poskytnout dohodu o pracovní integraci nebo rovnocenné opatření alespoň 90 % dlouhodobě nezaměstnaných, kteří jsou registrováni jako nezaměstnaní po dobu nejméně osmnácti měsíců. Stále existuje pět členských států (Belgie, Španělsko, Kypr, Portugalsko a Slovensko), v nichž dvě třetiny nebo více dlouhodobě nezaměstnaných osob nemá aktivní dohodu o pracovní integraci. Mezi členskými státy, pro něž jsou k dispozici údaje, získalo v roce 2023 zaměstnání pouze 41 % nezaměstnaných uživatelů dohod o pracovní integraci²²⁵ ve srovnání se 43,6 % v roce 2022. Naopak většina (63 %) osob úspěšně umístěných na trh práce v roce 2022 zůstala v zaměstnání i po dvanácti měsících, což představuje nárůst o 2,3 procentního bodu oproti roku 2021.

²²⁵ Zdroj: Evropská komise, databáze pro sledování dlouhodobé nezaměstnanosti. Údaje nejsou k dispozici pro CZ, DE, EE, EL, FR, HU, LV, LU, NL, RO, FI.

Současně klesl podíl úspěšně integrovaných uživatelů dohod o pracovní integraci, kteří se opět stali nezaměstnanými, z 15,7 % v roce 2022 na 14,4 % v roce 2023. Údaje dále zdůrazňují vyšší úspěšnost individuálních akčních plánů s podrobnými záznamy o hodnocení ve srovnání se skutečnými dohodami o pracovní integraci, a zejména s běžnými individuálními akčními plány.

Graf 2.3.10: Výdaje na aktivní politiky na trhu práce se v jednotlivých členských státech značně liší

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (v %, 15–74 let), výdaje na intervence aktivní politiky na trhu práce (kategorie 2–7, v % HDP)

Poznámka: Nejnovější dostupné údaje o výdajích na politiku na trhu práce pro RO (2020) a HR (2021). Údaje o výdajích na politiku na trhu práce pro rok 2023 nejsou k dispozici pro EL, HR, RO a údaje pro rok 2022 se v IT vztahují k údajům za rok 2020. Odhadované údaje pro DE, NL a SE. Předběžné údaje o politice na trhu práce pro EU. Přerušení řady u údajů o politice na trhu práce pro FI v roce 2023. U míry dlouhodobé nezaměstnanosti se definice liší pro ES a FR a v roce 2024 došlo k přerušení řady pro BG.

Zdroj: Databáze politiky trhu práce [[lmp_expsumm](#)] a Eurostat [[une_ltu_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

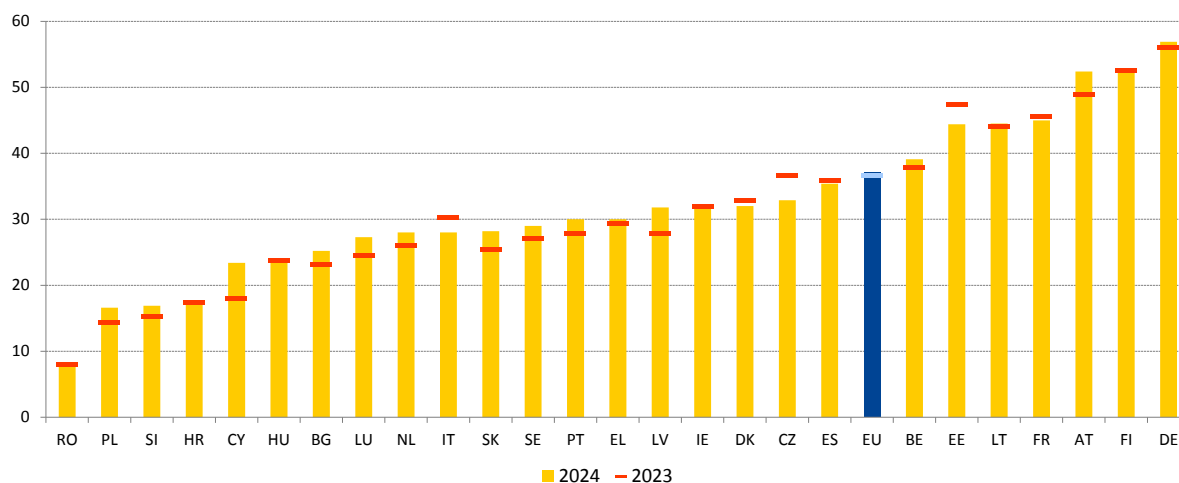
Účinné aktivní politiky na trhu práce jsou zásadní pro podporu dobrých výsledků na trhu práce; výdaje na tyto politiky se v jednotlivých členských státech značně liší. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (15–74 let) se v EU snížila o více než polovinu, z 5,4 % pracovní síly v roce 2014 na 1,9 % v roce 2024, a to i díky lepší schopnosti členských států účinně znovu začlenit lidi na trh práce. Mezi zeměmi EU existují značné rozdíly, pokud jde o výdaje na aktivní politiky na trhu práce – viz graf 2.3.10. Z členských států, které vykázaly míru dlouhodobé nezaměstnanosti okolo průměru EU nebo vyšší, vydávaly všechny země kromě Belgie, Itálie a Španělska na aktivní intervence na trhu práce méně, než je průměr EU. Nejnižší výdaje v roce 2023 byly zaznamenány ve Slovinsku, na Maltě a na Kypru (s mírou dlouhodobé nezaměstnanosti pod průměrem EU), ale také v Bulharsku a Lotyšsku (obě země mají míru dlouhodobé nezaměstnanosti vyšší než průměr EU). Naopak Dánsko (1,1 % HDP), Finsko, Švédsko, Španělsko a Rakousko (přibližně 0,57 % HDP nebo více) byly země, které na tento druh opatření vydávaly více.

Díky klesající míře dlouhodobé nezaměstnanosti v EU se snížil podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání registrovaných u veřejných služeb zaměstnanosti. V roce 2023 tento podíl klesl na 37,3 %, což je poprvé od pandemie COVID-19 méně než 40 %. Zároveň se výrazně změnilo složení klientské základny veřejných služeb zaměstnanosti. Podíl žen vzrostl ze 47,0 % na 51,3 %, což bylo způsobeno jejich rostoucí mírou ekonomické aktivity. Uchazeči o zaměstnání starší 55 let v roce 2023 tvořili 22,6 % klientů veřejných služeb zaměstnanosti, což je nárůst z 13,1 % v roce 2010, zatímco podíl uchazečů o zaměstnání mladších 30 let klesl z 28,5 % na 21,9 %. Částečně je to důsledek stárnutí

obyvatelstva a částečně to odráží větší účast osob starších 55 let na trhu práce. Podíl klientů s terciárním vzděláním se zvýšil z 12,9 % v roce 2010 na 19,9 % v roce 2023²²⁶, a to díky obecně rostoucí míře terciárního vzdělání v členských státech.

Graf 2.3.11: Míra pokrytí dávkami v nezaměstnanosti u krátkodobých uchazečů o zaměstnání byla v roce 2024 v podstatě stabilní, s rozdíly mezi členskými státy

Míra pokrytí dávkami v nezaměstnanosti u krátkodobě nezaměstnaných (tj. méně než dvanáct měsíců, věková skupina 15–64 let, v %)

Poznámka: Údaje za roky 2023 a 2024 nejsou k dispozici pro MT. Definice se liší pro ES a FR. Přerušení řady pro BG v roce 2024 a DK v roce 2023. Nízká spolehlivost údajů pro LU v roce 2023, SI v letech 2023 a 2024 a HR v roce 2024.

Zdroj: Eurostat, [lfsa_ugadra], šetření pracovních sil v EU.

V roce 2024 bylo pokrytí dávkami v nezaměstnanosti u krátkodobě nezaměstnaných v EU v podstatě stabilní, ale s rozdílnými trendy v jednotlivých členských státech. Podíl krátkodobě nezaměstnaných (15–64 let), kteří pobírají dávky v nezaměstnanosti, v roce 2024 činil v EU 37,1 %, což je v porovnání s rokem 2023 (36,6 %) v podstatě stabilní hodnota. Nejvýraznější pokles pokrytí byl zaznamenán v Česku, Estonsku a Itálii – viz graf 2.3.11. Naproti tomu v Lucembursku, na Slovensku, v Rakousku, Lotyšsku a na Kypru se pokrytí zvýšilo. V roce 2024 byla nejvyšší míra pokrytí zaznamenána v Německu (56,9 %), Finsku (52,9 %) a Rakousku (52,4 %), následovaly Francie, Litva a Estonsko s hodnotami okolo 45 %. Naopak nejnižší míra pokrytí – méně než 20 % – byla zaznamenána v Rumunsku, Polsku, Slovinsku a Chorvatsku. Podíl krátkodobě nezaměstnaných, kteří pobírají dávky v nezaměstnanosti, má tendenci pozitivně korelovat s vyšší mírou profesních přechodů.

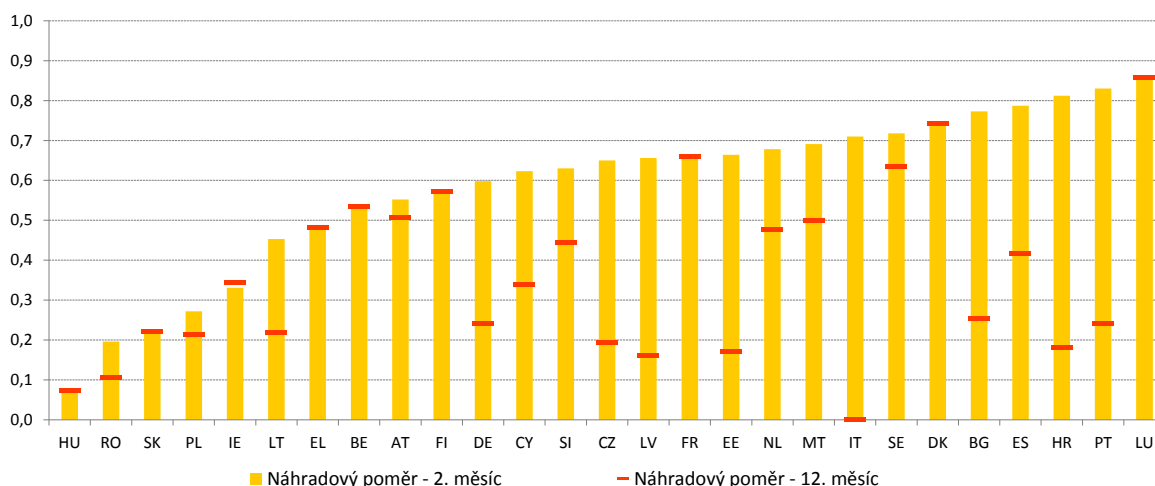
Doba pro vznik nároku na dávky v nezaměstnanosti a maximální doba pobírání dávek se v roce 2025 v podstatě nezměnily, mezi členskými státy však existují značné rozdíly jak s ohledem na tyto doby, tak s ohledem na míru náhrady příjmu. Doba placení příspěvků potřebných pro vznik nároku na dávky v nezaměstnanosti se v jednotlivých členských státech značně liší, stejně jako přesná pravidla upravující nárok na tyto dávky. Doba pro vznik nároku na dávky se pohybuje od 13 týdnů pojistného v Itálii, 39 týdnů v Chorvatsku a Irsku, 52 týdnů v některých dalších zemích, jako je Belgie, Estonsko a Rumunsko, až po 104 týdny na Slovensku. Také maximální doba pobírání dávek v nezaměstnanosti u osob s jednoletým pracovním záznamem zůstala v podstatě nezměněna. Od roku 2019 upravily maximální dobu pobírání dávek pouze tři členské státy. V roce 2020 zkrátilo Lotyšsko maximální dobu pobírání

²²⁶ Sběr údajů veřejných služeb zaměstnanosti o učení na základě srovnávání, zpráva sítě veřejných služeb zaměstnanosti o kapacitě veřejných služeb zaměstnanosti v roce 2025 (připravuje se). Údaje upravené pro EU-27.

dávek z 39 na 35 týdnů. V roce 2023 zkrátila Francie dobu pobírání dávek ze 104 na přibližně 78 týdnů (s určitými výjimkami, např. u starších pracovníků) s možností prodloužení o dalších 26 týdnů v případě zhoršení ekonomických podmínek. Od roku 2025 je na Slovensku stanovena maximální doba pobírání podpory v nezaměstnanosti na šest měsíců. Úroveň náhrady příjmu je často úzce spojena s dobou trvání nezaměstnanosti. Celkově mají v sedmnácti zemích EU nárok na dávky v nezaměstnanosti nezaměstnaní s jedním odpracovaným rokem, a to nejdéle šest měsíců²²⁷. Čisté náhradové poměry u osob s nízkými příjmy a krátkou odpracovanou dobou se v jednotlivých členských státech výrazně liší – viz graf 2.3.12. Ve druhém měsíci se čisté náhradové poměry pohybují od 7,4 % předchozího (čistého) výdělku v Maďarsku po 85,8 % v Lucembursku. V roce 2024 byl v Belgii, Dánsku, Finsku, Francii, Řecku, Maďarsku, Lucembursku a na Slovensku náhradový poměr ve 2. a 12. měsíci nezaměstnanosti stejný.

Graf 2.3.12: Mezi členskými státy existují v náhradovém poměru značné rozdíly, a to jak v počátečních, tak i v pozdějších fázích nezaměstnanosti

Čisté náhradové poměry dávek v nezaměstnanosti při mzdě ve výši 67 % průměrné mzdy ve 2. a 12. měsíci nezaměstnanosti (2024)

Poznámka: Ukazatel se vypočítá pro případ svobodné bezdětné osoby s malým počtem odpracovaných let (jeden rok) ve věku 20 let. Jsou do něho zahrnuty různé složky příjmu, dávky v nezaměstnanosti a další dávky (např. sociální pomoc a dávky na bydlení).

Zdroj: Výpočty Evropské komise na základě [modelu OECD pro daně a dávky](#).

Osoby stěhující se v rámci EU jsou obecně dobře začleněny na trhu práce v hostitelských zemích, zdá se však, že se mobilita snižuje. Přibližně 14 milionů občanů EU všech věkových kategorií žilo v roce 2024 v členském státě, jehož občanství neměli. Za posledních pět let to představuje roční nárůst o přibližně 1,5 %. Mezi obyvateli EU v produktivním věku (20–64 let) tvořily osoby stěhující se v rámci EU²²⁸ 3,8 %. Průměrná doba pobytu mobilních pracovníků v zahraničí se v posledních deseti letech postupně prodlužovala. K tomuto prodloužení dochází v kontextu úspěšného začleňování osob stěhujících se v rámci EU na trh práce. V roce 2023 byla jejich míra zaměstnanosti 78 % oproti 76 % u státních příslušníků dané země. Z toho bylo 1,8 milionu přeshraničních pracovníků, což je o 3 % více než v roce 2022²²⁹.

²²⁷ Analýza se týká dávek v nezaměstnanosti obecně poskytovaných těm, kteří se zaregistrovali až poté, co se bez vlastního zavinění staly nezaměstnanými, aniž by zahrnovala programy dočasné povahy.

²²⁸ Osobami stěhujícími se v rámci EU jsou občané EU, kteří mají bydliště v jiném členském státě EU, než je stát, jehož jsou občany.

²²⁹ Evropská komise, [Výroční zpráva o mobilitě pracovních sil uvnitř EU 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

Sociální dialog poskytuje trhům práce a ekonomikám EU schopnost přizpůsobit se budoucím výzvám a zároveň zajišťuje hospodářskou konkurenceschopnost a sociální spravedlnost. Ujednání o sociálním dialogu a procesy tohoto dialogu se v jednotlivých členských státech liší, pokud jde o kolektivní pracovní vztahy, úlohu kolektivního vyjednávání při stanovování pracovních podmínek, kapacitu organizací a jejich členství a formální struktury pro zapojení sociálních partnerů do tvorby a provádění politiky. Systémy kolektivního vyjednávání v členských státech se dále liší mírou centralizace. V mnoha členských státech je však sociální dialog a kolektivní vyjednávání pod stále větším tlakem. Zatímco míra hustoty zaměstnavatelů – ač v několika členských státech EU má klesající tendenci – zůstává relativně stabilní, míra hustoty odborů se v průměru v celé Unii snižuje²³⁰. Pokrytí kolektivním vyjednáváním se mimoto snížilo o 11 procentních bodů, z přibližně 77 % v roce 2005 na 66 % v roce 2024, přičemž obzvláště velký pokles nastal ve střední a východní Evropě. V řadě členských států existuje prostor pro zlepšení schopnosti sociálních partnerů účinně se účastnit sociálního dialogu a přispívat k tvorbě politik.

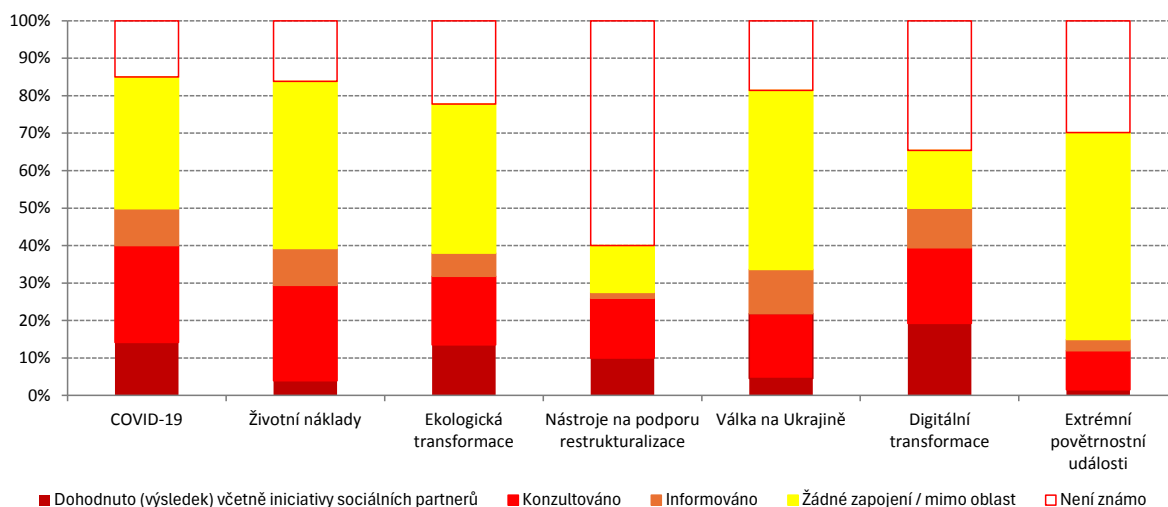
Zapojení sociálních partnerů se v jednotlivých oblastech politiky výrazně liší. Údaje z databáze PolicyWatch nadace Eurofound osvětlují zapojení sociálních partnerů do tvorby politik a odhalují značné rozdíly mezi jednotlivými oblastmi politiky – viz graf 2.3.13. V období od dubna 2020 do května 2025 byla nejvyšší míra zapojení sociálních partnerů zaznamenána u politických reakcí souvisejících s pandemií COVID-19 a také u opatření v souvislosti s digitální transformací, kdy s nimi bylo dohodnuto nebo konzultováno 40 % a 39 % opatření. Sociální partneři se dále podíleli téměř na každém třetím opatření týkajícím se ekologické transformace (32 %) nebo vysokých životních nákladů (29 %). Následovala opatření související s nástroji na podporu restrukturalizace (26 %) a s válkou na Ukrajině (22 %). Nejnižší míra zapojení byla zaznamenána u politických opatření v reakci na extrémní povětrnostní události (12 %). Nedávná zjištění Eurofoundu²³¹ navíc uvádějí různou spokojenost se zapojením sociálních partnerů do evropského semestru a vypracovávání plánů pro oživení a odolnost na vnitrostátní úrovni. Zatímco v několika málo zemích se silnou tradicí sociálního dialogu je udávána mírná spokojenost, v mnoha jiných případech je jejich zapojení vnímáno jako formalita. Mnoho z nich poukazuje na nedostatečný čas na konzultace a nedostatečné informace.

²³⁰ Viz OECD/AIAS, [databáze institucionálních charakteristik odborů, stanovování mezd, státních zásahů a sociálních smluv \(ICTWSS\)](#).

²³¹ Eurofound, [National-level social governance of the European Semester and the Recovery and Resilience Facility](#) (Sociální správa evropského semestru a Nástroje pro oživení a odolnost na vnitrostátní úrovni), ediční řada National social partners and policymaking (Vnitrostátní sociální partneři a tvorba politik), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025.

Graf 2.3.13: Zapojení sociálních partnerů se v jednotlivých oblastech politiky značně liší

Zapojení sociálních partnerů do tvorby vnitrostátních politik podle politických souvislostí (v %)

Poznámka: Graf zahrnuje 3 375 politik (některé politiky jsou započítány dvakrát, pokud se týkají více než jedné souvislosti), které byly shromážděny mezi dubnem 2020 a květnem 2025. Politiky zahrnují pouze právní předpisy nebo jiné statutární předpisy a tripartitní dohody. Zapojení sociálních partnerů je uvedeno jako průměr zapojení zaměstnavatelů a odborů v každé kategorii. Rozdíly v míře zapojení zaměstnavatelů a odborů jsou malé.

Zdroj: Eurofound, [databáze EU PolicyWatch](#).

Evropští sociální partneři a Komise se dohodli na obnoveném závazku posílit sociální dialog v době globální transformace. Smlouvy plně uznávají klíčovou úlohu sociálního dialogu v sociálně tržním hospodářství EU, která je zakotvena také v evropském pilíři sociálních práv a v hlavních směrech politik zaměstnanosti, a zároveň plně respektují nezávislost sociálních partnerů a různorodou povahu vnitrostátních pracovních vztahů. V návaznosti na prohlášení sociálních partnerů z Val Duchesse z roku 2024²³² podepsali Komise a evropští sociální partneři napříč odvětvími v březnu 2025 Pakt pro evropský sociální dialog²³³. Pakt určuje opatření, která mají Komise a sociální partneři přijmout, aby podpořili a vytvořili vhodné podmínky pro mobilizaci plného potenciálu sociálního dialogu na všech úrovních. Cílem paktu jako takového je nabídnout rámec pro úspěšný sociální dialog na všech úrovních, včetně vnitrostátní a evropské, meziodvětvové a odvětvové. Doporučení Rady o posílení sociálního dialogu v EU poprvé poskytuje členským státům pokyny, jak nejlépe podporovat sociální dialog a posilovat kolektivní vyjednávání. Komise mimo jiné spolupracuje se sociálními partnery na Plánu pro kvalitní pracovní místa a zavázala se, že s nimi bude konzultovat i politické iniciativy, které nespadají do oblasti působnosti článků 153 a 154 SFEU, ale mají pro ně zvláštní význam.

Zapojení organizací občanské společnosti a konzultace s těmito organizacemi jsou klíčové pro tvorbu politik a pro prosazování udržitelných a inkluzivních změn. Na úrovni EU se organizace občanské společnosti aktivně zapojují do diskusí o politických prioritách a návrzích, včetně v rámci evropského semestru, a významně se podílejí na provádění politik. Hrají zásadní roli při poskytování cenných informací o současných a vznikajících výzvách tvůrcům politik, při poskytování informací pro politické iniciativy na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU v klíčových oblastech a při hodnocení účinnosti politik v praxi.

²³² [Tripartitní prohlášení v zájmu úspěšného evropského sociálního dialogu.](#)

²³³ [Pakt pro evropský sociální dialog.](#)

Rámeček pilíře 7: Dobře navržené reformy a investice v oblasti trhu práce, v oblasti dovedností a v sociální oblasti pro hospodářský růst, konkurenceschopnost a sociální soudržnost

Reformy a investice v oblasti zaměstnanosti, v oblasti dovedností a v sociální oblasti mohou mít jak sociální, tak ekonomickou návratnost, pokud jsou navrženy účinným a efektivním způsobem založeným na spolehlivých metodách hodnocení. Dobře navržené reformy a investice v oblasti trhu práce, dovedností a sociální politiky podporují vzestupnou sociální konvergenci, přispívají k provádění zásad evropského pilíře sociálních práv a k dosažení hlavních cílů EU pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby. Mohou podpořit inovační kapacitu, hospodářský růst a konkurenceschopnost díky svému vlivu na lidský kapitál a produktivitu, mimo jiné prostřednictvím kvalifikovanější pracovní síly. Pro dosažení maximální účinnosti a efektivnosti politických opatření jsou zásadní vysoce kvalitní posouzení dopadů a hodnocení, která se v ideálním případě provádějí před prováděním politiky, v jejím průběhu i po jejím skončení. V návaznosti na práci ve Výboru pro zaměstnanost (EMCO) a Výboru pro sociální ochranu (SPC) a neformální pracovní skupiny pro sociální investice za španělského a belgického předsednictví Rada v závěrech z června 2024 vyzvala členské státy, aby zvážily posílení svých kapacit pro hodnocení politik, a Evropskou komisi, aby je podpořila. To zahrnuje zřízení znalostního centra pro sociální investice, které bude pokračovat v práci, podporovat vzájemné učení a zlepšovat dostupnost a aktuálnost socioekonomických dat²³⁴. Rada současně schválila dobrovolné hlavní zásady pro členské státy EU k hodnocení hospodářských dopadů reforem a investic v oblasti trhu práce, dovedností a sociální politiky²³⁵.

Investice a reformy, které účinně posilují lidský kapitál, mohou mít vysokou ekonomickou návratnost. Například investice do kvalitního a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče mohou mít značnou ekonomickou návratnost, neboť poskytují pevné základy pro učení dětí a umožňují rodičům, zejména ženám, zapojit se na trhu práce. Nedávná studie naznačuje, že dosažení revidovaných barcelonských cílů EU týkajících se pokrytí péče o děti by mohlo vést k výraznému zvýšení zaměstnanosti matek. V zemích s nízkou účastí se odhaduje nárůst až na 48 %²³⁶, což má pozitivní dopad na růst HDP²³⁷. Bylo zjištěno, že investice do lidského kapitálu, včetně prohlubování dovedností a změny kvalifikace, zvyšují produktivitu a růst. V této souvislosti Komise v rámci podzimního balíčku evropského semestru předkládá doporučení na doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii. Mikroekonomická analýza provedená střediskem Cedefop například odhaduje, že snížení podílu dospělých s nízkou kvalifikací z 23,5 % na 7,4 % během deseti let (při odhadovaném scénáři beze změny politiky 14,7 %) by mohlo zvýšit roční HDP v EU o více než 200 miliard EUR²³⁸. Dobře strukturovaná a účinná aktivní politika na trhu práce může také zajistit

²³⁴ [Závěry Rady o úloze politik v oblasti trhu práce a dovedností a sociálních politik pro odolné ekonomiky. Červen 2024.](#)

²³⁵ [Dobrovolné hlavní zásady pro členské státy EU k hodnocení hospodářských dopadů reforem a investic v oblasti trhu práce, dovedností a sociální politiky. Červen 2024.](#)

²³⁶ Nazareni, M., Caraianni, P., Janta, B., *EU Labour Supply-Demand Microsimulation Model (EUROLAB): The impact of increasing formal childcare on mothers' labour supply (Mikrosimulační model nabídky a poptávky na trhu práce EU: Dopad zvýšení formální péče o děti na nabídku práce matek)*. Pracovní dokument JRC, 2022.

²³⁷ Darvas, Z., Welslau, L., Zettelmeyer, J., [Incorporating the impact of social investments and reforms in the European Union's new fiscal framework \(Zahrnutí dopadu sociálních investic a reforem do nového fiskálního rámce Evropské unie\)](#). Bruegel Working paper, 2024.

²³⁸ Cedefop (2017). *Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU (Investice do dovedností se vyplatí: hospodářské a sociální náklady na dospělé s nízkou kvalifikací v EU)*. Úřad pro publikace Evropské unie.

hospodářské i sociální přínosy, a to i po skončení časového rámce politických zásahů. Odhaduje se například, že intervence v rámci aktivní politiky na trhu práce financované z ESF+ v programovém období 2021–2027 zlepši výsledky v oblasti zaměstnanosti během dvaceti let po uskutečnění původní investice, přičemž v roce 2027 dosáhnou nejvyšší hodnoty zaměstnanosti ve výši +0,11 %²³⁹. Dobře navržené sociální politiky mohou zároveň významně podpořit makroekonomickou stabilizaci tím, že podstatně zmírní sociální rizika a budoucí sociální výdaje spojené s náklady v případě nečinnosti.

Některé členské státy již systematicky provádějí posouzení dopadů a hodnocení s cílem navrhnout účinné a efektivní reformy a investice v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociální politiky, které jsou přizpůsobeny konkrétním politickým opatřením a podmínkám v dané zemi. Například dánský socioekonomický investiční model neboli *Socioøkonomisk Investerings model (SØM)* poskytuje rámec pro analýzu nákladů a přínosů, který zahrnuje databázi účinných postupů. Vypočítává také přímé náklady a potenciální výsledky sociálních politik na základě politických iniciativ vybraných uživateli a cílových demografických údajů²⁴⁰. Dánský veřejný systém zaměstnanosti postupně získával důkazy o různých aspektech aktivní politiky na trhu práce prováděním různých randomizovaných kontrolovaných studií. Španělský program „Rodiny 0–3“ je určen na podporu rodin s dětmi mladšími tří let, zejména s nízkými příjmy, a to posílením postavení rodičů prostřednictvím pracovních setkání zaměřených na zlepšení předškolního vzdělávání. Kvalitu a účinnost programu zajišťuje posouzení dopadů a průběžné hodnocení prostřednictvím randomizovaných kontrolovaných studií, přičemž údaje o účasti a výsledcích jsou podnětem ke zlepšení. To je podpořeno nedávnými španělskými právními předpisy, které vytvářejí jasnou a komplexní strukturu, jak by se mělo přistupovat k hodnocení všech vládních politik, aby se zlepšila odpovědnost a transparentnost²⁴¹. V roce 2019 zahájilo Německo programy „Účast na trhu práce“ a „Začleňování dlouhodobě nezaměstnaných“, které nabízejí dotace na mzdy a poradenství zaměstnavatelům zaměstnávajícím dlouhodobě nezaměstnané osoby. Hodnocení, které v roce 2024 provedl německý Institut pro výzkum zaměstnanosti a které kombinovalo kvantitativní a kvalitativní metody, zjistilo, že tyto iniciativy jsou účinné při snižování sociálního vyloučení a zvyšování zaměstnanosti, přičemž 51 % účastníků přešlo po 26 měsících do řádného zaměstnání a první náznaky podobných trendů se objevují i mezi velmi dlouhodobě nezaměstnanými²⁴². Jak ukázalo hypotetické srovnávací hodnocení dopadů, které provedl slovinský úřad práce ve spolupráci s Evropskou komisí a OECD, ve Slovinsku byli účastníci nedávných vzdělávacích programů pro uchazeče o zaměstnání častěji zaměstnání než osoby s podobnými charakteristikami, jež se těchto programů nezúčastnily, a dosáhli vyšších výdělků²⁴³. Zároveň se mnoho členských států stále potýká s překážkami, pokud jde o

²³⁹ Viz Evropská komise, [Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě v roce 2024](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

²⁴⁰ Kvist, J. (2018). Inclusive growth and social investments over the life course (Růst podporující začlenění a sociální investice v průběhu života). In C. Deeming, & P. Smyth (Eds.), [Reframing global social policy: Social investment for sustainable and inclusive growth](#) (*Přehodnocení globální sociální politiky: Sociální investice pro udržitelný růst podporující začlenění*) (s. 213–228). Policy Press.

²⁴¹ Gobierno de España (2022), [Ley 27/2022, de 20 de diciembre, de institucionalización de la evaluación de políticas públicas en la Administración General del Estado](#) [zákon č. 27/2022 ze dne 20. prosince o institucionalizaci hodnocení veřejných politik ve všeobecné státní správě].

²⁴² [Subsidised jobs for the long-term unemployed: An evaluation of the German Participation Opportunities Act – IAB-Forum](#) (Dotovaná pracovní místa pro dlouhodobě nezaměstnané: Hodnocení německého zákona o možnostech účasti)

²⁴³ OECD / Evropská komise (2025), [Impact Evaluation of Wage Subsidies and Training for the Unemployed in Slovenia](#) (Hodnocení dopadů dotací na mzdy a vzdělávání nezaměstnaných osob ve Slovinsku), Connecting People with Jobs, OECD Publishing, Paříž.

institucionalizaci kultury pravidelného hodnocení politik. Patří mezi ně zejména nedostatečná administrativní a/nebo analytická kapacita a omezený přístup ke kvalitním a včasným údajům.

2.3.2 Opatření přijatá členskými státy

Některé členské státy přijaly opatření k dalšímu řešení segmentace trhu práce a k boji proti zneužívání nestandardních smluv. Maltský zákon o „stejně odměně za práci stejné hodnoty“, který platí od ledna 2025, vyžaduje, aby zaměstnanci agentur práce dostávali stejnou mzdu a měli stejné pracovní podmínky (jako je plat, dovolená, přesčasy a doba odpočinku) jako zaměstnanci vykonávající stejné funkce v podnicích, které je využívají. V červenci 2024 provedlo **Lucembursko** ve vnitrostátním právu právní předpisy EU o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách. To zaměstnavatelům ukládá povinnost uvádět ve smlouvách nebo brzy po jejich uzavření podrobné doplňující informace. U smluv na dobu určitou musí zkušební doba trvat alespoň dva týdny. Zaměstnanci, kteří po uplynutí této doby odpracovali šest měsíců, mohou jednou ročně požádat o změnu postavení v zaměstnání, a to buď z pracovního poměru na dobu určitou na dobu neurčitou, nebo z částečného pracovního úvazku na plný pracovní úvazek. V prosinci 2024 prodloužila **Itálie** stávající maximální daňový odpočet pro podniky a osoby samostatně výdělečně činné, jež v letech 2025 a 2026 zaměstnávají pracovníky na základě smluv na dobu neurčitou. Od července 2025 omezilo **Maďarsko** sezónní práci v zemědělství a cestovním ruchu na 120 dní v roce bez ohledu na počet zaměstnavatelů, aby se zabránilo zneužívání. Od ledna 2026 si mohou zemědělní pracovníci tuto dobu prodloužit o 90 dní, pokud jejich zaměstnavatel během prodloužení platí o 50 % vyšší sazbu příspěvků. Daňový úřad bude pracovní dny digitálně monitorovat, aby mohl tato omezení vymáhat.

Některé členské státy přijaly opatření ke zlepšení ochrany zaměstnanců. Španělsko novelizovalo v dubnu 2025 statut zaměstnanců, který upravuje ukončení smlouvy v případě trvalé pracovní neschopnosti. Reforma upřesňuje, že k ukončení pracovního poměru může dojít pouze v případě, je-li pracovník uznán trvale neschopným práce a nelze-li zajistit přiměřené úpravy, neexistuje-li žádné vhodné a dostupné místo nebo odmítne-li pracovník řádně navržené přeřazení. Zavádí také povinný proces konzultací s pracovníkem před přijetím rozhodnutí a posiluje povinnost zaměstnavatelů prozkoumat možné přeřazení nebo úpravy, které by mohly zabránit ukončení pracovního poměru. V březnu 2025 přijalo **Lucembursko** novelu zákoníku práce, která zvyšuje ochranu pracovníků tím, že upřesňuje pravidla proplácení přesčasů, udělování souhlasu a vedení evidence. Komplexní aktualizace vyvažuje přísnější záruky pro zaměstnance týkající se pracovních podmínek, nemocenské dovolené a propouštění s jasnějšími a zjednodušenými povinnostmi podniků v oblasti dodržování předpisů. **Rumunsko** zavedlo v březnu 2025 nový online systém pro registraci zaměstnanců (REGES-ONLINE). Systém umožňuje zaměstnancům ověřit, zda jsou podmínky sjednané se zaměstnavatelem, jako je plat a pracovní rozvrh, přesně promítnuty do jejich smluv, a obdržet oznámení, pokud by se některé z nich změnily.

Řada členských států dosáhla dalšího pokroku při posilování svých rámců bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V září 2024 přijalo **Španělsko** královský dekret č. 893/2024, který stanoví ochranu zdraví a bezpečnosti pro pracovníky v cizí domácnosti a domácí pečovatele a sjednocuje jejich práva s obecnými právními předpisy o prevenci pracovních rizik. Zaručuje přístup k posouzení rizik, informacím, školení, ochranným prostředkům a monitorování zdraví a ukládá zaměstnavatelům povinnost provádět hodnocení rizik, poskytovat preventivní opatření a zajišťovat bezpečné pracovní podmínky. V březnu 2025 zavedlo **Lucembursko** nová pravidla na ochranu zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo

mutagenům při práci. Související velkovévodské nařízení aktualizuje ochranu pracovišť před karcinogenními, mutagenními a reprotoxickými látkami. V březnu 2025 zavedlo **Dánsko** právní předpisy, které umožňují dánskému úřadu pro pracovní prostředí výjimečně nařídit, aby dodavatelé na staveništích pozastavili svou činnost. Zákon navíc zvyšuje pokuty pro podniky, které se dopustí závažného porušení předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. **Itálie** zřídila od roku 2026 fond s rozpočtem ve výši 500 000 EUR ročně na financování screeningových a preventivních programů pro kardiovaskulární a onkologická onemocnění a k zajištění automatických a poloautomatických defibrilátorů na pracovištích.

Několik členských států zavedlo opatření k dalšímu vyjasnění předpisů týkajících se nových pracovních ujednání, jako je práce na dálku a pružná pracovní doba. Nový **rakouský** zákon o práci na dálku (Telearbeitsgesetz), který je účinný od ledna 2025, rozšiřuje práci na dálku mimo domovy zaměstnanců i na rodinná sídla, prostory pro společnou práci, internetové kavárny a místa, kde tráví dovolenou. Zachovává daňové výhody, jako je roční odpočet ve výši 300 EUR na ergonomický nábytek a nezdanitelný příspěvek 3 EUR na den za dny práce na dálku, ukládá však zaměstnavatelům povinnost tyto dny výslovně uvádět na výplatních páskách. V únoru 2025 schválila **Francie** zákon, kterým se provádí dohoda o daňové úmluvě s Lucemburskem, jejímž cílem je zamezit dvojímu zdanění a daňovým únikům u přeshraničních zaměstnanců pracujících na dálku. Nová dohoda umožňuje přeshraničním pracovníkům s bydlištěm ve Francii, kteří jsou zaměstnáni v Lucembursku, pracovat z domova až 34 dní v roce, aniž by se na ně vztahovala francouzská daň z příjmů. V **Estonsku** umožňuje zákon o pracovních smlouvách, aktualizovaný v druhé polovině roku 2025, flexibilnější dohody o pracovní době, přičemž zaměstnavatelé a zaměstnanci mají po vzájemné dohodě větší prostor pro stanovení práce na dálku, pružné pracovní doby nebo jiných netradičních pracovních rozvrhů. V listopadu 2024 schválila **Francie** pokračování experimentu se sdílenými pracovními místy na další čtyři roky. Cílem právních předpisů je zlepšit účinnost sdílení pracovního místa pro dlouhodobě nezaměstnané, osoby pobírající sociální minimum a osoby se zdravotním postižením. Mají zlepšit zaměstnatelnost těchto skupin tím, že jim jsou nabídnuty trvalé pracovní smlouvy na částečný úvazek.

Některé členské státy zahájily provádění směrnice o práci prostřednictvím platformy, která vstoupila v platnost v prosinci 2024, ve vnitrostátním právu. V červnu 2025 přijala **Itálie** zákon, který nastiňuje kroky vedoucí k provedení směrnice ve vnitrostátním právu. Patří mezi ně aktualizace definice „digitálních pracovních platform“, zavedení postupů pro posuzování pracovněprávních vztahů a omezení automatizovaného zpracování osobních údajů. Cílem je také posílit ochranu v oblasti sociálního zabezpečení, vyžadovat transparentní postupy správy údajů a posílit zdravotní a bezpečnostní opatření, včetně opatření proti obtěžování a násilí. V **Belgii** vstoupí v lednu 2026 v platnost nový zákon, který stanoví povinné úrazové pojištění pro samostatně výdělečně činné pracovníky platform, aby se sjednotila ochrana všech zaměstnanců.

Mnoho členských států přijímá opatření k boji proti nehlášené práci a využívá mimo jiné digitální nástroje, jako je umělá inteligence. V listopadu 2024 přijalo **Dánsko** zákon, který má posílit právní záruky proti využívání nelegální práce. Vlámská vláda v **Belgii** zavedla přísnější pravidla s cílem řešit zneužívání pravidel EU o vysílání pracovníků a zlepšit dohled v rizikových odvětvích. Podle nich nesou odpovědnost všechny strany subdodavatelského řetězce, pokud některý subdodavatel nelegálně najímá zahraniční pracovníky. Tato reforma vyžaduje, aby podniky ve vysoce rizikových odvětvích ověřovaly, zda jejich subdodavatelé dodržují předpisy. V **Recku** bojuje digitální pracovní karta proti nehlášené práci tím, že sleduje skutečnou pracovní dobu, zajišťuje řádné odměňování a zaměřuje se na zneužívání přesčasů a

nezákonné změny pracovních podmínek. Projekt se týkal 750 000 pracovníků v odvětvích, jako je bankovníctví a maloobchod, a po rozšíření na potravinářství a cestovní ruch naplánovaném na červen 2025 se bude týkat 1,5 milionu pracovníků. Ve **Španělsku** využívají úřady k řešení problematiky nehlášené práce nástroje založené na umělé inteligenci a přijaly opatření, na nichž spolupracují španělská finanční správa, policie a civilní garda, jakož i správa sociálního zabezpečení. **Estonsko** testuje svou vizi ekonomiky v reálném čase, jejímž cílem je automatizace podnikového výkaznictví, snížení administrativní zátěže a zvýšení produktivity, jakož i přechod od neformálních k formálním hospodářským praktikám a omezení nehlášených plateb.

Členské státy pokračují v boji proti dlouhodobé nezaměstnanosti pomocí zvláštních politických opatření. Ve **Slovensku** přezkoumává Ministerstvo práce, rodiny, sociálních věcí a rovných příležitostí v současné době pokyny k provádění aktivních politik na trhu práce na období 2021–2025, aby je aktualizovalo pro období 2026–2030, přičemž cílem je snížit dlouhodobou nezaměstnanost a urychlit aktivaci starších osob a osob s nízkou kvalifikací. V lednu 2025 rozšířilo **Česko** pilotní projekt nazvaný „Integrační pracovní místo“, který v roce 2025 zahrne 240 účastníků a v roce 2026 pak 400 účastníků. K snížení dlouhodobé nezaměstnanosti kombinuje projekt mzdové příspěvky na zaměstnávání znevýhodněných skupin se specifickými potřebami a integrační činnosti podporující osobní rozvoj. V **Rakousku** vstoupí od ledna 2026 v platnost balíček opatření týkajících se zaměstnanosti „Aktion 55 plus“ pro starší dlouhodobě nezaměstnané pracovníky. Z 50 milionů EUR v roce 2025 se rozpočet na tento balíček do roku 2027 zvýší na 100 milionů EUR.

V některých členských státech byla přijata opatření na podporu práce, samostatné výdělečné činnosti, podnikání a zakládání sociálních podniků. **Itálie** zavedla pro období 2025–2027 částečné osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení pro zaměstnané a samostatně výdělečně činné matky nejméně dvou dětí, s výjimkou pracovníků v cizí domácnosti. Příspěvek platí do deseti let věku nejmladšího dítěte a od roku 2027 až do osmnácti let věku nejmladšího dítěte a vztahuje se na matky tří a více dětí. Je vyhrazen pro příjemce se zdanitelným příjmem do 40 000 EUR ročně a má roční limit výdajů ve výši 300 milionů EUR. **Polsko** v současnosti připravuje v rámci svého plánu pro oživení a odolnost a s podporou z ESF+ novelu zákona o sociální ekonomice s cílem podpořit sociální ekonomiku a sociální podnikání. Toho má být dosaženo posílením právních a finančních nástrojů pro rozvoj fungování sociálních podniků a zlepšením koordinace činností vlády a místní samosprávy. Opatření, které bude probíhat od roku 2025 do roku 2028 a bude financováno z ESF+, podporuje podnikání v severním **Bulharsku** tím, že poskytuje pomoc od rozvoje podnikatelského nápadu až po jeho realizaci. Cílem opatření je vytvářet nová pracovní místa podporou samostatné výdělečné činnosti a podnikatelských dovedností, a tím přispívat k prevenci chudoby a sociálního vyloučení.

V mnoha členských státech jsou stále více upřednostňována opatření k posílení systému aktivních politik na trhu práce. V květnu 2025 schválila valonská vláda v **Belgii** v prvním čtení dva návrhy zákonů, které mají reformovat úlohu veřejných služeb zaměstnanosti „Forem“. „Forem“ bude vyžadovat online životopis a zviditelní profily uchazečů o zaměstnání pro zaměstnavatele, jakmile je definována kariérní pozice, což pomůže zlepšit kvalitu zprostředkování zaměstnání. Uchazeči o zaměstnání, až na určité výjimky (např. uchazeči o zaměstnání v rámci odborné přípravy), budou co čtyři měsíce dostávat individuální poradenství, cílené nabídky a každý měsíc budou v kontaktu s veřejnými službami zaměstnanosti. V dubnu 2025 zavedlo **Řecko** změny své digitální platformy pro správu údajů o zaměstnanosti. Nový systém ERGANI 2 aktualizuje svého předchůdce, mimo jiné tím, že

plně digitalizuje hlášení o zaměstnání, snižuje administrativní zátěž zjednodušením postupů pro zaměstnavatele, posiluje nástroje pro monitorování trhu práce a poskytuje spolehlivější a transparentnější registr zaměstnanosti a pojištění. V prosinci 2024 rozšířilo **Španělsko** způsobilé dotace v rámci společných programů aktivace zaměstnanosti a v některých regionech přidalo příspěvky na bydlení a související příspěvky zaměstnavatele na sociální zabezpečení. Reforma posiluje rovněž aktivační politiky začleněním některých programů zaměstnanosti mladých lidí do společného rámce.

Mnoho členských států provádí zásadní reformy svých veřejných služeb zaměstnanosti, včetně institucionálních změn, zvyšování efektivnosti a digitalizace služeb. Prostřednictvím programu podpory z ESF+ ve výši 183 milionů EUR modernizuje **Rumunsko** veřejné služby zaměstnanosti. Cílem programu je zvýšit počet zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti o 600, vyškolit 1 840 zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti, poskytnout modernizované služby 275 000 osob a 21 750 zaměstnavatelů. Očekává se také, že se prostřednictvím komunikační kampaně zlepší zviditelnění veřejných služeb zaměstnanosti a zmodernizují se prostory veřejných služeb zaměstnanosti. Projekt potrvá 60 měsíců od ledna 2025 do prosince 2029. Ve **Finsku** byla v lednu 2025 převedena odpovědnost za organizaci veřejných služeb zaměstnanosti na obce, aby se zvýšil rovný přístup ke službám a napomohlo se rychlému zaměstnávání uchazečů o zaměstnání zlepšením služeb zaměstnanosti a služeb pro podniky. V souvislosti s tímto převodem byl pro obce vytvořen model financování, aby mohly rozvíjet své aktivity na podporu zaměstnanosti. Přímý dopad reformy na zaměstnanost se odhaduje na 7 000 až 10 000 osob. V prosinci 2024 přijal **Kypr** s podporou ze strany plánu pro oživení a odolnost a ESF+ rozsáhlou reformu svých veřejných služeb zaměstnanosti. Součástí probíhající reformy bude zavedení platform pro digitalizaci systémů zaměstnávání na ministerstvu práce, vývoj systému řízení výkonnosti a zavedení systému včasného varování a sledování mladých lidí, kteří nejsou zaměstnání ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET). V lednu 2025 zavedla **Francie** vyhlášku, která přizpůsobuje zákon o plné zaměstnanosti nejvzdálenějším regionům. Změny uzpůsobují zákon zvláštním institucionálním potřebám nejvzdálenějších regionů a týkají se správy a péče o děti a prodlužují také lhůtu pro uzavření smlouvy mezi nezaměstnanými a úřady práce.

Několik členských států provedlo reformy s cílem sladit své systémy dávek v nezaměstnanosti se stávajícími podmínkami na trhu práce. V lednu 2025 zrušilo **Finsko** příplatky k příspěvku na trh práce a k základnímu příspěvku v nezaměstnanosti vyplácené během účasti na opatřeních na podporu zaměstnanosti. V červnu 2025 zavedlo **Česko** změny v systému dávek v nezaměstnanosti, které mají zlepšit finanční podporu a sociální ochranu uchazečů o zaměstnání. Podpora v počáteční fázi nezaměstnanosti se zvýší až na 80 % předchozího příjmu z pracovní činnosti. V červnu 2025 reformovalo také **Estonsko** svůj systém ochrany v nezaměstnanosti, zjednodušilo postupy a zavedlo model univerzální základní sazby dávky, který má být účinný od ledna 2026. Reforma nahrazuje dosavadní dvoustupňový systém jednotným systémem pojištění v nezaměstnanosti. V červenci 2025 přijala **Belgie** rozsáhlou reformu systému dávek v nezaměstnanosti, která vstoupí v platnost v lednu 2026. V návaznosti na změny kritérií způsobilosti omezí celkovou dobu poskytování dávek na dva roky s určitými výjimkami. V říjnu 2025 novelizovala **Litva** zákon o sociálním pojištění v nezaměstnanosti, aby zvýšila minimální podporu v nezaměstnanosti z 241,5 EUR na 350 EUR v roce 2025, prodloužila maximální dobu vyplácení dávek blízko odchodu do důchodu o čtyři měsíce a zlepšila celkové zacílení dávek, zejména na domácnosti s nízkými příjmy. V říjnu 2025 provedlo **Švédsko** reformu svého systému pojištění v nezaměstnanosti s cílem lépe přizpůsobit poskytování dávek skutečné ztrátě příjmu žadatele.

Řada členských států zavedla opatření, která mají přilákat zahraniční talenty a zmírnit napjaté podmínky na trhu práce. V květnu 2025 zahájilo **Řecko** s podporou z ESF+ program HELIOS+, jehož cílem je podpořit začlenění státních příslušníků třetích zemí prostřednictvím holistického přístupu, který zahrnuje jejich přístup ke vzdělávání, na trh práce a k odborné přípravě. Prostřednictvím novely zákona o cizincích z března 2025 liberalizuje **Chorvatsko** přístup kvalifikovaných pracovníků (zejména v odvětví IT), posiluje dohled nad zaměstnavateli a zvyšuje ochranu práv zahraničních pracovníků. Země mimoto zavedla nová opatření na podporu návratu a opětovného začlenění chorvatských emigrantů. V roce 2025 reformovala **Malta** svou politiku v oblasti pracovní migrace se zaměřením na udržení, práva a potřeby trhu práce. Opatření zahrnují nová kritéria způsobilosti pro zaměstnavatele, omezení nábory ze strany podniků s vysokým počtem ukončených smluv (s výjimkami pro mikropodniky) a lepší možnosti státních příslušníků třetích zemí změnit zaměstnavatele. **Česko** přijalo nařízení vlády, které umožňuje volný přístup na trh práce občanům deseti zemí mimo EU, aby pomohlo zmírnit nedostatek pracovních sil a přilákalo vysoce kvalifikované zahraniční pracovníky. V říjnu 2024 přijalo **Německo** strategii pro kvalifikovanou pracovní sílu z Indie, jejímž cílem je přilákat kvalifikované pracovníky z Indie zlepšením rámcových podmínek pro nábor, vydávání víz, jazykové kurzy, uznávání zahraničních odborných kvalifikací a integraci.

Některé členské státy přijaly opatření k posílení sociálního dialogu a úlohy sociálních partnerů. V květnu 2025 představilo **Rumunsko** návrh akčního plánu na podporu kolektivního vyjednávání v období 2025–2028 prostřednictvím podpory členství v odborech a organizacích zaměstnavatelů, podpory informované účasti na vyjednávání a usnadnění uzavírání dohod na odvětvové a vnitrostátní úrovni. Jeho cílem je také posílit sociální dialog, zavést odrazující sankce za nedodržování předpisů a zvýšit institucionální kapacitu prostřednictvím technické pomoci, kontrol a účinnějšího provádění. V říjnu 2024 přijala **maďarská** vláda nařízení, kterým se stanoví právní rámec pro Stálé poradní fórum pro soukromý sektor (VKF). Jeho cílem je zajistit zavedení a nepřetržitě fungování mechanismů pro stanovení minimální mzdy. V květnu 2025 změnilo **Polsko** nařízení o reprezentativnosti organizací zaměstnavatelů. Nový zákon zakazuje dvojí členství v těchto organizacích, aby bylo možné správně vypočítat jejich reprezentativnost a uplatnit tak stejný standard jako u odborových organizací.

2.4 Hlavní směr 8: Prosazování rovných příležitostí pro všechny, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě

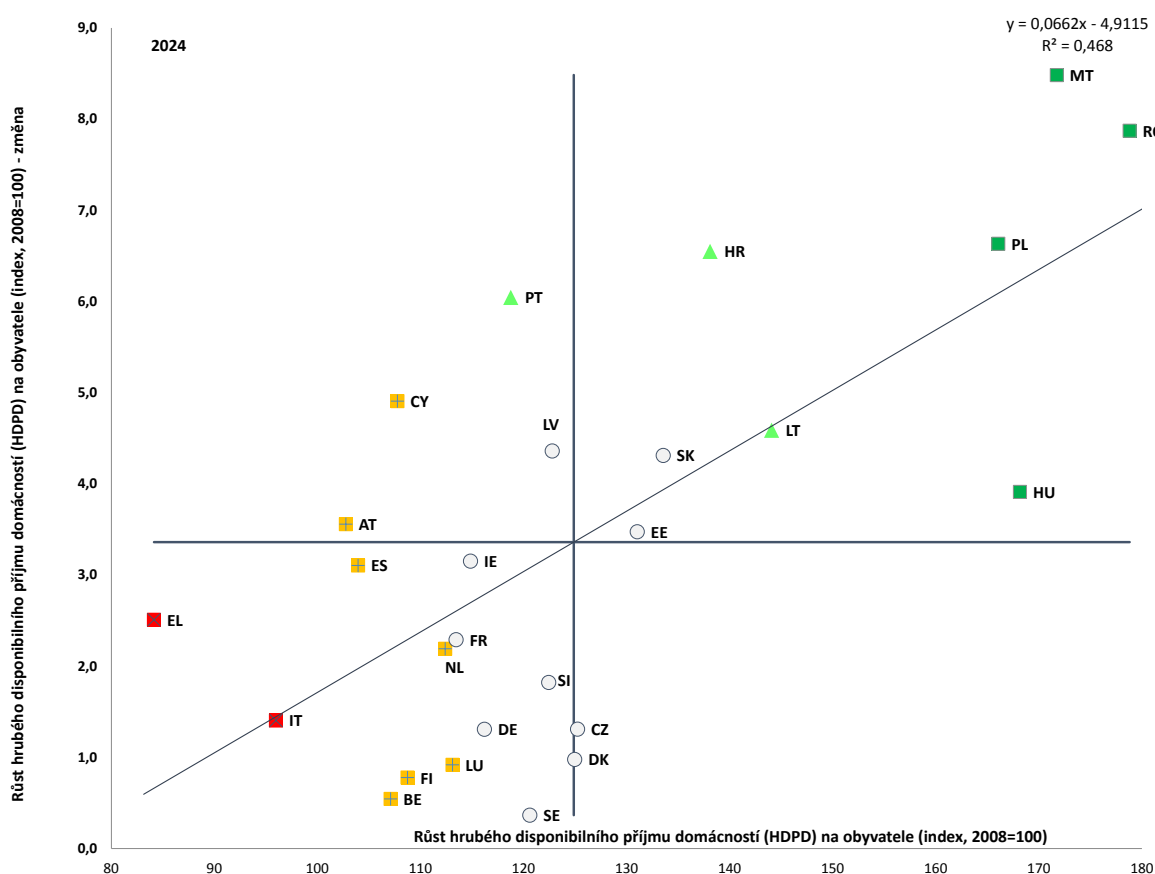
V tomto oddíle je posouzeno provádění hlavního směru politiky zaměstnanosti 8. Tento hlavní směr doporučuje, aby členské státy podporovaly rovné příležitosti pro všechny, prosazovaly sociální začleňování a bojovaly proti chudobě v souladu s druhou (rovnost žen a mužů), třetí (rovné příležitosti), jedenáctou (péče o děti a podpora dětí), dvanáctou (sociální ochrana), čtrnáctou (minimální příjem), patnáctou (příjem ve stáří a důchody), šestnáctou (zdravotní péče), sedmnáctou (začlenění osob se zdravotním postižením), osmnáctou (dlouhodobá péče), devatenáctou (bydlení a pomoc pro osoby bez domova) a dvacátou (přístup k základním službám) zásadou pilíře. V oddíle 2.4.1 je uvedena analýza klíčových ukazatelů. Nejprve jsou projednána rizika chudoby nebo sociálního vyloučení a příjmová nerovnost. Poté následuje analýza systémů minimálního příjmu a sociální ochrany obecně a jejich dopadu na snižování chudoby. V rámci hlavního směru 8 se analyzuje rovněž sociální bydlení a dostupnost bydlení. Oddíl 2.4.2 informuje o opatřeních politik prováděných členskými státy.

2.4.1 Klíčové ukazatele

Index růstu reálného hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele se na úrovni EU-27 v roce 2024 podstatně zvýšil. V roce 2024 činil 141,3 (úroveň v roce 2008 = 100), což je o 2,5 bodu více než v roce 2023. Největší nárůst byl zaznamenán na Maltě, v Rumunsku a Polsku, zatímco menší, ale přesto značný nárůst vykázaly Chorvatsko, Portugalsko a Kypr (viz graf 2.4.1). Malta, Rumunsko, Polsko a Maďarsko patřily v roce 2024 k „nejlepším“ díky vysokým úrovním (více než 160 % oproti roku 2008) a také díky velkému nárůstu u prvních tří jmenovaných. Řada členských států zaznamenala nižší nárůst, přičemž některé z nich zůstaly na průměrné úrovni, jako například Švédsko, Dánsko, Česko a Slovinsko. S ohledem na výsledky v roce 2024 bylo zjištěno, že se Řecko a Itálie nacházejí v „kritické situaci“ kvůli přetrvávající nízké úrovni po mírném zlepšení. V roce 2024 byly v kategorii „je nutné sledovat“ zařazeny Belgie, Finsko a Lucembursko (kde se úrovně blížily průměru EU, ale jen po relativně malém zlepšení), stejně jako Kypr, Rakousko, Španělsko a Nizozemsko (kde byly úrovně pod průměrem EU navzdory zlepšení okolo průměru).

Graf 2.4.1: Růst reálného hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele v EU v roce 2024 vzrostl, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly

Index růstu reálného hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) přepočteného na obyvatele, úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (2008=100, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda uvedena v příloze. Údaje pro BG nejsou k dispozici.

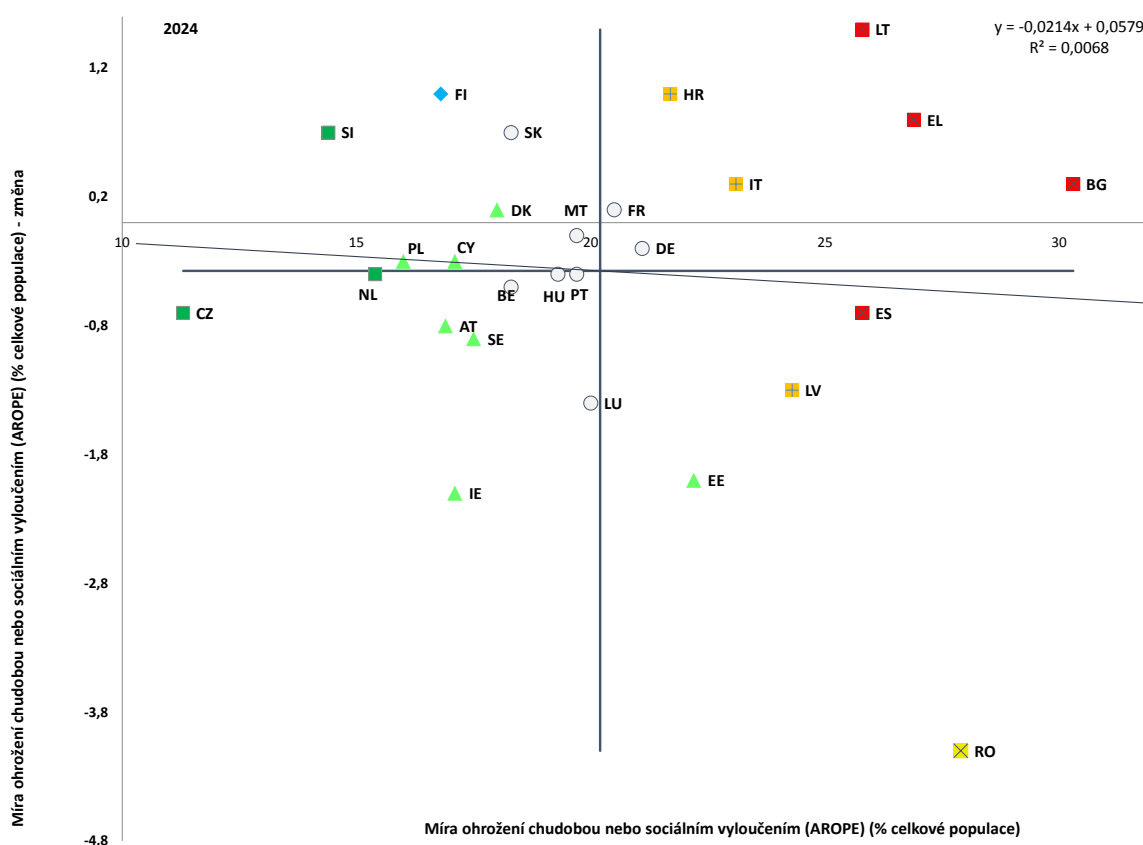
Zdroj: Eurostat [[tepsr_wc310](#)], Evropské sektorové účty.

EU zaznamenala v roce 2024 velmi mírné zlepšení při snižování počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, bez jasných známek vzestupné konvergence. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se snížila na 21 % z 21,3 % v roce 2023,

přičemž rozdíl mezi muži a ženami byl téměř 2 procentní body (20 % oproti 21,9 %). Situace byla v roce 2024 nicméně „kritická“ v Bulharsku, Řecku, Litvě a Španělsku, u nichž se relativně vysoká úroveň (30,3 %, 26,9 %, 25,8 % a 25,8 %) výrazně nezlepšila (Španělsko), vzrostla mírně (Bulharsko a Řecko) či dokonce významně (v Litvě o 1,5 p.b.) – viz graf 2.4.2. Chorvatsko, Itálie a Lotyšsko byly zařazeny do kategorie „je nutné sledovat“, a to buď z důvodu relativně vysoké úrovně (24,3 % v Lotyšsku), nebo jejího zvýšení (+1 p.b. v Chorvatsku a +0,3 p.b. v Itálii). Rumunsko zaznamenalo „slabou, avšak zlepšující se“ situaci a po největším poklesu (–4,1 p.b.) odrážejícím pokračující úsilí o snižování chudoby vykázalo jednu z nejvyšších úrovní v EU (27,9 %). Naopak k „nejlepším“ patřily Česko, Slovinsko a Nizozemsko (s mírou AROPE 11,3 %, 14,4 % a 15,4 %). Irsko a Estonsko vykázaly velký pokles (–2,1 p.b. a –2 p.b.) navzdory již dobré nebo průměrné úrovni. Mezi členskými státy nejsou patrné žádné jasné známky vzestupné konvergence.

Graf 2.4.2: Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se v roce 2024 v EU snížila jen mírně

Procentní podíl obyvatelstva ohroženého chudobou nebo sociálním vyloučením, úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro HR a předběžné údaje pro LT.

Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Rozdíly v ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením jsou mezi regiony a městskými/venkovskými oblastmi v EU velké, což odpovídá tomu, co je pozorováno v jednotlivých členských státech. Rozdíly byly v roce 2024 velké napříč regiony EU (NUTS 2), a to i v rámci členských států, zejména v Itálii, Polsku, Maďarsku a na Slovensku (viz graf 8 v příloze 5). Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se pohybovala od 59,5 % ve Francouzské Guyaně, 48,8 % v Kalábrii a 44,5 % ve městě Melilla do 8,8 % v okrese

Jihozápad, 8,6 % v Bratislavském kraji a 6,6 % v autonomní provincii Bolzano. V nejvzdálenějších regionech byla míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením vyšší než průměr EU, a to od 59,5 % ve Francouzské Guyaně do 22,9 % na Madeiře. Obce a předměstí v EU zaznamenaly o něco nižší míru ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením než města a venkovské oblasti (20,3 %, 21,3 % a 21,3 %). Mezi jednotlivými členskými státy však existovaly značné rozdíly. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se u měst pohybovala od 27,8 % v Belgii do 12,2 % v Polsku; u obcí a předměstí od 32 % v Bulharsku do 11,7 % v Česku a ve venkovských oblastech od 41,7 % v Rumunsku do 8,6 % na Maltě. Zatímco v západní části Unie jsou relativně vysoké míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením ve městech a relativně nízké ve venkovských oblastech, v řadě středomořských a pobaltských zemí a ve východní části Unie je tomu spíše naopak.

Faktorů ohrožení chudobou je více. Jejich příčinou je nerovnost příležitostí způsobená například územními a regionálními rozdíly²⁴⁴ nebo diskriminace²⁴⁵. Jedná se o rozdíly v účinnosti a efektivnosti aktivních politik na trhu práce a politik sociální ochrany a začleňování. Mezigenerační přenos znevýhodnění²⁴⁶ dopadá na děti. V boji proti rizikům chudoby a při předcházení těmto rizikům hrají ústřední roli aktivní politiky začleňování, koncepce a účinnost daňových systémů a systémů dávek a přístup k podpurným službám (včetně vzdělávání, zdravotnictví, sociálních a základních služeb). S cílem napomoci členským státům přijala EU celou řadu iniciativ, které mohou přispět ke snižování chudoby, pokud budou řádně prováděny²⁴⁷. Na jejich základě se připravovaná Strategie EU pro boj proti chudobě zaměří na pomoc lidem při přístupu k základní ochraně a službám, které potřebují, a zároveň na řešení hlavních příčin chudoby. Hlavním cílem je pomoci vymýtit chudobu v EU do roku 2050.

Rámeček cíle 3: Pokrok při plnění cíle týkajícího se snižování chudoby do roku 2030

Počet obyvatel ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se v roce 2024 dále snížil, pokrok však stále nepostačuje k dosažení hlavního cíle EU do roku 2030. Počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se v roce 2024 snížil o 1,1 milionu na 93,3 milionu. Po úpravě o přerušení řad v Německu a Francii činí pokles 2,9 milionu ve srovnání s výchozím rokem 2019, takže do cílové hodnoty 15 milionů zbývá 12,1 milionu. Z toho vyplývá, že k dosažení cíle do roku 2030 by bylo zapotřebí průměrné roční snížení o více než 2 miliony osob (viz graf níže). Dosažení tohoto cíle si tudíž vyžádá výrazné zrychlení úsilí ve zbývajících částech desetiletí. Chudoba dětí se v roce 2024 v EU rovněž snížila, a to přibližně o 0,4 milionu dětí (0–17 let), které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením. Přesto je tento počet stále o 0,25 milionu vyšší než hodnota ve výchozím roce 2019 a o 5,25 milionu vyšší než souhrnné vnitrostátní cíle týkající se snižování dětské chudoby.

²⁴⁴ Viz Evropská komise, Durán Laguna et al., [Ninth report on economic, social and territorial cohesion](#) (Devátá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024

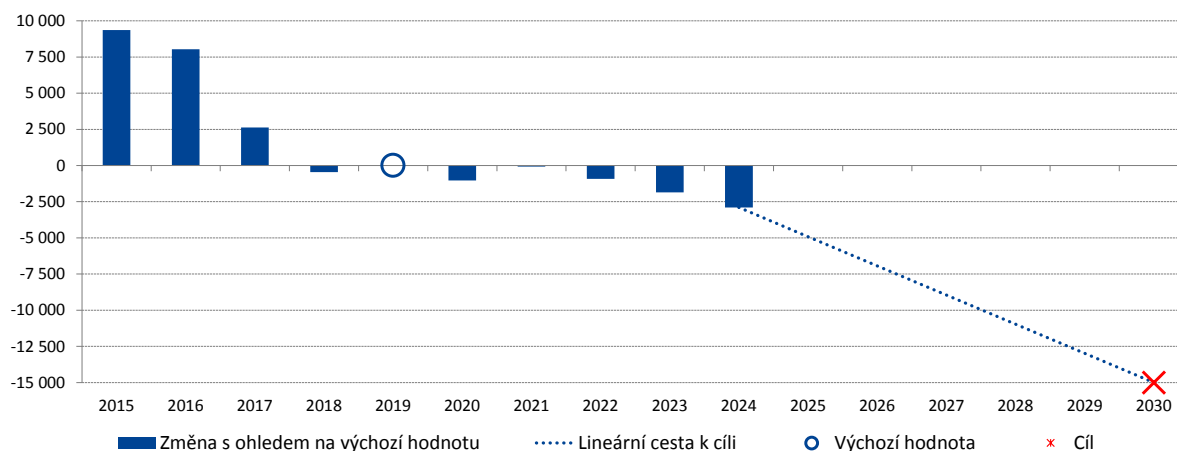
²⁴⁵ Poslední údaje z roku 2024 například ukazují, že ohroženo chudobou bylo 70 % Romů, přičemž mezi lety 2016 a 2024 došlo k pokroku. Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#).

²⁴⁶ Viz UNICEF Innocenti – Global Office of Research and Foresight, [Innocenti Report Card 18: Child poverty in the midst of wealth](#) (Chudoba dětí uprostřed bohatství), UNICEF Innocenti, Florencie, prosinec 2023.

²⁴⁷ Patří mezi ně [evropská záruka pro děti](#), doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021; [směrnice o přiměřených minimálních mzdách](#), směrnice (EU) 2022/2041; [doporučení Rady o přístupu k sociální ochraně](#), doporučení Rady (2019/C 387/01) ze dne 8. listopadu 2019; [doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začleňování](#), doporučení Rady (EU) 2023/C 41/01 ze dne 30. ledna 2023; Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví, [Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví](#) ze dne 21. června 2021 a [sdělení Komise o lepším posouzení distribučního dopadu politik členských států](#), COM(2022) 494.

Počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v posledních letech klesl, pokrok však stále nepostačuje k dosažení cíle EU pro rok 2030

Změna míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v EU-27 s ohledem na výchozí rok 2019 a související hlavní cíl EU pro rok 2030 (celková populace, v tis. osob)

Poznámka: Řady upravené o přerušení řad v důsledku souvisejících významných přerušení řad v Německu v roce 2020 (přerušení upraveno zpětně na rok 2019) a ve Francii v roce 2022 (souhrnný údaj za EU používá údaje pro „metropolitní Francii“, nikoliv pro „Francii“, aby byl v souladu s údajem pro Francii v roce 2019).
Zdroj: Eurostat [[ilc_pecs01](#)] a výpočty GR EMPL.

Pokrok při plnění vnitrostátních cílů týkajících se snižování chudoby je v jednotlivých členských státech stále nerovnoměrný. V roce 2024 zaznamenalo pouze čtrnáct členských států snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením a pouze šestnáct členských států dosáhlo od roku 2019 pokroku při plnění svých cílů pro rok 2030 (viz graf níže)²⁴⁸. Sedm z nich (Rumunsko, Česko, Lotyšsko, Nizozemsko, Polsko, Belgie a Bulharsko) směřuje obecně k dosažení cíle, přičemž Rumunsko dosáhlo v roce 2024 výrazného snížení (o 739 tisíc). Švédsko a Irsko se staly prvními dvěma zeměmi, které v roce 2024 dosáhly svých cílů, zatímco největší relativní nedostatky²⁴⁹ jsou nadále v Lucembursku, na Slovensku, ve Slovinsku, Dánsku, Finsku a Francii. Z 21 zemí, které si stanovily doplňkové cíle v oblasti snižování dětské chudoby²⁵⁰, zaznamenalo v roce 2024 třináct zemí zlepšení a jedenáct zemí dosáhlo od roku 2019 pokroku, přičemž Irsko, Kypr a Švédsko již svých cílů dosáhly. Na druhou stranu Česko, Německo, Španělsko, Francie, Lucembursko, Malta, Rakousko, Slovinsko, Slovensko a Finsko zatím v porovnání s rokem 2019 nepokročily.

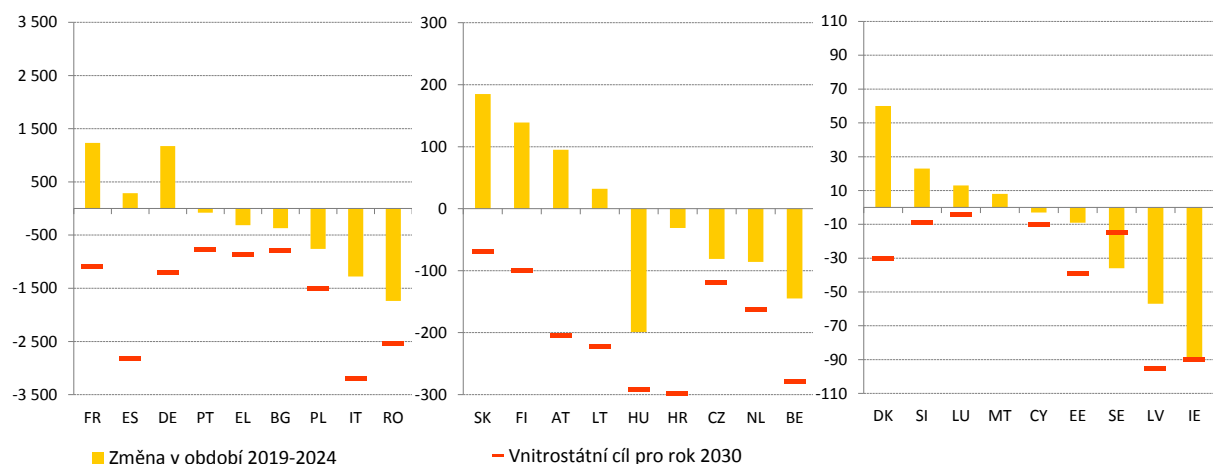
²⁴⁸ Pokud jde o sledování cílů EU a vnitrostátních cílů v oblasti snižování chudoby, jakož i vysvětlení přerušení řad a souvisejících úprav údajů, viz také [výroční zpráva Výboru pro sociální ochranu za rok 2025](#).

²⁴⁹ Kvůli srovnatelnosti mezi jednotlivými zeměmi nejsou rozdíly měřeny v absolutních hodnotách, nýbrž v procentech cílového snížení mezi lety 2019 a 2030. Např.: $(10 \text{ [cíl]} - 4 \text{ [dosavadní pokrok]}) / 10 \text{ [cíl]} = 60 \%$ [rozdíl].

²⁵⁰ Cíl v oblasti snížení dětské chudoby si stanovily Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Kypr, Lucembursko, Malta, Rakousko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko a Švédsko. Sledování těchto cílů viz [výroční zpráva Výboru pro sociální ochranu za rok 2025](#).

Od roku 2019 dosáhla pokroku pouze přibližně polovina členských států a pouze třetina z nich směřuje k dosažení cíle, nebo své cíle překročila

Změny míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v letech 2019–2024 a vnitrostátní cíle pro rok 2030 (celková populace, v tis. osob)

Poznámka: Přerušení řady v roce 2020 pro FR, IE, DK, LU, v roce 2021 pro LU, v roce 2022 pro FR, FI a LU, v roce 2023 a 2024 pro HR. Předběžné údaje pro LT v roce 2024. DK a DE vyjadřují své vnitrostátní cíle v oblasti snižování chudoby jako snížení počtu osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání (tj. domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce), což by se mělo projevit v poklesu počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením během deseti let. DE vyjadřuje svůj vnitrostátní cíl ve srovnání s rokem 2020 jako referenčním rokem. FR stanovila svůj vnitrostátní cíl s ohledem na metropolitní Francii, přičemž monitorování je tomuto zeměpisnému rozsahu přizpůsobeno. HU vyjadřuje svůj vnitrostátní cíl v oblasti snižování chudoby jako snížení míry materiální a sociální deprivace rodin s dětmi, kterou lze promítnout do snížení míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, pokud budou existovat současné okolnosti. MT vyjadřuje svůj vnitrostátní cíl v oblasti snižování chudoby jako snížení míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, pokud jde o procentní body (tj. -3,1 p.b.).

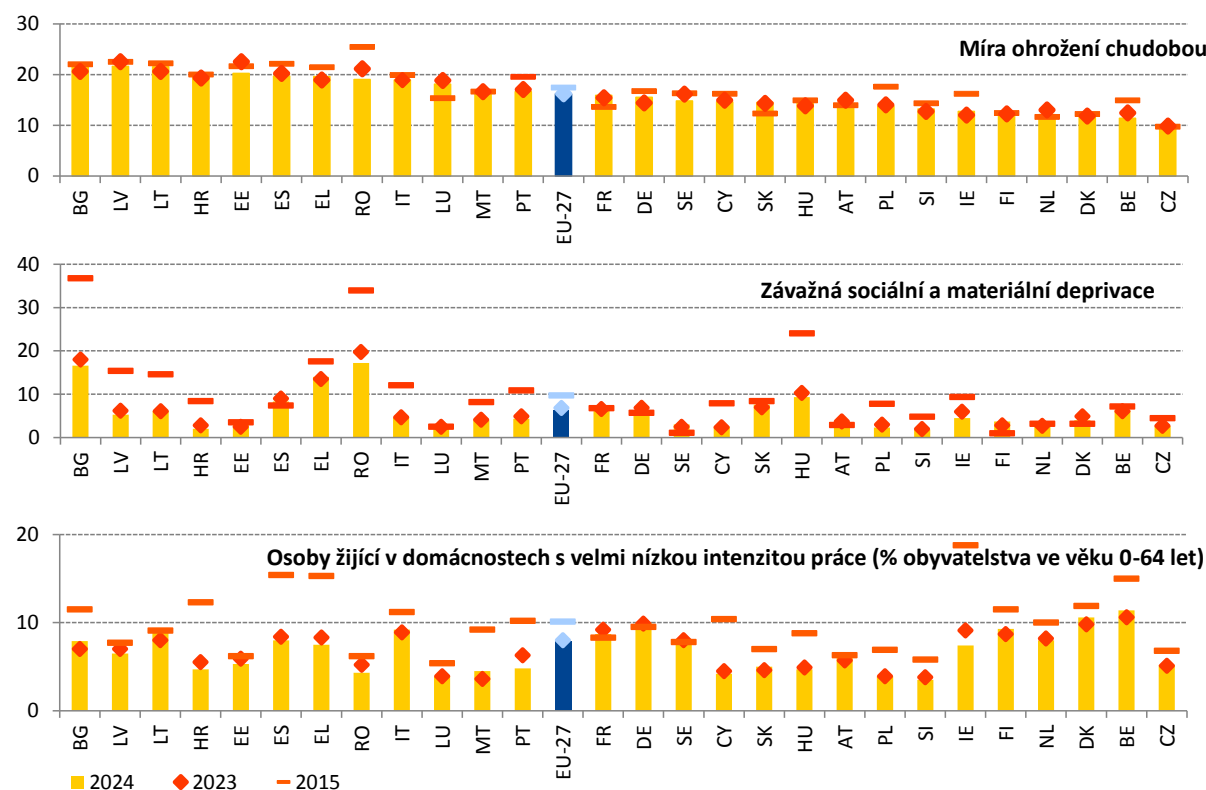
Zdroj: Eurostat [[ilc_peccs01](#)] a tabulka vnitrostátních cílů pro rok 2030 v příloze 1.

Závažná materiální a sociální deprivace se mírně snížila, zatímco příjmová chudoba a podíl osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání byly v EU v roce 2024 stabilní. Velmi mírné zlepšení míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se odráží v jejich složkách. Česko a Nizozemsko měly jedny z nejnižších měř ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (vztaženo k úrovni příjmů v roce 2023, a to 9,5 % a 12,1 %) poté, co došlo k jejich poklesu – viz horní panel grafu 2.4.3. Naopak v Bulharsku, Lotyšsku a Litvě byla tato míra jedna z nejvyšších (21,7 %, 21,6 % a 21,5 %), v některých případech po jejím zvýšení. Rumunsko zaznamenalo pokles o 2,1 procentního bodu, což výrazně přispělo k snížení jeho míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením. Bleskové odhady Eurostatu týkající se příjmů pro rok 2024 naznačují, že by míra ohrožení chudobou měla být i v roce 2024 v EU v průměru a ve většině členských států stabilní, zatímco ve Finsku, Portugalsku, Řecku a Slovinsku by měla růst a v Estonsku klesat²⁵¹. Podíl osob postižených závažnou materiální a sociální deprivací se v EU celkově mírně snížil – viz prostřední panel grafu 2.4.3. Podíl osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání zůstal v roce 2024 stabilní (na základě aktivity v roce 2023) – viz spodní panel grafu 2.4.3.

²⁵¹ Pouze významné změny. Viz Eurostat, [Bleskové odhady na rok 2024. Experimentální výsledky](#). Verze 1 – červen 2025.

Graf 2.4.3: Závažná materiální a sociální deprivace se mírně snížila, zatímco míra ohrožení chudobou a podíl osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání byly stabilní

Složky hlavního ukazatele míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (v %, 2015, 2023, 2024)

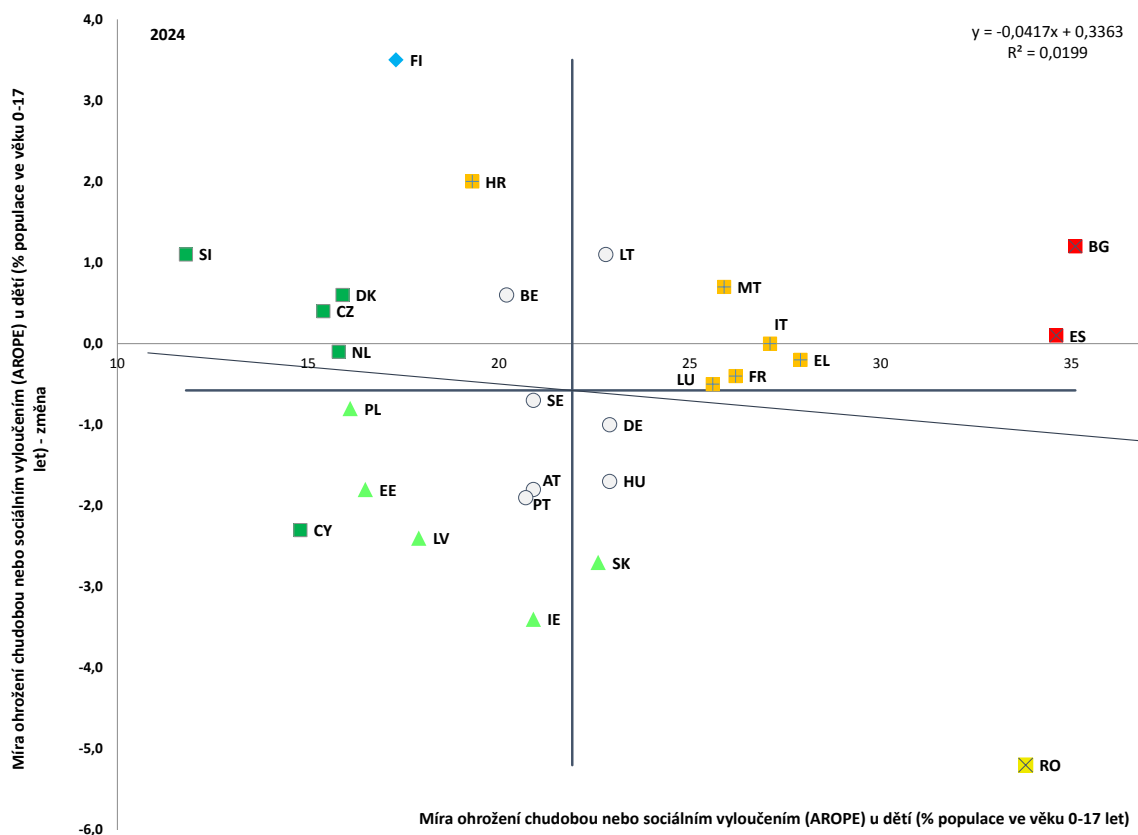
Poznámka: Ukazatele jsou seřazeny podle míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v roce 2024. Přerušeni řady pro míru ohrožení chudobou pro HR. Předběžné údaje pro LT.

Zdroj: Eurostat [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430], statistika EU v oblasti příjmu a životních podmínek.

Dětská chudoba se mírně snížila, zůstává však na vyšší úrovni než u celkové populace, bez jasných známek vzestupné konvergence. Počet dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se snížil z 19,96 milionu v roce 2023 na 19,52 milionu v roce 2024 a jejich podíl klesl v EU v průměru z 24,9 % na 24,2 %. Přestože je rok 2024 druhým rokem po sobě, kdy je zaznamenán pokles absolutního počtu, výskyt dětské chudoby je stále o 3,2 procentního bodu vyšší než u celkové populace. Slovinsko, Kypr, Česko a Nizozemsko patří mezi „nejlepší“ země, v nichž je míra ohrožení dětí chudobou nebo sociálním vyloučením nižší než 16 % a v nichž došlo k relativně malým změnám oproti roku 2023, s výjimkou Kypru (-2,3 p.b.) a Slovinska (+1,1 p.b.). V „kritické situaci“ se naopak nacházejí Bulharsko a Španělsko, kde tato míra dosahuje 35,1 % a 34,6 %. Na rozdíl od Španělska, kde se míra v podstatě nezměnila, se v Bulharsku zvýšila, a to o 1,2 procentního bodu. V celé EU byl největší nárůst zaznamenán v Chorvatsku (+2 p.b.) a Finsku (+3,5 p.b.), zatímco největší pokles v Irsku (3,4 p.b.), Rumunsku (5,2 p.b.) a na Slovensku (2,7 p.b.). Mezi členskými státy nejsou patrné žádné zjevné známky vzestupné konvergence. Vyvedení dětí z chudoby a sociálního vyloučení má zásadní význam pro uplatnění jejich plného potenciálu a pro přerušeni cyklu mezigenerační chudoby. Klíčem v tomto ohledu je zavedení evropské záruky pro děti ve všech členských státech.

Graf 2.4.4: Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí v EU mírně poklesla

Podíl dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, úroveň v roce 2024 a změna oproti předchozímu roku (v %), hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro HR a předběžné údaje pro LT.

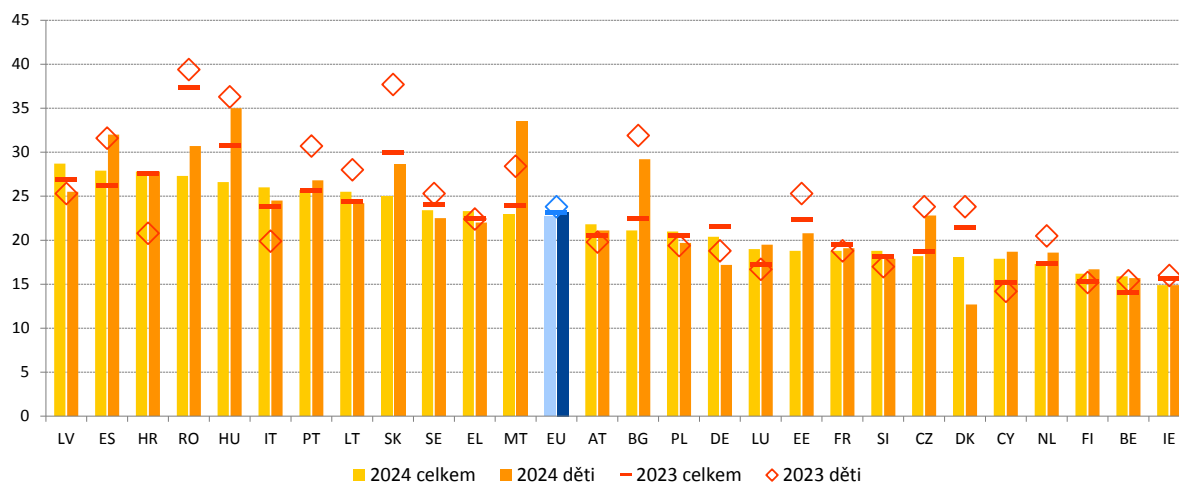
Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Složky míry ohrožení chudobou nebo sociálního vyloučení u dětí zůstaly v EU do značné míry stabilní, s jedinou výjimkou závažné materiální a sociální deprivace, která se snížila.

Míra ohrožení chudobou (AROP) se v průměru v EU mírně snížila z 19,5 % v roce 2023 na 19,3 % v roce 2024. Největší nárůst, o 2 procentní body, byl zaznamenán v Chorvatsku, Litvě, na Maltě a ve Finsku a největší pokles, o 3 procentní body, v Portugalsku, Rumunsku a na Slovensku. Stejně jako v roce 2023 byla míra ohrožení chudobou nejvyšší ve Španělsku (29,2 %), Bulharsku (28,2 %) a Rumunsku (26,2 %) a nejnižší v Dánsku (10,1 %), Slovinsku (10,7 %) a Finsku (11,6 %). Bleskové odhady Eurostatu předpokládají v roce 2024 pokles výskytu příjmové chudoby u dětí v EU v průměru o 0,4 procentního bodu. Pokud jde o závažnou materiální a sociální deprivaci, míra deprivace u dětí se v EU v roce 2024 mírně snížila a dosáhla 7,9 % poté, co v roce 2023 činila 8,4 %. Na vnitrostátní úrovni se pohybovala od 1,2 % v Chorvatsku do 21,2 % v Rumunsku. V Nizozemsku a Finsku se zvýšila o 2 procentní body a o stejnou hodnotu poklesla v Německu, Řecku, Lotyšsku, Litvě a Maďarsku. Podíl dětí žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání zůstal v roce 2024 stabilní na úrovni 7,4 % (oproti 7,5 % v roce 2023), a to v EU i ve většině členských států s výjimkou Bulharska (+2,1 p.b.), Finska (+2,3 p.b.) a Portugalska (-2,6 p.b.).

Graf 2.4.5: Relativní propad příjmů se v EU mírně snížil, ale u dětí byl často větší než u celkové populace

Relativní propad příjmů (%), celková populace a děti (0–17 let)

Poznámka: Přerušení řady pro HR a předběžné údaje pro LT v roce 2024.

Zdroj: Eurostat [[ilc_li11](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Relativní propad příjmů se v EU u celkové populace mírně snížil, ale zůstal vyšší u osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání a u dětí²⁵². U celkové populace se oproti předchozímu roku snížil o 0,4 procentního bodu na 22,7 % v roce 2024 (vztaženo k příjmům v roce 2023) – viz graf 2.4.5. Relativní propad příjmů byl nejvyšší v Lotyšsku, Španělsku a Chorvatsku, kde vzrostl o 1,8, 1,7 a 0,2 procentního bodu. Největší nárůst byl zaznamenán na Kypru (+2,7 p.b.), v Lotyšsku a Lucembursku (v obou případech +1,8 p.b.). Na úrovni EU byl relativní propad příjmů u osob ve věku 18–64 let žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání výrazně vyšší než u celkové populace, a to 35,5 % v roce 2024²⁵³. U dětí se snížil na 23,2 % v roce 2024, což je o 0,6 procentního bodu méně než v roce 2023, stále je však vyšší než u celkové populace. Největší nárůst (o více než 5 p.b.) byl zaznamenán v Itálii a na Maltě a v Chorvatsku (po přerušení řady), zatímco největší pokles (o více než 9 p.b.) v Dánsku a na Slovensku.

Osoby se zdravotním postižením jsou i nadále více ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením než zbytek populace. V roce 2024 činila míra ohrožení těchto osob chudobou nebo sociálním vyloučením v EU 28,7 % (po třech letech beze změny), což je o 10,8 procentního bodu více než u zbytku populace. U osob s těžkým zdravotním postižením je ještě vyšší, činí 36,2 % a má rostoucí tendenci. V pěti zemích přesáhl v roce 2024 rozdíl oproti osobám bez zdravotního postižení 20 procentních bodů²⁵⁴. Osoby se zdravotním postižením v produktivním věku čelí vyššímu riziku chudoby nebo sociálního vyloučení (34,5 %) než ostatní věkové skupiny a stejně tak ženy čelí vyššímu riziku než muži (29,4 % oproti 27,8 %). K snížení rozdílu v riziku chudoby nebo sociálního vyloučení osob se zdravotním postižením jsou

²⁵² Tento ukazatel, tj. relativní propad příjmů, se vypočítá jako rozdíl mezi mediánem ekvivalizovaného disponibilního příjmu osob pod prahem ohrožení chudobou a samotným prahem ohrožení chudobou, vyjádřený jako procenta prahu ohrožení chudobou. Tato prahová hodnota je stanovena na 60 % celostátního mediánu ekvivalizovaného disponibilního příjmu všech osob v zemi, nikoli pro EU jako celek.

²⁵³ Eurostat [[ilc_li12](#)]. Pokud jde o míru chudoby u osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání, viz graf 2.4.11.

²⁵⁴ Velké rozdíly byly zaznamenány v Litvě, Chorvatsku, Lotyšsku, Estonsku a Maďarsku, které měly spolu s Bulharskem a Rumunskem vysoké míry.

nezbytné podpora přístupu k inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením a poskytování osobní asistence a podpůrných služeb.

Navzdory dalšímu mírnému poklesu je riziko chudoby nebo sociálního vyloučení u osob narozených mimo EU nadále mnohem vyšší než u osob narozených v EU. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u osob narozených mimo EU byla vyšší než u osob narozených v EU ve všech členských státech a v průměru byla více než dvojnásobná – 38,2 % oproti 18 %. Největší rozdíl byl v Rumunsku, Rakousku, Španělsku, Belgii a Švédsku (ve všech případech více než 23 procentních bodů)²⁵⁵. Tyto rozdíly do značné míry odrážejí znevýhodněnou situaci této skupiny v oblasti zaměstnanosti (viz rámeček pilíře 5 v oddíle 2.2.1).

Značný počet Romů v EU je i nadále více ohrožen chudobou nebo sociálním vyloučením. Podle nejnovějších údajů z průzkumu bylo v roce 2024 v průměru 70 % Romů v zemích, kde se průzkum provádí, ohroženo chudobou²⁵⁶, přičemž v letech 2016–2024 byl zaznamenán pokrok. V průměru 77 % romských dětí (mladších 18 let) žilo v domácnostech ohrožených chudobou. Rovněž vyšší podíl Romů (37 %) čelil závažné materiální deprivaci ve srovnání s obecnou populací, a to zejména u mladších a starších ročníků. Strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030 vyzývá členské státy, aby snížily mezeru chudoby mezi Romy a obecnou populací včetně dětí alespoň o polovinu a zajistily, aby se do roku 2030 většina Romů vymanila z chudoby²⁵⁷. Doporučením Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů se členské státy zavázaly bojovat proti mimořádně vysoké míře ohrožení chudobou a materiální a sociální deprivací u Romů²⁵⁸. Posouzení obnovených vnitrostátních strategických rámců členských států pro Romy vyzývá členské státy, aby se zabývaly zjištěnými oblastmi, které je třeba zlepšit, a aby své rámce obnovily a pozměnily, a to i s cílem zvýšit jejich ambice²⁵⁹. Rada přijala závěry o opatřeních k zajištění rovného přístupu Romů k adekvátnímu a desegregovanému bydlení a k řešení problematiky segregovaných osad²⁶⁰ a vyzvala členské státy, aby za tímto účelem určily a využily veškeré dostupné finanční zdroje.

²⁵⁵ Ukazatel Eurostatu [[ilc_peps06n](#)], který porovnává osoby narozené v zemích mimo EU s osobami narozenými ve vykazující zemi; údaje jsou za osoby ve věku 18 let nebo starší. Údaje pro Rumunsko mají nízkou spolehlivost.

²⁵⁶ Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#). Příslušná hodnota činila 80 % v letech 2016 i 2021/2019, přičemž byly zahrnuty různé země – viz graf 4 na straně 30 příslušné zprávy. V roce 2024 se průzkumu zúčastnily tyto země: BG, CZ, EL, ES, FR, HU, IE, IT, PT, RO.

²⁵⁷ Viz [Nový strategický rámec EU pro romskou menšinu – rovnost, začlenění a účast \(úplný balíček\)](#).

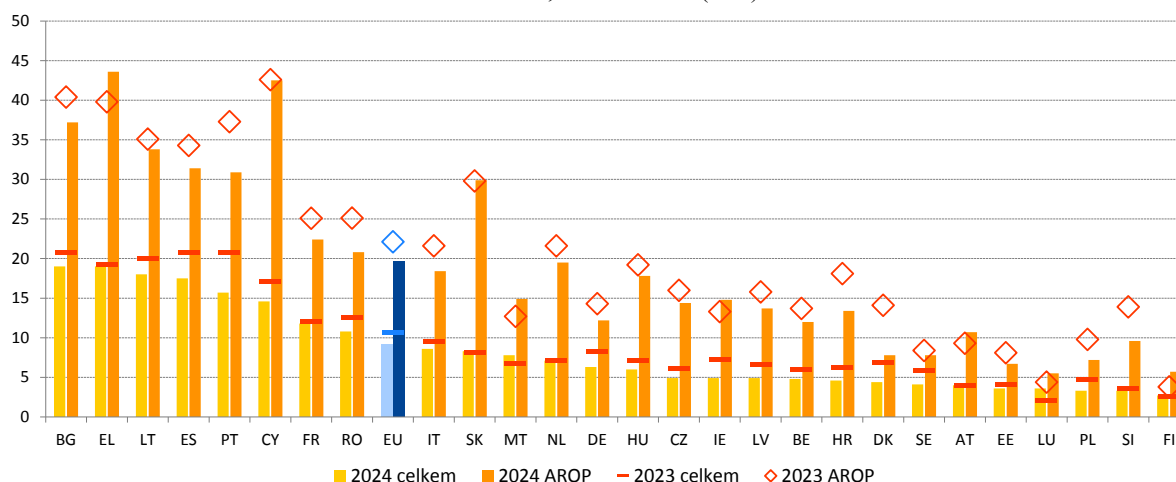
²⁵⁸ Viz [Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1](#).

²⁵⁹ Hodnocení viz [COM/2023/7 final](#) v [úplném balíčku](#).

²⁶⁰ [Závěry Rady o opatřeních k zajištění rovného přístupu Romů k adekvátnímu a desegregovanému bydlení a k řešení problematiky segregovaných osad](#).

Graf 2.4.6 Neschopnost dostatečně vytápět svou domácnost se v EU v roce 2024 v porovnání s předchozím rokem snížila, přičemž se v jednotlivých členských státech výrazně liší

Osoby, které nejsou schopny dostatečně vytápět svou domácnost, celková populace a populace ohrožená chudobou, 2023 a 2024 (v %)

Poznámka: Předběžné údaje pro LT v roce 2024 a přerušení řady pro LT v roce 2023.

Zdroj: Eurostat [[ilc_mdcs01](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Hlavní ukazatel energetické chudoby – neschopnost dostatečně vytápět svou domácnost – se v EU v roce 2024 poprvé od roku 2021 snížil, zůstává však podstatně vyšší u osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Podíl lidí, kteří nejsou schopni dostatečně vytápět svou domácnost, se v Unii v roce 2024 snížil z 10,6 % v předchozím roce na 9,2 %. Pokles v roce 2024 je prvním po dvou po sobě jdoucích letech nárůstu. Odráží klesající maloobchodní ceny plynu a elektřiny, jakož i kombinaci opatření v oblasti energetické účinnosti zavedených v zemích EU a dalších podpůrných opatření. Přesto zůstává úroveň pro rok 2024 výrazně vyšší než hodnota pro rok 2021, která činí 6,9 %. Energetické chudobě jsou navíc více vystaveni starší lidé, rodiče samozivitelé a ženy. Rozdíly mezi členskými státy se v roce 2024 rovněž poněkud snížily, stále se však pohybují od 2,7 % ve Finsku do 19,0 % v Bulharsku. Analyzovaný ukazatel energetické chudoby se v roce 2024 snížil ve většině členských států, a to v největší míře v Portugalsku (5,1 p.b.), Španělsku (3,3 p.b.), Dánsku a na Kypru (v obou případech 2,5 p.b.). Mírný nárůst byl naopak zaznamenán v Lucembursku (+1,5 p.b.), na Maltě (+1,0 p.b.), na Slovensku (+0,2 p.b.), v Rakousku a Finsku (+0,1 p.b.), zatímco v Nizozemsku byla situace stabilní. U osob ohrožených chudobou je energetická chudoba mnohem vyšší, neboť v průměru 19,7 % z nich není schopno dostatečně vytápět svou domácnost, zatímco u zbytku populace to je 7,1 %. Nejvyšší míře energetické chudoby čelí lidé ohrožení chudobou v Řecku (43,6 %) a nejnižší v Lucembursku (5,5 %). Pokud vezmeme v úvahu další ukazatel energetické chudoby, nedoplatky domácností za veřejné služby, údaje ukazují, že úroveň nedoplatků zůstává od roku 2022 na stejné úrovni²⁶¹. S rostoucími globálními teplotami se navíc stále více lidí v Evropě potýká s neschopností své domovy přiměřeně ochladit. V roce 2023 uvedlo 26 % domácností v EU, že v letním období nejsou schopny udržet v obydlí příjemné chladno. V nejnižší příjmové skupině se toto číslo zvyšuje

²⁶¹ Ukazatel Eurostatu [[ilc_mdcs07](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

na téměř 35 % a první zjištění naznačují, že ti, kteří jsou již postiženi energetickou chudobou v zimě, budou pravděpodobně bojovat i v létě²⁶².

Dopravní chudoba se v jednotlivých členských státech značně liší. Dopravní chudoba zahrnuje tři rozměry: cenovou dostupnost, přístupnost a dosažitelnost²⁶³, jakož i průřezový rozměr přiměřenosti. Cenová dostupnost soukromé dopravy, měřená podílem osob, které si nemohou dovézt osobní automobil, zůstala v EU stabilní, a to na úrovni 5,6 % v letech 2023 a 2024, poté co v období 2015–2021 trvale klesala ze 7,9 % na 5,7 %²⁶⁴. V jednotlivých členských státech se značně liší, od 1,8 % na Maltě do 15,6 % v Rumunsku. Problémem zůstává dostupnost veřejné dopravy, zejména ve venkovských oblastech. V této souvislosti zůstávají osobní automobily dominantním druhem osobní dopravy v EU a v roce 2023 na ně připadalo 83,1 % osobokilometrů²⁶⁵.

²⁶² Na základě připravované zprávy JRC Koukoufakis, G. et al., *Addressing Residential Cooling Demand and Summer Energy Poverty in the EU – Towards a Cooler Future (Řešení poptávky po chlazení obytných budov a letní energetické chudoby v EU – směrem k chladnější budoucnosti)*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, JRC143288. Ukazatel pro hodnocení letní energetické chudoby v EU je odvozen z *ad hoc* modulu šetření EU-SILC provedeného v roce 2023. Ukazatel s kódem HC070 měří „neschopnost udržet v obydlí během letního období příjemné chladno v důsledku nedostatečných chladicích systémů nebo špatné tepelné izolace“.

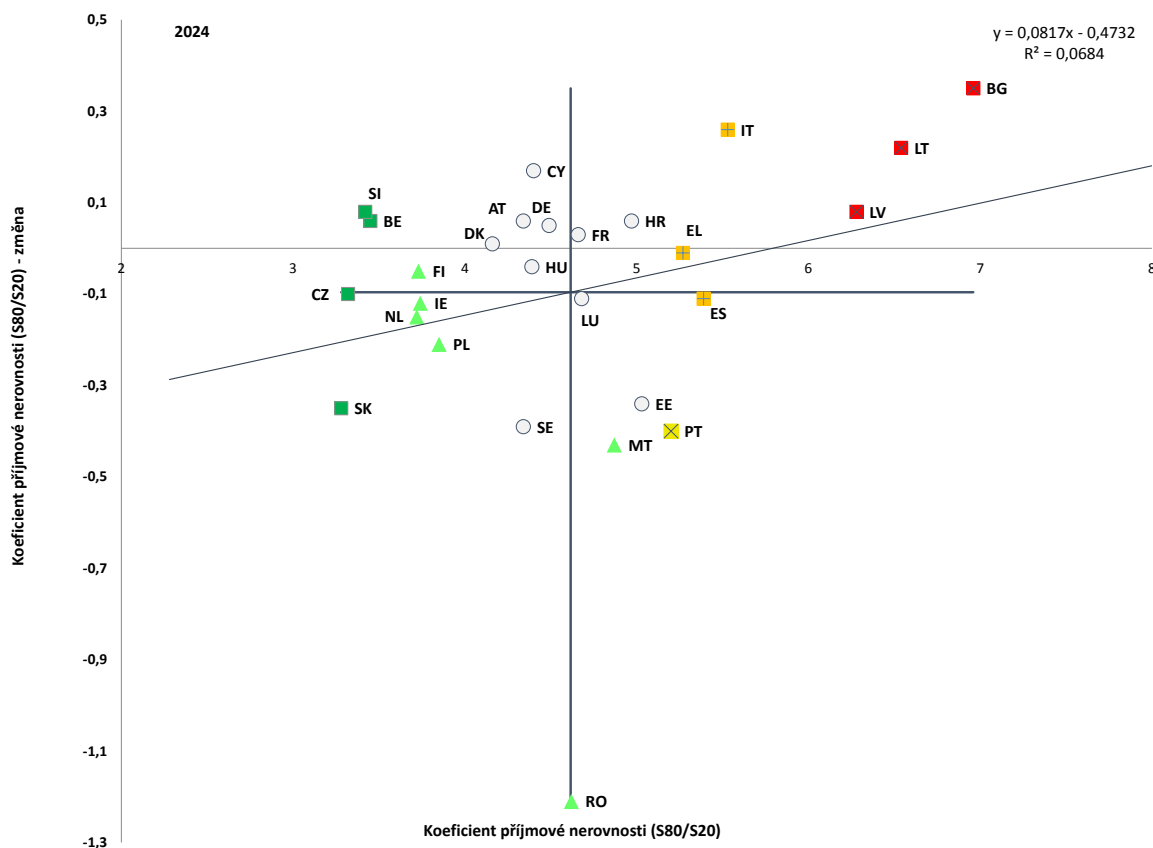
²⁶³ Dopravní chudoba je v nařízení o Sociálním klimatickém fondu definována jako stav, kdy jednotlivci a domácnosti nejsou vůbec či jen obtížně schopni pokrýt náklady na soukromou nebo veřejnou dopravu, nebo kdy nemají žádný či jen omezený přístup k dopravě nezbytné k získání přístupu k základním socioekonomickým službám a činnostem, s přihlédnutím k vnitrostátním a prostorovým souvislostem – viz [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond](#). Vzhledem k tomuto vícerozměrnému charakteru a omezenému množství údajů nelze určit žádný jednoznačný trend ve všech rozměrech a v současnosti se pro všechny tři rozměry vyvíjejí ukazatele na úrovni EU. Viz [Dopravní chudoba: definice, ukazatele, determinanty a strategie zmírňování změny klimatu – závěrečná zpráva. Evropská komise, listopad 2024](#).

²⁶⁴ Ukazatel Eurostatu [[ilc_mddu05](#)]. Jedná se o jediný ukazatel dopravní chudoby, který je každoročně na úrovni EU aktualizován.

²⁶⁵ Viz ukazatel Eurostatu [[tran_hv_psmo01](#)].

Graf 2.4.7: Příjmová nerovnost se v EU v roce 2024 v průměru nadále mírně snižovala, ale s určitými náznaky rozdílů mezi členskými státy

Koeficient příjmové nerovnosti (S80/S20), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro HR, předběžné údaje pro LT.

Zdroj: Eurostat [[tessi180](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

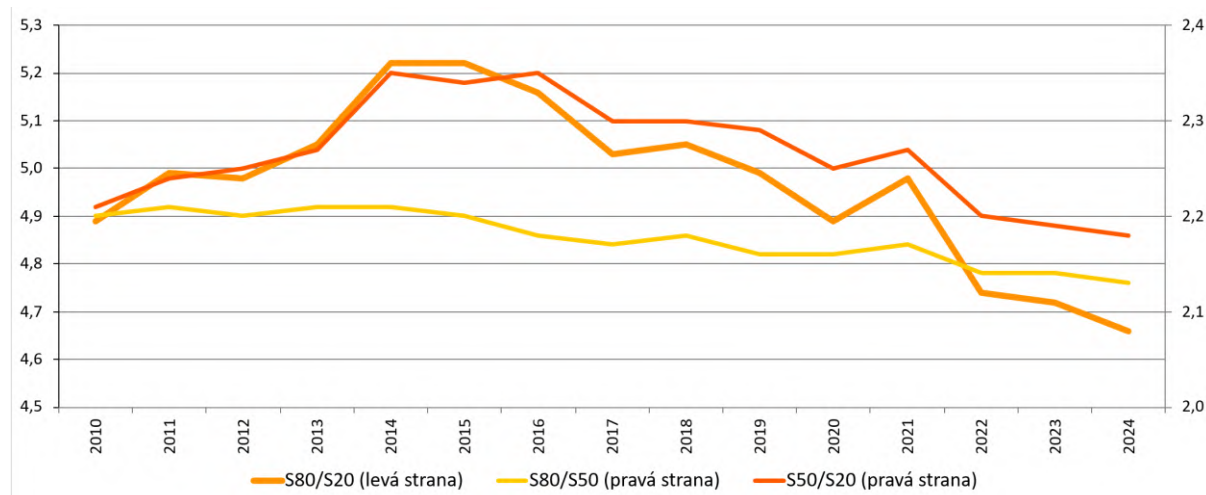
Příjmová nerovnost se v EU v roce 2024 v průměru nadále mírně snižovala, avšak s náznaky rozdílů, a to především v členských státech s vysokou mírou nerovnosti. Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti (S80/S20), se v EU mírně snížila z hodnoty 4,72 v roce 2023 na 4,66 v roce 2024 (vztaženo k příjmům v roce 2022 a 2023). Rozdíly mezi členskými státy jsou nicméně velké. „Kritická situace“ byla zaznamenána v Bulharsku, Litvě a Lotyšsku, kde úroveň příjmové nerovnosti patří k nejvyšším v Unii a v roce 2024 se dále zvýšila – viz graf 2.4.7. Tři země, které se vyznačují relativně vysokou úrovní příjmové nerovnosti (po zvýšení v případě Itálie a snížení v případě Řecka a Španělska), jsou zařazeny v kategorii „je nutné sledovat“. K největšímu poklesu příjmové nerovnosti došlo v Rumunsku (-1,2) a nyní je její úroveň na úrovni průměru EU. V roce 2024 patřily k „nejlepším“ Belgie, Slovinsko, Česko a Slovensko. Celkově lze v EU pozorovat rozdílné trendy. Na straně jedné došlo v některých členských státech s vysokou mírou nerovnosti k dalšímu zhoršení. Na straně druhé některé členské státy s nízkou úrovní zaznamenaly další pokles. To ukazuje na rozdíly mezi členskými státy. Příjmová nerovnost vykazuje různorodost i v jednotlivých regionech EU. Je poměrně výrazná i v rámci zemí, například v Itálii, Rumunsku, Maďarsku a

Belgii (viz graf 4 v příloze 5). Podle bleskových odhadů Eurostatu se očekává, že příjmové nerovnosti budou v roce 2024 ve všech zemích vykazovat stabilní trend²⁶⁶.

Z dlouhodobějšího hlediska se příjmová nerovnost v posledních deseti letech snížila, třebaže s výkyvy. V prvním desetiletí 21. století se příjmová nerovnost v EU, měřená koeficientem příjmové nerovnosti (S80/S20), prudce zvýšila s dvojitou recesí a poté klesla na úroveň zaznamenanou před hospodářskou a finanční krizí, přičemž v posledních letech došlo k dalšímu poklesu – viz graf 2.4.8. V roce 2024 se příjmová nerovnost ve spodní části příjmové distribuce (měřená koeficientem S50/S20) zhruba vrátila na úroveň před finanční krizí, zatímco v horní části příjmové distribuce (S80/S50) byla o něco nižší než dříve. To poukazuje na dopad rychlých a účinných politických reakcí v EU v posledních letech, zejména při srovnání celkové stability po pandemii COVID-19 a zvýšení životních nákladů v letech 2020–2023 s prudkým nárůstem na počátku 21. století. Posouzení distribučních dopadů²⁶⁷ reforem a investic jsou nadále obzvláště důležitá pro zohlednění jejich vlivu na příjmovou nerovnost a pro zajištění vstupních informací pro účely navrhování politik *ex ante* i v tomto ohledu.

Graf 2.4.8: Příjmové nerovnosti v EU v posledních patnácti letech kolísaly, po roce 2015 se však ve většině členských států snížily

Kvantilní poměry podílů příjmové nerovnosti S80/S20, S80/S50 a S50/S20 (2010–2024, příjmové roky 2009–2023)

Poznámka: Odhadované údaje pro koeficient příjmové nerovnosti S80/S20 v letech 2014–2018.

Zdroj: Eurostat [[tessi180](#)], [[ilc_di11d](#)], [[ilc_di11e](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Výdaje na dávky sociální ochrany se v roce 2024 reálně zvýšily ve všech členských státech, mezi jednotlivými zeměmi a odvětvími však přetrvávají velké rozdíly. Podíl v poměru k HDP se v EU zvýšil z 26,7 % v roce 2023 na 27,3 % v roce 2024; zůstal však hluboko pod maximem ve výši přibližně 30 %, jehož bylo dosaženo během krize COVID-19²⁶⁸. Sbližování mezi členskými státy pozorované v posledním desetiletí se poněkud zpomalilo v důsledku mírného nárůstu podílu v poměru k HDP téměř ve všech členských státech²⁶⁹. Mezi jednotlivými členskými státy proto zůstaly velké rozdíly, přičemž v šesti zemích byl podíl vyšší

²⁶⁶ Viz Eurostat, [Bleskové odhady příjmových nerovností a ukazatelů chudoby na rok 2024 \(bleskový odhad na rok 2024\). Experimentální výsledky](#). Verze 1 – červen 2025.

²⁶⁷ Viz [sdělení Komise o lepším posouzení distribučního dopadu politik členských států](#) (COM(2022) 494 final).

²⁶⁸ Eurostat, Výdaje na dávky sociální ochrany ([spr_exp_func](#), údaje ke dni 28.10.2025). Údaje za rok 2024 jsou odhady zahrnující všechny členské státy. Předběžné údaje pro Estonsko.

²⁶⁹ Mezi lety 2023 a 2024 se podíl výdajů na dávky sociální ochrany v procentech HDP snížil pouze v DK a EL, zatímco v SE byl stabilní a ve všech ostatních 24 členských státech se zvýšil.

než 28 % a v dalších šesti nižší než 18 %²⁷⁰. Výdaje na dávky sociální ochrany v EU v roce 2024 vzrostly nominálně o 6,9 % a reálně o 3,8 %, což je nejvýraznější nárůst za posledních deset let s výjimkou roku 2020, kdy si krize COVID-19 vyžádala masivní podporu. Změny v reálném vyjádření byly ve všech členských státech kladné, od nárůstu o více než 10 % ve čtyřech členských státech po přibližně 1 % ve třech zemích²⁷¹. Na úrovni EU došlo v roce 2024 k reálnému růstu téměř u všech funkcí a nejvýrazněji u dávek v nezaměstnanosti (+6,4 %) a rodinných dávek / přídavků na děti (+4,6 %), načež následovaly dávky v nemoci a dávky na zdravotní péči (+4,1 %) a starobní a pozůstalostní dávky (+4,0 %). Dávky pro případy sociálního vyloučení byly jedinou funkcí, která zaznamenala reálný pokles (-7,3 %).

Výdaje na starobní a pozůstalostní dávky nadále tvoří téměř polovinu všech výdajů na dávky sociální ochrany v EU. Tento podíl činil 47,0 %, načež následovaly dávky na zdravotní péči a dávky v nemoci (29,7 %), rodinné dávky / přídavky na děti (8,7 %), dávky v invaliditě (7,0 %), dávky v nezaměstnanosti (4,0 %) a příspěvky na bydlení (1,4 %), jejichž podíl se oproti loňsku nezměnil. Podíl výdajů na dávky pro případy sociálního vyloučení se snížil z 2,5 % v roce 2023 na 2,2 % v roce 2024.

Navzdory zlepšením v posledních letech, minimální podpora příjmu téměř ve všech členských státech obecně nestačí k tomu, aby se lidé vymanili z chudoby. Systémy minimálního příjmu fungují jako záchranná sociální síť poslední instance²⁷². V případě domácnosti s jedním dospělým byla výše podpory nejštědřejší v Nizozemsku, kde téměř dosahuje hranice ohrožení chudobou (60 % mediánu ekvivalizovaného disponibilního příjmu domácnosti). Nejnižší byla v Itálii, Maďarsku a Rumunsku, kde se pohybuje kolem 10 % mediánu příjmu nebo je nižší – viz graf 2.4.9²⁷³. V porovnání s rokem 2023 se přiměřenost podpory zlepšila v Portugalsku (+18 p.b.), Bulharsku (+10 p.b.), Rumunsku (+4 p.b.) a na Slovensku (+2 p.b.), zatímco v ostatních zemích se snížila. U domácností tvořených dvěma dospělými osobami a dvěma dětmi bývá přiměřenost podpory podobná nebo vyšší než u domácností s jedním dospělým, a to především kvůli výraznější roli rodinných dávek. Přesto pouze v Litvě je úroveň podpory pro tento typ domácností dostatečná k tomu, aby je vyvedla z chudoby²⁷⁴. Konečně, ve všech členských státech je čistý příjem osoby pracující na plný úvazek za minimální mzdu (nebo za odpovídající nízkou mzdu v zemích, které nemají zákonem stanovenou minimální mzdu) systematicky vyšší než podpora příjmu pobíraná prostřednictvím sociální pomoci, když je bez práce.

²⁷⁰ Jedná se o FI, FR, AT, DE, BE a IT a EE, RO, LT, HU, MT a IE.

²⁷¹ Jedná se o EE, HR, PL a SK a HU, EL a SE.

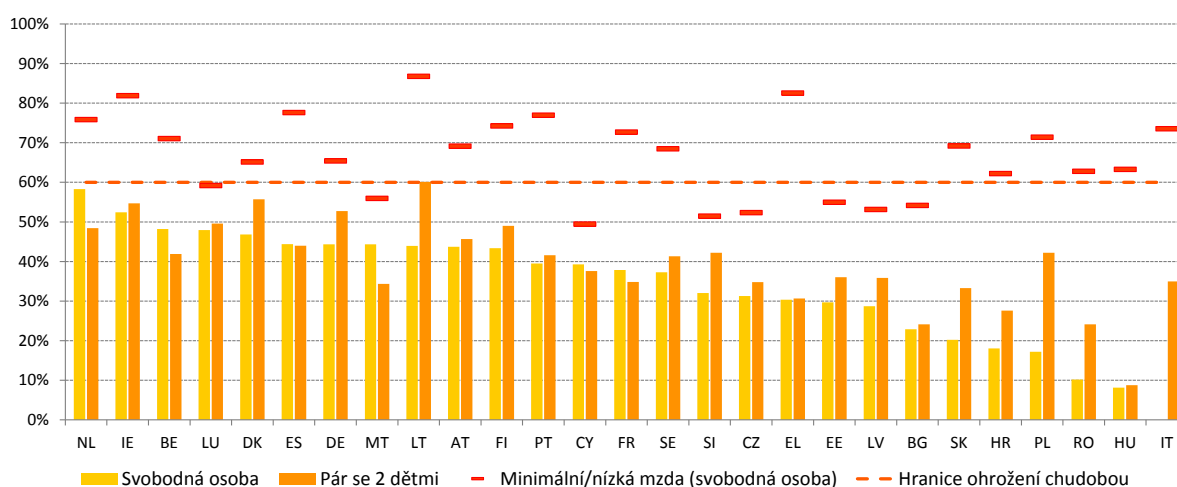
²⁷² [Doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění \(2023/C 41/01\)](#).

²⁷³ Přiměřenost podpory lze posoudit porovnáním disponibilního příjmu domácností, které jsou odkázány pouze na minimální příjem (a nemají žádný příjem ze zaměstnání), s hranicí ohrožení chudobou (AROP). Kromě dávek zaručujících minimální příjem mohou mít domácnosti nárok na dávky na bydlení a rodinné dávky.

²⁷⁴ V porovnání s rokem 2023 došlo u domácností tvořených dvěma dospělými osobami a dvěma dětmi mladšími čtrnácti let ke zlepšení přiměřenosti na Slovensku (+6 p.b.), v Bulharsku (+6 p.b.), Portugalsku (+4 p.b.), Rumunsku (+2 p.b.), Nizozemsku (+1 p.b.) a Polsku (+1 p.b.), zatímco v ostatních zemích byl zaznamenán pokles.

Graf 2.4.9: Přiměřenost podpory příjmu domácností bez zaměstnání, které pobírají minimální příjem, zůstává relativně nízká

Čistý ekvivalentní disponibilní příjem domácností (jedna osoba a dvě dospělé osoby se dvěma dětmi do 14 let), které pobírají sociální pomoc, jako procento mediánu ekvivalentního disponibilního příjmu, 2024 (v %)

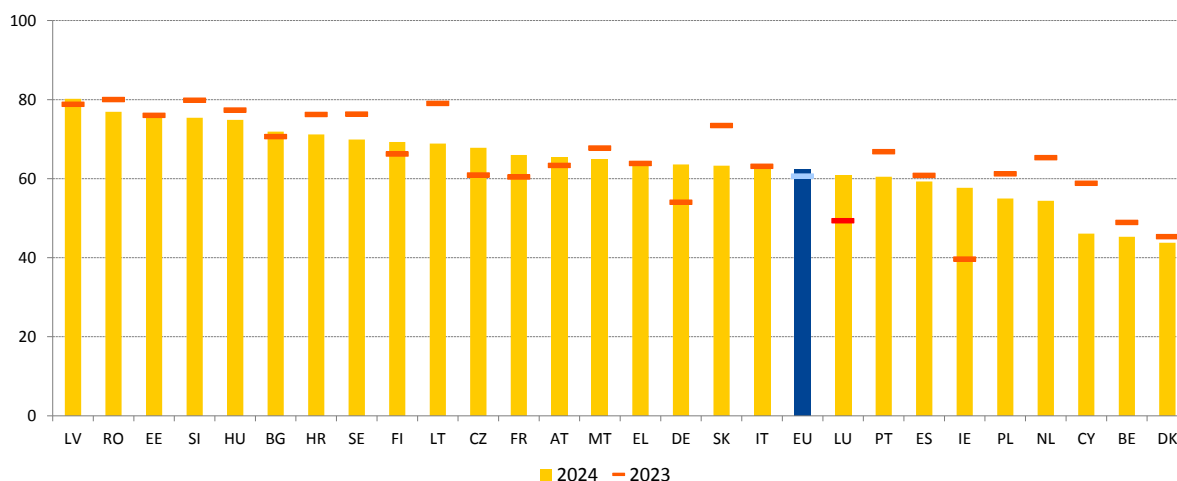

Poznámka: Dospělí členové domácnosti, kteří nejsou zaměstnaní a nepobírají podporu v nezaměstnanosti. Čisté příjmy včetně sociální pomoci, rodinných dávek a dávek na bydlení, po zdanění a odvodech na sociální zabezpečení. Čistý příjem jedné osoby pracující na plný úvazek za zákonnou minimální mzdu (nebo za 50 % průměrné mzdy v zemích, které nemají zákonnou minimální mzdu: DK, IT, AT, FI a SE).

Zdroj: Vlastní výpočty na základě výstupů z [modelu OECD pro výpočet daňových příjmů](#), verze modelu 2.6.3, a Eurostatu [[ilc_di03](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Graf 2.4.10: Ohrožení chudobou v domácnostech (téměř) bez zaměstnání zůstává vysoké

Míra ohrožení chudobou osob žijících v domácnostech téměř bez zaměstnání (v %)

Poznámka: Přerušeni řady v roce 2024 a 2023 pro HR. Předběžné údaje v roce 2024 pro LT. Domácnosti (téměř) bez zaměstnání [s velmi nízkou intenzitou práce] jsou domácnosti, jejichž členové v produktivním věku odpracovali v předchozím roce pracovní dobu rovnající se 20 % jejich celkového potenciálu pracovní doby nebo méně.

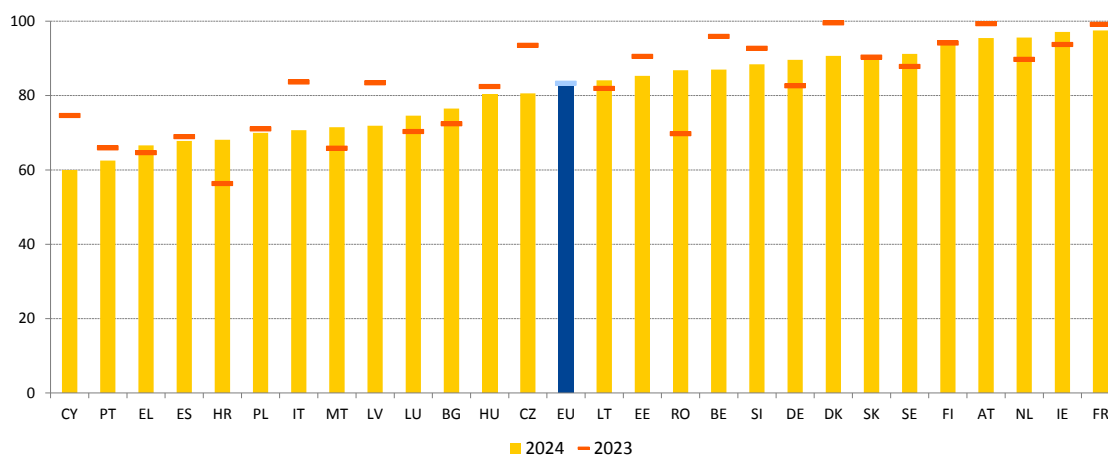
Zdroj: Eurostat [[ilc_li06](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Hlavním faktorem ohrožení chudobou je i nadále nezaměstnanost, přičemž se v EU v průměru sociální dávky nedostaly ke všem potřebným domácnostem. V roce 2024 bylo chudobou ohroženo 62,4 % osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání (tj. těch, jejichž členové odpracovali pracovní dobu rovnající se 20 % jejich celkového potenciálu pracovní doby nebo méně) – viz graf 2.4.10. Tento podíl oproti předchozímu roku vzrostl

(+1,8 procentního bodu), přičemž mezi členskými státy přetrvávají významné rozdíly. Míra ohrožení chudobou domácností (téměř) bez zaměstnání se pohybovala od 80,2 % v Lotyšsku (+1,4 p.b. od roku 2023) do 43,8 % v Dánsku (-1,5 p.b. od roku 2023). Zároveň byl podíl osob ohrožených chudobou a žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání, které pobírají sociální dávky, v EU v roce 2024 stálý a činil 83,1 % (ve srovnání s 83,3 % v předchozím roce) – viz graf 2.4.11²⁷⁵. V tomto ohledu existují mezi členskými státy značné rozdíly, přičemž míra se pohybuje od (téměř) 100 % v Irsku a Francii do 60 % na Kypru.

Graf 2.4.11: Podíl osob ohrožených chudobou žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání, na které se vztahují sociální dávky, vykazuje v jednotlivých členských státech značné rozdíly

Míra příjemců dávek u osob ohrožených chudobou ve věku 18–64 let žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání (v %)

Poznámka: Předběžné údaje v roce 2024 pro LT.

Zdroj: Eurostat [[ilc_li70](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby se v EU v roce 2024 mírně snížil, s výrazným poklesem v některých členských státech. V Unii klesl (o 0,5 p.b.) na 34,2 % v souladu se snížením reálných výdajů v roce 2023. K snížení přispěly především výrazné poklesy v Německu, Irsku, Litvě a Francii – viz graf 2.4.12²⁷⁶. V roce 2024 (vztaženo k příjmům za rok 2023) byla „kritická situace“ zaznamenána v Řecku, Lotyšsku, Chorvatsku a Portugalsku, v nichž byl dopad sociálních transferů na snižování chudoby velmi nízký (mezi 16,6 % a 22,4 %). Sedm členských států bylo zařazeno v kategorii „je nutné sledovat“. Z nich Německo, Litva, Maďarsko a Lucembursko zaznamenaly pokles vlivu, zatímco Španělsko a Malta se zlepšily, všechny však spolu s Bulharskem (a s výjimkou Německa) vykazovaly relativně nízké úrovně účinnosti. Naopak Belgie, Dánsko a Finsko byly „nejlepší“ (s vlivem na snižování chudoby vyšším než 45 %). Rozdíly v dopadu sociálních transferů na snižování chudoby byly velké i mezi regiony, a to i v rámci jednotlivých zemí, zejména v Belgii, Německu, Švédsku, Itálii, Maďarsku, na Slovensku a v Polsku (viz graf 9 v příloze 5), a také v nejbližších regionech. Ženy v EU pociťovaly v průměru o něco menší vliv transferů na snižování chudoby než muži (33,7 % oproti 34,6 %). Dopad sociálních transferů na riziko chudoby u dětí se v roce 2024 v EU v podstatě nezměnil (41,4 % v roce 2023 oproti 41,9 % v roce 2024). V patnácti členských státech klesl (-11,1 p.b. v Litvě, -5,5 p.b. v Německu

²⁷⁵ To se týká všech typů sociálních dávek, nejen systémů minimálního příjmu.

²⁷⁶ Tato hodnota je stále vyšší než před pandemií COVID-19.

a -4,8 p.b. v Lucembursku) a ve zbývajících členských státech vzrostl (na 12,3 p.b. v Maďarsku, 8,7 p.b. v Polsku a 7,7 p.b. v Estonsku)²⁷⁷.

Graf 2.4.12: Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby zaznamenal v některých členských státech výrazný pokles

Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby, úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Přerušeni řady pro HR. Předběžné údaje pro LT.

Zdroj: Eurostat [[tespm050](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Sociální situace osob v nestandardních formách zaměstnání zůstává méně příznivá než u ostatních pracovníků, ačkoli dávky sociální ochrany u nich spíše snižují ohrožení chudobou. Vliv sociálních transferů na snižování chudoby v roce 2024 (vztaženo k příjmům v roce 2023) v EU byl výrazně vyšší u pracovníků v nestandardních formách zaměstnání ve srovnání s průměrným pracovníkem (11,8 %)²⁷⁸. U zaměstnanců se smlouvou na dobu určitou to bylo 22,8 % a u zaměstnanců na částečný úvazek 22,9 %. U osob samostatně výdělečně činných činil vliv 26,6 %. Přesto u nich byla ve většině členských států příjmová chudoba

²⁷⁷ Vychází z [Benchmarking framework on childcare and support to children \(Srovnávací rámec pro péči o děti a podpory dětí\)](#), který vytvořila podskupina pro ukazatele Výboru pro sociální ochranu. Ukazatel lze vypočítat z míry ohrožení chudobou u dětí po a před transfery (kromě důchodů). V této analýze nejsou zohledněny naturální sociální transfery, které zahrnují mimo jiné bezplatnou předškolní výchovu a péči, vzdělávání a zdravotní péči.

²⁷⁸ Zvláštní extrakce dat Eurostatem ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek na základě hlavních rozdílů klíčového ukazatele přiměřenosti v rámci monitorování přístupu k sociální ochraně. Viz *Access to social protection for workers and the self-employed* (Přístup pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně). Aktualizace rámce pro monitorování – 2025 (připravuje se).

nadále větší. V EU jako celku činila míra ohrožení chudobou 13,4 % u dočasných pracovníků oproti 5,2 % u pracovníků se smlouvou na dobu neurčitou. U pracovníků na částečný úvazek činila tato míra 13,8 % (oproti 7,1 % u pracovníků na plný úvazek) a 20,9 % u osob samostatně výdělečně činných (oproti 6,3 % u všech zaměstnanců)²⁷⁹. Příjmová chudoba pracovníků s pracovní smlouvou na dobu určitou byla v osmi členských státech vyšší než 15 %²⁸⁰, a ve třech z nich (Bulharsko, Dánsko a Kypr) dokonce vyšší než 25 %. Mezi osobami samostatně výdělečně činnými byla v roce 2024 míra chudoby přibližně o 5 procentních bodů či více vyšší než průměr EU v šesti členských státech²⁸¹, v Polsku a Estonsku se blížila 30 % a v Rumunsku činila 52,3 %. Lidé v nestandardních formách zaměstnání se také potýkali s vyšší mírou sociální a materiální deprivace (13,8 % v roce 2024 na úrovni EU u dočasných pracovníků oproti 7,6 % u zaměstnanců se smlouvou na dobu neurčitou a 11,1 % u pracovníků na částečný úvazek oproti 7,4 % u pracovníků na plný úvazek).

Pokrytí peněžitými sociálními dávkami se značně liší v jednotlivých členských státech a u různých kategorií pracovníků, jakož i u různých postavení v zaměstnání. Podíl osob v produktivním věku (16–64 let) ohrožených chudobou před sociálními transfery, které v EU v roce 2024 pobíraly peněžité sociální dávky²⁸² (vztaženo k příjmům v roce 2023), se po poklesu v posledních několika letech přiblížil úrovni před pandemií COVID-19. Vyšší byl u pracovníků se smlouvou na dobu určitou (38,3 %) než u pracovníků se smlouvou na dobu neurčitou (23,3 %) a u pracovníků na částečný úvazek (30,1 %) než u pracovníků na plný úvazek (23,7 %). Tyto vzorce platí ve většině členských států. V pěti členských státech (na Kypru, ve Slovinsku, Švédsku, Portugalsku a Maďarsku) však zaměstnanci se smlouvou na dobu určitou pobírali dávky méně často než zaměstnanci se smlouvou na dobu neurčitou. V sedmi členských státech (Slovinsko, Lotyšsko, Litva, Itálie, Portugalsko, Lucembursko a Bulharsko) pobírali pracovníci na částečný úvazek dávky s nižší pravděpodobností než pracovníci na plný úvazek. Ve třech zemích (Řecko, Polsko a Rumunsko) pobíralo v roce 2024 peněžité sociální dávky méně než 10 % zaměstnaných osob ohrožených chudobou před sociálními transfery. Osoby samostatně výdělečně činné ohrožené chudobou (před sociálními transfery) měly nejmenší pravděpodobnost, že budou pobírat peněžité sociální dávky, přičemž v roce 2024 bylo pokrytí v EU 11,5 %. V roce 2024 zůstal tento podíl v sedmi členských státech pod 5 %²⁸³. V roce 2024 pobírala v EU sociální dávky v průměru jen o něco více než polovina (52,8 %) nezaměstnaných osob ohrožených chudobou. Pět členských států (Belgie, Dánsko, Finsko, Německo a Rakousko) dosáhlo míry pokrytí vyšší než 80 %, zatímco v dalších čtyřech členských státech (Polsko, Řecko, Slovensko a Nizozemsko) byl tento podíl mnohem nižší a činil přibližně 12–13 %. Za poslední dva roky se míra ohrožení chudobou mezi nezaměstnanými zvýšila téměř o 3 procentní body, ze 46,1 % v roce 2022 na 48,9 % v roce 2024.

²⁷⁹ Míra materiální a sociální deprivace je však u osob samostatně výdělečně činných nižší než u zaměstnanců (6,9 % a 8,1 % v EU v roce 2024).

²⁸⁰ Jedná se o BG, DK, CY, SE, HU, IT, MT a AT.

²⁸¹ Jedná se o RO, PL, PT, LV, EE a ES. Viz Eurostat [[ilc_li11](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

²⁸² Zvláštní extrakce dat z Eurostatu týkající se ukazatele míry příjemců pro „efektivní přístup“ v rámci monitorování přístupu k sociální ochraně: Access to social protection for workers and the self-employed (Přístup pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně). Aktualizace rámce pro monitorování – 2025 (připravuje se). Cílovou skupinou jsou osoby ohrožené chudobou před sociálními transfery. Peněžité sociální dávky zahrnuté do ukazatele jsou dávky pobírané na individuální úrovni, kromě důchodů.

²⁸³ Jedná se o PT, SI, PL, NL, CZ, RO a EL.

Přístup k přiměřené sociální ochraně se v jednotlivých členských státech stále různí, a to i přes určité zlepšení v posledních letech²⁸⁴. Pokud jde o formální sociální zabezpečení²⁸⁵, na jaře 2025 přetrvávaly v osmnácti členských státech²⁸⁶ nejméně u jedné skupiny pracovníků v nestandardních formách zaměstnání mezery alespoň v jedné složce sociální ochrany. Složkami, které jsou nejvíce dotčeny nedostatečným přístupem, jsou: dávky v nezaměstnanosti (sedmnáct členských států), dávky v nemoci (třináct členských států) a dávky v mateřství / otcovské dávky (rovněž třináct zemí). Mezi skupiny, na které se pojištění nevztahuje, patří praktikanti a stážisté, pracovníci s nestandardními smlouvami, jako jsou občanskoprávní smlouvy, krátkodobé smlouvy na dobu určitou (např. příležitostní pracovníci), pracovníci s příjmem nižším, než je požadovaná hranice pro pojištění, sezónní pracovníci a pracovníci v cizí domácnosti. Kromě toho byl v jedenácti²⁸⁷ členských státech přístup k alespoň jedné složce sociální ochrany dobrovolný pro nejméně jednu skupinu pracovníků v nestandardních formách zaměstnání. Pokud jde o osoby samostatně výdělečně činné, v devatenácti²⁸⁸ členských státech se potýkaly s mezerami ve formálním sociálním zabezpečení v jedné nebo více složkách sociální ochrany, nejčastěji v souvislosti s dávkami v nezaměstnanosti (devatenáct členských států) a dávkami v případě pracovních úrazů a nemocí z povolání (čtrnáct členských států). Ve většině případů se tyto mezery týkaly všech osob samostatně výdělečně činných, zatímco přibližně v jedné třetině členských států byly specifické pro určité skupiny, jako jsou zemědělci, řemeslníci nebo svobodná povolání. V patnácti členských státech bylo navíc pojištění osob samostatně výdělečně činných dobrovolné, nejčastěji pokud jde o dávky v nemoci a mateřství, načež následovaly dávky v souvislosti s pracovními úrazy a nemocemi z povolání. Dostupné vnitrostátní odhady ukazují na velmi rozdílnou míru využívání dobrovolných systémů osobami samostatně výdělečně činnými.

Růst cen nemovitostí v posledním desetiletí převýšil růst příjmů, což způsobilo, že dostupnost bydlení je pod tlakem. Růst cen nemovitostí není ze své podstaty znepokojivý, pokud je v souladu s finančními možnostmi domácností dovolit si bydlení. V posledním desetiletí však ceny nemovitostí v EU rostly v průměru asi o 10 % rychleji než příjmy, což snižovalo jejich cenovou dostupnost, třebaže mezi jednotlivými zeměmi existují velké rozdíly²⁸⁹. V Portugalsku, Nizozemsku, Maďarsku, Lucembursku, Irsku, Česku a Rakousku vzrostl poměr cen nemovitostí k příjmům od roku 2014 do roku 2024 o 20 % či více. Jelikož na konci tohoto období došlo k zvýšení úrokových sazeb, cenová dostupnost bydlení se ve většině zemí pro osoby, které k pořízení bydlení potřebují úvěr, dále snížila. Malé a neefektivní trhy s nájemným bydlením v mnoha členských státech neposkytují životaschopnou alternativu ke koupi, přičemž v mnoha hlavních městech jsou náklady na nájem vysoké a v posledních desetiletích došlo k poklesu fondu sociálního bydlení. Zatímco nájemné u stávajících smluv rostlo výrazně pomaleji než ceny nemovitostí, nájemné u nových smluv prudce vzrostlo.

²⁸⁴ Viz zpráva Komise o provádění doporučení Rady o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně, COM/2023/43 final, rámeček pro monitorování schválený v roce 2020 a připravovaná aktualizace (2025).

²⁸⁵ Formálním sociálním zabezpečením skupiny se rozumí, že u konkrétní složky sociální ochrany (např. ochrana ve stáří, v nemoci, nezaměstnanosti nebo v mateřství) existující právní předpisy nebo kolektivní smlouva stanoví, že jednotlivé osoby této skupiny jsou oprávněny účastnit se systému sociální ochrany, který se vztahuje na konkrétní složku.

²⁸⁶ AT, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK.

²⁸⁷ AT, CZ, DE, DK, HU, LU, NL, PL, RO, SI, SK.

²⁸⁸ AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FR, IE, IT, LT, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK.

²⁸⁹ Viz Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. a B. Vasicek, [Housing in the European Union: Market Developments, Underlying Drivers, and Policies](#) (Bydlení v Evropské unii: vývoj trhu, základní faktory a politiky), European Economy Discussion Paper 228 / říjen 2025.

Situace se liší podle příjmových a věkových skupin, přičemž nejvíce postiženi jsou lidé s nižšími příjmy a mladí lidé. Na úrovni EU činil podíl celkových nákladů na bydlení na disponibilním příjmu domácnosti v průměru 19,2 %, u osob ohrožených chudobou však dosahoval 36,9 %²⁹⁰. Na druhou stranu mladí lidé se při prvním pronájmu častěji potýkají s vyššími nájmy, mají nižší příjmy a nižší úvěruschopnost.

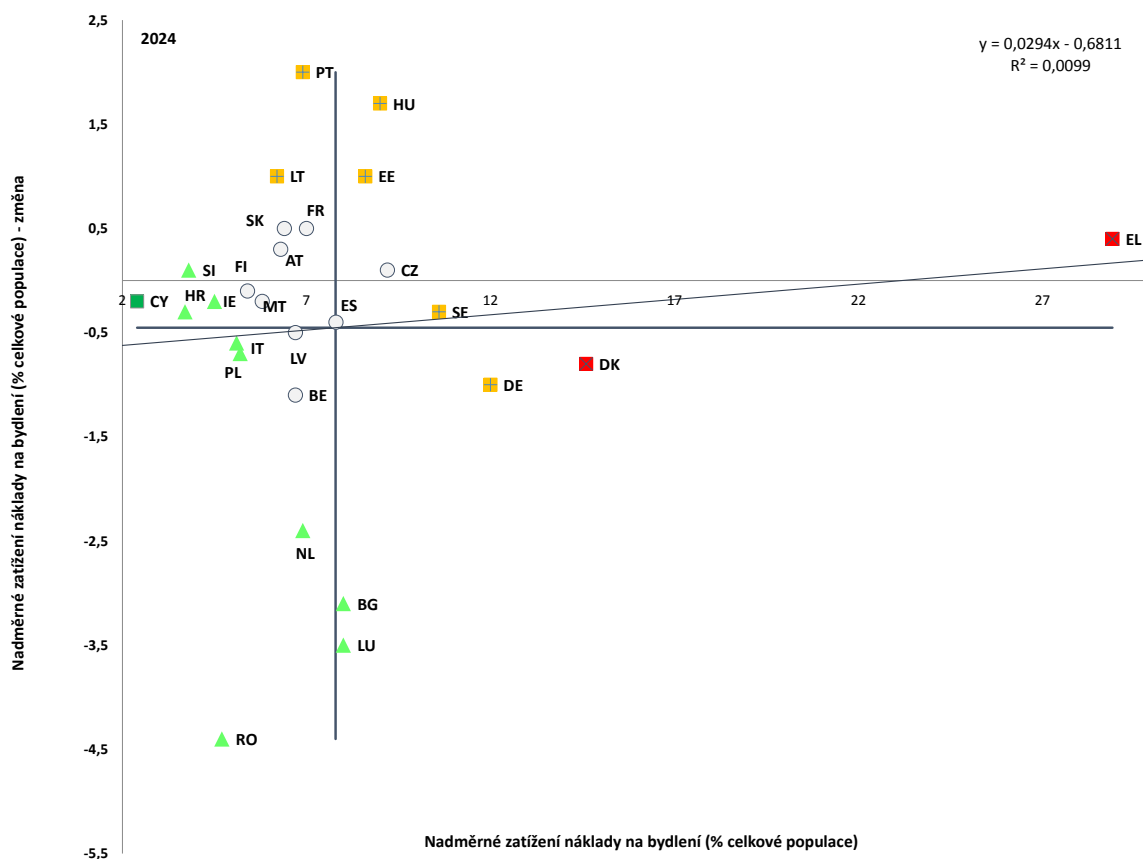
Podíl osob, které čelí nadměrným nákladům na bydlení, se v EU v roce 2024 poněkud snížil, zůstal však podstatně vyšší u osob, které se potýkají s chudobou, a mezi členskými státy vykazoval značné rozdíly. V roce 2024 se podíl obyvatelstva, které čelí nadměrnému zatížení náklady na bydlení, snížil na 8,2 % z 8,8 % v roce 2023, rozdíly jsou však značné – viz graf 2.4.13²⁹¹. Nejvyšší míru nadměrného zatížení náklady na bydlení v EU zaznamenalo Řecko (28,9 % po nárůstu o 0,4 p.b.), které se spolu s Dánskem (14,6 % po poklesu o 0,8 p.b.) nachází v „kritické situaci“. Šest členských států je v kategorii „je nutné sledovat“ kvůli úrovni, která je i po poklesu stále relativně vysoká (Německo a Švédsko), nebo kvůli skutečnosti, že zaznamenaly jeden z největších ročních nárůstů, i když na nižší úrovni (Portugalsko, Maďarsko, Estonsko a Litva). Naopak „nejlepší“ byl Kypr (2,4 %). Chorvatsko (3,7 %) a Slovinsko (3,8 %) byly v kategorii „lepší než průměr“, stejně jako některé další země, které vykázaly velký meziroční pokles (Rumunsko, Lucembursko, Bulharsko a Nizozemsko). Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení u osob ohrožených chudobou se v roce 2024 snížila o 2,1 procentního bodu, což je více než u celkové populace. Zůstala však výrazně vyšší, a to 31,1 % oproti 3,8 % u zbytku populace. Také osoby se zdravotním postižením jsou neúměrně zatíženy náklady na bydlení ve srovnání s osobami bez zdravotního postižení (10,4 % oproti 7,8 %). Nejvyšší míra nadměrného zatížení obyvatelstva ohroženého chudobou náklady na bydlení byla v roce 2024 zaznamenána v Řecku (88,9 %, nárůst o 2,6 p.b.) a Dánsku (65,6 %, snížení o 6,7 p.b.), zatímco nejnižší byla na Kypru (9,2 %), v Rumunsku (16,3 %) a v Chorvatsku (16,8 %). V roce 2024 žilo 9,8 % obyvatel EU ve městech v domácnosti, která byla zatížena nadměrnými náklady na bydlení, zatímco na venkově to bylo 6,3 %. Ve všech členských státech s výjimkou Rumunska, Bulharska, Litvy a Chorvatska bylo zatížení náklady na bydlení vyšší ve městech než na venkově. Také celkové zatížení náklady na bydlení je v EU vyšší u nájemníků v soukromém nájemním bydlení (19,2 %) ve srovnání s nájemníky se sníženým nebo bezplatným nájemným (10 %). U vlastníků s nesplacenou hypotékou nebo úvěrem činí 5 %.

²⁹⁰ Ukazatel Eurostatu [[file_mdcd01](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

²⁹¹ Definice ukazatele viz příloha 2.

Graf 2.4.13: Podíl obyvatelstva, které je nadměrně zatíženo náklady na bydlení, se v jednotlivých členských státech značně liší

Podíl osob žijících v domácnostech s příliš vysokými náklady na bydlení (v %), úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Předběžné údaje pro LT. Zdroj: Eurostat [[tespm140](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Přelidněnost a nepřiměřené bydlení stále postihují značnou část domácností v EU a při poskytování sociálního bydlení jsou v jednotlivých členských státech velké rozdíly. V roce 2024 žilo v EU 16,9 % lidí v přelidněných domácnostech, přičemž situace byla v porovnání s rokem 2023 poměrně stabilní²⁹². Míra přelidněnosti vyšší než 30 % byla zaznamenána v Rumunsku (40,7 %), Lotyšsku (39,3 %), Bulharsku (33,8 %), Polsku (33,7 %) a Chorvatsku (31,7 %). Naopak nejnižší míra přelidněnosti (méně než 6 %) byla zaznamenána na Kypru (2,4 %), Maltě (4,4 %), v Nizozemsku (4,6 %) a Irsku (5 %). V roce 2023 se navíc 15,6 % obyvatelstva EU setkala s deprivací v oblasti bydlení, která je definována jako domy s prosakující střechou, vlhkými stěnami, podlahami nebo základy nebo s hnilobou okenních rámců či podlah²⁹³. Sociální bydlení neexistuje ve všech členských státech EU. Kromě toho se liší jeho definice a poskytovatelé, jakož i mechanismy způsobilosti a přidělování sociálních bytů (nejčastějším kritériem jsou nicméně příjmové limity). Údaje o velikosti fondu sociálního bydlení ukazují na velké rozdíly mezi jednotlivými členskými státy. V mnoha z nich došlo v posledním desetiletí také k určitému poklesu – viz graf 2.4.14. Běžně uváděnými problémy v souvislosti s poskytováním sociálního bydlení jsou vyšší náklady na výstavbu, pozemky a

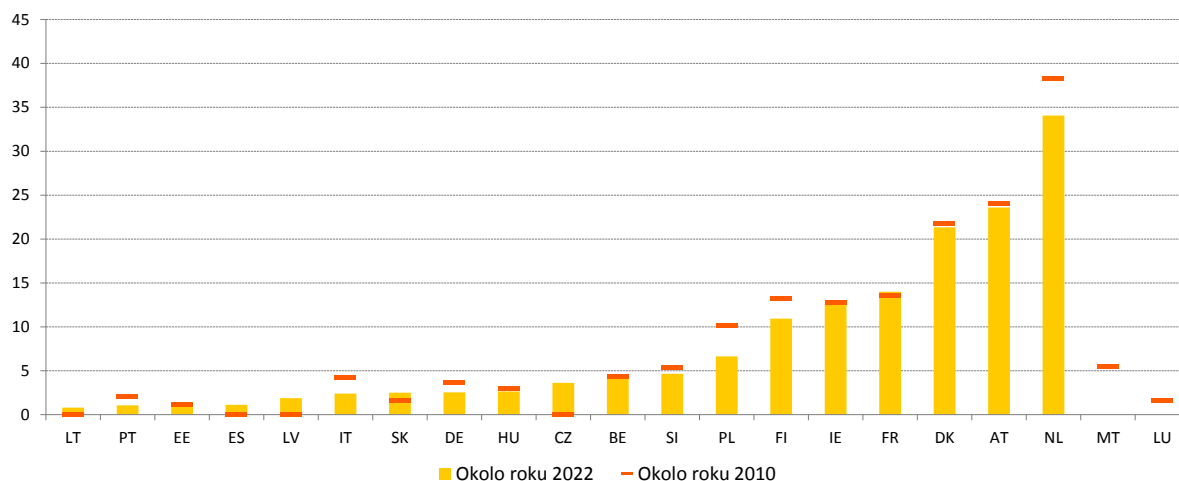
²⁹² Ukazatel Eurostatu [[filc_lvho05a](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

²⁹³ Ukazatel Eurostatu [[filc_mdho01](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

financování²⁹⁴. Počet dospělých osob se zdravotním postižením žijících v ústavních zařízeních v rámci EU jako celku i nadále rostl, přičemž proces jejich deinstitucionalizace ztěžuje mimo jiné nedostatek řešení v oblasti přístupného bydlení.

Graf 2.4.14 Podíl sociálního bydlení na celkovém bytovém fondu se v jednotlivých členských státech značně liší

Sociální nájemní byty, v % z celkového bytového fondu ve vybraných letech (2010, 2022)

Poznámka: „Okolo roku 2022“ se vztahuje na roky 2016–2022 a „Okolo roku 2010“ se vztahuje na roky 2010–2013.

Zdroj: OECD (2024), OECD Affordable Housing Database (databáze cenově dostupného bydlení) – ukazatel PH4.2. Sociální nájemní bydlení.

Bezdomovectví představuje pro všechny členské státy stále větší sociální problém. Ačkoli rozdíly v definicích a metodách sběru údajů ztěžují srovnání mezi jednotlivými zeměmi a kvantifikaci bezdomovectví na úrovni EU, ve většině členských států lze zjistit rostoucí trend, a to i v těch, kde v posledních letech docházelo k poklesu. V roce 2024 bylo ve Finsku poprvé za více než deset let zaznamenáno 3 806 osob bez domova, což představuje meziroční nárůst o 11 %. Podobně Dánsko v roce 2024 napočítalo 5 989 osob bez domova, což je o 3 % více než v roce 2022 a o 20 % více než v roce 2009²⁹⁵.

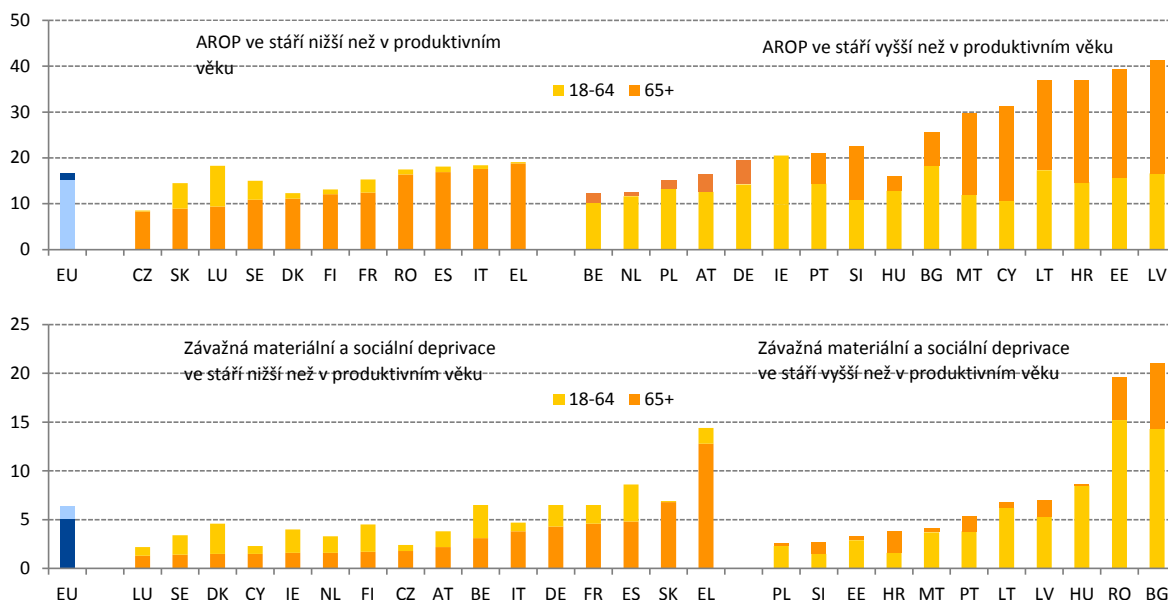
Podíl starších osob (ve věku 65 let a více) ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se na úrovni EU v roce 2024 nadále snižoval. Pokles na 19,2 % oproti 19,7 % v roce 2023 byl způsoben především zlepšením míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u žen (která však zůstala podstatně vyšší než u mužů, a to 21,5 % a 16,3 %). Situace v jednotlivých členských státech se rovněž velmi lišila, neboť míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením se u starších osob pohybovala od 9,5 % v Česku do 42,9 % v Lotyšsku. Současně v roce 2024 stagnovala příjmová nerovnost (měřená koeficientem příjmové nerovnosti S80/S20) ve věkové skupině 65+ s hodnotou 4,11, zatímco u obyvatelstva v produktivním věku měla klesající tendenci. Přesto zůstává nižší než u celkové populace (4,66), což odráží i redistributivní dopad důchodového a daňového systému.

²⁹⁴ Viz OECD, *Sociální bydlení: Klíčová součást minulé a budoucí politiky v oblasti bydlení*, OECD Publishing, 2020, Paříž.

²⁹⁵ Viz Fondation pour le Logement des Défavorisés – FEANTSA: *Tenth overview of housing exclusion in Europe – 2025* (Desátý přehled vyloučení z přístupu k bydlení v Evropě), 2025.

Graf 2.4.15 Starší lidé (ve věku 65 let a více) jsou ohroženi chudobou více než obyvatelé v produktivním věku, ale jsou méně často vystaveni závažné materiální a sociální deprivaci

Míra ohrožení chudobou (horní panel) a míra závažné materiální a sociální deprivace (dolní panel) podle věkových skupin (v %, 2024)

Poznámka: Sloupce jednotlivých datových řad se překrývají: vlevo je sloupec pro skupinu 18–64 let vyšší a je částečně viditelný za plně viditelným sloupcem pro skupinu 65+; vpravo je sloupec pro skupinu 65+ vyšší a je částečně viditelný za plně viditelným sloupcem pro skupinu 18–64 let.

Zdroj: Eurostat [[ilc_li02](#)] a [[ilc_md11](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek

Pokles míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u starších osob v EU souvisí se snížením jejich příjmové chudoby i míry závažné materiální nebo sociální deprivace.

Míra ohrožení chudobou (AROP) u osob starších 65 let se snížila ze 17,3 % v roce 2022 na 16,6 % v roce 2024 (vztaženo k příjmům v roce 2023). Nicméně u osob starších 65 let zůstala míra ohrožení chudobou v EU v průměru mírně vyšší než u mladších osob. V jednotlivých členských státech se situace lišila a míra ohrožení chudobou se pohybovala mezi 8,3 % a 41,4 % – viz graf 2.4.15. Zatímco v některých zemích byly osoby starší 65 let ohroženy příjmovou chudobou méně než obyvatelstvo v produktivním věku, v jiných zemích bylo riziko chudoby ve stáří dvakrát vyšší. Míra závažné materiální a sociální deprivace starších osob se v EU v roce 2024 snížila na 5,1 %, poté co od roku 2020 stagnovala na úrovni přibližně 5,5 %. V jednotlivých členských státech se pohybovala od méně než 1 % do více než 20 %. Na rozdíl od míry ohrožení chudobou byla míra závažné materiální a sociální deprivace u starších osob v průměru v EU a ve většině členských států o něco nižší než u obyvatelstva v produktivním věku (6,4 %).

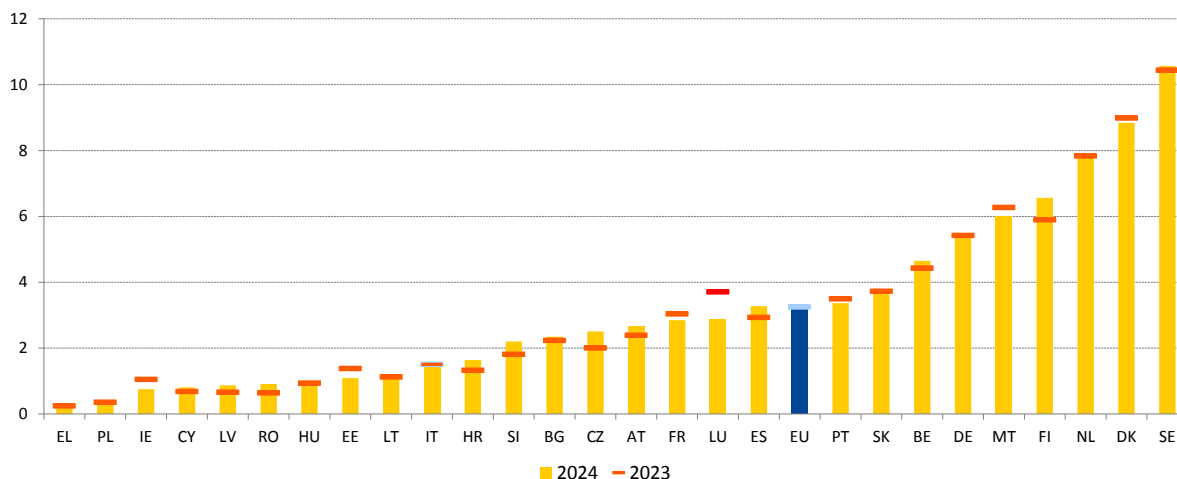
Celkový náhradový poměr u důchodů zůstal v roce 2024 na úrovni EU stabilní. Tento ukazatel, který porovnává důchodové dávky osob ve věku 65–74 let s pracovními příjmy osob ve věku 50–59 let, činil v roce 2024 v EU 0,6 (oproti 0,59 v roce 2023 a 0,58 v předchozích letech). Pohyboval se od 0,35 v Chorvatsku do 0,84 v Řecku. U žen byl v EU tento poměr o něco nižší než u mužů, a to 0,58 oproti 0,62. To znamená, že u žen, jejichž pracovní příjmy jsou na začátku v průměru nižší, se jejich příjmová situace v porovnání s muži při odchodu do důchodu dále zhoršuje.

Očekává se, že strukturální problémy v souvislosti s dosažitelností, cenovou dostupností a kvalitou dlouhodobé péče se budou v souvislosti se stárnutím populace prohlubovat.

Předpokládá se, že počet osob v zemích EU, které budou pravděpodobně potřebovat dlouhodobou péči, vzroste z 31,2 milionu v roce 2022 na 33,2 milionu v roce 2030 a 37,8 milionu v roce 2050²⁹⁶. Omezený přístup k formálním službám vede k neuspokojeným potřebám nebo k nadměrnému zatížení neformálních pečovatелů, jimiž jsou většinou ženy. V roce 2019 uvedlo 46,6 % osob ve věku 65 let a více s vážnými obtížemi v oblasti osobní péče nebo péče o domácnost v EU, že potřebují pomoc, které se jim nedostává. Tento nedostatek byl výrazně zřetelnější u osob v nejnižším příjmovém kvintilu (51,2 %) ve srovnání s osobami v nejvyšším příjmovém kvintilu (39,9 %) ²⁹⁷. Již byla zaznamenána nedostatečná cenová dostupnost a dosažitelnost, a to i z důvodu nedostatku pracovních sil, což zdůrazňuje prostor pro další posílení poskytování dlouhodobé péče, a to tím spíše s ohledem na předpokládaný demografický vývoj.

Graf 2.4.16 Poměr pracovníků v oblasti dlouhodobé péče na 100 osob ve věku 65 let a více vykazuje v EU nepatrné zlepšení, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují velké rozdíly

Pracovníci dlouhodobé péče na 100 osob ve věku 65+, rok 2024

Poznámka: Pracovníci dlouhodobé péče jsou vybráni podle křížových kódů odvětví (NACE) 87.1, 87.3, 88.1 a kódů povolání (ISCO) 2221, 2264, 2266, 2634, 2635, 3221, 3255, 5321, 5322.

Zdroj: Výpočet GR EMPL ze zvláštní extrakce z Eurostatu, šetření pracovních sil v EU v roce 2024

Navzdory potenciálu odvětví dlouhodobé péče vytvářet pracovní místa, nedostatek pracovních sil a dovedností (i kvůli nízké atraktivitě odvětví) zhoršuje problémy spojené s přístupem a negativně ovlivňuje kvalitu poskytovaných služeb. V roce 2024 bylo v odvětví dlouhodobé péče v EU zaměstnáno 3,2 milionu pracovníků, převážně pracovníků osobní péče (65 %) a zdravotních sester (29 %), což představuje přibližně 1,6 % pracovní síly²⁹⁸. Ženy představují 87 % pracovníků v oblasti dlouhodobé péče a zároveň nesou více neformálních pečovatelských povinností. Odvětví má vysoký potenciál pro tvorbu pracovních míst, přičemž se očekává, že profese související se zdravotnictvím (např. zdravotničtí pracovníci, pracovníci osobní péče) se budou v souladu s demografickým vývojem

²⁹⁶ Podle projekcí základního scénáře. Evropská komise, *Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2024 – Hospodářské a rozpočtové výhledy pro členské státy (2022–2070)*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

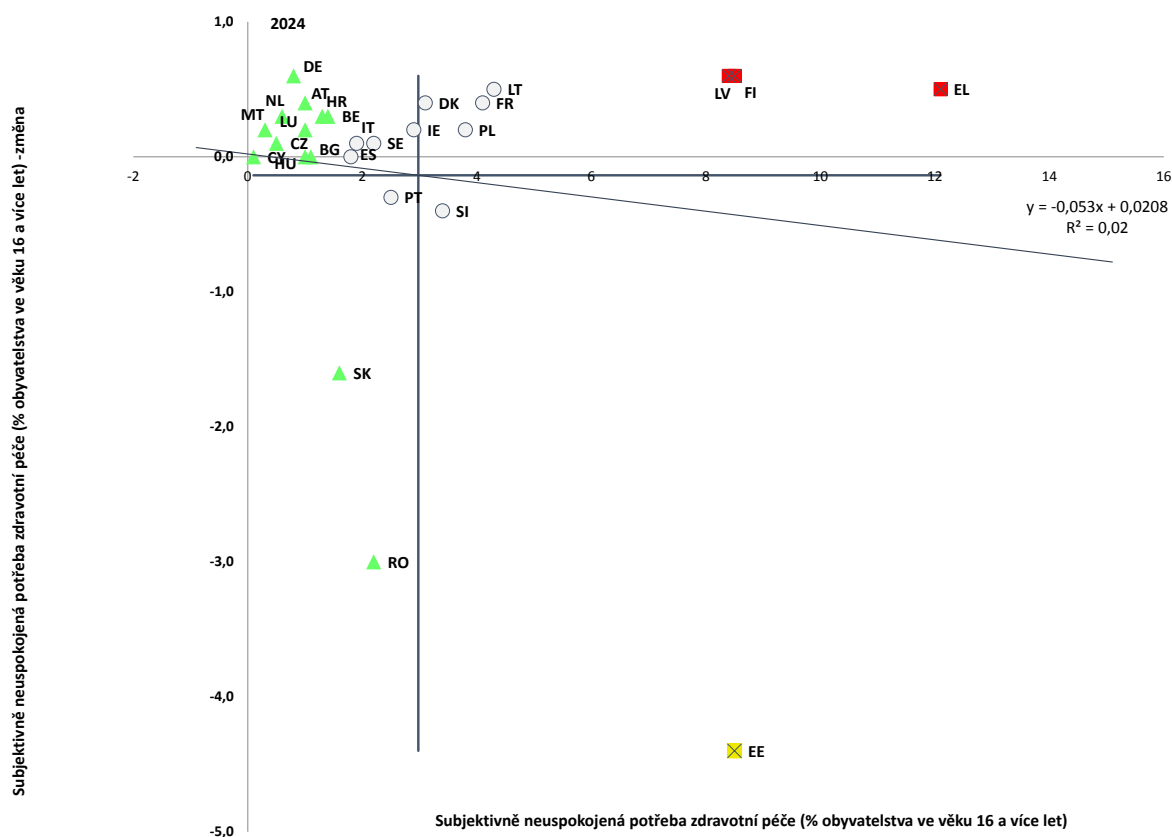
²⁹⁷ Ukazatel Eurostatu [hlth_ehis_tadlh] a [hlth_ehis_tadlhi]. Vlna evropského dotazníkového šetření o zdraví 3.2019.

²⁹⁸ Zdroj: Výpočet Evropské komise (GR EMPL) ze zvláštní extrakce z Eurostatu, šetření pracovních sil v EU v roce 2024. Velikost odvětví dlouhodobé péče může být přesto větší vzhledem k významnému výskytu nehlášené práce.

rozšiřovat²⁹⁹. V roce 2024 nicméně v EU připadalo v průměru 3,3 pracovníka v dlouhodobé péči na 100 osob ve věku 65 let a více, což je oproti roku 2023 velmi malé zlepšení. Mezi jednotlivými členskými státy však existovaly velké rozdíly, které se pohybovaly od 0,3 v Řecku do 10,4 ve Švédsku – viz graf 2.4.16. Nedostatek dovedností a pracovních sil je způsoben také nízkou atraktivitou tohoto odvětví, která je dána obtížnými pracovními podmínkami, včetně těch, které se týkají bezpečnosti a ochrany zdraví, a relativně nízkými mzdami. Mzdy pracovníků v oblasti dlouhodobé péče dosahují přibližně 89 % průměrné hrubé hodinové mzdy a v Bulharsku, Itálii a Estonsku se pohybují kolem 65 %³⁰⁰. Hlášeny jsou také nedostatečné možnosti kariérního postupu a přístup k možnostem prohlubování dovedností. Pečovatelé docházející do domácnosti a pečovatelé žijící přímo v domácnosti, kteří jsou často mobilními pracovníky z EU nebo ze třetích zemí, mohou v odvětví dlouhodobé péče čelit obzvláště obtížným pracovním podmínkám, mimo jiné i s ohledem na přístup k sociální ochraně.

Graf 2.4.17: Výskyt neuspokojených potřeb zdravotní péče byl na úrovni EU v podstatě stabilní a ve většině členských států se mírně zvýšil, pouze v několika případech došlo k výraznému poklesu

Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče, úroveň v roce 2024 a změny oproti předchozímu roku (v %, hlavní ukazatel srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů)

Poznámka: Zohledňuje se subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče z finančních důvodů, dlouhých čekacích lhůt nebo vzdálenosti. Osy jsou zaměřeny na nevážený průměr EU. Legenda je uvedena v příloze. Údaje pro LT jsou předběžné.

Zdroj: Eurostat [[tespm110](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

²⁹⁹ Viz [Cedefop, Prognóza dovedností do roku 2035: souběžná transformace a demografická výzva zvyšující poptávku po vysoce kvalifikovaných pracovnících](#).

³⁰⁰ Výpočet Evropské komise (GŘ EMPL) na základě zvláštní extrakce z Eurostatu, zjišťování o struktuře výdělků, 2022.

Podíl osob, které hlásí neuspokojené potřeby zdravotní péče, zůstal v EU v roce 2024 v průměru stálý. V EU činil tento podíl 2,5 %, což je pouze o 0,1 procentního bodu více než v roce 2023. Z členských států s nejvyššími hodnotami (více 8 %), a tudíž v „kritické situaci“, zůstaly Řecko, Finsko a Lotyšsko po mírném nárůstu (o 0,6 p.b.), který však patřil k největším v EU, blízko hodnot z předchozího roku – viz graf 2.4.17. K největšímu poklesu současně došlo v Estonsku, Rumunsku a na Slovensku. I přes letošní výrazné zlepšení zůstal podíl neuspokojených potřeb zdravotní péče v Estonsku vysoký (kategorie „slabý, avšak zlepšující se“), zatímco Rumunsko a Slovensko se dostaly do kategorie „lepší než průměr“. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány na Kypru, Maltě, v Česku, Nizozemsku, Německu, Rakousku, Lucembursku a Maďarsku, ve všech méně než 1 %, některé z nich nicméně po větších nárůstech. V neuspokojených potřebách zdravotní péče byly zaznamenány i regionální rozdíly, přičemž nejvýraznější byly v Itálii a Rumunsku (viz graf 10 v příloze 5). Hlášení neuspokojených potřeb bylo také v průměru častější ve venkovských oblastech než ve městech a na předměstích (2,8 % oproti 2,1 % v EU), přičemž mezi jednotlivými členskými státy byly velké rozdíly. U nejhudší pětiny populace bylo hlášení neuspokojených potřeb přibližně o 60 % vyšší, zejména v některých zemích (např. 4,9 % oproti 2,2 % v Rumunsku, 4,8 % oproti 2,5 % v Portugalsku, 4 % oproti 2,2 % ve Švédsku a 14,4 % oproti 8,4 % v Lotyšsku).

2.4.2 Opatření přijatá členskými státy

Řada členských států provedla reformy s cílem zlepšit přiměřenost svých systémů minimálního příjmu v souladu s doporučením Rady z roku 2023³⁰¹. Za účelem zlepšení přiměřenosti přijalo Španělsko v lednu 2025 královský dekret, který zvýšil dávku zaručující minimální příjem o 9 %. Chorvatsko novelizovalo zákon o sociální péči s cílem zvýšit základní částku pro domácnosti s dětmi alespoň o 25 %. K zvýšení došlo mimo jiné také v Lotyšsku, Litvě a Lucembursku. S cílem zlepšit přiměřenost vyvíjejí některé členské státy, jako například Estonsko, metodiku pro stanovení výše dávek zaručujících minimální příjem, zatímco Lotyšsko zvýšilo referenční hodnotu pro hranici zaručeného minimálního příjmu z 20 % na 22 % mediánu příjmu.

Řada členských států přijala opatření ke zlepšení pokrytí systému minimálního příjmu, aby usnadnila jejich využívání a snížila administrativní překážky. V Estonsku se předpokládají změny zákona o sociální péči, které mají zjednodušit proces podávání žádostí tím, že se údaje budou získávat z vnitrostátních registrů a v celé zemi se bude uplatňovat standardizovaný přístup. V Lucembursku by měl nový národní plán boje proti chudobě, který má být přijat do konce roku 2025, oznámit mimo jiné zřízení jednotného kontaktního místa pro sociální dávky a související dotazy s cílem zlepšit jejich využívání. Rumunsko zahájilo v lednu 2024 program VMI (minimální příjem pro začlenění) s cílem zvýšit pokrytí a zlepšit přiměřenost podpory a zároveň zlepšit přístup příjemců ke službám zaměstnanosti. Chorvatsko přijalo v březnu 2025 několik změn s cílem zlepšit pokrytí, přiměřenost a zacílení sociálních dávek, přičemž se zaměřilo zejména na osoby trpící přetrvávající chudobou.

V souladu s přístupem aktivního začleňování probíhá úsilí o usnadnění začlenění na trhu práce, a to i pro osoby pobírající minimální příjem. V Portugalsku umožní nový systém pracovních pobídek kombinaci příjmu z pracovní činnosti a sociální podpory. Několik členských států rovněž vyvinulo úsilí o zlepšení aktivačních opatření pro osoby pobírající minimální příjem. V Rumunsku byl v rámci plánu pro oživení a odolnost zaveden nový program minimálního příjmu pro začlenění, který stanoví, že do konce 2. čtvrtletí roku 2025 obdrží alespoň 60 % příjemců nejméně jedno opatření k aktivaci na trhu práce.

³⁰¹ Viz [doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění](#).

Členské státy pokračovaly v provádění iniciativ ke zlepšení přístupu k sociálním službám a cenové dostupnosti energetických a dopravních služeb, zejména pro zranitelné skupiny. Španělsko vyčlenilo 198,7 milionu EUR na posílení regionálních a místních služeb ve prospěch potřebných dětí a rodin. V Rumunsku byl ve 2 000 venkovských komunit zahájen program integrovaných komunitních služeb, který zahrnuje zřízení integrovaných týmů a školení pracovníků v sociálních službách s cílem poskytovat komplexní služby nejméně 450 000 zranitelných osob, a to s podporou z ESF+. Lucembursko zvýšilo podporu pro domácnosti s nízkými příjmy tím, že v roce 2025 ztrojnásobilo příspěvek na energie a rozšířilo (částečnou) způsobilost na osoby s výdělkem až 30 % nad příjmovým limitem. Nizozemsko zavedlo v roce 2025 dočasný režim podpory s rozpočtem 60 milionů EUR na pomoc domácnostem s nízkými příjmy při správě jejich účtů za energie. Portugalsko rozšířilo přístup k veřejné dopravě tím, že nabízí bezplatné jízdenky všem osobám mladším 23 let bez ohledu na jejich status studenta vzdělávací instituce.

V letech 2024–2025 byla opatření přijatá některými členskými státy zaměřena na posílení přístupu k sociální ochraně pracovníků a osob samostatně výdělečně činných v souladu s doporučením Rady z roku 2019³⁰², zejména pokud jde o dávky v nezaměstnanosti. Francie zlepšila přístup pracovníků s přerušovanou profesní dráhou, zejména sezónních pracovníků a bývalých vězňů, zatímco Itálie zmírnila požadavky na přístup pracovníků v uměleckém odvětví k příspěvku v době přerušování činnosti. Očekává se, že estonská reforma z roku 2026 směřující k univerzální základní sazbě dávky zlepší přístup pracovníků s nepravidelným nebo projektovým zaměstnáním tím, že zkrátí rozhodné období (na osm měsíců pracovní činnosti během tří let). Polsko připravuje zákon na podporu začlenění (od poloviny roku 2026) profesionálních umělců do systému sociálního zabezpečení, zatímco jeho reforma z roku 2025 odstranila (20%) snížení základní dávky u uchazečů o zaměstnání s dobou hrazení příspěvků kratší než pět let.

Členské státy se zaměřily na zlepšení sociální ochrany u osob samostatně výdělečně činných a nestandardních forem zaměstnání. Od roku 2025 jim Kypr prodloužil rodičovskou dovolenou a zvýšil dávky související s pracovními úrazy a nemocemi z povolání. Malta poskytla otcům samostatně výdělečně činným placenou otcovskou dovolenou. V Belgii budou muset digitální platformy od roku 2026 pojistit své samostatně výdělečně činné pracovníky proti pracovním úrazům. Vylepšení stávajících systémů pro osoby samostatně výdělečně činné provedlo nebo očekává Chorvatsko v případě dávek v nemoci a Itálie v případě dávek v nemoci a rodičovské dovolené. Nizozemsko připravuje nový zákon, který pro všechny osoby samostatně výdělečně činné zavede povinné základní pojištění pro případ pracovní neschopnosti. Od roku 2025 se v Česku v rámci revize dohod o provedení práce (DPP) upravují pojistné limity a rozšiřují se na ně nároky na nemocenskou, důchodové nároky a některé nároky na dovolenou, zatímco Bulharsko prodloužilo doby odškodnění v případě dočasné invalidity v důsledku pracovních úrazů nebo nemocí z povolání pro sezónní pracovníky v zemědělství. Španělsko obnovilo násobící koeficient pro „stále sezónní pracovníky“, aby upravilo výpočet dávek a zlepšilo přístup k invalidním a starobním důchodům, a přizpůsobilo pracovní smlouvy na dobu určitou z naléhavých provozních důvodů potřebám zemědělství a zemědělsko-potravinářského odvětví. Chorvatsko rozšířilo dávky v mateřství a rodičovské a otcovské dávky zvýšením úrovně náhrad, zmírněním požadavků a rozšířením pojištění na osoby samostatně výdělečně činné, osoby pracující na částečný úvazek a další vyloučené pracovníky.

³⁰² Viz [doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně](#).

Řada členských států pokračovala ve zlepšování transparentnosti a zjednodušování systémů sociální ochrany, a to i prostřednictvím digitálních nástrojů. Například Španělsko spustilo v září 2024 novou mobilní aplikaci pro poskytování aktuálních informací a v lednu 2025 nové internetové stránky, které zahrnují telematický přístup k postupům, informacím a službám v oblasti důchodů a dávek. **Slovensko** v polovině roku 2024 dále zvýšilo online transparentnost tím, že rozšířilo elektronický účet pojištěnce o údaje o dávkách v nemoci a dávkách v mateřství v reálném čase (kromě důchodů a příspěvků). V polovině roku 2025 přijalo rovněž **Česko** zjednodušující opatření, která zefektivňují postupy vyplácení důchodů pro příjemce v zahraničí. **Německo** v letech 2024–2025 dále rozvíjelo svůj Digitale Rentenübersicht, s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost, a to rozšířením připojení poskytovatelů a zlepšením online přístupu ke komplexním informacím o důchodech.

Řada reforem se zaměřila na zmírnění finanční zátěže rodičů a řešení chudoby u dětí prostřednictvím peněžitých dávek. **Bulharsko** s podporou z ESF+ vypracuje mapu dětí žijících v extrémní chudobě. Některé další země zvýšily přídavky na děti (např. **Kypr**, **Malta**) nebo příspěvky na péči o dítě (např. **Lotyšsko**, v případě dětí se zdravotním postižením). V roce 2024 zahájilo **Španělsko** program distribuce karet/kupónů a jejich pravidelného dobíjení financovaný z ESF+, který realizuje španělský Červený kříž a jehož cílem je podpořit rodiny se závislými dětmi, jejichž příjem je pod hranicí chudoby. **Irsko** zavedlo příspěvek na novorozence, který poskytuje rodičům dětí narozených 1. ledna 2025 nebo později jednorázovou platbu ve výši 280 EUR jako doplněk přídavku na dítě v prvním měsíci. **Malta** v roce 2024 zvýšila porodné na 500 EUR na první dítě a na 1 000 EUR na každé další dítě v domácnosti. Kromě příspěvků při narození dítěte patří k dalším zlepšením ve **Francii** návrh zákona, jenž má rozšířit rodinné přídavky na rodiče od narození prvního dítěte, a nikoli až od druhého dítěte, a podpořit tak rodiny s jedním dítětem, které jsou ohroženy vysokou mírou chudoby. **Irsko** také rozšířilo pokrytí u svého příspěvku pro pracující rodiny, který podporuje pracovníky s nízkou mzdou a s dětmi, a to zvýšením příjmového limitu pro testování nároků. **Finsko** mimoto navrhlo reformy ke změně zákona o přídavicích na děti s cílem posílit je jako zdroj příjmů u způsobilých domácností s dětmi.

V souladu s evropskou zárukou pro děti byly přijaty různé reformy, které mají zlepšit přístup dětí k základním výrobkům a službám. **Portugalsko** například realizuje program, který 5 000 dětí poskytuje bezplatné předškolní vzdělávání a zaměřuje se na oblasti s omezenými možnostmi veřejné a solidární sítě. Iniciativa zahrnuje uzavření smluv se soukromými, družstevními a sociálními vzdělávacími institucemi k otevření 200 nových předškolních zařízení, přičemž v letech 2025 až 2028 se uskuteční významné investice. **Kypr** zahájil s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost reformu, jejímž cílem je rozšířit povinné předškolní vzdělávání na děti starší 4 let. **Lotyšsko** zvýšilo příspěvek na péči o dítě se zdravotním postižením z 313 EUR na 413 EUR měsíčně, aby poskytlo rodinám dodatečnou finanční podporu na pokrytí nákladů spojených s péčí. **Polsko** přijalo normy kvality pro zařízení péče o děti. Kromě předškolního vzdělávání a péče zavedl **Kypr** v rámci iniciativy spolufinancované z ESF+ poskytování snídaní zranitelným žákům ve veřejných školách. V **Rumunsku** zahájila vláda s podporou z ESF+ program „Zdravá strava“, který poskytuje žákům ve zranitelných školách denně teplé jídlo nebo potravinový balíček, což přispívá k jejich pohodě. Vytváří také síť 150 center denní péče o děti, která mají zabránit odloučení dětí od rodin tím, že s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost poskytují specializované činnosti pro děti i rodiče.

Členské státy přijaly opatření ke zlepšení vyhlídek osob se zdravotním postižením na zaměstnání i přístupnosti služeb. **Bulharsko** posílilo financování opatření v rámci aktivní politiky na trhu práce, včetně dotovaného zaměstnávání a možností odborné přípravy pro osoby se zdravotním postižením. **Řecko** podporuje zaměstnávání osob se zdravotním postižením v

organizacích místní samosprávy. **Rumunsko** rozvinulo ve venkovských komunitách integrované komunitní služby s cílem zlepšit přístup ke zdravotní péči, vzdělávání a sociálním službám. S podobným cílem přijalo **Španělsko** opatření k posílení přístupu ke klíčovým podpůrným službám, jako je osobní asistence, domácí péče a služby péče na dálku. Některé členské státy pokračovaly v investicích do rezidenčních služeb pro osoby se zdravotním postižením, a to buď za účelem zvýšení jejich kapacity, jak je tomu na **Maltě** a ve **Španělsku**, nebo za účelem zlepšení jejich kvality, například v **Rumunsku**. **Španělsko** a **Estonsko** přijímají opatření ke zlepšení dostupnosti asistenčních technologií, včetně digitálních řešení.

Řada členských států navrhla a přijala integrované dlouhodobé vnitrostátní strategie pro řešení bezdomovectví. **Německo** zahájilo v dubnu 2024 poprvé národní akční plán pro řešení bezdomovectví, který poskytuje celostátní pokyny pro koordinovaný postup spolkové vlády, spolkových zemí a obcí. **Portugalsko** aktualizovalo svou víceletou strategii pro začleňování osob bez domova, která zahrnuje integrovaný systém varování před rizikovými situacemi, individuální intervence s odpovědnými úředníky na místní úrovni a zvýšení počtu řešení typu „bydlení především“ a sdílených bytů. **Slovinsko** plánuje poprvé přijmout strategii prevence a ukončení bezdomovectví, která bude obsahovat jeho definici a zaměří se na přiměřené, stabilní, přístupné a bezpečné ubytování pro všechny.

Důchody a aktivní stárnutí zůstávají na předních místech programu reforem v členských státech, přičemž většina opatření je zaměřena na podporu delšího pracovního života a odložení odchodu do důchodu. V **Irsku** umožní zákon o zaměstnanosti z roku 2025 lidem rozhodnout se, zda budou pokračovat v práci i po dosažení důchodového věku, pokud zaměstnavatel neprokáže legitimní a přiměřené důvody pro nucený odchod do důchodu. Na **Maltě** dostanou osoby, které nashromáždily dostatečnou výši příspěvků na sociální zabezpečení pro odchod do důchodu, vyšší příplatek k důchodu za každý další rok, kdy zůstanou zaměstnaní, a to až do věku 65 let. V **Belgii** mohou osoby samostatně výdělečně činné od října 2025 získat další důchodové nároky, pokud budou i po dosažení důchodového věku dále pracovat a platit příspěvky na sociální zabezpečení. **Lucembursko** sjednotí pravidla pro kumulaci příjmů u zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v případech, kdy kombinují pobírání předčasného starobního nebo invalidního důchodu s výdělečnou činností. **Litva** zavedla pro starší osoby a osoby se zdravotním postižením dodatečné pobídky k práci a rozšířila vyplácení starobních a invalidních důchodů v rámci sociální pomoci pro zaměstnané osoby patřící do těchto skupin. **Itálie** zavedla pobídky k pokračování v práci pro osoby, které splňují podmínky pro odchod do předčasného důchodu. V **Česku** a **Dánsku** byl zvýšen zákonem stanovený věk odchodu do důchodu. V **Řecku** byl předložen široký program v oblasti aktivního stárnutí a demografie, **Bulharsko** pokračovalo v provádění své strategie aktivního stárnutí a **Kypr** poprvé vypracoval strategii aktivního stárnutí. V **Česku** byla rozšířena možnost předčasného odchodu do důchodu pro osoby vykonávající riziková povolání, zatímco v **Nizozemsku** byl systém předčasného odchodu do důchodu s daňovými úlevami pro fyzicky náročná povolání lépe zaměřen a prodloužen do roku 2029.

Několik zemí přijalo opatření ke zlepšení přiměřenosti důchodů a na podporu osob s nízkými důchody. Na **Maltě** byla za tímto účelem přijata opatření, včetně mírného zvýšení všech starobních důchodů v roce 2025, postupného zvyšování vdovských důchodů, vyššího příspěvku pro seniory ve věku 75–79 let a výhodnějších daňových osvobození pro důchodce starší 61 let. Rovněž došlo k úpravě příspěvku na životní náklady. V **Itálii** bylo rozhodnuto o dočasném zvýšení minimálních důchodů pro roky 2025 a 2026 a byly zavedeny sociální příplatky pro důchodce ve znevýhodněných podmínkách, zatímco **Portugalsko** zavedlo mimořádný příplatek k důchodu pro osoby s nízkými důchody. V **Lotyšsku** byl zvýšen minimální starobní důchod a postupně se znovu zavádějí státní příplatky ke starobním a invalidním důchodům. **Litva** valorizovala všechny starobní, invalidní a pozůstalostní důchody,

zatímco **Rumunsko** v roce 2025 pozastavilo nedávno zavedený mechanismus valorizace sociálních dávek pro osoby s minimálními a nízkými důchody, které místo toho dostaly jednorázovou finanční pomoc. **Dánsko** zvýšilo doplňkové penzijní pojištění prostřednictvím daně za cestující v letecké dopravě. Jiné členské státy přijaly opatření k posílení úrovně a přiměřenosti dávek pro osoby se zdravotním postižením (**Estonsko, Francie, Kypr, Rumunsko, Španělsko, Slovinsko**) a finanční podpory poskytované pečujícím osobám (**Malta, Slovensko, Rumunsko**).

V některých zemích byla přijata opatření na podporu přiměřenosti důchodů, která zároveň přispěla k zajištění udržitelnosti důchodů, a to i v souvislosti s rozvojem vícepilířových důchodových systémů. V **Itálii** si nyní mohou jednotlivci dobrovolně platit dodatečný příspěvek na důchodové pojištění nad rámec standardního příspěvku. **Lotyšsko** provedlo převod 1 % ze sazeb příspěvků na státem financované důchodové pojištění z druhého pilíře do průběžného systému prvního pilíře. **Irsko** zavedlo systém automatické registrace do systému penzijního spoření, který bude spuštěn 1. ledna 2026. **Malta** oznámila podobná opatření týkající se automatického vstupu do systému, prodloužila dobu hrazení příspěvků a na podporu diverzifikace důchodových příjmů zavedla vzdělávací iniciativy a posílila daňové úlevy s cílem podpořit využívání třetího pilíře důchodového pojištění. V **Chorvatsku** probíhají rozsáhlé důchodové reformy, které mají zajistit přiměřenost i udržitelnost důchodů, zatímco v **Bulharsku** se provádí revize důchodového systému a na **Maltě** se revize plánuje.

Členské státy zavedly opatření k posílení pokrytí zdravotní péče a zlepšení rovného přístupu ke zdravotní péči a její kvality. Rozpočet **bulharského** Národního fondu zdravotního pojištění na rok 2025 byl navýšen o 16 %, včetně opatření k rozšíření pokrytí testů na rakovinu a podporu lékáren v nedostatečně obsluhovaných oblastech. V **Dánsku** se v roce 2025 uskuteční největší reforma za posledních dvacet let, jejímž cílem je zkrátit čekací doby, rozšířit možnosti volby pro pacienty a zlepšit přístup k péči. Od ledna 2025 navyšuje **Estonsko** spoluúcast, aby posílilo financování, a od prosince 2024 v rámci svého plánu pro oživení a odolnost konsoliduje nemocnice s cílem zvýšit efektivnost a snížit neuspokojené potřeby zdravotní péče. **Německo** zavedlo v listopadu 2024 reformu, která restrukturalizuje nemocniční sektor a zavádí nový systém úhrad s cílem omezit zbytečné lékařské zákroky. Od ledna 2025 rozšířilo **Lotyšsko** seznam hrazených léčivých přípravků, zvýšilo úroveň úhrady léčivých přípravků z veřejných zdrojů, stanovilo cenové stropy pro výrobce a omezilo doplatky na první recepty. **Polský** plán pro oživení a odolnost podporuje Národní kardiologickou síť s cílem zlepšit kardiologickou péči v celé zemi, a to na základě zákona přijatého v červnu 2025.

Byly rovněž podniknuty kroky k posílení primární péče, zlepšení integrace služeb a dosažení pokroku v digitalizaci, včetně podpory výměny údajů. Na začátku roku 2025 restrukturalizovalo **Irsko** v rámci reformy Sláintecare svůj zdravotní systém a vytvořilo šest nových zdravotnických regionů s cílem posílit integrovanou péči, decentralizovat rozhodování a zajistit přístup k plánování služeb založený na populaci. Od roku 2025 se **Lucembursko** zabývá vytvořením sítě integrované péče o pacienty s cukrovkou a morbidní obezitou, které sdružují poskytovatele primární a specializované péče. V září 2024 oznámilo **Portugalsko** vytvoření nových „rodinných zdravotních jednotek vzoru C“, které budou provozovány soukromými poskytovateli zdravotní péče, budou však začleněny do národní zdravotní služby s cílem rozšířit přístup k poskytování primární zdravotní péče. V září 2024 schválilo **Slovinsko** strategii primární zdravotní péče na období 2024–2031. Cílem **řeckého** reformního zákona z listopadu 2024 je v rámci plánu pro oživení a odolnost posílit primární zdravotní péči rozšířením způsobilosti lékařů stát se „osobními lékaři“ a motivací ke specializaci v oblasti všeobecného/rodinného nebo interního lékařství. **Chorvatsko** zavádí reformu digitálního zdravotnictví prostřednictvím národní platformy IT, která propojuje onkologická pracoviště, a to jako součást svého plánu pro oživení a odolnost. **Maďarský** plán pro oživení a odolnost na

rok 2025 se zaměřuje na pokrok v digitalizaci zdravotnictví a posílení primární péče, včetně rozvoje komunit praktických lékařů a lepšího zvládnání chronických onemocnění. V listopadu 2024 zveřejnilo **Rumunsko** svou Národní strategii digitálního zdravotnictví na období 2024–2030, jejímž cílem je zlepšit digitální správu, dovednosti, infrastrukturu a inovace v oblasti digitalizace zdravotnictví, což jsou závazky obsažené v jeho plánu pro oživení a odolnost.

Členské státy rovněž přijaly opatření k řešení nedostatku pracovníků ve zdravotnictví, mimo jiné prostřednictvím lepšího udržení zaměstnanců. **Rakousko** s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost do konce roku 2024 nasadilo 150 komunitních zdravotních sester. V červnu 2025 rozšířila **Francie** roli zdravotních sester tím, že je pověřila vedením hrazených konzultací v oblasti prevence. **Lotyšsko** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost schválilo strategii pro zdravotnické pracovníky na období 2025–2029, která je zaměřena na lepší pracovní podmínky a nové role. **Malta** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost vyvinula nástroj pro plánování zdravotnických pracovníků, který slouží k podpoře lidských zdrojů, sestavování rozpočtu a přijímání zaměstnanců.

Opatření ke zlepšení veřejného zdraví se zaměřují také na prevenci a podporu zdraví, včetně duševního zdraví a kardiovaskulárních onemocnění. V prosinci 2024 představilo **Česko** Národní kardiovaskulární plán na období 2025–2035, který zavádí nové screeningové a preventivní programy plně hrazené z pojištění. **Finsko** s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost podporuje prevenci a včasný záchyt prostřednictvím modelů integrovaných mezioborových služeb na regionální úrovni pro 22 regionálních subjektů zajišťujících služby v oblasti kvality života. **Slovenský** plán pro oživení a odolnost podporuje systémová zlepšení v oblasti duševního zdraví, včetně školení zaměstnanců.

Členské státy přijaly různá opatření k přizpůsobení a zlepšení systémů dlouhodobé péče v reakci na demografické změny a společenské potřeby. Některé z těchto snah směřují ke zlepšení přiměřenosti a dostupnosti služeb prostřednictvím lepší integrace, nových modelů péče a využívání informačních a komunikačních technologií. Flandry (**Belgie**) zahájily čtyřletý projekt nazvaný „ToekomstZorg“ pro rozvoj mezioborové dlouhodobé péče. **Bulharsko** s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost modernizuje a rozšiřuje své sociální služby a plánuje do června 2026 renovovat ústavní pobytová zařízení a zřídit nová zařízení v souladu se standardy kvality stanovenými v nařízení o kvalitě sociálních služeb z roku 2022. Cílem **dánské** reformy odvětví dlouhodobé péče (z července 2025) je posílit podporu nezávislého života prostřednictvím preventivních opatření a služeb poskytovaných na základě individuálních potřeb. Cílem **řecké** strategie v oblasti dlouhodobé péče (z července 2024) je vytvořit účinný systém sociální ochrany v oblasti dlouhodobé péče a navrhnout strategické cíle a komplexní plán řízení. **Španělsko** v rámci svého plánu pro oživení a odolnost transformuje svůj model péče a klade důraz na deinstitucionalizaci a komunitní péči, kterou podporují investice do služeb péče na dálku a rezidenčních zařízení. **Chorvatsko** se s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost a ESF+ zabývá integrovaným systémem dlouhodobé péče a plánuje vybudovat centra s nulovou spotřebou energie, aby zajistilo integrovanou péči o starší osoby, a zároveň rozšiřuje služby domácí a komunitní péče. **Litva** vyvíjí nový model dlouhodobé péče, jehož cílem je posílit domácí a komunitní dlouhodobou péči. **Maďarsko** zřídilo nové partnerské fórum pro sledování své strategie v oblasti dlouhodobé péče. **Polsko** reviduje svůj právní rámec s cílem definovat dlouhodobou a neformální péči, zavádí „senior voucher“ k zvýšení financování a stanoví systém zajištění kvality dlouhodobé péče. **Rakousko** aktualizuje opatření v oblasti reformy péče, aby ulevilo rodinným pečovatelům a zlepšilo nabídku pracovních sil a efektivnost. **Portugalsko** pozměnilo status neformálního pečovatele, čímž zjednodušilo proces podávání žádostí a umožnilo získat status pečovatele i osobám mimo okruh rodinných příslušníků. Ve **Slovinsku** mají dočasná opatření od července 2024 zlepšit

personální zajištění a pracovní podmínky v pečovatelských službách. **Slovenská** novela zákona o sociálních službách sjednocuje příspěvky pro pečující osoby, což výrazně pomáhá osobám s těžkým zdravotním postižením. **Finsko** snížilo poměr počtu pacientů na jednoho pracovníka v oblasti péče o starší osoby s cílem zajistit flexibilitu a udržitelnost dlouhodobé péče v situaci rostoucí poptávky, tlaků nákladů a přetrvávajícího nedostatku pracovních sil. Některé členské státy pokračovaly v investicích do zvyšování kapacity (např. **Malta**, **Španělsko**) nebo zlepšování kvality (např. **Rumunsko**) rezidenčních pobytových zařízení pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby se zdravotním postižením.

KAPITOLA 3. PRVNÍ FÁZE ANALÝZY RÁMCE SOCIÁLNÍ KONVERGENCE

V první fázi analýzy zemí se v každém členském státě zkoumá vývoj v oblasti trhu práce, dovedností a sociální situace, aby se zjistila potenciální rizika pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi. Tato analýza pro jednotlivé země vychází ze zásad Rámce sociální konvergence a je v souladu s článkem 148 SFEU. Reaguje rovněž na čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu. Toto ustanovení uvádí, že každoroční dohled Komise nad prováděním hlavních směrů politik zaměstnanosti v rámci evropského semestru zahrnuje dohled nad pokrokem při provádění zásad evropského pilíře sociálních práv a jeho hlavních cílů prostřednictvím srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a rámce pro identifikaci rizik pro sociální konvergenci³⁰³. První fáze analýzy rámce vychází z hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a určuje *potenciální rizika* pro vzestupnou sociální konvergenci (další podrobnosti viz metodický rámeček na konci tohoto oddílu a přílohy 6 a 2). Na jaře 2026 bude následovat druhá fáze analýzy, jejímž cílem bude zjistit, zda existují *skutečné problémy* v oblasti vzestupné sociální konvergence, a určit klíčové faktory, které tyto problémy vyvolávají. Tato fáze se opírá o širší soubor kvantitativních a kvalitativních důkazů a zohledňuje opatření, která členské státy přijaly nebo plánují přijmout k řešení těchto problémů. V následujícím oddíle 3.1 jsou uvedena klíčová horizontální zjištění z první fáze analýzy Rámce sociální konvergence. Analýza jednotlivých zemí následuje v oddíle 3.2, kde je uvedeno, které země vyžadují další analýzu ve druhé fázi.

3.1 Hlavní horizontální zjištění

V roce 2024 vykazovala míra zaměstnanosti vzestupnou konvergenci a míra nezaměstnanosti v EU dosáhla historického minima, což bylo doprovázeno mírným poklesem rizika chudoby v kontextu mírného hospodářského růstu; určitá rizika pro vzestupnou konvergenci jsou nicméně identifikována v oblasti trhu práce, dovedností a v sociální oblasti³⁰⁴. Použití semaforové metodiky společné zprávy o zaměstnanosti na hlavní ukazatele srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů pomáhá identifikovat výzvy, které jsou z hlediska provádění evropského pilíře sociálních práv zvláště relevantní (viz přílohy 6 a 2). Agregace signálů odvozených z ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů podle jednotlivých zemí umožňuje celkově vyhodnotit potenciální rizika pro vzestupnou sociální konvergenci, kterým EU a její členské státy čelí. Níže je uveden souhrn klíčových horizontálních zjištění (viz také tabulka 3.1.1 a graf 3.1.1):

- **Zatímco míra zaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti nadále vykazovala vzestupnou konvergenci, výsledky týkající se mladých lidí a osob se zdravotním postižením na trhu práce stagnovaly nebo se mírně zhoršily.** Míra zaměstnanosti se zvýšila téměř ve všech (21) členských státech, třebaže v porovnání s minulými lety rostla pomaleji. Tento nárůst byl větší v zemích s nižší mírou zaměstnanosti, což

³⁰³ V 8. bodě odůvodnění nařízení se dále objasňuje, že „Jako součást integrované analýzy vývoje zaměstnanosti a vývoje v sociální oblasti prováděné v souvislosti s evropským semestrem Komise na základě srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a zásad Rámce sociální konvergence posuzuje rizika pro vzestupnou sociální konvergenci v členských státech a sleduje pokrok při provádění zásad evropského pilíře sociálních práv“.

³⁰⁴ EU směřuje ke splnění svého cíle týkajícího se míry zaměstnanosti ve výši 78 % do roku 2030, přičemž k jeho dosažení zbývá pouze 2,2 procentního bodu. K dosažení cílů EU v oblasti vzdělávání dospělých a snižování chudoby stanovených do roku 2030 je však zapotřebí dalšího úsilí. Účast na vzdělávání dospělých v roce 2022 činila pouze 39,5 % oproti cílové hodnotě 60 %, zatímco úsilí o snížení chudoby přineslo do roku 2024 snížení pouze o 2,9 milionu oproti cílové hodnotě 15 milionů.

ukazuje na vzestupnou konvergenci. Zároveň byly výsledky v oblasti míry nezaměstnanosti smíšené. V roce 2024 byla míra nezaměstnanosti v EU na svém historickém minimu, ukazatel však vykazoval určité rozdíly mezi členskými státy, což se projevilo v poměrně vysokém počtu (osm) situací v kategorii „kritická“ a „je nutné sledovat“. Zároveň v mnoha členských státech přetrvávají značné regionální a územní rozdíly. Celkově byl vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti pozitivnější a v roce 2024 byla v EU zaznamenána vzestupná konvergence. Většině členských států se podařilo dosáhnout určitého pokroku při začleňování žen na trh práce, avšak pouze s malými známkami konvergence, a stále je celkem osm členských států s ohledem na tento aspekt zařazeno v kategorii „je nutné sledovat“ nebo „kritická situace“. V případě mladých lidí se pokrok většinou zastavil, přičemž v roce 2024 se podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), zlepšil jen nepatrně a nejsou zjevně žádné známky vzestupné konvergence. V neposlední řadě se na úrovni EU výrazně zvýšil rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a mezi členskými státy existují velké a zvětšující se rozdíly, přičemž osm zemí je v kategorii „je nutné sledovat“ nebo „kritická situace“.

- **Pomalý a nerovnoměrný pokrok v oblasti vzdělávání a dovedností omezuje potenciál rozvoje lidského kapitálu a představuje riziko pro konkurenceschopnost a sociální a územní soudržnost, pokud se politické úsilí výrazně nezvýší.** Účast na vzdělávání dospělých (měřená v rámci šetření o vzdělávání dospělých) se v EU mezi lety 2016 a 2022 poněkud zvýšila, ale výsledky členských států se lišily, neboť většina přírůstků byla dosažena v zemích s lepšími výsledky. Údaje ze šetření pracovních sil v EU naznačují celkový nárůst účasti i v letech 2022 až 2024³⁰⁵. Totéž platí pro období 2021–2023, pokud jde o podíl dospělých osob s alespoň základními digitálními dovednostmi. U těchto dvou ukazatelů je poměrně vysoký počet členských států (devět a deset) zařazen v kategorii „je nutné sledovat“ nebo „kritická situace“. To poukazuje na značné výzvy v souvislosti s ekologickou a digitální transformací a na potřebu posílit konkurenceschopnost EU. Současně bylo v EU v roce 2024 zaznamenáno mírné zlepšení, pokud jde o podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, a účast na předškolním vzdělávání a péči. Průměrné hodnoty těchto dvou ukazatelů však skrývají velmi podstatné rozdíly mezi členskými státy, přičemž v roce 2024 se zvýšil počet zemí v kategoriích „kritická situace“ a „je nutné sledovat“ (v obou případech vzrostl z devíti na deset), a to bez známek vzestupné konvergence. Nízká a klesající úroveň základních dovedností také představuje v celé EU vážný problém. To vše vyzdvihuje prostor pro významné politické úsilí v této oblasti politiky v souladu s iniciativou unie dovedností.
- **Ačkoli na úrovni EU bylo zaznamenáno celkové zlepšení s ohledem na riziko chudoby nebo sociálního vyloučení a příjmovou nerovnost, rozdíly přetrvávají a téměř všechny sociální ukazatele postrádají známky vzestupné konvergence mezi členskými státy.** Podíl celkové populace a dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v EU v roce 2024 mírně klesl. Nicméně výsledky se v jednotlivých členských státech značně lišily a nebyly patrné žádné jasné známky sblížování. Pokud jde o děti ohrožené chudobou, počet zemí, které „je nutné sledovat“ nebo které se nacházejí v „kritické situaci“, se v roce 2024 zvýšil na osm. Rozdíly v míře ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením částečně souvisejí s významnými rozdíly ve

³⁰⁵ Viz Eurostat [[trng_lfs_17](#)], šetření pracovních sil v EU.

vlivu sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby. Tento ukazatel se v roce 2024 v EU mírně zhoršil a vykazoval největší počet zemí v kategorii „kritická situace“ a „je nutné sledovat“ (jedenáct), přičemž nebyla patrná vzestupná konvergence. Příjmová nerovnost (měřená koeficientem příjmové nerovnosti S80/S20) se zlepšila a v roce 2024 došlo k výraznému snížení počtu zemí v kategoriích „kritická situace“ a „je nutné sledovat“. Země s nejvyšší mírou nerovnosti se však dále zhoršily, zatímco země s dobrými výsledky se zlepšily, čímž se rozdíl dále zvětšily. Patrné jsou rovněž značné regionální rozdíly, včetně vysoké míry chudoby nebo sociálního vyloučení v nejbližších regionech EU. Reálný hrubý disponibilní příjem domácností na obyvatele v roce 2024 značně vzrostl. Ačkoliv došlo ke zlepšení ve všech zemích, největší nárůst byl zaznamenán u těch členských států, které si vedly dobře již dříve, což naznačuje prohlubování rozdílů, přičemž devět zemí bylo v kategoriích „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“. Mírné zhoršení bylo zaznamenáno v případě subjektivně neuspokojených potřeb zdravotní péče, přičemž v roce 2024 došlo celkově k velmi omezenému sblížení. Naopak určitou vzestupnou konvergenci lze pozorovat u míry nadměrného zatížení náklady na bydlení, která se zlepšila v téměř dvou třetinách členských států.

V první fázi analýzy jednotlivých zemí se uvádí, že devět členských států vyžaduje hlubší druhou fázi analýzy s ohledem na problémy, které naznačují hlavní ukazatele srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů, což svědčí o možných rizicích pro vzestupnou sociální konvergenci. Tato rizika jsou posuzována pomocí metodiky Rámce sociální konvergence, která zohledňuje úroveň a meziroční změnu každého hlavního ukazatele srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů ve vztahu k průměru EU, jak je uvedeno v souvisejících klíčových sděleních Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu a v podkladové zprávě pracovní skupiny (viz rámeček na konci tohoto oddílu). Dotčenými členskými státy jsou Bulharsko, Řecko, Španělsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Rumunsko, Lotyšsko a Finsko. Z těchto členských států bylo prvních sedm ve druhé fázi analýzy i v předchozím roce (třebaže v některých z nich bylo zaznamenáno zlepšení, jak je uvedeno v této kapitole), zatímco Lotyšsko a Finsko jsou letos zahrnuty poprvé³⁰⁶. Chorvatsko, Estonsko a Maďarsko, které byly ve druhé fázi analýzy v minulém roce, letos zahrnuty nejsou³⁰⁷. U výše uvedených devíti zemí byla zjištěna potenciální rizika pro vzestupnou sociální konvergenci v souvislosti s náročnými situacemi ve velkém počtu oblastí politiky, přičemž v případě Lotyšska, Litvy, Lucemburska a Finska hrálo klíčovou roli postupné zhoršování situace v menším počtu oblastí politiky. K ukazatelům naznačujícím možná rizika pro vzestupnou sociální konvergenci ve většině výše uvedených zemí patří příjmová nerovnost, celková míra

³⁰⁶ V případě Lotyšska je to způsobeno nárůstem podílu mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a míry nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti. Souvisí to také s nízkým a klesajícím dopadem sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby a prudkým zhoršením účasti dětí mladších tří let ve formální péči o děti. V případě Finska se identifikace pro druhou fázi analýzy týká především relativního zhoršení míry nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti.

³⁰⁷ Na Estonsko, Maďarsko a Chorvatsko, které byly v loňském roce rovněž ve druhé fázi analýzy, se letos tato analýza nevztahuje. Estonsko není zahrnuto do druhé fáze analýzy vzhledem ke zlepšením zaznamenaným v oblasti příjmové nerovnosti, disponibilního příjmu domácností, počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, dopadu sociálních transferů na snižování chudoby a neuspokojených potřeb zdravotní péče. Maďarsko rovněž není zahrnuto do druhé fáze analýzy, neboť nejnovější údaje ukazují zlepšení u počtu osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu, počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (celkově a u dětí), rozdílů v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a míry dlouhodobé nezaměstnanosti. V případě Chorvatska dochází v roce 2024 k přerušení časové řady u všech sociálních ukazatelů založených na statistice EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC), což neumožňuje smysluplně interpretovat změny. Strukturální přerušení je příčinou situace, kterou „je nutné sledovat“, pokud jde o míru ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením, a to celkově i u dětí.

ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením a dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby, dále pak počet osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu, podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, míra zaměstnanosti, růst reálného hrubého disponibilního příjmu domácností na obyvatele, podíl obyvatelstva s alespoň základními digitálními dovednostmi a míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí. U uvedených devíti členských států provedou útvary Komise na jaře 2026 hlubší druhou fázi analýzy.

Tabulka 3.1.1: Srovnávací přehled sociálních ukazatelů: přehled výzev v členských státech podle hlavních ukazatelů

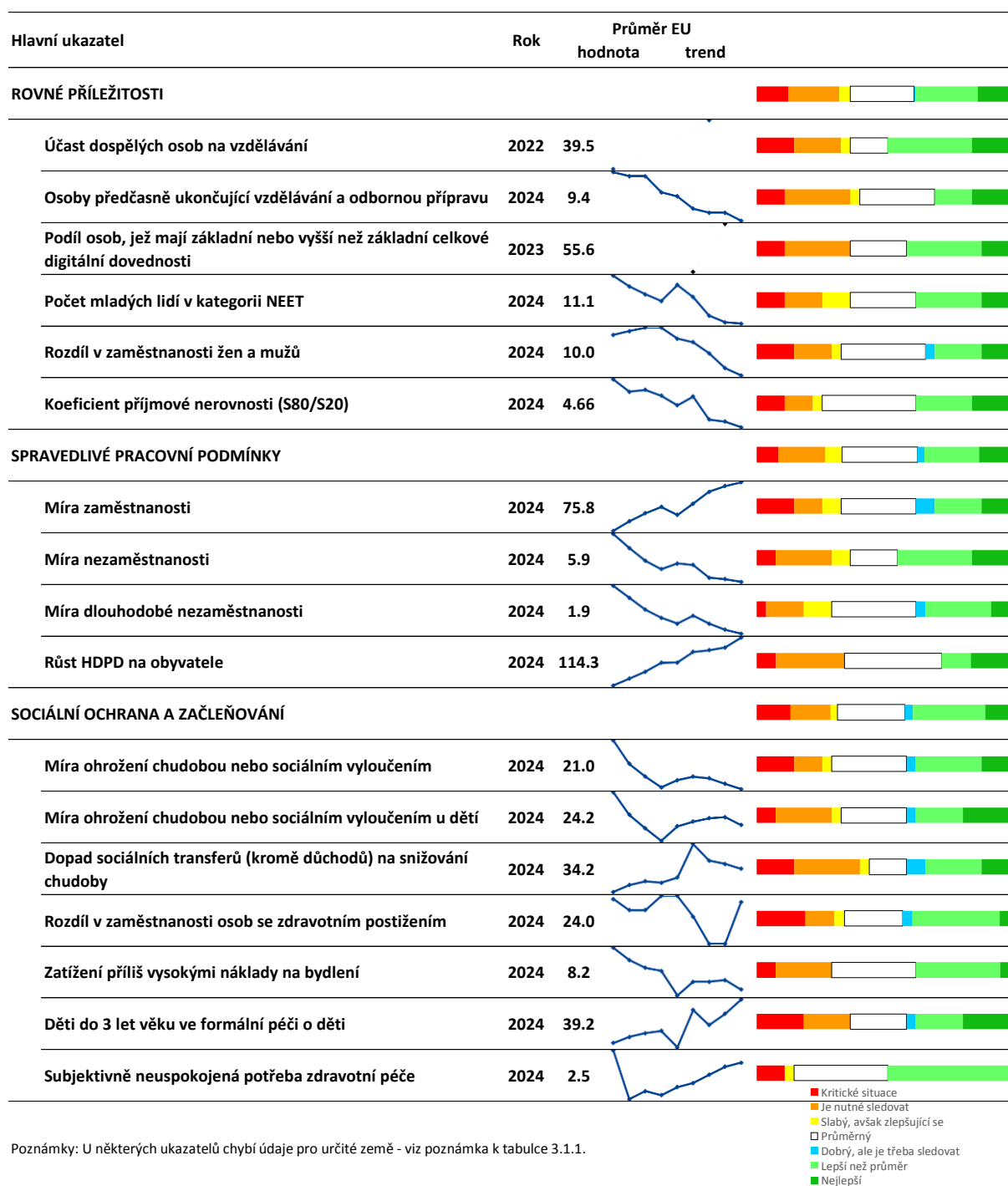
		Nejlepší	Lepší než průměr	Dobrá, ale je třeba sledovat	Průměrný/neutrální	Slabý, avšak zlepšující se	Je nutné sledovat	Kritické situace
Rovné příležitosti	Účast dospělých osob na vzdělávání (v posledních dvanácti měsících, bez zahrnutí řízené odborné přípravy na pracovišti, % obyvatelstva ve věku 25–64 let)	2022 DE, HU, NL, SE	AT, DK, EE, FI, FR, IE, LU, MT, SK		BE, ES, LV, PT	RO	CY, HR, IT, LT, SI	BG, CZ, EL, PL
	Osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu (% obyvatelstva ve věku 18–24 let)	2024 EL, HR, IE, PL	BG, CZ, PT, SI		AT, BE, FI, FR, LV, MT, NL, SE	HU	CY, DK, EE, IT, LT, LU, SK	DE, ES, RO
	Podíl osob, jež mají základní nebo vyšší než základní celkové digitální dovednosti (% obyvatelstva ve věku 16–74 let)	2023 FI, IE, NL	AT, BE, CZ, DK, EE, ES, HU, SE		DE, EL, FR, LT, MT, PT		CY, HR, IT, LU, LV, SI, SK	BG, PL, RO
	Počet mladých lidí v kategorii NEET (% celkové populace ve věku 15–29 let)	2024 MT, NL, SE	CZ, DE, DK, HR, IE, PT, SI		AT, BE, ES, FI, HU, PL, SK	BG, CY, EL	EE, FR, LU, LV	IT, LT, RO
	Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů (v procentních bodech)	2024 EE, LT, LV	HR, HU, LU, PT, SE	FI	AT, BE, BG, DE, ES, FR, IE, NL, SI	CZ	CY, DK, PL, SK	EL, IT, MT, RO
	Koeficient příjmové nerovnosti (S80/S20)	2024 BE, CZ, SI, SK	FI, IE, MT, NL, PL, RO		AT, CY, DE, DK, EE, FR, HR, HU, LU, SE	PT	EL, ES, IT	BG, LT, LV
Spravedlivé pracovní podmínky	Míra zaměstnanosti (% obyvatelstva ve věku 20–64 let)	2024 CZ, MT, NL	CY, DE, DK, HU, IE	EE, SE	AT, BG, LT, LV, PL, PT, SI, SK	EL, HR	FI, FR, LU	BE, ES, IT, RO
	Míra nezaměstnanosti (% pracovní síly ve věku 15–74 let)	2024 CZ, DE, MT, PL	BG, CY, HR, HU, IE, IT, NL, SI		AT, BE, PT, RO, SK	EL, ES	DK, EE, FR, LT, LU, LV	FI, SE
	Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (% pracovní síly ve věku 15–74 let)	2024 MT, NL	AT, CY, CZ, DE, IE, PL, SI	DK	BE, BG, FR, HR, HU, LT, LU, RO, SE	EL, ES, IT	EE, FI, LV, PT	SK
	Růst hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (index, 2008=100)	2024 HU, MT, PL, RO	HR, LT, PT		CZ, DE, DK, EE, FR, IE, LV, SE, SI, SK		AT, BE, CY, ES, FI, LU, NL	EL, IT
Sociální ochrana a začleňování	Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (% celkové populace)	2024 CZ, NL, SI	AT, CY, DK, EE, IE, PL, SE	FI	BE, DE, FR, HU, LU, MT, PT, SK	RO	HR, IT, LV	BG, EL, ES, LT
	Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí (% populace ve věku 0–17 let)	2024 CY, CZ, DK, NL, SI	EE, IE, LV, PL, SK	FI	AT, BE, DE, HU, LT, PT, SE	RO	EL, FR, HR, IT, LU, MT	BG, ES
	Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby (% snížení míry ohrožení chudobou)	2024 BE, DK, FI	AT, CZ, EE, NL, PL, SE	FR, IE	CY, IT, SI, SK	RO	BG, DE, ES, HU, LT, LU, MT	EL, HR, LV, PT
	Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (v procentních bodech)	2024 SI	AT, CZ, DE, EE, FI, FR, LV, NL, SE	PT	CY, DK, EL, HU, MT, SK	BG	BE, ES, IT	HR, IE, LT, PL, RO
	Zatížení příliš vysokými náklady na bydlení (% celkové populace)	2024 CY	BG, HR, IE, IT, LU, NL, PL, RO, SI		AT, BE, CZ, ES, FI, FR, LV, MT, SK		DE, EE, HU, LT, PT, SE	DK, EL
	Děti do 3 let věku ve formální péči o děti (% populace ve věku do 3 let)	2024 FR, NL, PT, SE, SI	BE, ES, FI, LT, LU	DK	AT, CY, EE, EL, HR, IT		BG, DE, IE, LV, MT	CZ, HU, PL, RO, SK
	Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče (% obyvatelstva ve věku 16 a více let)	2024	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, HR, HU, LU, MT, NL, RO, SK		DK, ES, FR, IE, IT, LT, PL, PT, SE, SI	EE		EL, FI, LV

Poznámka: aktualizace ze dne 30. října 2025. Předposlední hodnota ukazatele účasti dospělých na vzdělávání se vztahuje k roku 2016, přičemž kategorizace vychází ze změny od tohoto roku do roku 2022. Vzhledem k tomu, že údaje pro ukazatel podílu osob, které mají alespoň základní celkové digitální dovednosti, jsou shromažďovány každý druhý rok, vychází kategorizace ze změny v letech 2021 až 2023. Údaje o růstu hrubého disponibilního příjmu domácností na obyvatele nejsou k dispozici pro Bulharsko. Údaje o rozdílech v

zaměstnanosti osob se zdravotním postižením nejsou pro Lucembursko k dispozici. Přerušení řady a další označení jsou uvedena v přílohách č. 3 a č. 4.

Graf 3.1.1: Přehled trendů a výzev v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociální oblasti podle hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů

Průměr EU, trendy a distribuce členských států se specifickou kategorizací podle společné zprávy o zaměstnanosti pro každý hlavní ukazatel, rovněž s agregací pro kapitoly věnované třem pilířům

Rámeček 3.1.1: Metodický přístup k určování potenciálních rizik pro vzestupnou sociální konvergenci v první fázi analýzy jednotlivých zemí zaměřené na sociální konvergenci

Analýza se opírá o stávající nástroje, které byly v posledních letech vyvinuty ve spolupráci s členskými státy a vycházejí zejména ze srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a tzv. semaforové metodiky společné zprávy o zaměstnanosti³⁰⁸. První fáze analýzy jednotlivých zemí vychází z úplného souboru hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů. Každý z ukazatelů je kontrolován na základě metodiky společné zprávy o zaměstnanosti, která určuje relativní postavení členských států vyjádřené jako směrodatné odchylky od průměru absolutní úrovně hodnot ukazatelů a její změny oproti předchozímu roku (technické podrobnosti viz příloha 4). Výsledky jsou shrnuty do jedné ze sedmi možných kategorií pro každý ukazatel za danou zemi („nejlepší“, „lepší než průměr“, „dobrý, ale je třeba sledovat“, „průměrný“, „slabý, avšak zlepšující se“, „je nutné sledovat“, „kritická situace“). Tomuto hodnocení odpovídá stupnice barev od zelené po červenou.

Každý z hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů je posuzován s cílem zjistit, zda vede k potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a zda je tedy třeba provést další analýzu ve druhé fázi. Hodnocení „kritická situace“ označuje členské státy, které v určitém ukazateli dosahují mnohem horších výsledků, než je průměr EU, a v nichž se situace v porovnání s předchozím rokem zhoršuje nebo se dostatečně nezlepšuje. Situace je označena jako „je nutné sledovat“ ve dvou případech: a) pokud členský stát dosáhl v určitém ukazateli horšího počtu bodů, než je průměr EU, a situace v zemi se zhoršuje nebo se nezlepšuje dostatečně rychle a b) pokud je počet bodů z hlediska úrovně v souladu s průměrem EU, ale situace se zhoršuje mnohem rychleji než průměr EU. Další analýza ve druhé fázi se považuje za oprávněnou u členských států, u nichž je šest nebo více hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů označeno červenou („kritická situace“) nebo oranžovou barvou („je nutné sledovat“) v posledním vydání společné zprávy o zaměstnanosti. Další důvod, proč se domnívat, že situace vyžaduje další analýzu, nastane, když se u ukazatele s červeným nebo oranžovým označením (jak bylo vysvětleno výše) také dvakrát *po sobě* zhorší jeho kategorizace podle společné zprávy o zaměstnanosti. Příkladem je změna z hodnocení „průměrný“ na „slabý, avšak zlepšující se“ ve vydání společné zprávy o zaměstnanosti 2025, po němž následuje další zhoršení na „kritickou situaci“ ve vydání společné zprávy o zaměstnanosti 2026. To by se započítávalo jako další „označení“ v rámci minimální prahové hodnoty šesti označení. Například pokud má země ve vydání společné zprávy o zaměstnanosti 2026 pět hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů označených červenou nebo oranžovou barvou a jeden z nich vykazuje dvě po sobě jdoucí zhoršení ve vydáních společné zprávy o zaměstnanosti 2025 a 2026, má se za to, že země má ve vydání společné zprávy o zaměstnanosti 2026 celkem šest označení (pět červených/oranžových signálů na základě ukazatelů ve vydání pro rok 2026 + jeden pro dvě po sobě jdoucí zhoršení). V důsledku toho by bylo nutné provést ještě další analýzu ve druhé fázi. Při vyhodnocování celkového počtu označení ve vztahu k prahové hodnotě se berou v úvahu všechna přerušení řad a problémy související s kvalitou a interpretací údajů.

Hlavní ukazatele srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a jejich hodnocení vycházejí z nejnovějších dostupných údajů, které jsou k dispozici ke dni uzávěrky

³⁰⁸ Viz [Klíčová sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu](#) vycházející ze [zprávy pracovní skupiny Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu o zavedení Rámce sociální konvergence do evropského semestru](#).

shromažďování údajů³⁰⁹. Pokud pro posouzení kategorizace podle společné zprávy o zaměstnanosti pro danou zemi chybí relevantní údaje, použije se k doplnění chybějících informací odpovídající kategorizace podle společné zprávy o zaměstnanosti z předchozího vydání zprávy (je-li k dispozici). Pokud u ukazatele v posledním vydání společné zprávy o zaměstnanosti *a* v předchozím vydání chybí hodnoty, kategorizace podle společné zprávy o zaměstnanosti se nezapočítávají do orientační prahové hodnoty šesti označení pro účely druhé fáze analýzy.

³⁰⁹ Datum uzávěrky shromažďování údajů pro společnou zprávu o zaměstnanosti 2026 je 29. října 2025. Použité údaje a související statistická označení, jako je přerušení řady, jsou uvedeny v příloze 3 zprávy. Přerušení řady jsou uvedena rovněž v přehledech zemí, pokud se týkají kategorizací podle společné zprávy o zaměstnanosti, které se započítávají do prahové hodnoty pro druhou fázi analýzy.

3.2 První fáze analýzy pro jednotlivé země

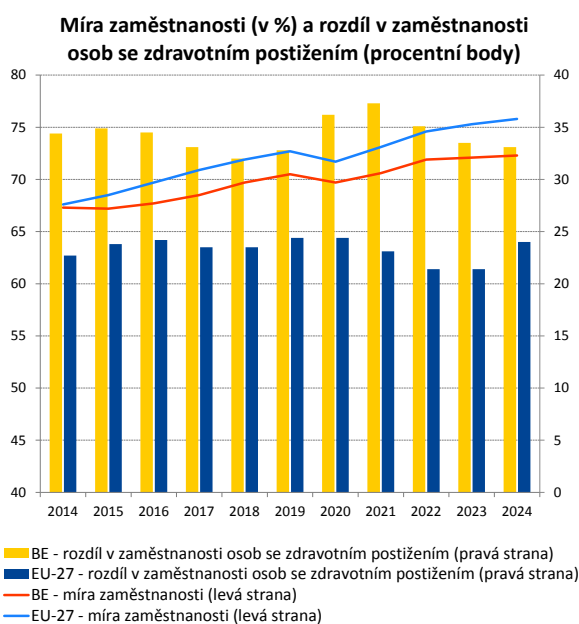
Belgie

V roce 2024 přetrvávaly problémy s mírou zaměstnanosti a značný nedostatek pracovních sil. Díky růstu reálného HDP o 1,1 % se míra zaměstnanosti v roce 2024 mírně zvýšila (o 0,2 p.b.) na 72,3 %, což je pod průměrem EU, který činí 75,8 %, a opět se jedná o „kritickou situaci“. To je velkou měrou způsobeno tím, že míra aktivity v Belgii (70,8 %) je nižší než průměr EU (75,3 %). Přetrvávaly také výrazné regionální rozdíly. Navíc některé skupiny, jako jsou lidé s nízkou úrovní dosaženého vzdělání (20–64 let, 47,5 %), osoby narozené mimo EU (20–64 let, 59,4 %) a starší lidé (55–64 let, 59,4 %), zaostávaly ještě více. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (33,1 p.b.) byl i nadále výrazně nad průměrem EU (24,0 p.b.) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. Naopak v případě rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů byla Belgie „průměrná“, stejně jako v případě míry nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti (5,7 % a 2,0 %). Index růstu hrubého disponibilního příjmu domácností (2008=100) na obyvatele se v roce 2024 zlepšil (na 107,1 ze 106,5 v roce 2023), stále však nedosáhl průměru EU a zůstává v kategorii „je nutné sledovat“.

V oblasti vzdělávání a dovedností dosahuje Belgie většinou průměrných výsledků. Podíl dospělých, kteří se účastní vzdělávání, je po poklesu od roku 2016 „průměrný“, a to 34,9 % v roce 2022 (oproti 39,5 % v EU). Zhoršil se podíl mladých lidí (15–29 let), kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), a podíl těch, kteří předčasně ukončili vzdělávání a odbornou přípravu. Na úrovni 9,9 % a 7,0 % jsou však stále výrazně nižší než příslušné průměry EU (11,1 % a 9,4 %), třebaže s určitými regionálními rozdíly. Belgie má podíl obyvatel, kteří mají alespoň základní digitální dovednosti (59,4 % v roce 2023), který je „lepší než průměr“. Podíl dětí ve formální péči o děti v roce 2024 činil 52,3 % (ale s výrazně nižší mírou 20,1 % u dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením), po poklesu o 3,9 procentního bodu oproti roku 2023.

Sociální politiky pomohly zmírnit riziko chudoby a sociálního vyloučení, jakož i příjmové nerovnosti. Belgie patří mezi „nejlepší“, pokud jde o dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby (53,1 % oproti 34,2 % v EU) a o příjmovou nerovnost měřenou koeficientem příjmové nerovnosti (3,45 % oproti 4,66 % v EU). Jak celková míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (18,3 %), tak míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí (20,2 %) byly v roce 2024 „průměrné“, ačkoli druhá jmenovaná míra se poprvé od roku 2017 zvýšila (o 0,6 p.b.). Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče, která v roce 2024 činila 1,4 %, byla „lepší než průměr“, zatímco nadměrné zatížení náklady na bydlení ve výši 6,7 % bylo „průměrné“ (8,2 % na úrovni EU).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na tři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, Belgie zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro

Poznámka: Přerušeni časové řady pro míru zaměstnanosti (BE) v roce 2017.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], šetření pracovních sil v EU [[tepsr_sp200](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Bulharsko

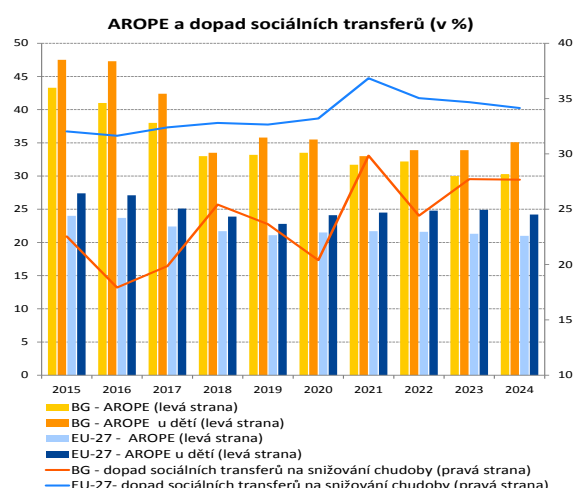
Bulharsko čelí v sociální oblasti značným problémům. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením představuje „kritickou situaci“, neboť patří k nejvyšším v EU (30,3 % oproti 21,0 % v roce 2024), přičemž po loňském výrazném poklesu (tehdy kategorie „slabý, avšak zlepšující se“) došlo v poslední době k nárůstu.

Zejména u dětí dosáhla v roce 2024 míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením 35,1 %, což je mnohem více než průměr EU, který činí 24,2 %, a rovněž se jedná o „kritickou situaci“. Osoby se zdravotním postižením (43,8 %), starší lidé (36,6 %), lidé žijící ve venkovských oblastech (40,8 %) a Romové byli nadále více než ostatní vystaveni riziku chudoby nebo sociálního vyloučení³¹⁰. Celkově lze říci, že sociální transfery (kromě důchodů) nadále snižují chudobu v Bulharsku v omezené míře (27,7 % oproti 34,2 % v EU), což znamená kategorii „je nutné sledovat“ (oproti kategorii „slabý, avšak zlepšující se“ v minulém roce). Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, patří po jednom z největších nárůstů oproti předchozímu roku k nejvyšším v EU (6,96 oproti 4,66) a rovněž představuje „kritickou situaci“.

Země se potýká s problémy souvisejícími s rozvojem dovedností. Ačkoli se účast dětí mladších tří let na předškolním vzdělávání a péči oproti loňskému roku zvýšila o 3,8 procentního bodu, v roce 2024 zůstala výrazně pod průměrem EU (21,2 % oproti 39,2 %) a je v kategorii „je nutné sledovat“. To ztěžuje vyhlídky na vzdělávání, a to i v pozdějším věku. Více než polovina patnáctiletých žáků nemá základní dovednosti (53,6 % v matematice v šetření PISA 2022). Účast dospělých na vzdělávání v roce 2022 činila 9,5 % (oproti 39,5 % v EU), což je po poklesu od roku 2016 jedna z nejnižších hodnot v EU a představuje „kritickou situaci“. To platí i pro podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi, který v roce 2023 činil 35,5 % oproti 55,6 % v EU, a to i přes nárůst od roku 2021. Zlepšení rozvoje dovedností by mohlo zvýšit produktivitu a podpořit ekologickou a digitální transformaci.

Trh práce si celkově udržel vysokou výkonnost, ačkoliv u některých ohrožených skupin existuje stále prostor pro zlepšení. Díky silnému hospodářskému růstu v roce 2024 dosáhla míra zaměstnanosti historicky nejvyšší hodnoty 76,8 %, což je více než průměr EU (75,8 %), zatímco míra nezaměstnanosti vykazovala nadále klesající tendenci a snížila se na 4,2 % (5,9 % v EU). Dlouhodobá nezaměstnanost zaznamenala jen mírné zlepšení, když se v letech mezi roky 2023 a 2024 snížila o 0,1 procentního bodu na 2,2 % a je vyšší než průměr EU, který činí 1,9 %. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), následoval klesající trend v EU a nyní je „slabý, avšak zlepšující se“ a v roce 2024 dosáhl 12,7 % (1,6 p.b. nad průměrem EU). Přestože se rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením snížil na 35,4 procentního bodu a nyní je „slabý, avšak zlepšující se“ (oproti „kritické situaci“ v minulém roce), je stále výrazně nad průměrem EU (24,0 p.b.).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na sedm ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **je Bulharsko označeno jako země,**

Poznámka: Přerušeni časové řady pro ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (BG) v roce 2016 a vliv (BG) v letech 2016 a 2022.

Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

³¹⁰ Viz Agentura EU pro základní práva, [Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích, 2024](#).

jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Česko

Celkově pozitivní výsledky na trhu práce jsou spojeny s problémy u určitých skupin obyvatelstva.

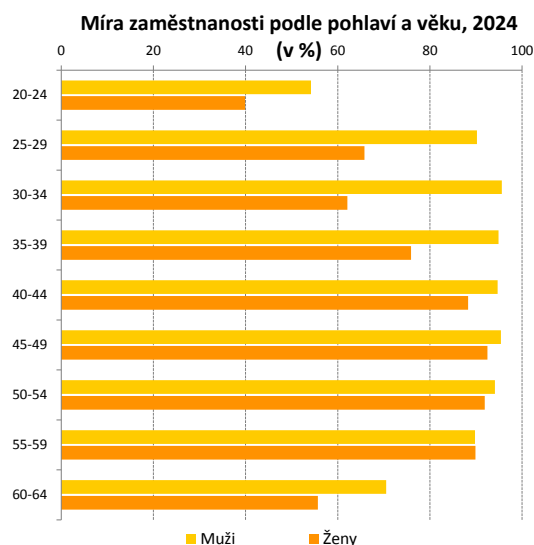
V roce 2024 patřilo Česko opět k „nejlepším“ v EU s neustále rostoucí a vysokou mírou zaměstnanosti (82,3 %) a nízkou a stabilní mírou nezaměstnanosti (2,6 %) v kontextu oživení hospodářského růstu. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti byla v roce 2024 „lepší než průměr“, a to 0,8 %. To se týkalo i podílu mladých lidí (15–29 let), kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), jenž v roce 2024 výrazně poklesl (o 1,5 p. b.) na 8,6 %. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se snížil na 21,7 procentního bodu, což je pod průměrem EU, který činí 24,0 procentních bodů. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se v roce 2024 rovněž zlepšil (o 1,3 p.b.) a dosáhl 12,6 procentního

bodu, což je však stále více než průměr EU, který činí 10,0 procentních bodů, a je tudíž v kategorii „slabý, avšak zlepšující se“. Naopak míra účasti dětí mladších tří let ve formální péči o děti byla nadále v kategorii „kritická situace“ a v roce 2024 činila pouhých 7,3 %, což je výrazně pod průměrem EU ve výši 39,2 %. To je zapříčiněno nedostatečnou kapacitou služeb v oblasti předškolního vzdělávání a péče a může to mít dopad na dlouhodobé vyhlídky dětí na vzdělávání a účast žen na trhu práce. Větší zapojení nedostatečně zastoupených skupin, jako jsou ženy, vysídlení ukrajínští občané a Romové, na trhu práce by mohlo pomoci zmírnit nedostatek pracovních sil a dovedností.

Výsledky Česka v oblasti dovedností je dobrá, avšak účast dospělých na vzdělávání zaostává. Podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu se v roce 2024 snížil na 5,4 % (oproti 9,4 % v EU) a nyní je v kategorii „lepší než průměr“. To platí i pro podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi, který v roce 2023 činil 69,1 % (55,6 % v EU). Účast dospělých na vzdělávání je však v kategorii „kritická situace“ a v roce 2022 dosáhla pouze 21,2 %, zatímco průměr EU je 39,5 %.

Země vykázala pozitivní sociální výsledky. V roce 2024 činil podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) 11,3 % celkově a 15,4 % u dětí (oproti 21,0 % a 24,2 % v EU), čímž se země zařadila mezi „nejlepší“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) se v roce 2024 mírně zlepšil a dosáhl hodnoty 125,2 oproti 123,6 v roce 2023 (v porovnání s 114,3 v EU) a je „průměrný“. V roce 2024 bylo také nadměrné zatížení náklady na bydlení „průměrné“ a činilo 9,2 %. Konečně, pokud jde o subjektivně neuspokojenou potřebu zdravotní péče, bylo Česko stále „lepší než průměr“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na dva ukazatele označené „kritická situace“, **Česko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Zdroj: Eurostat [[lfsa_ergaed](#)], šetření pracovních sil v EU.

Dánsko

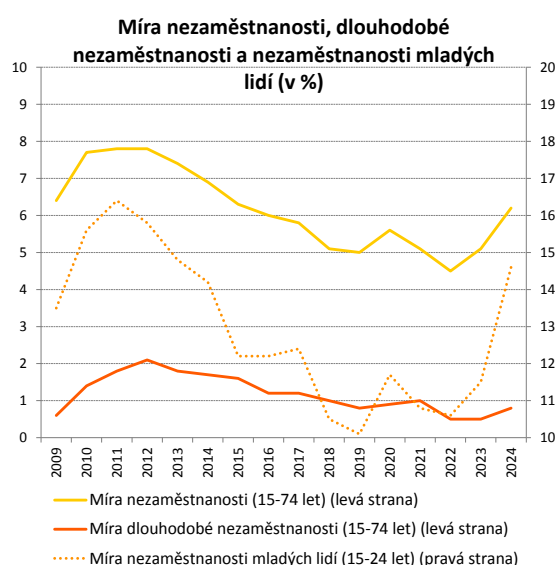
Zaměstnanost je celkově silná, problémy související s nezaměstnaností se však zvýšily.

Silný růst zaměstnanosti pokračoval a míra zaměstnanosti dosáhla 80,2 % v roce 2024 (+0,4 p.b. oproti roku 2023), což odráží silný hospodářský růst (3,5 %) a rostoucí nabídku pracovních sil. Současně se výrazně zvýšila míra nezaměstnanosti o 1,1 p.b. na 6,2 %, což je poprvé za více než deset let více než průměr EU (5,9 %), a je v kategorii „je nutné sledovat“. Její dlouhodobá složka je sice stále jednou z nejnižších v EU (0,8 % v roce 2024), ale vzrostla (z 0,5 % v minulém roce) a nyní je v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“. Ačkoli se zdá, že se tlak na trhu práce zmírňuje, země se nadále potýká s nedostatkem pracovních sil, zejména v odvětvích informačních a komunikačních technologií, zdravotnictví a stavebnictví, přičemž přetrvávají regionální rozdíly³¹¹.

Situace mladých lidí (15–29 let), kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), byla v roce 2024 stále „lepší než průměr“, třebaže se snížila o 0,6 procentního bodu na 8,0 %, míra nezaměstnanosti mladých lidí (15–24 let) však prudce vzrostla z 11,5 % v roce 2023 na 14,6 % v roce 2024. Současně se již druhý rok po sobě zvýšil rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů, zatímco na úrovni EU došlo k jeho poklesu. S hodnotou 6,5 procentního bodu je stále nižší než průměr EU, který činí 10,0 procentních bodů, je však v kategorii „je nutné sledovat“. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením vzrostl o 5,7 procentního bodu a zůstal blízko průměru EU, který se rovněž zvýšil (o 2,6 p.b.)³¹².

Dánsko dosahuje v oblasti dovedností celkově dobrých výsledků, však zranitelnost mladých lidí přetrvává. Míra účasti dospělých na vzdělávání, která v roce 2022 dosáhla 47,1 % (39,5 % v EU), i podíl dospělých, kteří mají alespoň základní digitální dovednosti, který v roce 2023 činil 69,6 % (oproti 55,6 % v EU), jsou vysoké. Současně činil v roce 2024 podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, stále 10,4 % (oproti 9,4 % v EU) a je v kategorii „je nutné sledovat“, a to i s ohledem na nedostatek kvalifikované pracovní síly. Dánsko má sice jeden z nejvyšších podílů dětí mladších tří let ve formální péči o děti v EU (62,9 %), ale po poklesu o 7,0 procentních bodů je tento podíl nyní v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“.

Sociální výsledky jsou celkově velmi dobré, ale náklady na bydlení stále zatěžují zranitelné skupiny. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) je celkově „lepší než průměr“ a Dánsko je „nejlepší“, pokud jde o dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby a míru ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí. Podíl domácností nadměrně zatížených náklady na bydlení ve výši 14,6 % (8,2 % v EU) je však jedním z největších v EU a představuje „kritickou situaci“. To odráží omezenou nabídku

Poznámka: Přerušeni řady v letech 2016, 2017 a 2023.

Zdroj: Eurostat [une rt a], [une ltu a], šetření pracovních sil v EU.

³¹¹ [Dánská agentura pro trh práce a nábor zaměstnanců \(březen 2025\), Recruitment Survey Report](#) (Zpráva o průzkumu v oblasti nábory).

³¹² Přerušeni řady v roce 2024.

cenově dostupného bydlení ve větších městech, kde tato míra činila 22,7 % (oproti 8,6 % ve venkovských oblastech).

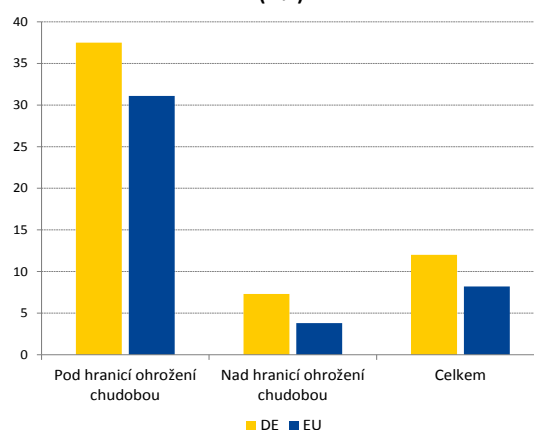
S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na čtyři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Dánsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Německo

Dopad sociálních transferů na snižování chudoby se zhoršil a cenová dostupnost bydlení je i přes zlepšení stále problematická.

Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby se v roce 2024 prudce snížil z 41,7 % v roce 2023 na 35,7 % v roce 2024. I když je stále nad průměrem EU, který činí 34,2 %, jedná se o vývoj, který „je nutné sledovat“. V roce 2024 činil podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROE) 21,1 %, což představuje mírný pokles oproti 21,3 % v roce 2023 (21,0 % v EU). Poklesla také míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí. Německo zůstává v obou ukazatelích v kategorii „průměrný“. V roce 2024 mělo navzdory poklesu (o 1 p.b.) oproti předchozímu roku 12,0 % obyvatel (8,2 % v EU) náklady na bydlení vyšší než 40 % celkových příjmů, což je situace, kterou „je nutné sledovat“. To se týkalo obzvláště některých osob, jako jsou starší lidé (ve věku 65 let a více) a osoby v nejnižším příjmovém kvintilu, s podíly 15,3 % a 33,3 % (oproti 8,8 % a 27,8 % v EU).

Nadměrné zatížení náklady na bydlení podle statusu, pokud jde o ohrožení chudobou, 2024 (v %)

Zdroj: Eurostat [tessi180], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Pokud jde o vzdělávání a dovednosti, Německo dosahuje dobrých výsledků v oblasti vzdělávání dospělých, zatímco situace v oblasti předčasného ukončování vzdělávání a odborné přípravy zůstává problematická. Podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu patřil v roce 2024 k nejvyšším a činil 12,9 %³¹³ (oproti 9,4 % v EU), což ukazuje na „kritickou situaci“. Tomu je třeba věnovat pozornost i s ohledem na zhoršení základních dovedností mladých lidí od roku 2012 (PISA 2022). Na druhou stranu podíl dospělé populace s alespoň základními digitálními dovednostmi činil v roce 2023 „v průměru“ 52,2 %, přičemž mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva byly značné rozdíly. Účast dospělých na vzdělávání byla v roce 2022 vysoká a činila 53,7 %, což Německo řadí mezi „nejlepší“ v EU.

Trh práce zůstává celkově silný, přetrvává však nedostatek pracovních sil a ženy nejsou dostatečně začleněny na trh práce. Navzdory hospodářskému poklesu míra zaměstnanosti v roce 2024 dále vzrostla na 81,3 % („lepší než průměr“), zatímco míra nezaměstnanosti a míra dlouhodobé nezaměstnanosti zůstaly v kontextu nedostatku pracovních sil na velmi nízkých úrovních (3,4 % a 0,9 %). Německo bylo „lepší než průměr“, pokud jde o podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET) (8,7 % oproti 11,1 % v EU). Zatímco rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů byl v roce 2024 „průměrný“ a činil přibližně 7,1 procentního bodu, rozdíl mezi ženami a muži v zaměstnanosti na částečný úvazek se dále zvýšil a je jedním z nejvyšších v EU (37,2 p.b. oproti 20,1 p.b. v EU). To je způsobeno také koncepcí daňového systému, který málo motivuje k zvyšování počtu odpracovaných hodin, zejména u osob s nízkou mzdou a druhých výdělečně činných osob v domácnosti. Podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti byl v roce 2024 značně pod průměrem EU, a to 25,1 % (oproti 39,2 % v EU), a je v kategorii „je nutné sledovat“. To může také představovat překážku pro zaměstnávání osob s pečovatelskými povinnostmi.

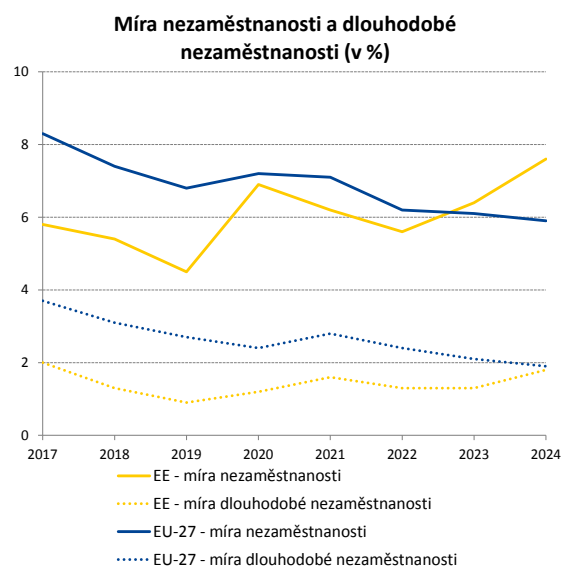
S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na čtyři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Německo zřejmě nečelí potenciálním rizikům**

³¹³ Přerušeni časové řady v roce 2024.

pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Estonsko

V roce 2024 estonská ekonomika stagnovala, což mělo negativní dopad na trh práce. Míra nezaměstnanosti se opět zvýšila, a to o 1,2 procentního bodu, a v roce 2024 dosáhla 7,6 %, zatímco průměr EU se snižoval (ve stejném roce činil 5,9 %). Tento ukazatel proto zůstává v kategorii „je nutné sledovat“. Míra nezaměstnanosti byla mimoto výrazně vyšší u mladých lidí (15–24 let), a to 19,1 % (14,9 % v EU), a téměř dvakrát vyšší na severovýchodě (13,5 % oproti 6,2 % až 7,5 % v ostatních regionech). Dlouhodobá nezaměstnanost se také zvýšila z 1,3 % v roce 2023 na 1,8 % v roce 2024, zatímco na úrovni EU klesla z 2,1 % na 1,9 %, a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. Míra zaměstnanosti se mírně snížila z 82,1 % na 81,8 %, zůstala však značně nad průměrem EU, který činí 75,8 %, a nyní je v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“. Země má zároveň jeden z nejmenších rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů v EU a v posledních třech letech patřila trvale mezi „nejlepší“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) v roce 2024 činil 131,0 a byl „průměrný“.

Zdroj: Eurostat [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

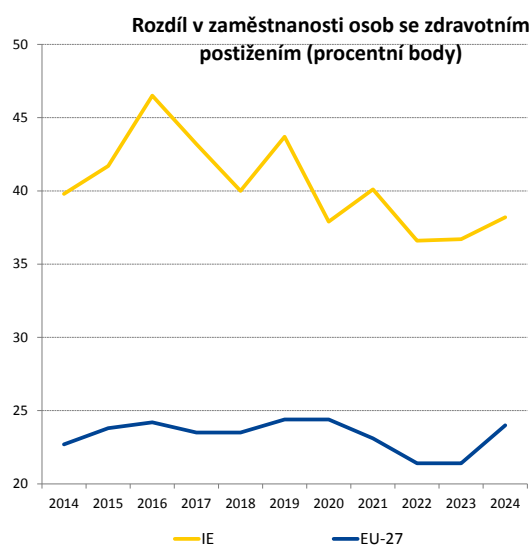
V oblasti vzdělávání a dovedností si země nadále vedla dobře, pokud jde o vzdělávání dospělých a digitální dovednosti, zatímco u ostatních aspektů zaznamenala zhoršení. Účast dospělých na vzdělávání byla nadále silná a podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi vysoký, přičemž oba ukazatele jsou stále v kategorii „lepší než průměr“. Nicméně podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu se navzdory pozitivnímu vývoji v předchozím roce zhoršil o 1,3 procentního bodu na 11,0 % v roce 2024 (dosáhl nejvyšší úrovně od roku 2019) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. Míra mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), významně vzrostla o 1,4 procentního bodu na 11,0 % (11,1 % v EU) a je nyní rovněž v kategorii „je nutné sledovat“.

Estonsko vykazuje určitý pozitivní vývoj v oblasti sociální ochrany a začleňování. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se v roce 2024 snížil o 2,0 procentní body na 22,2 %, zatímco dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby vzrostl z 27,7 % v roce 2023 na 31,5 % v roce 2024. Oba ukazatele ukazují na zlepšující se situaci a jsou nyní v kategorii „lepší než průměr“ v porovnání s kategorií „je nutné sledovat“ v minulém roce. Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se vrátila na hodnotu z roku 2021, a to 5,03 (oproti 4,66 v EU). Navzdory pokroku zůstal podíl osob starších 65 let ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením nad průměrem EU a činil 40,0 % (19,2 % v EU). Subjektivně neuspokojené potřeby zdravotní péče klesly v roce 2024 o 4,4 procentního bodu na 8,5 %, byly však stále podstatně vyšší než průměr EU, který činí 2,5 %. V důsledku toho se ukazatel přesunul z kategorie „kritická situace“ v minulém roce do kategorie „slabý, avšak zlepšující se“. Negativní je, že míra nadměrného zatížení náklady na bydlení se od roku 2021 téměř zdvojnásobila a dosáhla 8,6 %, a je proto opět v kategorii „je nutné sledovat“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na pět ukazatelů označených „je nutné sledovat“, **Estonsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1).

Irsko

Zaměstnanost v roce 2024 nadále rostla, ale znevýhodněné skupiny se stále potýkaly s problémy. Míra zaměstnanosti (79,8 %) dosáhla dalšího rekordu, a to zejména díky čisté migraci, která se promítla do vyšší zaměstnanosti, a v kontextu obnoveného silného hospodářského růstu. K tomu přispěla i vyšší účast na trhu práce, zejména u žen, přičemž se rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů snížil na 9,3 procentního bodu („průměr“). Mnoho žen však stále zůstává mimo trh práce kvůli pečovatelským povinnostem. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zůstal jedním z největších v EU (38,2 procentního bodu oproti 24,0 procentním bodům v EU) a je v „kritické situaci“, neboť se v roce 2024 zvýšil o 1,5 procentního bodu. Posílení zaměstnatelnosti nedostatečně zastoupených skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, rodiče samoživitelé, osoby s nízkou kvalifikací, romská menšina a Travelleři, jim tak může pomoci vstoupit na trh a řešit stávající i budoucí nedostatek pracovních sil a dovedností.

Poznámka: Přerušení časové řady pro IE v roce 2019.

Zdroj: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Míra chudoby nebo sociálního vyloučení se snížila, ačkoli některé skupiny jsou ohroženy více. Riziko chudoby nebo sociálního vyloučení celkově i u dětí výrazně pokleslo (o 2,1 p.b. a 3,4 p.b.) a nyní je „lepší než průměr“. Znevýhodněné skupiny, zejména rodiče samoživitelé, Travelleři a osoby se zdravotním postižením, však byly ohroženy podstatně více. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby se v roce 2024 výrazně zhoršil (o 7,0 p.b.), ale je na úrovni 50,8 % (výrazně nad průměrem EU, který činí 34,2 %) a nyní je v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“. Účast dětí mladších tří let ve formální péči o děti se v roce 2024 zvýšila na 24,4 %. Přesto zůstala v kategorii „je nutné sledovat“ neboť je stále výrazně pod průměrem EU ve výši 39,2 %. Navzdory významným investicím a zlepšením přetrvávají některé finanční a nefinanční překážky spolu s regionálními rozdíly. Pokud jde o míru nadměrného zatížení náklady na bydlení, je Irsko v kategorii „lepší než průměr“. Přesto se cenová dostupnost bydlení zhoršuje, protože růst nabídky je stále mnohem nižší než rostoucí poptávka. Na sociální bydlení existují dlouhé čekací listiny a rychle se zvyšuje míra bezdomovectví, přičemž v 1. a 2. čtvrtletí roku 2025 došlo k nejprudšímu nárůstu u dětí a neúplných rodin s jedním rodičem³¹⁴.

Irsko dosahuje dobrých výsledků v oblasti vzdělávání a dovedností. Míra předčasného ukončování školní docházky, která v roce 2024 dosáhla 2,8 %, byla po jednom z největších poklesů v EU jednou z nejnižších, čímž se Irsko zařadilo mezi „nejlepší“. Podle šetření PISA 2022 patří irští patnáctiletí žáci k nejlepším v základních dovednostech (čtení, matematika a přírodní vědy) v EU. Podobně dobře si dospělí Irové v roce 2023 vedli i v oblasti základních digitálních dovedností. V roce 2022 se také častěji účastnili vzdělávání ve srovnání s průměrem EU (48,3 % oproti 39,5 % v EU).

³¹⁴ Viz [Volby 2024 – Bydlení](#) a [Čtvrtletní zpráva o pokroku v oblasti bezdomovectví za 2. čtvrtletí 2025](#).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na dva ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Irsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Řecko

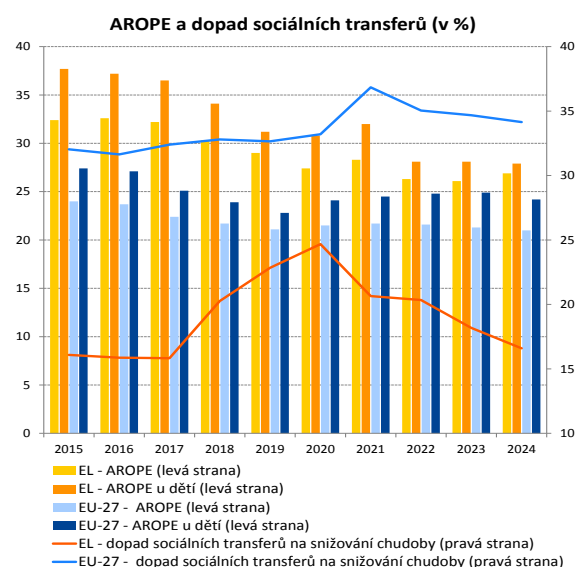
Řecko se i nadále potýká s významnými problémy v oblasti sociální ochrany a začleňování. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby v roce 2024 klesl o 1,6 procentního bodu na 16,6 %, což je výrazně pod průměrem EU ve výši 34,2 %. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROEPE) se mezitím zvýšil na 26,9 %, což je více než průměr EU (21,0 %), a ukončil tak deset let trvající pokles. Oba tyto ukazatele poukazují na „kritickou situaci“. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí byla rovněž vysoká (27,9 % oproti 24,2 % v EU) a zůstává v kategorii „je nutné sledovat“. Po nárůstu naznačuje jak podíl domácností nadměrně zatížených náklady na bydlení (28,9 % v roce 2024, což je jeden z nejvyšších podílů v EU, oproti průměru 8,2 %), tak subjektivně neuspokojené potřeby zdravotní péče (12,1 % oproti 2,5 % v EU) „kritickou situaci“. Nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, zůstala v roce 2024 na úrovni

5,27, což je více než průměr EU (4,66) a je stále v kategorii „je nutné sledovat“.

Výkonnost řeckého trhu práce se zlepšuje, ale přetrvávají problémy, zejména u žen a mladých lidí. V roce 2024 se míra zaměstnanosti zvýšila o 1,9 p.b. díky stále silnému hospodářskému růstu. I po tomto významném nárůstu však bylo zaměstnáno pouze 69,3 % populace v produktivním věku (20–64 let) (oproti 75,8 % v EU), což představuje situaci v kategorii „slabý, avšak zlepšující se“. To se týkalo i podílu mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), který se v roce 2024 snížil o 1,7 procentního bodu na 14,2 %, stále je však podstatně vyšší než průměr EU (11,1 %). V roce 2024 byla míra zaměstnanosti žen na úrovni 59,9 % (po zvýšení o 2,3 p.b.) stále jednou z nejnižších v EU a rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů patřil k největším v EU (18,8 p.b. oproti 10 p.b. v průměru) a představoval „kritickou situaci“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100), který v roce 2024 dosáhl hodnoty 84,1, zůstal jedním z nejnižších, a to i přes nárůst o 2 procentní body oproti roku 2023 (průměr EU 114,3), což představuje „kritickou situaci“. Pozitivní je, že rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zůstal „průměrný“.

Rozvoj dovedností stagnuje, což má negativní dopad na zaměstnatelnost a konkurenceschopnost. Podíl dospělých osob, které se v posledních dvanácti měsících účastnily vzdělávání, a to 15,1 % v roce 2022, patří k nejnižším v EU a představuje „kritickou situaci“. Zároveň v roce 2023 mělo alespoň základní digitální dovednosti 52,4 % dospělých (oproti 55,6 % v EU), což je „průměrné“. Míra nedostatečných výsledků patnáctiletých žáků v základních dovednostech patřila k nejvyšším v EU poté, co zaznamenala jeden z nejprudších poklesů. Na druhou stranu se podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, v roce 2024 dále snížil o 0,7 procentního bodu na 3,0 % (oproti 9,4 % v EU), čímž se Řecko udrželo mezi „nejlepšími“ v této oblasti.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na devět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, je **Řecko označeno jako země, jež**

Poznámka: Přerušení časové řady (EL) v roce 2022.
Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

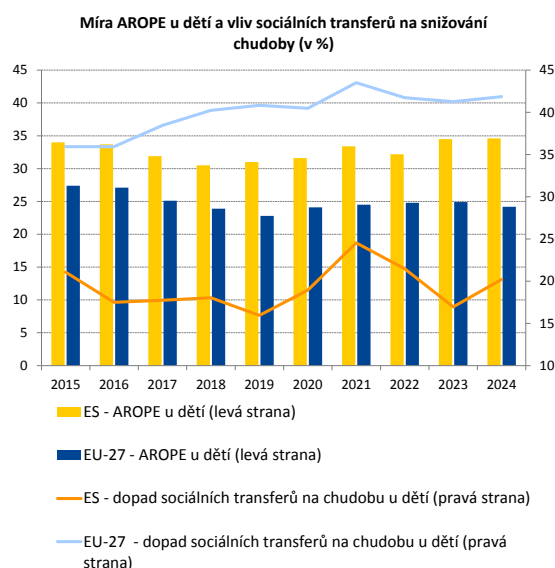
čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Španělsko

Španělsko se potýká s problémy v oblasti sociální ochrany a začleňování. V roce 2024 se podíl obyvatel ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROE) snížil na 25,8 %, zatímco u dětí dále mírně vzrostl na 34,6 %. Obě míry byly výrazně nad příslušnými průměry EU (21,0 % a 24,2 %) a stále poukazují na „kritickou situaci“. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby se v roce 2024 zvýšil (o 1 p.b.) na 23,9 %, zůstal však nízký (oproti průměru EU 34,2 %), a byl tudíž v kategorii „je nutné sledovat“. To je částečně způsobeno mezerami v pokrytí, včetně systému minimálního příjmu a přídatku na dítě. Zejména u dětí snížily sociální transfery riziko chudoby pouze o 20,2 %, což je podstatně méně než průměr EU (41,9 %). Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se rovněž mírně snížila, zůstala však vysoká (5,39 oproti 4,66 v EU) a je v kategorii „je nutné sledovat“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) byl v roce 2024 také v kategorii „je nutné sledovat“ kvůli stále nízké úrovni i po zvýšení. K těmto problémům se přidávají regionální rozdíly a vysoká chudoba u pracujících.

Situace na trhu práce se nadále zlepšovala, stále však přetrvávají problémy. Míra zaměstnanosti se dále zvýšila (o 0,9 p.b.) na 71,4 % v roce 2024 (oproti 75,8 % v EU), a to díky silnému hospodářskému růstu a zvýšení zaměstnanosti ve zdravotnictví a školství, pohostinství a v oblasti IKT a profesních činností. Vzhledem k velkému rozdílu oproti průměru EU se však nyní jedná o „kritickou situaci“. Současně je míra nezaměstnanosti (11,4 % oproti průměru EU 5,9 %) a její dlouhodobá složka (3,8 % oproti 1,9 % v EU) „slabá, avšak zlepšující se“, a to s ohledem na stále vysoké úrovně navzdory výraznému poklesu (o 0,8 p.b. a 0,5 p.b.). Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), zůstal značný (12,0 % v roce 2024 oproti 11,1 % v EU), ale díky neustálému zlepšování je nyní „průměrný“. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením „je nutné sledovat“ po prudkém nárůstu v roce 2024 o 13,8 procentního bodu na 23,4 procentního bodu.

Španělsko se potýká s přetrvávajícími problémy v souvislosti s předčasným ukončováním vzdělávání a odborné přípravy, zatímco v oblasti digitálních dovedností má dobré výsledky. Podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu se v roce 2024 snížil na 13,0 % (9,4 % v EU), je však stále vysoký a zůstává v kategorii „kritická situace“. Míry jsou vyšší zejména u mužů (15,8 % oproti 10,0 % u žen) a u osob narozených mimo zemi (25,5 % oproti 10,3 %), jakož i na jihu a východě Španělska. Celkově byla účast dospělých na vzdělávání v roce 2022 „průměrná“ (34,1 % oproti 39,5 % v EU). Nedostatečné výsledky v základních dovednostech byly nižší než průměr EU, vykazovaly však značné regionální rozdíly. Španělsko je také „lepší než průměr“ v oblasti digitálních dovedností a předškolního vzdělávání, kde je poměrně vysoký podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti.

Poznámka: Dopad sociálních transferů na snížení dětské chudoby se vypočítá pomocí míry ohrožení chudobou u dětí před transferem a po něm. Přerušeni časové řady pro míru ohrožení chudobou (ES) v roce 2022.

Zdroj: Eurostat [[ilc li10](#)], [[ilc li02](#)], [[ilc peps01n](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na osm ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **je Španělsko označeno jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

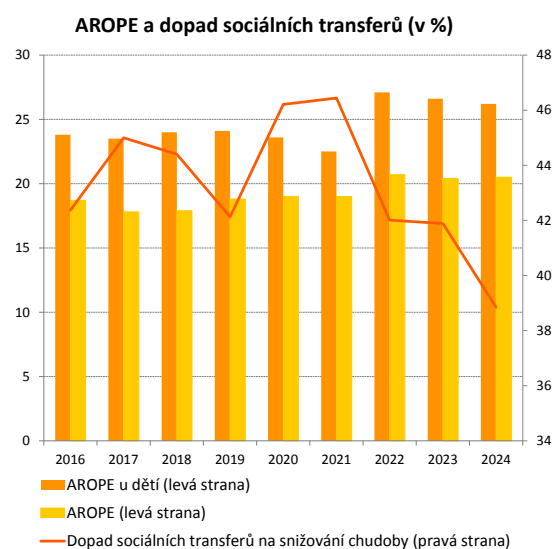
Francie

Rizika chudoby přetrvávají. Podíl obyvatelstva ohroženého chudobou nebo sociálním vyloučením (AROE) byl v roce 2024 v podstatě stabilní, činil 20,5 % (20,4 % v roce 2023) a byl „průměrný“. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí však zůstala nad průměrem EU (26,2 % oproti 24,2 % v roce 2024) a je v kategorii „je nutné sledovat“. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby od roku 2021 klesá rychleji než v EU, od roku 2023 poklesl o 3 procentní body (0,5 p.b. v EU).

Z tohoto důvodu je nyní v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“, i když je stále nad průměrem EU – 38,9 % (oproti 34,2 %). Nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, je „průměrná“, poté co od roku 2018 má vzestupný trend. Nejvzdálenější regiony dosahují ve všech oblastech sociální ochrany a v oblasti začleňování výrazně horších výsledků než metropolitní Francie.

Trh práce si v roce 2024 vedl relativně dobře, představuje však určité výzvy. V roce 2024 se při růstu reálného HDP o 1,2 % míra zaměstnanosti zvýšila na 75,1 % (oproti 75,8 % v EU), zatímco míra nezaměstnanosti byla nadále vyšší než průměr EU, a to 7,4 % (5,9 % v EU), přičemž nejvzdálenější regiony na tom byly podstatně hůře. Oba ukazatele zůstávají v kategorii „je nutné sledovat“³¹⁵. Míra nezaměstnanosti mladých lidí se zvýšila (o 1,5 p.b. na 18,7 %) a podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), dosáhl 12,5 % (11,1 % v EU) a je nyní rovněž v kategorii „je nutné sledovat“. Zatímco dlouhodobá nezaměstnanost byla celkově „průměrná“, některé zranitelné skupiny se nadále potýkaly s většími překážkami při začleňování na trh práce, zejména starší pracovníci, osoby narozené mimo EU a osoby s nízkým dosaženým vzděláním. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se v roce 2024 zvýšil (o 0,4 p.b. na 5,9 p.b.) a nyní je „průměrný“. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se od roku 2020 snižoval, v roce 2024 však mírně vzrostl na 22,4 procentního bodu (oproti 24,0 p.b. v EU), stále je však v kategorii „lepší než průměr“.

V oblasti rozvoje dovedností si Francie celkově vede relativně dobře. Podíly dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi (59,7 % v roce 2023) a osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu (7,7 % v roce 2024), jsou „průměrné“. Účast dospělých na vzdělávání je „lepší než průměr“ (49,2 % v roce 2022). Francie je „nejlepší“, pokud jde o podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti, který činí 59,3 %, což je mnohem více než průměr EU ve výši 39,2 %, rozdíl v účasti na péči o děti mezi dětmi ohroženými chudobou nebo sociálním vyloučením a ostatními dětmi v roce 2024 dosáhl 41,5 procentního bodu (oproti 20,3 p.b. v EU). Vzdělávací systém se navíc vyznačuje značným podílem žáků se slabými výsledky a vysokými nerovnostmi. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků přetrvává a mohl by mít dopad na konkurenceschopnost.

Poznámka: Přerušeni řady v letech 2020 a 2022.
Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

³¹⁵ Definice ukazatelů francouzského trhu práce se od roku 2021 liší od těch obvyklých (viz [Eurostat](#)).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na čtyři ukazatele označené „je nutné sledovat“, **Francie zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Chorvatsko

Chorvatsko čelí určitým výzvám v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování.

Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby byl v roce 2024 i přes nedávné zlepšení (z 20,35 % v roce 2022) stále jeden z nejnižších v EU (21,6 % oproti 34,2 %), což ukazuje na „kritickou“ situaci již třetí rok po sobě. Současně byla míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) v roce 2024 o 1,0 procentní bod vyšší, a proto je nyní v kategorii „je nutné sledovat“ (21,7 % oproti 21,0 % v EU), i když strukturální přerušování v roce 2024 vyžaduje opatrnost při interpretaci této změny. Podobně (ale se stejnou výhradou) byla v roce 2024 míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí o 2,0 procentních bodů vyšší, a tudíž v kategorii „je nutné sledovat“, třebaže je stále pod průměrem EU (19,3 % oproti 24,2 %). Nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se stále zvyšuje, ale pomaleji, a je „průměrná“. Pokud jde o míru zatížení příliš vysokými náklady na bydlení a subjektivně neuspokojenou potřebu zdravotní péče, je situace „lepší než průměr“.

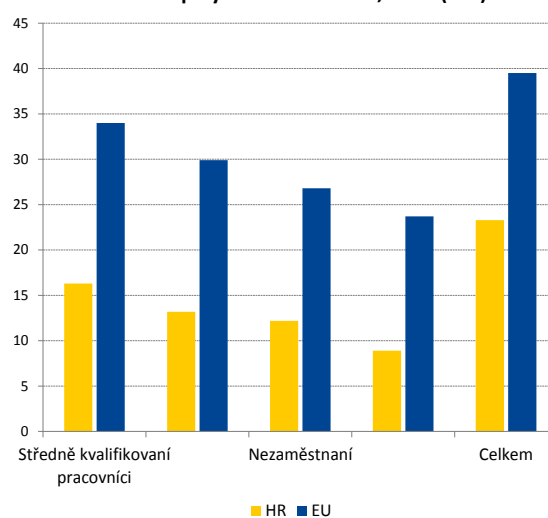
V oblasti celoživotního učení má země co zlepšovat. Podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti se v roce 2024 nadále zvyšoval, a to na 30,2 % (z 29,6 % v roce 2023). Zatímco s ohledem na podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, země stále patří k „nejlepším“, podíl osob se slabými výsledky ve vzdělávání byl značný, a to zejména v matematice. V roce 2022 se vzdělávání účastnilo pouze 23,3 % dospělých Chorvatů (oproti 39,5 % v EU), a to po poklesu z 26,9 % v roce 2016. Toto „je nutné sledovat“. Zatímco v roce 2023 činil podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi 59,0 % (v EU 55,6 %), situaci „je nutné sledovat“ kvůli výraznému zhoršení (o – 4,4 p.b.) od roku 2021.

Trh práce vykazuje vzestupnou tendenci, osoby se zdravotním postižením se však stále potýkají s problémy. Míra zaměstnanosti se od roku 2021 zvyšuje, ale v roce 2024 byla nadále nižší než průměr EU (73,6 % oproti 75,8 %), situace je tudíž v kategorii „slabý, avšak zlepšující se“ (po „kritické“ situaci v předchozích letech). Zároveň se díky stále poměrně silnému hospodářskému růstu dále snížila míra nezaměstnanosti na 5,0 % a míra dlouhodobé nezaměstnanosti na 1,8 %.

Zatímco rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů i podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), byly v roce 2024 „lepší než průměr“, osoby se zdravotním postižením se nadále potýkaly s významnými překážkami. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (41,0 p.b. oproti 24,0 p.b. v EU) ukazuje po dalším prohloubení na „kritickou situaci“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) ve výši 138,1 v roce 2024 byl „lepší než průměr“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na šest ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, přičemž se tři ukazatele potýkají se statistickými

Účast dospělých na vzdělávání, 2022 (v %)

Poznámka: Nízká spolehlivost údajů o nezaměstnaných a osobách, které nejsou součástí pracovní síly (HR).

Zdroj: Eurostat [[zvláštní extrakce ze šetření o vzdělávání dospělých](#)]

problémy³¹⁶, **Chorvatsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).**

³¹⁶ Přerušení časové řady v roce 2024 u všech ukazatelů v této oblasti, na základě statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek, neumožňuje interpretovat změny. Konkrétně strukturální přerušení je důvodem situace „je nutné sledovat“ u míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením celkově i u dětí, což neumožňuje správný ekonomický výklad.

Itálie

Navzdory pokračujícímu zlepšování se italský trh práce potýká s významnými problémy.

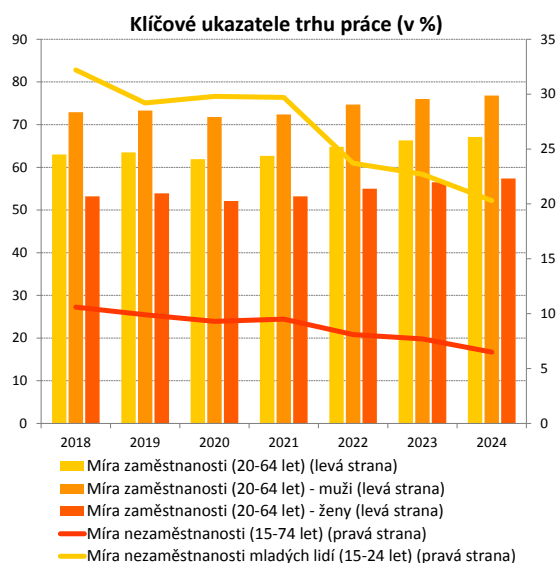
V roce 2024 se míra zaměstnanosti dále zvýšila a dosáhla 67,1 %. Stále však patří k nejnižším v EU a představuje „kritickou situaci“. Jih i ostrovy zaznamenaly výrazný růst zaměstnanosti, rozdíl v úrovni zaměstnanosti oproti severozápadu je však stále velký, více než 21 procentních bodů. V kontextu zlepšení na úrovni EU jsou rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů v této zemi stále jedny z největších (19,4 p.b. oproti 10,0 p.b. v EU) a představují „kritickou situaci“. Rovněž rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, který činí 25,1 procentního bodu a je vyšší než průměr EU (24 p.b.), je v kategorii „je nutné sledovat“³¹⁷. Pozitivní je, že míra nezaměstnanosti klesla na 6,5 % (oproti 5,9 % v EU) při růstu reálného HDP o 0,7 %, který zaznamenal jedno z největších zlepšení a je nyní „lepší než průměr“ (posun z kategorie „je nutné sledovat“ v minulém roce).

Stejně tak míra dlouhodobé nezaměstnanosti klesla na 3,3 % a nyní je „slabá, avšak zlepšující se“ (po „kritické situaci“ v loňském roce). Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) zůstává v „kritické situaci“ (96,0 v roce 2024 oproti 114,3 v EU), což je způsobeno strukturálně nízkými mzdami, které jsou rovněž spojeny s nízkou produktivitou a nízkou intenzitou práce.

Přetrvávají problémy v oblasti rozvoje dovedností. Přestože podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), od roku 2023 klesl o 0,9 procentního bodu, zůstává jedním z nejvyšších v EU a představuje „kritickou situaci“. Podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, se sice dále snížil, jeho úroveň je však stále vysoká a situace „je nutné sledovat“. Mimoto je podíl žáků se slabými výsledky v základních dovednostech vysoký (29,3 % v matematice, PISA 2022). Jak podíl dospělých účastníků se vzdělávání (29,0 % v roce 2022), tak podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi (45,8 % v roce 2023) jsou nízké a jsou v kategorii „je nutné sledovat“.

Po klesajícím trendu od roku 2021 se riziko chudoby v roce 2024 zvýšilo. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením vzrostl na 23,1 % u celé populace (z 22,8 % v roce 2023) a u dětí zůstal stabilní ve výši 27,1 % (oproti 21 % a 24,2 % v EU). Obě situace jsou v kategorii „je nutné sledovat“, což je způsobeno rostoucím podílem domácností (téměř) bez zaměstnání, zatímco dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby je „průměrný“. Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, rovněž roste a je v kategorii „je nutné sledovat“ (5,53 oproti 4,66 v EU). Pozitivní je, že počet dětí mladších tří let ve formální péči o děti vzrostl o 4,9 procentního bodu na 39,4 % (39,2 % v EU). Nízké jsou také podíly osob, které uvádějí neuspokojenou potřebu zdravotní péče, a osob, které jsou nadměrně zatíženy náklady na bydlení.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na jedenáct ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **je Itálie označena jako země, jež čelí**

Poznámka: Přerušeni řady v roce 2018.

Zdroj: Eurostat [[lfsi emp a](#)], [[une rt a](#)], šetření pracovních sil v EU.

³¹⁷ V roce 2024 však došlo k přerušeni řady.

potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Kypr

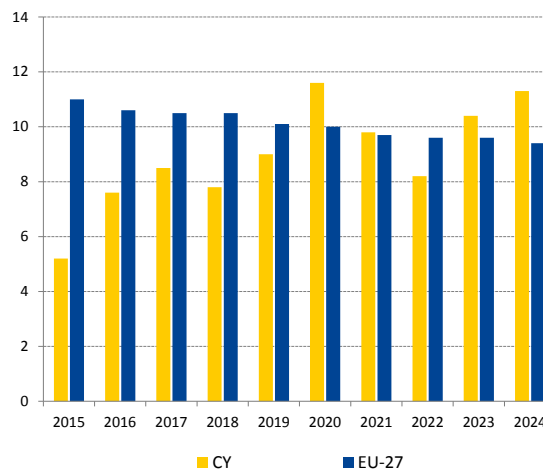
Rozvoj dovedností se zhoršuje a představuje i nadále výzvu. Podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu se dále zvýšil z 10,4 % v roce 2023 na 11,3 % v roce 2024 a nadále je v kategorii „je nutné sledovat“. Více než polovina patnáctiletých žáků (53,2 % v matematice, PISA 2022) nemá základní dovednosti, což je jeden z nejvýraznějších poklesů v EU od roku 2018. Digitální gramotnost je po poklesu obzvláště nízká – v roce 2023 mělo alespoň základní digitální dovednosti pouze 49,5 % dospělých (oproti 55,6 % v EU) a situaci „je nutné sledovat“. Zatímco v roce 2024 bylo 28,2 % pracovníků s vysokoškolským vzděláním zaměstnáno v profesích, které tuto kvalifikaci nevyžadují, podíl studentů zapsaných do oborů STEM na celkovém počtu osob zapsaných do terciárního vzdělávání (ISCED 5–8) byl jeden z nejnižších, a to pouze 14,9 % v roce 2023 (26,9 % v EU). Podíl dospělých, kteří se v předchozích dvanácti měsících účastnili vzdělávání, je rovněž nízký a v roce 2022 činil 28,3 % (oproti 39,5 % v EU) po velkém poklesu ze 44,8 % v roce 2016, což je situace, kterou „je nutné sledovat“. Na druhou stranu podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti v roce 2024 činil po dalším nárůstu 40,1 % (39,2 % v EU) a je „průměrný“.

Trh práce je celkově výkonný, některé skupiny obyvatel se však stále potýkají s problémy. Díky silnému hospodářskému růstu se míra zaměstnanosti dále zvýšila na 79,8 % v roce 2024 (75,8 % v EU) a míra nezaměstnanosti a dlouhodobé složky klesla na 4,9 % a 1,3 % (vše „lepší než průměr“). Vzhledem k nárůstu o 1,0 procentní bod od roku 2023 je nyní rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů (na úrovni 10,0 p.b.) v kategorii „je nutné sledovat“. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zůstal „průměrný“. Zatímco míra nezaměstnanosti mladých lidí byla pod průměrem EU (13,0 % oproti 14,9 % v EU), podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), zůstal vysoký, a to 12,9 % (oproti 11,1 % v EU), a po poklesu o 1,0 procentní bod je nyní „slabý, avšak zlepšující se“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) je stále nízký na úrovni 107,7, a to i po zlepšení ze 102,7 v roce 2023, a je tak nadále v kategorii „je nutné sledovat“.

Kypr vykázal dobré sociální výsledky. Riziko chudoby nebo sociálního vyloučení činilo v roce 2024 celkově 17,1 % a u dětí 14,8 % (oproti 21,0 % a 24,2 % v EU), což je v kategoriích „lepší než průměr“ a „nejlepší“. To odráží mimo jiné stabilní dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby, který je „průměrný“ (30,5 % oproti 34,2 % v EU), a nízké zatížení příliš vysokými náklady na bydlení ve výši 2,4 %, v němž je Kypr také „nejlepší“. Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče patří s 0,1 % k nejnižším v EU a je „lepší než průměr“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na pět ukazatelů označených „je nutné sledovat“, **Kypr zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).**

Osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu (v %)

Poznámka: Přerušeni časové řady v roce 2021.

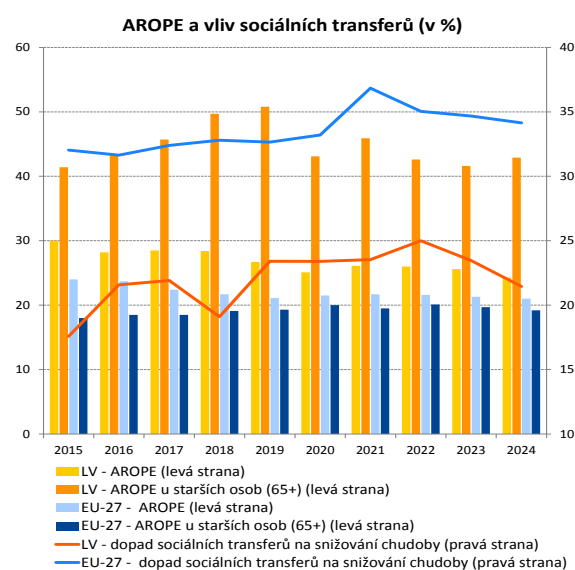
Zdroj: Eurostat [edat lfse 14], šetření pracovních sil v EU.

Lotyšsko

Výzvy v sociální oblasti přetrvávají. V kontextu stagnujícího HDP zůstaly v roce 2024 příjmová nerovnost a riziko chudoby v Lotyšsku vysoké. Koefficient příjmové nerovnosti je jeden z nejvyšších v EU, a to 6,28 (oproti průměru EU 4,66), což poukazuje na „kritickou situaci“. V tomto kontextu v roce 2024 dále klesl také dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby (2 procentní body) na 21,5 % (oproti 34,2 % v EU). Po dvou po sobě jdoucích zhoršeních se nyní jedná o „kritickou situaci“. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROEPE) se sice snížil z 25,6 % na 24,3 % v roce 2024 (s výrazným poklesem u dětí na 17,9 %), celková míra však zůstává výrazně nad průměrem EU, který činí 21,0 %. Jedná se o situaci, kterou „je nutné sledovat“. Zejména míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u starších osob (ve věku 65 let a více) byla již tak vysoká a dále se zvýšila na 42,9 % v roce 2024 (z 41,6 % v předchozím roce), což souvisí také s nízkou přiměřeností důchodů. Vysoká míry chudoby ve stáří je úzce spojena se špatným zdravotním stavem a souvisejícími náklady na zdravotní péči. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u osob se zdravotním postižením dále vzrostla z 38,5 % na 39,4 % a je podstatně vyšší než průměr EU, který činí 28,7 %. Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče zůstala v „kritické situaci“ a v roce 2024 vzrostla na 8,4 % (ze 7,8 % v roce 2023) oproti 2,5 % v EU.

Určité zhoršení bylo v roce 2024 zaznamenáno, pokud jde o výsledky na trhu práce. Po oživení trhu práce po krizi COVID-19 se růst zaměstnanosti v roce 2024 v souvislosti se stagnací zpomalil. Zatímco míra zaměstnanosti (77,4 %) byla „průměrná“, míra nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti se zvýšila na 6,9 % a 2,2 % (oproti 5,9 % a 1,9 % v EU). Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), vzrostl o 0,7 procentního bodu na 10,7 % (11,1 % v EU). Všechny tři ukazatele jsou v kategorii „je nutné sledovat“. Pozitivní je, že Lotyšsko má jeden z nejmenších rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů v EU a patří k „nejlepším“. Také rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zůstává „lepší než průměr“, přestože se v poslední době zvýšil.

Výsledky v oblasti vzdělávání a dovedností zůstávají „průměrné“, ale zhoršují se. Míra účasti dospělých na vzdělávání (za posledních dvanáct měsíců) činila 34,1 % (39,5 % v EU). Kromě toho podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi v roce 2023 činil 45,3 % (což je méně než průměr EU ve výši 55,6 %) a je nadále v kategorii „je nutné sledovat“, a to vzhledem k nutnosti podpořit digitální transformaci. Současně došlo k jednomu z největších poklesů v EU u podílu dětí mladších tří let ve formální péči o děti, který dosáhl 24,9 % (oproti 39,2 % v EU) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. Ačkoli předčasné ukončování školní docházky není rozšířené a patnáctiletí Lotyši dosahují v základních dovednostech celkově dobrých výsledků, městské školy dosahují výrazně lepších výsledků než školy ve venkovských oblastech. Podíl vysokoškolských studentů zapsaných do programů STEM je nízký (25,1 % oproti 26,9 % v EU), zejména u žen.

Poznámka: Přerušeni časové řady pro (LV) v roce 2022.

Zdroj: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na devět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, včetně jednoho ukazatele, který se postupně zhoršoval, **je Lotyšsko označeno jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).**

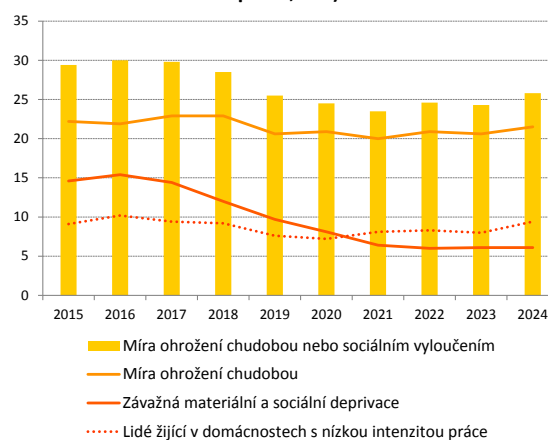
Litva

Situace v oblasti sociálního začleňování a ochrany se v roce 2024 zhoršila. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROEPE) se v roce 2024 zvýšil (o 1,5 p.b.) na 25,8 %³¹⁸ (oproti 21,0 % v EU), což je jedna z největších zaznamenaných hodnot a meziročních nárůstů, a jedná se tudíž o „kritickou situaci“. Zvláště ohroženi byli obyvatelé venkovských oblastí a zranitelné skupiny, jako jsou nezaměstnaní, starší lidé a osoby se zdravotním postižením. Osoby se zdravotním postižením čelí jedné z nejvyšších měr ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v EU (45,8 % v roce 2024 oproti 28,7 % v EU). U dětí však míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením zůstala „průměrná“. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby klesl z 29,9 % v roce 2023 na 25,9 % v roce 2024 (jeden z největších poklesů), zatímco v EU to bylo 34,2 %. To odráží nízkou přiměřenost sociálních dávek a pokrytí sociálními dávkami a situací „je nutné sledovat“. Nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, mimoto patřila v roce 2024 k nejvyšším v EU (6,54 oproti 4,66), přičemž došlo k jednomu z největších nárůstů, a opět se jedná o „kritickou situaci“. Ačkoli je míra nadměrného zatížení náklady na bydlení stále pod průměrem EU, který činí 8,2 %, již druhý rok po sobě se výrazně zvýšila a v roce 2024 dosáhla 6,2 %, nyní je proto rovněž v kategorii „je nutné sledovat“.

Litva čelí stále větším výzvam souvisejícím s rozvojem dovedností. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), se po výrazném nárůstu (+1,2 p.b. na 14,7 % oproti 11,1 % v EU) v roce 2024 dostal do „kritické situace“. Současně se podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, v roce 2024 zvýšil o 2 procentní body na 8,4 % (9,4 % v EU), což je situace, kterou „je nutné sledovat“. Oba ukazatele se zhoršily již druhý rok po sobě. Vysoký je také podíl žáků, kteří nedosahují dostatečných výsledků v základních dovednostech (27,8 % v matematice, PISA 2022). Účast dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících je mimoto v kategorii „je nutné sledovat“, neboť je výrazně pod průměrem EU (27,4 % oproti 39,5 % v roce 2022). Pozitivní je, že podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti se v roce 2024 zvýšil na 36,9 % (39,2 % v EU).

Situace na litevském trhu práce se v roce 2024 částečně zlepšila. Míra zaměstnanosti se díky silnému hospodářskému růstu v roce 2024 zvýšila o 0,7 procentního bodu na 79,2 % (75,8 % v EU). Míra nezaměstnanosti však dále vzrostla na 7,1 % (z 6,9 % v roce 2023), což je o 1,2 procentního bodu více, než je průměr EU, a situace je nadále v kategorii „je nutné sledovat“. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti zůstala již třetí rok po sobě na stejné úrovni (2,3 %), tj. o 0,4 procentního bodu nad průměrem EU. Na základě hlavního ukazatele srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů se rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním

Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením a její složky (AROP, závažná materiální a sociální deprivace, nízká intenzita práce; v %)

Poznámka: Předběžné údaje v roce 2024.

Zdroje: Eurostat [ilc_peps01n], [tepsr_lm430], [ilc_li02], [tespm030], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

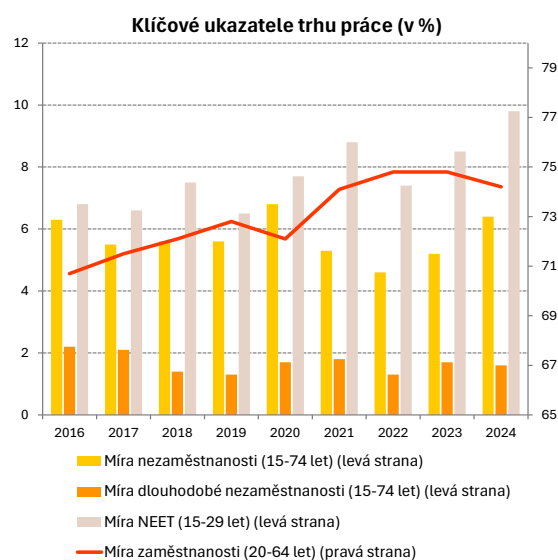
³¹⁸ Údaje Eurostatu za rok 2024 jsou pro všechny sociální ukazatele pro Litvu předběžné.

postížením zvýšil z 32,4 procentního bodu v roce 2023 na 39,9 procentního bodu v roce 2024 (24,0 p.b. v EU), což naznačuje „kritickou situaci“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na devět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, včetně dvou ukazatelů, které se postupně zhoršovaly, **je Litva označena jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Lucembursko

Nedávné trendy naznačují problémy v souvislosti s výkonností trhu práce. V roce 2024, v kontextu mírného hospodářského růstu a přetrvávajícího nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, míra zaměstnanosti mírně poklesla na 74,2 % a dále se oddělila od celkového vzestupného trendu v EU (na 75,8 % v roce 2024). Nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. Míra nezaměstnanosti se po jednom z největších nárůstů (o 1,2 p.b.) v roce 2024 opět zvýšila na 6,4 % (oproti 5,9 % v EU) a zůstala v kategorii „je nutné sledovat“. Na druhou stranu míra dlouhodobé nezaměstnanosti klesla (o 0,1 p.b.) na 1,6 % a nyní je „průměrná“. Hrubý disponibilní příjem domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) na úrovni 113,1 (oproti 114,3 v EU), který se mírně zvýšil ze 112,1 v roce 2023, je rovněž v kategorii „je nutné sledovat“. V tomto kontextu v roce 2024 druhý rok po sobě významně vzrostl podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), (o 1,3 p.b.) na 9,8 % (11,2 % v EU) a je rovněž v kategorii „je nutné sledovat“. Na druhou stranu byla země „lepší než průměr“, pokud jde o rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[lune_rt_a](#)], [[lune_ltu_a](#)], [[lfsi_neet_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

Lucembursko dosahuje celkově dobrých výsledků v oblasti vzdělávání a dovedností, v některých aspektech se však zhoršilo. Podíl dospělých účastníků se vzdělávání v posledních dvanácti měsících byl v roce 2022 vysoký na úrovni 45,2 %, což je značně nad průměrem EU (39,5 %). Přestože vysoký podíl dospělé populace (60,1 %) má alespoň základní digitální dovednosti (oproti 55,6 % v EU), situaci „je nutné sledovat“ vzhledem k výraznému zhoršení (o 3,6 p.b.) v údajích pro rok 2023. To platí i pro podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, jenž se v roce 2024 zvýšil o 1 procentní bod na 7,8 %³¹⁹ (méně než průměr EU, který činí 9,4 %). Podíl dětí mladších tří let v zařízeních péče o děti byl „lepší než průměr“.

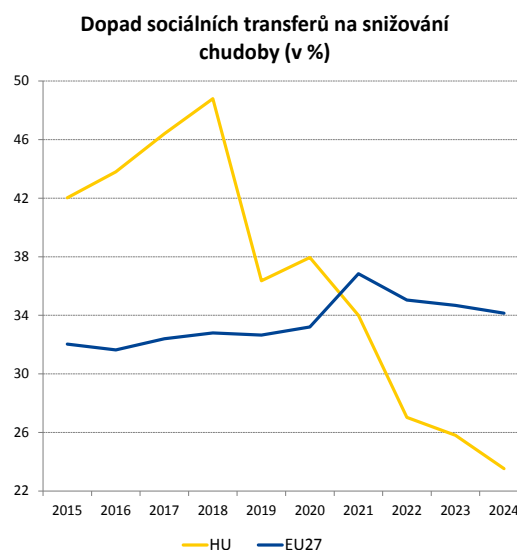
Sociální situace v Lucembursku se v roce 2024 stabilizovala, třebaže přetrvávají problémy. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) výrazně poklesl (z 21,4 % v roce 2023 na 20,0 % v roce 2024 oproti 21 % v EU) a nyní je „průměrný“. K tomu přispěl především pokles míry ohrožení chudobou z 18,8 % na 18,1 %, který byl doprovázen mírným poklesem (o 0,2 p.b.) závažné materiální a sociální deprivace v důsledku zmírnění inflace. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí však zůstala nad průměrem EU (25,6 % v roce 2024 oproti 24,2 % v EU) a je v kategorii „je nutné sledovat“. To lze částečně vysvětlit omezeným dopadem sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby, který v roce 2024 klesl na 27,0 % (oproti 34,2 % v EU) a zůstává v kategorii „je nutné sledovat“. Podíl osob nadměrně zatížených náklady na bydlení byl v roce 2024 „lepší než průměr“ a klesl z 11,5 % na 8,0 % (8,2 % v EU). Ze zlepšení měli prospěch zejména nájemníci, a to i díky rozšířeným a štedřejším dotacím na nájemné.

³¹⁹ Hodnoty pro roky 2023 a 2024 pro osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu jsou nicméně označeny jako „údaje s nízkou spolehlivostí“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na osm ukazatelů označených „je nutné sledovat“, včetně jednoho ukazatele, který se postupně zhoršoval, je **Lucembursko označeno jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Maďarsko

Maďarsko zaznamenalo určité zlepšení v oblasti chudoby a sociálního vyloučení, sociální problémy však přetrvávají. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) u celkové populace i u dětí se v roce 2024 zlepšila, a to z kategorie „je nutné sledovat“ na „průměr“, poté, co klesla na 19,3 % a 22,9 %³²⁰. Závažná materiální a sociální deprivace však zůstává vysoká (9,3 % oproti 6,4 % v EU) a příjmová chudoba (po sociálních transferech) se nadále zvyšovala, zejména u mladých dospělých. Ve spojení se stabilní mírou peněžní chudoby před transfery to vedlo k poklesu dopadu sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby (na 23,5 % oproti 34,2 % v EU). Toto „je nutné sledovat“. Příjmová nerovnost zůstala „průměrná“. Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení zaznamenala v roce 2024 jeden z nejvyšších nárůstů (1,7 p.b.) ze 7,3 % na 9 % (8,2 % v EU) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“

Poznámka: Přerušeni časové řady (HU) v roce 2022.

Zdroj: Eurostat [tespm050], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

Maďarsko dosahuje celkově dobrých výsledků v oblasti rozvoje dovedností dospělých, ale potýká se s problémy, zejména v oblasti účasti na péči o děti, předčasného ukončování vzdělávání a odborné přípravy a nerovností ve vzdělávání. Po výrazném nárůstu v roce 2023 se účast dětí mladších tří let ve formální péči o děti snížila z 20,5 % v roce 2023 na 16,6 % v roce 2024, což je jedna z nejnižších hodnot v EU (oproti průměru 39,2 %), a nyní se nachází v „kritické situaci“. Míra předčasného ukončování vzdělávání a odborné přípravy se zlepšila (o 1,3 p.b. na 10,3 % v roce 2024 oproti 9,4 % v EU) a změnila se z „kritické situace“ na „slabou, avšak zlepšující se“. Přesto u Romů, osob se zdravotním postižením a osob žijících ve venkovských oblastech zůstává výrazně nad průměrem. Navíc je podíl žáků se slabými výsledky vysoký (29,5 % v matematice, PISA 2022) a významný vliv na výsledky žáků v základních dovednostech má socioekonomické prostředí³²¹. Maďarsko je „lepší než průměr“ v oblasti digitálních dovedností a v oblasti vzdělávání dospělých patří k „nejlepším“. Současné jsou v oblasti vzdělávání dospělých lidé s nízkou úrovní vzdělání, nezaměstnaní a osoby starší 55 let na tom výrazně hůře než celková populace.

Maďarský trh práce si nadále celkově vede dobře. Míra zaměstnanosti (81,1 % oproti 75,8 % v EU) a míra nezaměstnanosti (4,5 % oproti 5,9 % v EU) byly i nadále „lepší než průměr“, ačkoli míra zaměstnanosti (15–64 let) osob s nízkou kvalifikací v roce 2024 (38,5 %) a Romů v roce 2023 (47,3 %) byla výrazně pod průměrem země. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), zůstal „průměrný“. Přesto se míra nezaměstnanosti mladých lidí v předchozích dvou letech spolu s rychlým zpomalením ekonomiky podstatně zhoršila, a to z 10,6 % v roce 2022 na 15,2 % v roce 2024 (oproti 14,9 % v EU).

³²⁰ Maďarsko revidovalo údaje pro statistiku EU v oblasti příjmů a životních podmínek a související ukazatele za období 2019–2024, viz související [poznámka](#).

³²¹ OECD, PISA [2022](#).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na tři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Maďarsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Malta

Sociální výsledky Malty jsou i nadále smíšené a děti čelí stále větším problémům.

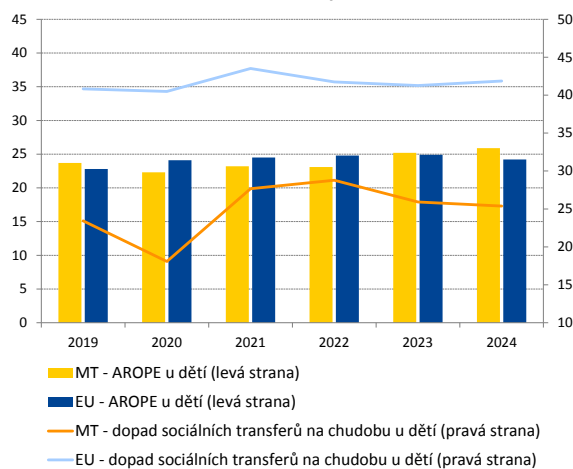
Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) zůstala v roce 2024 „průměrná“, a to na úrovni 19,7 % (21,0 % v EU), což odráží také rostoucí úroveň indexu hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) (171,7 oproti 114,3 v EU v roce 2024), v němž je Malta „nejlepší“. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí však stále rostla, a to na 25,9 % (24,2 % v EU). Podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti navíc v roce 2024 zaznamenal výrazný pokles (–6,9 p.b.), třebaže zůstal nad průměrem EU (44,1 % oproti 39,2 %). Oba ukazatele jsou nyní v kategorii „je nutné sledovat“. Současně zůstal dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby nízký, a to 26,0 % (oproti 34,2 % v EU), což je rovněž v kategorii „je nutné sledovat“. Zejména u dětí je dopad o něco nižší (25,4 %) ve srovnání s celkovou populací (26 %), zatímco v EU je tomu naopak (41,9 % oproti 34,2 %). Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se snížila z 5,30 v roce 2023 na 4,87 v roce 2024 (ve srovnání s 4,66 v EU) a je „lepší než průměr“. Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení mírně klesla na 5,8 % a byla „průměrná“. Neuspokojené potřeby zdravotní péče pocítovalo pouze 0,3 % obyvatel (oproti 2,5 % v EU), což je jeden z nejnižších podílů v EU.

Pokrok v oblasti vzdělávání a dovedností pokračuje, některé problémy však přetrvávají.

Po dalším poklesu se podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu v roce 2024 snížil na 9,6 % (9,4 % v EU) a je nyní v kategorii „je nutné sledovat“. Přesto zůstává podíl žáků se slabými výsledky v základních dovednostech obzvláště vysoký (32,6 % v matematice, PISA 2022). Již na sekundární úrovni se mimoto objevují překážky na cestě ke kariéře v oblasti STEM, neboť jen málo studentů se věnuje klíčovým přírodovědným předmětům. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), se v roce 2024 dále snížil na 7,2 % (pod průměrem EU, který činí 11,1 %), čímž se posunul do kategorie „nejlepší“. Zároveň byla v roce 2022 účast dospělých na vzdělávání v posledních dvanácti měsících na úrovni 39,9 % „lepší než průměr“, a u vysokoškolsky vzdělaných osob dokonce ještě vyšší – 65,9 %. Podobně mělo 63,0 % dospělých v roce 2023 alespoň základní digitální dovednosti (55,6 % v EU), což byla „průměrná“ hodnota, přičemž mezi jednotlivými skupinami obyvatel byly zaznamenány velké rozdíly.

Na silném trhu práce zůstávají vyšší rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů. V roce 2024 měla Malta díky silnému hospodářskému růstu jednu z nejvyšších měř zaměstnanosti v EU (83,0 %) a nízkou míru nezaměstnanosti (3,1 %), včetně její dlouhodobé složky (0,7 %), a ve všech třech ukazatelích patřila k „nejlepším“. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se snížil na 25,3 procentního bodu (24,0 p.b. v EU). Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se sice také snížil na 13,4 procentního bodu, zůstal však o 3,4 procentního bodu vyšší než průměr EU a patří k největším v EU, představuje tudíž stále „kritickou situaci“.

Míra AROPE u dětí a dopad sociálních transferů na snižování chudoby u dětí (v %)

Poznámka: Dopad sociálních transferů na snížení dětské chudoby se vypočítá pomocí míry ohrožení chudobou u dětí před transferem a po něm. Přerušení časové řady pro AROPE (MT) v roce 2022.

Zdroj: Eurostat [[ilc_peps_01n](#)], [[ilc_li10](#)], [[ilc_li02](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na čtyři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Malta zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Nizozemsko

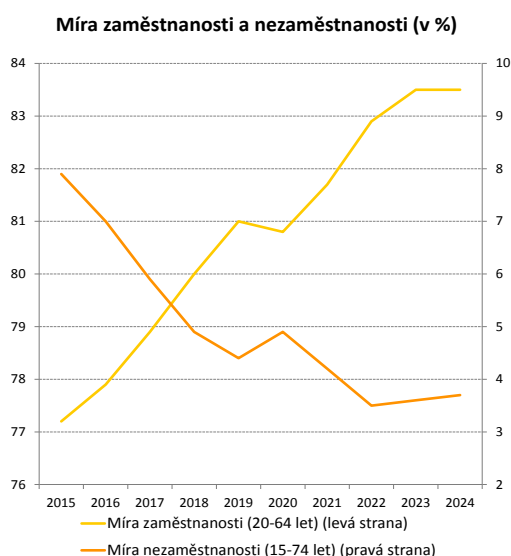
Trh práce si nadále vede relativně dobře.

Vzhledem k oživení hospodářského růstu se míra zaměstnanosti v roce 2024 nezměnila a zůstala na úrovni 83,5 %, což je jedna z nejvyšších hodnot v EU. Nezaměstnanost zůstala nízká i přes mírný nárůst na 3,7 %. Podíl mladých lidí, kteří nejsou ani zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), je nadále jedním z nejnižších v EU, přestože se dále zvýšil (o 0,2 p.b. na 4,9 %). Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se opět snížil na 20,9 procentního bodu. Nizozemsko je ve všech těchto oblastech „lepší než průměr“ nebo „nejlepší“. Významným strukturálním problémem však zůstává riziko vysoce segmentovaného trhu práce. Zatímco rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů v roce 2024 činil 7,6 procentního bodu (oproti 10,0 p.b. v EU, tj. je „průměrný“), rozšířená byla práce na částečný úvazek, zejména u žen. Výsledkem je jeden z nejvyšších rozdílů v zaměstnanosti na částečný úvazek mezi ženami a muži v EU (41,9 p.b. oproti průměru 20,1 p.b.) a značný rozdíl ve výši důchodů mezi ženami a muži (36,3 % oproti 24,5 % v EU). Podle údajů z roku 2024 nedosahoval index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) průměru EU (112,4 a 114,3) a zůstává v kategorii „je nutné sledovat“.

Nizozemsko nadále vykazuje celkově dobré výsledky v oblasti osvojování dovedností. V roce 2022 se 56,1 % dospělých účastnilo vzdělávání a v roce 2023 mělo 82,7 % z nich alespoň základní digitální dovednosti, což jsou v obou případech nejvyšší podíly v EU. Vzhledem k nárůstu o 0,8 procentního bodu je nyní počet osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu „průměrný“ (7,0 % v roce 2024). Zhoršování obecných základních dovedností žáků a nárůst nedostatečných výsledků, zejména u znevýhodněných žáků, jsou důvodem ke sledování situace. Důležitý však zůstává účinný dosah pomoci osobám v nepříznivé situaci na trhu práce v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace (např. osobám s nízkou kvalifikací, osobám s flexibilními nebo dočasnými smlouvami, osobám s přistěhovaleckým původem a osobám se zdravotním postižením).

Sociální situace v Nizozemsku je celkově dobrá. Podíly obyvatelstva celkově a dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením zůstaly stabilní a patřily k nejnižším v EU (15,4 % a 15,8 %). Problémy však existují u specifických skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením nebo osoby s přistěhovaleckým původem, zejména děti. Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení se snížila o 2,4 procentního bodu a v roce 2024 činila 6,9 % (oproti 8,2 % v EU, takže nyní je „lepší než průměr“).

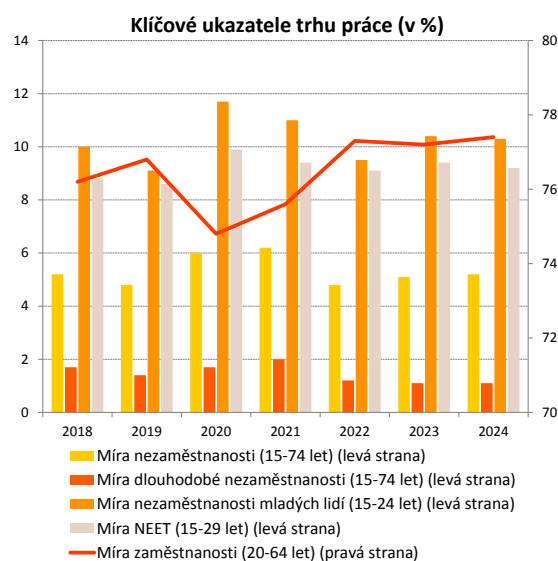
S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na jeden ukazatel označený „je nutné sledovat“, **Nizozemsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

Rakousko

I přes tři roky recese zůstává rakouský trh práce relativně silný. Téměř ve všech ukazatelích trhu práce uvedených ve srovnávacím přehledu sociálních ukazatelů jsou výsledky „průměrné“ nebo „lepší než průměr“. Po mírném poklesu v předchozím roce se míra zaměstnanosti v roce 2024 zvýšila o 0,2 procentního bodu na 77,4 % (75,8 % v EU), zatímco míra nezaměstnanosti ve výši 5,2 % zůstala pod průměrem EU (5,9 %), stejně jako její dlouhodobá složka (1,1 %). Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), činil 9,2 % a byl rovněž nižší než průměr EU (11,1 %). Míra zaměstnanosti žen byla vysoká (73,9 %) a rostla, přičemž se snižoval rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů (6,9 p.b. oproti 10 p.b. v EU). To je podpořeno nedávnými politickými opatřeními, která vedla k výraznému zvýšení (o 6,1 p.b.) podílu dětí mladších tří let ve formální péči o děti na 30,2 % (39,2 % v EU). Současně země vykazuje jeden z největších a rostoucích rozdílů mezi ženami a muži v zaměstnanosti na částečný úvazek, který v roce 2024 dosáhl 38,9 procentního bodu. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) byl v roce 2024 stále nízký a činil 102,8, což je situace v kategorii „je nutné sledovat“.

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], [[lfsi_neet_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

V oblasti dovedností vykazuje země celkově stále dobré výsledky. Podíl dospělých osob s alespoň základními digitálními dovednostmi je vysoký (64,7 % v roce 2023) a podíl osob, které se účastní vzdělávání, je značně nad průměrem EU (52,2 % v roce 2022 oproti 39,5 % v EU, a to i po poklesu), což je obojí „lepší než průměr“. V roce 2024 byl podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu „průměrný“ na úrovni 8,1 %. Současně přibližně čtvrtina mladých Rakušanů nedosahuje minimální úrovně znalostí v matematice, čtení a přírodních vědách. Tento údaj se od roku 2012 neustále zvyšuje (PISA 2022). Rovněž 42,2 % nezaměstnaných mělo nejvýše nižší sekundární vzdělání³²², což je činí obzvláště zranitelnými. V této souvislosti může zlepšení základních dovedností pomoci zlepšit výsledky v oblasti zaměstnanosti.

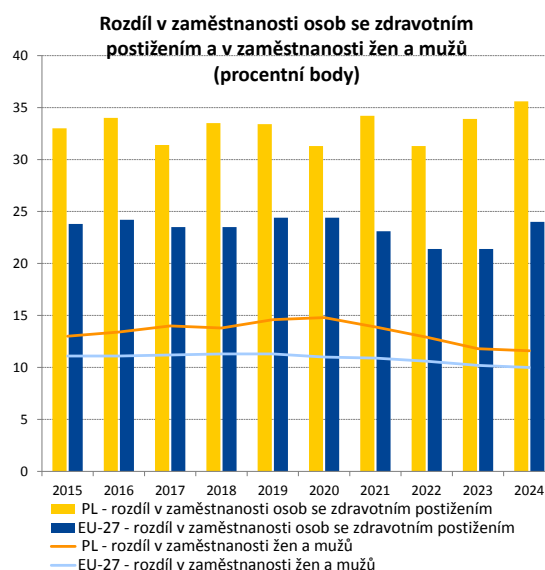
V oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování Rakousko dosahuje poměrně dobrých výsledků. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (ARPE) se v roce 2024 snížil na 16,9 % a je „lepší než průměr“. U dětí se míra ohrožení oproti roku 2023 výrazně snížila na 20,9 % a je „průměrná“. Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení vzrostla o 0,3 procentního bodu na 6,3 % a je rovněž „průměrná“. Poměrně silný dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby a nízká úroveň subjektivně neuspokojené potřeby zdravotní péče nadále ukazují na situaci, která je „lepší než průměr“.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na jeden ukazatel označený „kritická situace“, Rakousko **zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

³²² AMS, [Von Arbeitslosigkeit betroffene Personen 2024](#), 2025.

Polsko

Trh práce je celkově silný, ženy a osoby se zdravotním postižením se však nadále potýkají se značnými problémy. V kontextu silného hospodářského růstu v roce 2024 (3,0 %) se míra zaměstnanosti dále zvýšila na 78,4 % (75,8 % v EU) a míra nezaměstnanosti patřila k nejnižším v EU (2,9 %), čímž se země zařadila mezi „nejlepší“ v EU. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se mírně snížil, zůstal však v kategorii „je nutné sledovat“, a to na úrovni 11,6 procentního bodu, což je nad průměrem EU, který činí 10,0 procentních bodů. To souvisí s tím, že ženy mají obvykle více povinností v oblasti péče o děti a osoby, které potřebují dlouhodobou péči, a také s jejich nižším důchodovým věkem. Podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti se sice v roce 2024 zvýšil na 15,1 %, ale zůstal hluboko pod průměrem EU (39,2 %) a představuje „kritickou situaci“. Tato nízká míra může mít vliv na dlouhodobé vyhlídky dětí v oblasti vzdělávání a na účast žen na trhu práce. S nárůstem o 1,7 procentního bodu na 35,6 procentního bodu v roce 2024 patřil rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením k nejvyšším v EU (průměr EU činil 24,0 p.b.) a naznačuje „kritickou situaci“.

Poznámka: Nízká spolehlivost údajů DEG v roce 2023 a přerušení řady GEG v roce 2019 pro PL.

Zdroj: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek a [[tesem060](#)], šetření pracovních sil v EU.

Úroveň digitálních dovedností a účast dospělých na vzdělávání jsou velmi nízké a základní dovednosti mladých lidí se snížily. Podíl dospělých účastníků se vzdělávání (v posledních dvanácti měsících) byl v roce 2022 na úrovni 20,3 % hluboko pod průměrem EU (39,5 %), což představuje „kritickou situaci“. To vyplývalo především z nízké účasti na neformálním vzdělávání. Podíl osob s alespoň základními digitálními dovednostmi (44,3 %) byl v roce 2023 navíc výrazně pod průměrem EU (55,6 %) a rovněž se jedná o „kritickou situaci“. V šetření PISA 2022 se podíl patnáctiletých žáků, kteří nedosahují minimální úrovně základních dovedností, zvýšil na 23 % v matematice, 22,2 % ve čtení a 18,6 % v přírodních vědách, což je stále pod průměrem EU. Nárůst počtu žáků s nedostatečnými výsledky však od roku 2018 patří k nejvyšším v EU. Polsko současně zůstává „nejlepší“, pokud jde o osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu (4,1 % oproti 9,4 % v EU v roce 2024). Podíl studentů terciárního vzdělávání zapsaných do programů STEM je nadále nižší než průměr EU (21,2 % oproti 26,9 % v EU).

Sociální situace v Polsku je poměrně stabilní. V roce 2024 byla míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (16,0 % celkově a 16,1 % u dětí) a příjmová nerovnost (koeficient příjmové nerovnosti na úrovni 3,85) „lepší než průměr“ (ve srovnání s 21,0 %, 24,2 % a 4,66 v EU).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na pět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Polsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

Portugalsko

Navzdory zlepšení zůstává účinnost systému sociální ochrany při zmírňování rizik chudoby a snižování nerovností nízká a objevily se problémy v oblasti bydlení. V

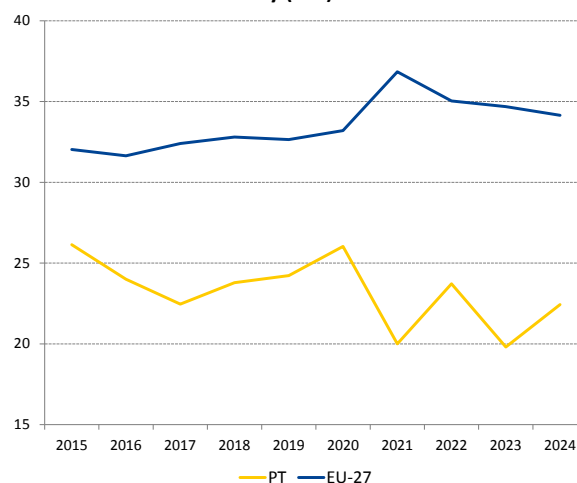
roce 2024 se dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby zvýšil o 2,6 procentního bodu na 22,4 %, což je stále výrazně pod průměrem EU, který činí 34,2 %, a pod úrovní před pandemií, jedná se tudíž o „kritickou situaci“. Nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se snížila z 5,60 v roce 2023 na 5,20 (nad průměrem EU 4,66) a je nyní „slabá, avšak zlepšující se“, zatímco podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROE) zůstal „průměrný“, a to na úrovni 19,7 % (21 % v EU). Navzdory celkovému zlepšení v nejvzdálenějších regionech zůstává riziko chudoby nadále vysoké zejména na Azorách (28,4 %). Podíl obyvatel nadměrně zatížených náklady na bydlení činil 6,9 %, což je stále pod průměrem EU (8,2 %), došlo však k jednomu z největších nárůstů v EU (+2,0 p.b.) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. To odráží pokračující růst cen nemovitostí a nájmu v posledních letech.

Trh práce je celkově odolný, ale nárůst nezaměstnanosti mladých lidí a stále vysoká míra dlouhodobé nezaměstnanosti vyžadují pozornost. Po pozitivním trendu od roku 2021 se míra zaměstnanosti v roce 2024 zlepšila o 0,5 procentního bodu na 78,5 % a v kontextu silného hospodářského růstu zůstala „průměrná“. To platí i pro míru nezaměstnanosti, která zůstala nezměněna na 6,5 % (5,9 % v EU). Míra dlouhodobé nezaměstnanosti se sice dále mírně snížila (na 2,4 % v roce 2024), zůstala však nad průměrem EU (1,9 %), a je proto v kategorii „je nutné sledovat“. Země byla „lepší než průměr“, pokud jde o podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), ale zároveň se za poslední dva roky zvýšila míra nezaměstnanosti mladých lidí (15–24 let) na 21,6 % v roce 2024 oproti 14,9 % v EU. Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (21,3 p.b.) zůstal pod průměrem EU (24 %), zaznamenal však jeden z největších nárůstů v EU a nyní je v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“.

Ačkoli Portugalsko obecně dosahuje v oblasti dovedností průměrných výsledků, některé aspekty si zaslouží pečlivé sledování. Podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu se snížil o 1,5 procentního bodu na 6,6 % v roce 2024 a nyní je „lepší než průměr“. Přetrvávají však regionální rozdíly, které se pohybují od 19,8 % na Azorách po 5,2 % v severním regionu. Podíl žáků s nedostatečnými výsledky v základních dovednostech je vysoký (29,7 % v matematice, PISA 2022). Země je „průměrná“, pokud jde o podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi a podíl dospělých, kteří se účastnili vzdělávání (v posledních dvanácti měsících). Ten se však snížil z 38,0 % v roce 2016 na 33,4 % v roce 2022, navzdory potřebě prohlubování dovedností a změny kvalifikace, a to i s ohledem na nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, digitální a ekologickou transformaci a stárnutí populace.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na tři ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Portugalsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům**

Dopad sociálních transferů na snižování chudoby (v %)

Poznámka: Přerušení časové řady (PT) v roce 2022.
Zdroj: Eurostat [tespm050], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).

Rumunsko

Situace na trhu práce se zlepšuje, některé skupiny jsou však stále zastoupeny nedostatečně. V kontextu slabého hospodářského růstu v roce 2024 se míra zaměstnanosti nadále zvyšovala (o 0,8 p.b.) na 69,5 %, což je stále pod průměrem EU (75,8 %), a vykazuje tak „kritickou situaci“.

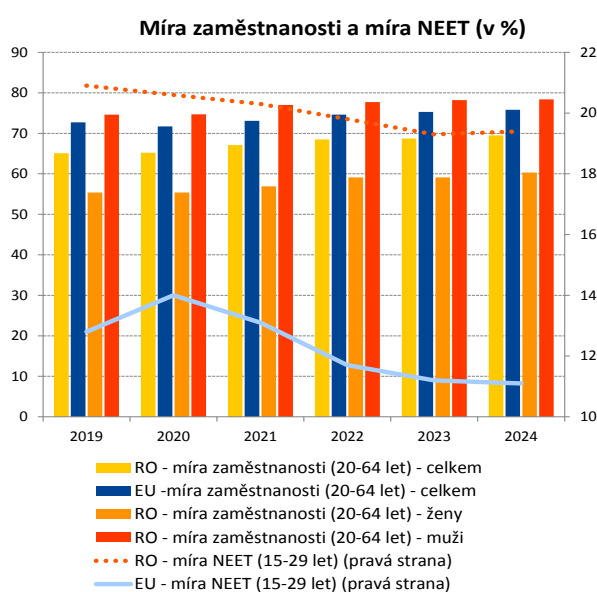
Regionální rozdíly jsou velké (od 81,1 % v regionu Bukurešť-Ilfov po 62,6 % v regionu Jihovýchod). Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se zlepšil, ale stále byl jeden z největších v EU (18,1 p.b. oproti 10,0 p.b.). Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), byl stále velmi vysoký (19,4 % oproti 11,1 % v EU). Rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením se v roce 2024 výrazně zvýšil o

15,6 procentního bodu na 44,8 procentního bodu (24,0 p.b. v EU). U všech těchto ukazatelů údaje naznačují „kritické situace“. Na druhou stranu byly celková míra nezaměstnanosti i její dlouhodobá složka pod průměrem EU nebo na jeho úrovni a v roce 2024 se zlepšily.

U všech těchto ukazatelů údaje naznačují „kritické situace“. Na druhou stranu byly celková míra nezaměstnanosti i její dlouhodobá složka pod průměrem EU nebo na jeho úrovni a v roce 2024 se zlepšily.

Přetrvávající problémy v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností ohrožují konkurenceschopnost a konvergenci. V roce 2024 se podíl dětí mladších tří let ve formální péči o děti dále snížil na 11,4 % (z 12,3 % v roce 2023 oproti 39,2 % v EU). Podobně podíl osob, které předčasně ukončují vzdělávání a odbornou přípravu, v roce 2024 dosáhl 16,8 % (9,4 % v EU). Oba ukazatele patří k nejslabším v EU a ukazují na „kritickou situaci“. Úroveň základních dovedností je obzvláště nízká (48,6 % v matematice, PISA 2022). To má dopad na sociální a pracovní vyhlídky mladých lidí, zejména ve venkovských oblastech a mezi znevýhodněnými osobami, a může to také bránit inovacím a konkurenceschopnosti. Podíl osob s alespoň základními digitálními dovednostmi v roce 2023 činil 27,7 % oproti 55,6 % v EU, což rovněž ukazuje na „kritickou situaci“ vzhledem k potřebě podpořit digitální transformaci. Účast dospělých na vzdělávání byla „slabá, avšak zlepšující se“ (19,1 % v roce 2022 oproti 39,5 % v EU), a to v kontextu značného nedostatku dovedností a předpokládaného demografického poklesu.

Navzdory významnému pokroku přetrvává vysoké riziko chudoby, zejména u zranitelných skupin a ve venkovských oblastech. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se výrazně snížil ze 46,0 % v roce 2016 na 32,0 % v roce 2023 a 27,9 % v roce 2024 (oproti 21,0 % v EU). Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí v roce 2024 rovněž podstatně klesla (na 33,8 % z 39,0 % v roce 2023 oproti 24,2 % v EU). Obě míry byly dva roky po sobě „slabé, avšak zlepšující se“, přičemž stále patřily k nejvyšším v EU. Ačkoli systém sociální ochrany vykazuje jedno z největších zlepšení, jeho účinnost je stále nízká, neboť sociální transfery (kromě důchodů) snižují chudobu pouze o 18,8 % (oproti 34,4 % v EU), což znamená zařazení do kategorie „slabý, avšak zlepšující se“. V roce 2024 se značně zlepšila jak příjmová nerovnost (4,62 oproti 4,66 v EU), tak neuspokojená potřeba zdravotní péče (2,2 %, což je pokles z 5,2 % v roce 2023, oproti 2,5 % v EU). Lidé ve venkovských oblastech a zranitelné skupiny, jako jsou Romové, se však i nadále potýkají s většími obtížemi než ostatní, pokud jde o přístup k základním a sociálním službám.

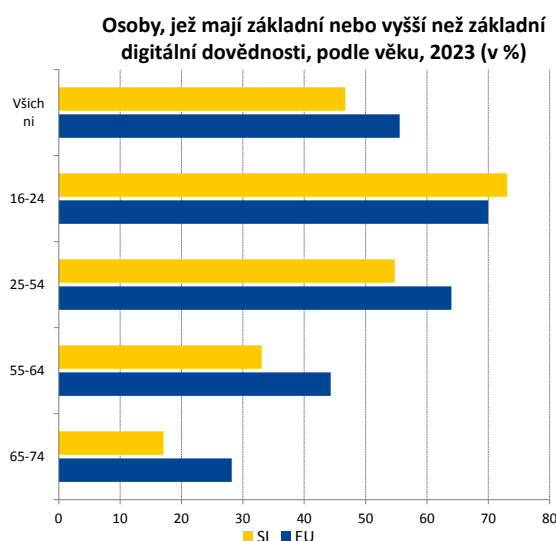
Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)],[[lfsi_neet_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na sedm ukazatelů označených „kritická situace“, **je Rumunsko označeno jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi (viz rámeček 3.1.1).**

Slovinsko

Slovinsko se potýká s problémy souvisejícími s nízkou účastí dospělých na vzdělávání a nízkou úrovní digitálních dovedností.

V roce 2022 se vzdělávání účastnilo pouze 26,5 % všech dospělých. To bylo výrazně pod průměrem EU, který činil 39,5 %, a ve srovnání s rokem 2016 představovalo pokles o 13,8 procentního bodu, a je proto v kategorii „je nutné sledovat“. Kromě toho mělo v roce 2023 pouze 46,7 % dospělých alespoň základní digitální dovednosti, což je výrazně pod průměrem EU (55,6 %) a odráží to pokles o 3,0 procentní body ve srovnání s rokem 2021. I tato situace je v kategorii „je nutné sledovat“. Každý čtvrtý slovinský žák mimoto nedosahuje minimální úrovně znalostí v matematice a čtení (PISA 2022) a je pozorován klesající trend. Pozitivní je, že podíl osob, které předčasně ukončují vzdělávání a odbornou přípravu, zůstává nižší než průměr EU (9,4 %) a v roce 2024 se snížil o 0,4 procentního bodu na 5,0 %. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), navíc dále klesl o 0,2 procentního bodu na 7,6 % v roce 2024, což je „lepší než průměr“.

Zdroj: Eurostat [[isoc_sk_dskl_i21](#)], průzkum informačních a komunikačních technologií ESS.

Trh práce si v kontextu mírného hospodářského růstu nadále vede celkově dobře, i když určité problémy přetrvávají. V roce 2024 se míra zaměstnanosti mírně zvýšila o 0,8 procentního bodu na 78,3 %, což je nad průměrem EU ve výši 75,8 %. Míra nezaměstnanosti i její dlouhodobá složka byly v roce 2024 „lepší než průměr“, a to 3,7 % a 1,1 %. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů ve výši 6,0 procentních bodů byl „průměrný“, ačkoli účast dětí mladších tří let ve formální péči o děti v roce 2024 činila 57,8 %, což je značně nad průměrem EU (39,2 %). Strukturální faktory, jako je rychlé stárnutí populace a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, však mohou prohloubit stávající nedostatek pracovních sil a bránit konkurenceschopnosti.

Slovinsko má celkově dobré sociální výsledky. Stejně jako v předchozích letech patřily v roce 2024 podíly celkové populace a dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením k nejnižším v EU, a to 14,4 % a 11,8 % (a Slovinsko bylo v obou případech „nejlepší“). Některé zranitelné skupiny, včetně žen starších 65 let, osob s nízkým dosaženým vzděláním, nezaměstnaných, neúplných rodin s jedním rodičem a osob narozených mimo EU, však byly ohroženy chudobou mnohem více. Dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby je nyní „průměrný“ s hodnotou 37,7 %, avšak u starších osob (ve věku 65 let a více) je méně účinný³²³. Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, která v roce 2024 dosáhla hodnoty 3,42, zůstala jednou z nejnižších v EU (i v tomto ukazateli byla země rovněž „nejlepší“).

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na dva ukazatele označené „je nutné sledovat“, **Slovinsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

³²³ Viz Institute of Macroeconomic Analysis and Development Slovenia, [Quality of Life in Slovenia – Development Report](#) (Kvalita života ve Slovinsku – zpráva o vývoji), 2025.

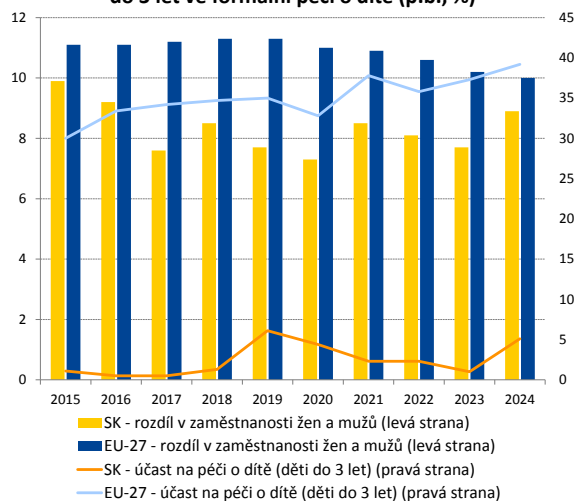
Slovensko

Slovensko čelí v souvislosti s rozvojem dovedností mnoha výzvam. Míra účasti dětí mladších tří let ve formální péči o děti vzrostla z 1,0 % v roce 2023 na 5,1 % v roce 2024, zůstala však výrazně pod průměrem EU (39,2 % v roce 2024) a jedná se o „kritickou situaci“. Míra účasti byla navíc i nadále jedna z nejnižších v EU, a to i u dětí starších tří let (80,8 % oproti 94,6 % v roce 2023), včetně romských dětí. Podíl mladých lidí předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu byl poměrně nízký (7,5 % oproti 9,4 % v EU v roce 2024), ale s jedním z největších nárůstů (+1,1 p.b.), což znamená kategorii „je nutné sledovat“. Ve venkovských oblastech se od roku 2021 neustále zvyšuje a v roce 2024 dosáhl 9,8 %. Na základě šetření PISA 2022 nemá třetina patnáctiletých žáků základní dovednosti v matematice a čtení. Podíl dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi v roce 2023 činil 51,3 % po poklesu z 55,2 % v roce 2021, což představuje další riziko pro digitální transformaci, které „je nutné sledovat“. Pozitivní je, že podíl dospělých, kteří se v posledních dvanácti měsících účastnili vzdělávání, byl „lepší než průměr“.

Trh práce si obecně vede dobře, představuje však určité výzvy. V roce 2024 dosáhla míra zaměstnanosti v kontextu silného hospodářského růstu rekordní úrovně 78,1 % a míra nezaměstnanosti byla rekordně nízká – 5,3 % (oproti 75,8 % a 5,9 % v EU). Přesto je míra dlouhodobé nezaměstnanosti stále v „kritické situaci“, neboť v roce 2024 došlo jen k malému zlepšení na 3,5 % z 3,8 % v roce 2023, a nadále patří k nejvyšším v EU. Značné zůstaly i regionální rozdíly. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), se dále zlepšoval a klesl z 11,2 % v roce 2023 na 10,7 % v roce 2024 („průměrný“). Zároveň míra nezaměstnanosti mladých lidí (19,2 %) zůstala nad průměrem EU (14,9 %). Rozdíly v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením i žen a mužů se od roku 2023 prohloubily (na 23,8 p.b. a 8,9 p.b. oproti 24,0 p.b. a 10,0 p.b. v EU), přičemž druhý z těchto rozdílů je nyní v kategorii „je nutné sledovat“. Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) v roce 2024 činil 133,6 a byl „průměrný“.

Celkové riziko chudoby je na Slovensku nízké, ale některé regiony a skupiny obyvatelstva jsou stále ohroženy chudobou. Pokud jde o příjmovou nerovnost, měřenou koeficientem příjmové nerovnosti, Slovensko se zařadilo mezi „nejlepší“, zatímco míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) byla „průměrná“, 18,3 % v roce 2024 (oproti 21,0 % v EU). Ve východní části země však bylo riziko chudoby vyšší. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí v roce 2024 klesla o 2,7 procentního bodu na 22,6 % a byla „lepší než průměr“. Rovněž dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby se mírně zlepšil, a to na 36,7 % v roce 2024 („průměrný“). Země má jednu z největších romských populací v EU a tisíce lidí žijí v izolovaných oblastech bez přístupu k základním službám. Podíl domácností nadměrně zatížených náklady na bydlení v roce 2024 vzrostl na 6,4 % („průměrný“), zatímco neuspokojená potřeba zdravotní péče byla „lepší než průměr“.

Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů a podíl dětí do 3 let ve formální péči o dítě (p.b., %)

Zdroj: Eurostat [[tesem060](#)], šetření pracovních sil v EU a [[tepsr_sp210](#)], statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na pět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Slovensko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

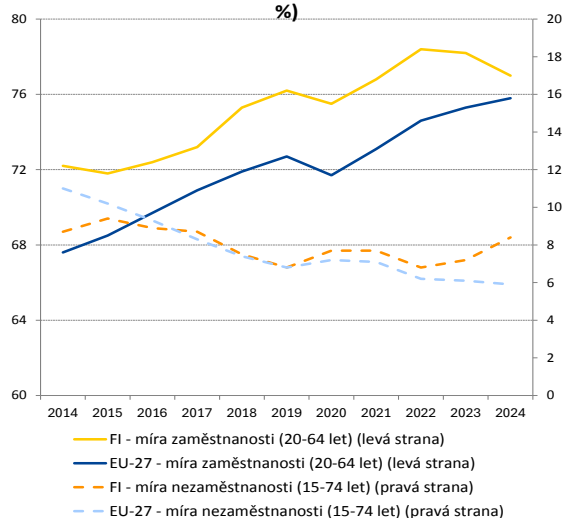
Finsko

Finský trh práce se potýká s problémy, které souvisejí s klesající zaměstnaností a s nezaměstnaností. V kontextu omezeného růstu míra zaměstnanosti v roce 2024 dále klesla na 77,0 % (−1,2 p.b. oproti roku 2023, průměr EU 75,8 %). Situace zůstává v kategorii „je nutné sledovat“ vzhledem k poměrně velkému poklesu oproti zlepšení na úrovni EU. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se sice v roce 2024 zvýšil na 0,7 procentního bodu (z 0,2 p.b. v roce 2023), nyní je v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“, přičemž je výrazně pod průměrem EU, který činí 10,0 procentních bodů. Míra nezaměstnanosti se podruhé za sebou zvýšila (+1,2 p.b. v roce 2024) na 8,4 % (5,9 % v EU), což poukazuje na „kritickou situaci“. Nezaměstnanost mladých lidí vzrostla na 18,8 % a je podstatně vyšší než průměr EU, který činí 14,9 %. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti se v roce 2024 rovněž zvýšila na 1,8 % (1,9 % v EU) a nyní je v kategorii „je nutné sledovat“. To platí i pro index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100), který v roce 2024 dosáhl hodnoty 108,7, což je pod průměrem EU ve výši 114,3, a to po relativně malém zlepšení (ze 107,9 v roce 2023).

Celkově lze říci, že země má účinný systém sociální ochrany, který poskytuje dostatečné pokrytí, potýká se však s rostoucími problémy. Zejména podíl obyvatel, kteří udávají neuspokojenou potřebu zdravotní péče, se v roce 2024 dále zvýšil (o 0,6 p.b.) na úroveň (8,5 %), která patří k nejvyšším v EU (průměr 2,5 %) a představuje „kritickou situaci“. Zatímco se čekací doby v rámci primární zdravotní péče začaly zkracovat, neuspokojená potřeba neodkladné specializované péče, například služeb v oblasti duševního zdraví, zůstala značná. Nedostatek personálu se lehce zmírnil, ale i nadále představuje překážku zejména s ohledem na specializovanou péči. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROE) se v roce 2024 zvýšil o 1 procentní bod na 16,8 %, a ještě více vzrostl u dětí (+3,5 p.b. na 17,3 %). Přesto zůstávají obě hodnoty pod průměrem EU, který činí 21,0 % a 24,2 %, a jsou v kategorii „dobrý, ale je třeba sledovat“ (oproti „nejlepší“ v loňském roce). Na druhou stranu je Finsko i přes mírný pokles stále „nejlepší“, pokud jde o dopad sociálních transferů (kromě důchodů) na snižování chudoby, a to na úrovni 46,4 % v roce 2024 (34,2 % v EU).

V oblasti dovedností si Finsko celkově vede i nadále dobře. V roce 2023 mělo 82,0 % dospělé populace alespoň základní digitální dovednosti, díky čemuž se Finsko umístilo mezi „nejlepšími“. Také podíl dospělých účastníků se vzdělávání v posledních dvanácti měsících byl v roce 2022 „lepší než průměr“, a to 51,8 %. Míra dosaženého terciárního vzdělání však stagnovala pod průměrem EU (39,1 % oproti 44,1 % v roce 2024). Poté, co se počet osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu dva roky po sobě zvyšoval, v roce 2024 zůstal na úrovni 9,6 % a nyní je „průměrný“. Výsledky šetření PISA 2022 zároveň potvrzují, že podíl žáků, kteří nedosahují dostatečných výsledků v základních dovednostech, v posledním desetiletí neustále roste, což vyžaduje pozornost. V roce 2022 činil podíl žáků s nedostatečnými výsledky ve čtení 21,4 % oproti 26,2 % v EU, v matematice 24,9 % oproti 29,5 % v EU a v přírodních vědách 18,0 % oproti 24,2 % v EU.

Míra zaměstnanosti a míra nezaměstnanosti (v %)

Zdroj: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], šetření pracovních sil v EU.

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na pět ukazatelů označených „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, včetně jednoho ukazatele, který se postupně zhoršoval, **je Finsko označeno jako země, jež čelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, která vyžadují další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).

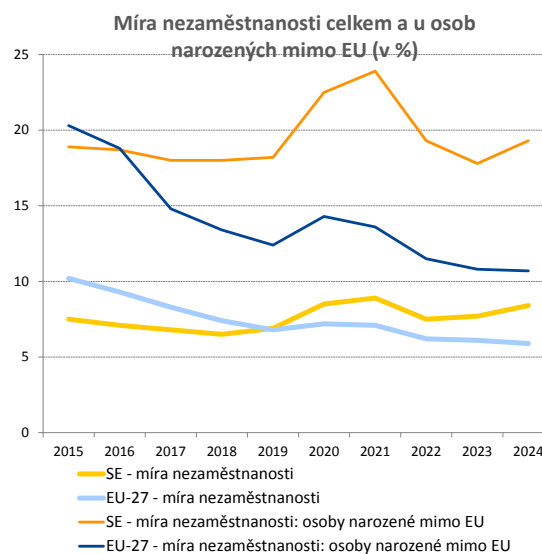
Švédsko

Švédsko zaznamenalo v roce 2024 zhoršení výsledků v oblasti zaměstnanosti i nezaměstnanosti. Ačkoli má země stále jednu z nejvyšších měr zaměstnanosti v EU (81,9 % v roce 2024 oproti průměru ve výši 75,8 %), v roce 2024 klesla o 0,7 procentního bodu po dlouhém období slabého hospodářského růstu, a to v porovnání s nárůstem, který byl většinou zaznamenán v celé EU. Tato situace je v kategorii „dobrá, ale je třeba sledovat“. Současně se v roce 2024 zvýšila míra nezaměstnanosti (o 0,7 p.b.) na 8,4 % a po druhém zhoršení v řadě je nyní jednou z nejvyšších v EU (průměr 5,9 %) a nachází se v „kritické situaci“. Zatímco u osob narozených ve Švédsku činila míra nezaměstnanosti 5,7 %, u osob narozených mimo EU to bylo 19,3 %. Také u osob s nízkou úrovní kvalifikace (ISCED 0–2) činila míra nezaměstnanosti 26,1 % oproti 4,8 % u osob s vysokou úrovní kvalifikace (ISCED 5–

8). I přes nárůst podílu mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se nevzdělávají a neúčastní se odborné přípravy (NEET), zůstala země mezi „nejlepšími“, a to na úrovni 6,3 %. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů byl v roce 2024 „lepší než průměr“ (4,0 p.b. oproti 10 p.b. v EU), a to i díky vysokému podílu dětí mladších tří let ve formální péči o děti (57,7 % oproti 39,2 % v EU, „nejlepší“). Index hrubého disponibilního příjmu domácností (HDPD) na obyvatele (2008=100) se mírně zlepšil, a to ze 120,2 v roce 2023 na 120,6 v roce 2024, a je „průměrný“.

Sociální situace ve Švédsku je celkově dobrá, ale určité problémy přetrvávají. Příjmová nerovnost, měřená koeficientem příjmové nerovnosti, se mírně snížila (na 4,34 v roce 2024) a nyní je „průměrná“. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se snížila z 18,4 % v roce 2023 na 17,5 % v roce 2024 a nyní je „lepší než průměr“. Tato celková míra však skrývá velké rozdíly. Lidé narození mimo EU jsou ohroženi chudobou mnohem více než lidé narození ve Švédsku (35,5 % oproti 12,1 %) a lidé s nízkou kvalifikací jsou ohroženi více než lidé s vysokou kvalifikací (26,7 % oproti 11,1 %). Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí klesla z 21,6 % v roce 2023 na 20,9 % v roce 2024 a je „průměrná“. Sociální transfery (kromě důchodů) zároveň snížily v roce 2024 riziko chudoby o 40,6 %, po nárůstu z 36,9 % v roce 2023, a nyní jsou „lepší než průměr“. Míra nadměrného zatížení náklady na bydlení zůstala v roce 2024 vysoká, a to 10,6 % (oproti 8,2 % v EU), a je v kategorii „je nutné sledovat“.

Švédsko dosahuje velmi dobrých výsledků v oblasti dovedností, nerovnosti v systému vzdělávání a odborné přípravy však přetrvávají. V roce 2022 patřila země k „nejlepším“, pokud jde o účast dospělých na vzdělávání (66,5 %). a byla „lepší než průměr“ v podílu dospělých s alespoň základními digitálními dovednostmi. Počet osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu v roce 2024 nadále klesal (na 7,2 %) a nyní je „průměrný“. Tento podíl je přesto u osob narozených mimo EU více než dvakrát vyšší (12,6 %) než u osob narozených ve Švédsku (5,9 %). Mezi lety 2015 a 2022 se navíc výrazně zvýšil podíl žáků se slabými výsledky (o 8,4 p.b. na 27,2 %, PISA 2022).

Poznámka: Přerušeni řady v letech 2018 a 2021 (SE a EU).

Zdroj: Eurostat [[lfsa_urgacob](#)], šetření pracovních sil v EU

S ohledem na zjištění výše uvedené první fáze analýzy, a zejména na dva ukazatele označené „kritická situace“ nebo „je nutné sledovat“, **Švédsko zřejmě nečelí potenciálním rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, a nebude tudíž vyžadovat další analýzu ve druhé fázi** (viz rámeček 3.1.1).